

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Булевар краља Александра 15
11000 Београд

ПОДНОСИЛАЦ

УСТАВНЕ ЖАЛБЕ: ЖИВКО ГВОЗДЕНОВИЋ ЈМБГ: [REDACTED] из
Чалме (Сремска Митровица), улица: [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] кога заступа Саша Ђекић,
адвокат из Новог Сада, улица: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] (пуномоћ у прилогу)

На основу Закона о Уставном суду, користећи своје право на заштиту људских и мањинских права и слобода из чл. 22 став 1 Устава Републике Србије (у даљем тексту: Устав), а у складу са чланом 170 Устава, овим путем Гвозденовић Живко подноси благовремену и дозвољену

УСТАВНУ ЖАЛБУ

Пуномоћ са прилозима

Примерака: 3

Против:

Правноснажног Решења Основног јавног тужилаштва у Сремској Митровици КТ-687/25 од 05.05.2026. године;

Правноснажног Решења Вишег јавног тужилаштва у Сремској Митровици КТПО-90/26 од 25.08.2026. године;

Уставна жалба се подноси због:

-,повреде права на једнаку заштиту права из члана 36. став 1. Устава, повреде права на делотворно правно средство из члана 36. став 2. Устава, слободе мишљења и изражавања из члана 46. Устава и члана 10 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, повреде права на петицију из члана 56 Устава, повреде права на правично суђење из члана 32 Устава, повреде права на приватан живот из члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода посматраних у светлу одговарајућих гаранција

Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и
практике Европског суда за људска права.

Образложење

Дана 21. јула 2025. године, адвокат Андоновић С. Милан, као пуномоћник Опште болнице Сремска Митровица, по пуномоћју законског заступника в.д. директора Мирнић Војислава, поднео је кривичну пријаву у писаној форми Основном јавном тужилаштву у Сремској Митровици против Гвозденовић Живка.

ПРИЛОГ: - *Кривична пријава од 21.07.2025. године*

Том кривичном пријавом, у којој је као оштећена наведена Општа болница Сремска Митровица чији је законски заступник в.д. директор Војислав Мирнић, пријављен је Живко Гвозденовић из Чалме (Сремска Митровица) за кривично дело лажно представљање из члана 329. ст. 1 Кривичног законика.

У тој кривичној пријави Живку Гвозденовићу стављено је на терет да је дана 15.07.2025. године у просторијама Опште болнице у Сремској Митровици себе представио као службено лице задужено за контролу поштовања мера забране пушења, те су му приписане конкретне речи и радње које су требале да створе утисак да наступа у службеном својству. Међутим, када су непосредни учесници спорног догађаја др [REDACTED] и медицински техничар [REDACTED] дали изјаве полицијским службеницима, њихове изјаве нису потврдиле битне тврдње садржане у кривичној пријави против подносиоца. Др [REDACTED] је навела да јој се подносилац није представио ни именом и презименом нити је рекао чиме се бави, да је био културан и фин, да је тражио информацију у вези са забраном пушења, да није рекао у коју сврху је тражи и да није захтевао да обиђе одељење. [REDACTED] је навео да му је др [REDACTED] рекла да се један човек распитује у вези са забраном пушења, да је подносиоца одвео до огласне табле, након чега је подносилац фотографисао обавештење и напустио просторије болнице.

Након извршених провера а имајући у виду изјаве наведених лица, Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици дана 14.10.2025. године под пословним бројем КТ-421/25 по поступајућем Јавном тужиоцу Татјани

Поповац донело је Решење којим се одбацује кривична пријава против Гвозденовић Живка, под образложењем да се из доказа које су извели, пре свега на основу исказа сведока који су потврдили и наводе самог окривљеног, закључује да се нити критичном приликом није представљао као службено лице нити је захтевао да обиђу одељење, него је тражио податак о лицу које је задужено за пријаве у вези поштовања одлуке о забрани пушења у болници.

ПРИЛОГ: - Решење ОЈТ Сремска Митровица бр. КТ-421/25 од 14.10.2025. године

Управо због битне разлике између онога што је против подносиоца пријављено и онога што су непосредни учесници догађаја изјавили, подносилац уставне жалбе је дана 03.12.2025. године, преко свог пуномоћника, поднео Основном јавном тужилаштву у Сремској Митровици кривичну пријаву против Војислава Мирнића, законског заступника - в.д. директора Опште болнице у Сремској Митровици, због постојања основа сумње да је извршио кривично дело Лажно пријављивање из члана 334. став 1. Кривичног законика.

ПРИЛОГ: - Кривична пријава оштећеног Гвозденовић Живка од 03.12.2025. године

У кривичној пријави подносиоца уставне жалбе је изнет читав низ конкретних чињеница којима је указано да је Војислав Мирнић, у моменту подношења кривичне пријаве, знао да Живко Гвозденовић није учинилац дела које му је пријавом стављено на терет.

Дана 13.05.2026. године пуномоћник подносиоца кривичне пријаве запримио је Решење Основног јавног тужилаштва бр. КТ-687/25 од 05.05.2026. године којим се одбацује кривична пријава поднета од стране оштећеног против осумњиченог Војислава Мирнића – законског заступника – в.д. директора Опште болнице у Сремској Митровици због кривичног дела Лажно пријављивање из члана 334 ст. 1 КЗ-а, јер пријављено дело није кривично дело за које се гони по службеној дужности.

ПРИЛОГ: - Решење Основног јавног тужилаштва бр. КТ-687/25 од 05.05.2026. године

И поред изостанка поуке о правном леку, против наведеног решења подносилац је благовремено изјавио детаљно образложен приговор.

ПРИЛОГ: - *Приговор подносиоца уставне жалбе од 19.05.2026. године, предат пошти 20.05.2026. године*

Напомињемо да је Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици дана 22.05.2026. године сачинило нови примерак Решења о одбачају бр. КТ-687/25 од 05.05.2026. године којим је овај пут изричито констатовано да је у претходном примерку Решења о одбачају кривичне пријаве омашком изостављена поука о правном леку. Наведени примерак решења пуномоћник оштећеног запримио је дана 26.05.2026. године.

ПРИЛОГ: - *Обавештење о примерку Решења о одбачају бр. КТ-687/25 од 05.05.2026. пуномоћник оштећеног запримио је дана 26.05.2026. године.*

Наведени примерак пуномоћник оштећеног запримио је шест дана након што је предао приговор на предметно Решење. Пуномоћник оштећеног је дана 20.05.2026. године предао поштанском оператеру наведени приговор. Такође, ОЈТ је нови примерак Решења сачинио тек 22.05.2026. године, а тек након што је запримило приговор оштећеног. Подносилац уставне жалбе „неправљени примерак“ запримио је пет дана по истеку законског рока за истицање приговора.

ПРИЛОГ: - *Извод са сајта Поште Србије о праћењу стања поштомке а којим се потврђује датум предаје писмена поштанском оператеру и датум пријема истог у ОЈТ*

Одлучујући по приговору, Више јавно тужилаштво у Сремској Митровици је решењем КТПО-90/26 од 25.08.2026. године приговор одбило као неоснован.

ПРИЛОГ: - *Решење ВЈТ Сремска Митровица бр. КТПО-90/26 од 25.08.2026. године*

Оспорено решење Вишег јавног тужилаштва у Сремској Митровици КТПО-90/26 од 25.08.2026. године достављено је пуномоћнику подносиоца дана 04.09.2026. године. Рок од 30 дана из члана 84. став 1. Закона о Уставном суду почео је да тече 05.09.2026. године, а последњи дан рока је 04.10.2026. године. У самом решењу наведено је да против њега није дозвољена жалба нити приговор. Подносилац је претходно искористио правно средство које му је било на располагању, односно благовремено је изјавио приговор непосредно вишем јавном тужиоцу против решења ОЈТ КТ-687/25 од 05.05.2026. године, па су доношењем оспореног решења ВЈТ исцрпљена расположива правна средства.

Уставна жалба се подноси у законом прописаном року.

2) Повреда права на делотворно правно средство из члана 36 став 2 Устава

Оспореним решењем Вишег јавног тужилаштва у Сремској Митровици КТПО-90/26 од 25.08.2026. године подносиоцу уставне жалбе повређено је право на делотворно правно средство, зајемчено чланом 36 став 2 Устава Републике Србије, јер о изјављеном приговору није извршено стварно и делотворно преиспитивање првостепеног решења. Иако је Више јавно тужилаштво формално одлучило о приговору, оно је пропустило да се изјасни о више конкретних, релевантних и за оцену законитости првостепеног решења битних навода, укључујући и изричито истакнуту повреду одредаба ЗКП због потпуног изостанка поуке о правном леку.

Одредбом члана 36 став 2 Устава Републике Србије прописано је да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу. Ово право се не може свести на пуку формалну могућност подношења правног средства, већ подразумева да надлежни орган поднето правно средство стварно размотри и да се из донете одлуке може утврдити да су релевантни наводи странке били предмет његове оцене.

Управо је Уставни суд у Одлуци Уж-8248/2018 од 16.03.2023. године изричито заузео став да се право из члана 36 став 2 Устава „не исцрпљује у строго формалном смислу само кроз могућност изјављивања правног средства“, већ подразумева делотворну правну заштиту, односно дужност

надлежног органа да оцени све релевантне наводе правног средства. Посебно је значајно што се и у том предмету појавило питање одсуства упутства о правном средству, које је Уставни суд ценио у оквиру делотворности правне заштите.

ПРИЛОГ: - Одлука Уставног суда Републике Србије Уж-8248/2018 од 16.03.2023. године.

У конкретном случају Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици је решењем КТ-687/25 од 05.05.2026. године одбацило кривичну пријаву подносиоца уставне жалбе. Међутим, наведено решење уопште не садржи поуку о правном леку, већ се након образложења завршава потписом јавног тужиоца.

Овакво поступање је непосредно супротно члану 284 став 2 ЗКП, којим је прописано да ће јавни тужилац о одбацивању пријаве и разлозима за то обавестити оштећеног и поучити га о његовим правима из члана 51 став 1 ЗКП. Чланом 51 став 1 ЗКП прописано је да је јавни тужилац, када одбаци кривичну пријаву за кривично дело које се гони по службеној дужности, дужан да оштећеног обавести о томе и поучи га да може да поднесе приговор непосредно вишем јавном тужиоцу. Ставом 2 истог члана уређени су рокови за подношење приговора, док став 3 прописује начин одлучивања непосредно вишег јавног тужиоца.

Подносилац уставне жалбе је, и поред наведеног пропуста ОЈТ, посредством пуномоћника благовремено изјавио приговор. Међутим, од посебног значаја је то што изостанак поуке није накнадно истакнут као небитна формална неправилност, већ је у самом приговору изричито наведена повреда члана 284 став 2 у вези са чланом 51 став 1 ЗКП, уз тврдњу да се ради о чињеници од битног значаја за оцену законитости првостепеног решења. Према томе, уставноправно релевантна повреда у конкретном случају не састоји се само у томе што првостепено решење није садржало поуку о правном леку већ сама суштина повреде лежи и у томе што је на конкретну повреду ЗКП изричито указано непосредно вишем јавном тужиоцу, а Више јавно тужилаштво се у оспореном решењу о том наводу није изјаснило ни једном речју.

То је нарочито значајно јер Уставни суд у својој пракси указује да је обезбеђивање делотворности правног средства једно од основних процесних јемстава из члана 36 став 2 Устава. У Одлуци Уж-5518/2019 од 23.02.2023. године Уставни суд је нагласио да орган који доноси одлуку мора дати закониту, правилну и потпуну поуку о правном леку која неће остављати било какве дилеме о томе да ли постоји право на жалбу и који су рокови за подношење жалбе као и да странка не сме трпети штетне последице услед грешке органа. Уставни суд се при томе позвао и на став Европског суда за људска права да ризик грешке државног органа мора сносити држава, а не појединац.

ПРИЛОГ: - Одлука Уставног суда Републике Србије Уж-5518/2019 од 23.02.2023. године;

Иако је у наведеном предмету Уставног суда постојала погрешна поука, а у конкретном случају поука у потпуности изостаје, начело је исто: право на правно средство мора бити практично и делотворно, а поступање државног органа у вези са коришћењем тог средства мора бити такво да пружа закониту, правилну и потпуну одлуку о правном леку те ово питање никако не може бити третирано као безначајно процесно питање. У конкретном случају проблем је утолико озбиљнији што је непосредно више јавно тужилаштво на повреду било изричито упозорено, али је није ни констатовало нити образложило зашто је сматра ирелевантном.

Посебно је значајна и Одлука Уставног суда Уж-2963/2021 од 26.09.2024. године, јер се односи управо на приговор оштећеног из члана 51 ЗКП против решења о одбацивању кривичне пријаве и на решење Вишег јавног тужилаштва донето по том приговору. Уставни суд је утврдио повреду права из члана 36 став 2 Устава, поништио решење Вишег јавног тужилаштва и наложио да оно поново одлучи о приговору. Иако су конкретне чињенице тог предмета различите одлука непосредно потврђује да поступање ВЈТ по приговору из члана 51 ЗКП подлеже уставноправном захтеву делотворности правног средства.

ДОКАЗ: - Одлука Уставног суда Републике Србије Уж-2963/2021 од 26.09.2024. године.

Повреда права подносиоца не исцрпљује се у игнорисању навода о непостојању поуке о правном леку. У приговору је указано и на читав низ других конкретних недостатака првостепене одлуке. Између осталог, указано је да у периоду дужем од пет месеци нису саслушани ни пријављено лице, ни оштећени, ни предложени сведок; оспорен је закључак ОЈТ о непостојању умишљаја конкретним садржајем исказа сведока [REDACTED] и [REDACTED] указано је на електронску преписку оштећеног и пријављеног као чињеницу релевантну за оцену његовог знања; указано је на мотив, на конкретне нетачности садржане у раније поднетој кривичној пријави, на видео-запис и на предложено сведочење [REDACTED]. Више јавно тужилаштво је у оспореном решењу навело да је „размотрило наводе поднетог приговора“, али се потом суштински задржало на сопственој оцени да пријављени није имао потребан умишљај и на прихватању закључка ОЈТ. Оспорено решење завршава се општом констатацијом да је ОЈТ „дало довољне, јасне и правилне разлоге“, иако само решење ВЈТ не садржи одговор на више конкретних приговорних разлога, а посебно не садржи било какав одговор на изричито истакнуту повреду чл. 284 ст. 2 и 51 ст. 1 ЗКП.

Стога није могуће утврдити да ли је Више јавно тужилаштво наведене аргументе стварно размотрило па их одбило, и ако јесте – из којих разлога, или их уопште није узело у разматрање. Пука констатација да су „наводи приговора разматрани“ не може заменити разлоге о конкретним спорним питањима која су ВЈТ-у стављена на оцену.

Управо овај стандард произлази из праксе Европског суда за људска права. У предмету Ruiz Torija против Шпаније, Суд је утврдио да члан 6 став 1 Конвенције захтева да одлука садржи довољне разлоге, а нарочито да се орган изјасни о суштинском наводу који може бити одлучујући за исход. У том предмету проблем је био управо у томе што се из одлуке није могло утврдити да ли је релевантан аргумент странке уопште разматрен.

ПРИЛОГ: - Пресуда Европског суда за људска права у предмету Ruiz Torija против Шпаније, представка бр. 18390/91, од 09.12.1994. године, нарочито став 29 и даље.

Исти приступ Европски суд је применио у предмету Hino Balani против Шпаније, у којем је наглашено да навод аргумент странке који је јасан,

конкретан и потенцијално одлучујући захтева посебан и изричит одговор. Када такав одговор изостане, није могуће утврдити да ли је орган аргумент одбацио након разматрања или га је једноставно превидео.

ПРИЛОГ: - *Пресуда Европског суда за људска права у предмету **Hiro Balani** против Шпаније, представка бр. 18064/91, од 09.12.1994. године, нарочито ставови 27–28.*

Наведена пракса се у овом делу истиче као релевантан европски стандард образложеног и стварног одлучивања о битним наводима правног средства.

Носећи уставноправни основ у конкретном случају јесте члан 36 став 2 Устава, а стандарди Европског суда служе и за његово тумачење, сагласно члану 18 став 3 Устава, према којем се одредбе о људским правима тумаче у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских права и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.

Такође, повреда права на делотворан правни лек али и повреда права на правично суђење огледа се и у томе што је приликом одлучивања о приговору оштећеног повређена одредба члана 51. став 3. Законика о кривичном поступку.

Наведеном одредбом прописано је да ће непосредно виши јавни тужилац у року од 15 дана од дана пријема приговора донети решење којим приговор одбија или усваја.

У конкретном случају приговор оштећеног против решења ОЈТ КТ-687/25 благовремено је поднет дана 20.05.2026. године, а у ОЈТ у Сремској Митровици примљен је дана 22.05.2026. године.

ПРИЛОГ: - *Извод са сајта Поште Србије о праћењу стања пошиљке а којим се потврђује датум предаје писмена поштанском оператеру и датум пријема истог у ОЈТ*

Међутим, решење КТПО-90/26 донето је тек дана 25.08.2026. године.

Из наведеног произлази да Више јавно тужилаштво није одлучило о приговору у року од 15 дана из члана 51. став 3. ЗКП, већ након протеча законом прописаног рока, то по протеклу више од три месеца, односно више од 90 дана.

Закон је непосредно вишем јавном тужиоцу изричито наложио да о приговору одлучи у року од 15 дана, а у конкретном случају та законска обавеза није испуњена. Ова повреда је утолико значајнија што приговор из члана 51. ЗКП представља једино законом предвиђено непосредно средство контроле одлуке јавног тужиоца о одбацивању кривичне пријаве, а против решења непосредно вишег јавног тужиоца није дозвољена жалба нити пови приговор. Стога сматрамо да је и у овом делу у поступку који је претходно доношењу правноснажне одлуке повређена изричита одредба Законика о кривичном поступку.

2.1 Делотворност правног средства у смислу члана 13 Европске конвенције

Чланом 13 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода прописано је да свако коме су повређена права и слободе предвиђени Конвенцијом има право на делотворан правни лек пред националним властима. Делотворност у смислу ове одредбе не подразумева само постојање правног средства у пропису, већ могућност надлежног органа да размотри суштину основаног приговора и пружи одговарајућу заштиту.

Европски суд је у предмету Kudła против Пољске нагласио да правни лек из члана 13 мора бити делотворан у пракси као и у праву и да домаћи орган мора бити у могућности да се бави суштином „аргументованог“ навода о повреди права из Конвенције и да пружи одговарајућу заштиту. Тај стандард искључује схватање према којем је довољно да правно средство формално постоји и да поводом њега буде донет било какав акт, без стварног разматрања његове садржине.

ПРИЛОГ: - Пресуда Великог већа Европског суда за људска права у предмету Kudła против Пољске, представка бр. 30210/96, од 26.10.2000. године, нарочито став 157.

Више јавно тужилаштво је било дужно да релевантне наводе стварно испита и да из његове одлуке буде видљиво због чега их прихвата или одбија. Посебно је било дужно да се изјасни о изричито истакнутом кршењу члана 284 став 2 у вези са чланом 51 став 1 ЗКП, јер је тај навод непосредно указивао на незаконитост начина на који је донето и достављено решење чију је законитост ВЈТ преиспитивало.

Овакво схватање непосредно одговара већ наведеном ставу Уставног суда из предмета Уж-8248/2018, према којем право на правно средство није задовољено самим тим што је правно средство било могуће изјавити, већ захтева да надлежни орган оцени све релевантне наводе тог средства. У конкретном случају приговор је примљен, проглашен дозвољеним и благовременим и о њему је формално донето решење, али то само по себи није довољно ако образложење не показује да су суштински наводи приговора заиста били предмет преиспитивања.

Напомињемо да је приговор подносила примљен у ОЈТ дана 22.05.2026. године а да је Решење ВЈТ од 25.08.2025. године односно по протеку 95 дана. Ово питање има додатну тежину зато што је решење непосредно вишег јавног тужиоца донето на основу члана 51 став 3 ЗКП коначно у оквиру тог механизма контроле, односно против њега нису дозвољени жалба нити нови приговор, што је наведено и у самој поуци о правном леку оспореног решења ВЈТ. Због тога поступање ВЈТ није било споредна процесна фаза, већ једини законом успостављени непосредни механизам преиспитивања одлуке ОЈТ о одбацивању кривичне пријаве.

Следствено наведеном, подносилац уставне жалбе не заснива повреду права на правно средство искључиво и само на чињеници да првостепено решење није садржало поуку о правном леку. Та чињеница представља конкретну повреду чл. 284 ст. 2 и 51 ст. 1 ЗКП, али је за оцену уставноправне повреде од пресудног значаја и то што је на њу непосредно указано у приговору, а Више јавно тужилаштво се о њој није ни изјаснило. Истовремено, ВЈТ није дало одговор ни на значајан број других конкретних навода којима је оспоравано чињенично и правно утемељење првостепеног решења. На тај начин није обезбеђено стварно преиспитивање одлуке ОЈТ, већ је право подносиоца на приговор остварено претежно формално - могућношћу да га поднесе и добије одлуку - али не и суштински, кроз разматрање релевантних разлога на којима је приговор заснован.

Такво поступање је супротно стандарду који је Уставни суд утврдио у одлукама Уж-8248/2018, Уж-5518/2019 и, за материју приговора из члана 51 ЗКП нарочито значајној, Уж-2963/2021, из којих произлази да право на правно средство мора бити стварно и делотворно, да пропусти државних органа у вези са коришћењем правног средства не смеју бити на штету странке и да решење ВЈТ по приговору из члана 51 ЗКП подлеже непосредној заштити права из члана 36 став 2 Устава.

Из свега наведеног произлази да је оспореним решењем Вишег јавног тужилаштва у Сремској Митровици КТПО-90/26 од 25.08.2026. године подносиоцу уставне жалбе површено право на правно средство из члана 36 став 2 Устава Републике Србије, јер приговор из члана 51 ЗКП није био предмет потпуног и делотворног преиспитивања. Стандарди које су установили Уставни суд и Европски суд за људска права потврђују да правно средство не може бити сведено на право да се поднесак преда надлежном органу и да се добије формална одлука, већ мора омогућити стварно разматрање његових битних навода. У мери у којој се у конкретном предмету утврди постојање аргументоване тврдње о повреди неког од материјалних права заштићених Европском конвенцијом, описани недостаци релевантни су и са становишта члана 13 Европске конвенције.

3) Повреда права на једнаку заштиту права из члана 36 став 1 Устава

Чланом 36 став 1 Устава Републике Србије јемчи се једнака заштита права пред судовима и другим државним органима. Према пракси Уставног суда, до повреде овог права може доћи пре свега онда када надлежни органи у истим или битно сличним чињеничним и правним ситуацијама поступају различито, без разумног и објективног оправдања.

ПРИЛОГ: - Одлука Уставног суда Уж-8047/2012 од 29.01.2015. године

У конкретном случају постоји јасна разлика у поступању органа кривичног гоњења у два непосредно повезана предмета. Када је против подносиоца уставне жалбе Живка Гвозденовића поднета кривична пријава због наведеног лажног представљања, он је позван и саслушан у својству осумњиченог, а полиција је прибавила и изјаве непосредних сведока догађаја, [REDACTED] и [REDACTED]. Насупрот томе, када је сам подносилац поднео

кривичну пријаву против Војислава Мирнића због лажног пријављивања, ОЈТ током више од пет месеци није саслушало ни пријављеног, ни оштећеног, ни предложеног сведока, већ је кривичну пријаву одбацило на основу постојеће документације. На ову очигледну разлику у начину поступања изричито је указано и у приговору Вишем јавном тужилаштву. Посебно је значајно што се не ради о два потпуно неповезана предмета, већ о истом догађају, истим учесницима и истом доказном материјалу, при чему се у другом поступку управо испитивало да ли је прва кривична пријава била свесно неистинита. Због тога је постојала обавеза органа да, ако примењују суштински различит ниво доказног ангажовања, за такво поступање дају разумљиве и објективне разлоге.

Више јавно тужилаштво се, међутим, у оспореном решењу није изјаснило о овом наводу приговора, нити је објаснило због чега је у једном поступку било потребно непосредно прикупљање изјава и провера чињеница, док је у другом, који је произашао из истог чињеничног догађаја, било довољно одлучити без саслушања пријављеног, оштећеног и предложених сведока.

Уставни суд је у предмету Уж-11271/2018 поновио да је за повреду члана 36 став 1 Устава неопходно показати постојање битно сличне или исте чињеничне и правне ситуације у којој су надлежни органи поступили другачије, као и конкретне доказе за такву тврдњу. Управо такав упоредиви материјал у овом случају постоји у два тужилачка предмета који произлазе из истог догађаја.

ПРИЛОГ: - Одлука Уставног суда Уж-11271/2018 од 28.10.2021. године

Стога се повреда члана 36 став 1 Устава не заснива само на незадовољству исходом поступка, већ на конкретној указаној разлици у интензитету, обиму и начину поступања тужилаштва у битно повезаним чињеничним ситуацијама, за коју у оспореним одлукама није дато никакво објективно и разумно образложење. Тиме је подносиоцу уставне жалбе ускраћена једнака заштита права пред државним органима, зајемчена чланом 36 став 1 Устава Републике Србије.

- 4) Повреда слободе мишљења и изражавања из члана 46 Устава и члана 10 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода; Повреда права на петицију из члана 56 Устава

Подносиоцу уставне жалбе повређена је слобода мишљења и изражавања зајемчена чланом 46 Устава Републике Србије и чланом 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и права на петицију из члана 56 Устава јер надлежна јавна тужилаштва нису на делотворан начин испитала конкретне и доказима поткрепљене наводе да је кривична пријава против подносиоца представљала средство притиска и одмазде због његовог претходног указивања на неправилности у раду јавне здравствене установе.

Чланом 46 Устава јемчи се слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје. Исто јемство садржано је у члану 10 став 1 Европске конвенције, који штити слободу мишљења и слободу примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти.

У конкретном случају, подносилац уставне жалбе је пре спорних догађаја указивао на неправилности у Општој болници Сремска Митровица, нарочито на непоштовање забране пушења, о чему се обраћао надлежним органима и инспекцијама. У кривичној пријави је посебно наведено да је након једног од инспекцијских надзора санкционисано запослено лице, као и да је пријављени, као в.д. директора болнице, био незадовољан због таквог поступања подносиоца. Наведено је и да је подносилац био оптуживан за дискредитацију установе, као и да је кривична пријава против њега, према тврдњама подносиоца, имала за циљ његово застрашивање и спречавање да настави да указује на неправилности. Ови наводи нису остали на нивоу опште тврдње. У приговору је поново указано на мотив пријављеног, на претходну електронску преписку између подносиоца и пријављеног, као и на чињеницу да су примедбе подносиоца на рад болнице претходиле кривичној пријави против њега.

Упркос томе, ни Основно јавно тужилаштво ни Више јавно тужилаштво нису суштински испитали наведени контекст. Нарочито није испитано да ли је подношење кривичне пријаве против подносиоца било повезано са његовим претходним обраћањем инспекцијама и указивањем на неправилности у јавној здравственој установи. ВЈТ се у оспореном решењу усредредило на оцену

постојања умишљаја за кривично дело лажног пријављивања, али није дало одговор на изричито истакнут навод да је поступање пријављеног имало карактер одмазде и застрашивања због претходног коришћења слободе изражавања.

Европски суд за људска права је у предмету *Gija* против Молдавије утврдио да члан 10 Конвенције штити и лица која указују на неправилности од јавног интереса, посебно када се ради о информацијама које указују на неправилно или незаконито поступање.

ПРИЛОГ: - *Пресуда Великог већа Европског суда за људска права у предмету Gija против Молдавије, представка бр. 14277/04, од 12.02.2008. године.*

Исти принцип је примењен у предмету *Heinisch* против Немачке, који је за конкретан случај посебно значајан јер се односио на лице које је указивало на неправилности у области пружања здравствене и социјалне неге и које је поднело кривичну пријаву због уочених недостатака. Европски суд је прихватио да је такво поступање обухваћено чланом 10 Конвенције и да санкционисање лица због пријављивања неправилности може представљати мешање у слободу изражавања.

ПРИЛОГ: - *Пресуда Европског суда за људска права у предмету Heinisch против Немачке, представка бр. 28274/08, од 21.07.2011. године.*

У конкретном случају предмет указивања подносиоца није био приватни спор без ширег значаја. Радило се о поштовању забране пушења у јавној здравственој установи, поступању запослених и реакцији надлежне инспекције. Таква питања објективно имају елемент јавног интереса, посебно имајући у виду да сам члан 46 став 2 Устава међу легитимним циљевима препознаје и заштиту јавног здравља.

Када је надлежним органима стављен на располагање конкретан чињенични материјал из којег се тврдило да је кривична пријава уследила као реакција на претходно указивање на неправилности од јавног интереса, органи су били дужни да тај аспект стварно испитају и да о њему дају разлоге. Ово је нарочито важно због могућег одвраћајућег (хлађење) ефекта односно

„chilling effect“. Европски суд у својој пракси наглашава да мере које могу одвратити лице или друга лица од будућег коришћења слободе изражавања представљају важан фактор приликом оцене повреде члана 10. Ако лице које указује на неправилности у јавној установи након тога буде изложено кривичном прогону, а државни органи не испитају аргументовану тврдњу да је прогон инициран управо због тог деловања, постоји ризик да заштита слободе изражавања остане само формална.

ПРИЛОГ: - *Пресуда Великог већа ЕСЉП Гија против Молдавије, представка бр. 14277/04, од 12.02.2008. године, нарочито став 95; пресуда ЕСЉП Novikova и други против Русије, представке бр. 25501/07 и др., од 26.04.2016. године, став 211.*

Следствено наведеном, повреда у конкретном случају огледа се у томе што надлежна јавна тужилаштва нису стварно испитала аргументовану тврдњу да је кривичноправни механизам употребљен као средство притиска због претходног указивања подносиоца на неправилности од јавног интереса. Пропуштањем да се наведени мотив и пратећи докази оцене, подносиоцу није пружена делотворна заштита слободе изражавања зајемчене чланом 46 Устава Републике Србије и чланом 10 Европске конвенције.

1) Повреда права на правично суђење из члана 32 став 1 Устава

Подносилац повреду права из члана 32. став 1. Устава истиче због квалификоване произвољности и недостатка образложења у поступку у којем је одлучивано о његовој кривичној пријави и законом установљеном приговору, а нарочито имајући у виду да се наводи подносиоца непосредно односе и на заштиту других Уставом зајемчених права из чл. 23, 46. и 56. Устава.

Уставни суд је у својој пракси више пута истицао да право на образложену одлуку представља један од елемената права на правично суђење и да образложење мора омогућити странци да сазна разлоге због којих њени одлучни наводи нису прихваћени. У Одлуци Уж-8996/2014 од 23.03.2017. године, Уставни суд је, позивајући се и на праксу Европског суда за људска права, утврдио да је за испуњеност стандарда права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, неопходно да суд правног лека испита сва одлучна

питања која су пред њега изнета те да пуко потврђивање првостепене одлуке без икакве правне конкретизације и даљег образложења представља повреду права на правично суђење. Стандард делотворности правног средства установљен је и Одлуком Уставног суда Уж-2486/2021 од 02.07.2026. године.

ПРИЛОГ: - Одлука Уставног суда Уж-8996/2014 од 23.03.2017. године
- Одлука Уставног суда Уж-2486/2021 од 02.07.2026. године

Овај стандард од посебног је значаја у конкретном предмету. Наиме, предмет кривичне пријаве против Војислава Мирнића било је кривично дело Лажно пријављивање из члана 334. став 1. КЗ.

Од одлучног значаја за постојање тог кривичног дела јесте знање пријављеног лица да лице које пријављује није учинилац кривичног дела.

Умишљај, односно знање пријавиоца, по својој природи се ретко може доказивати непосредним доказом. Он се утврђује из спољних, објективно проверљивих чињеница које су пријавиоцу биле познате пре и у време подношења кривичне пријаве, као и из његовог понашања пре, приликом и након подношења пријаве. И пракса Врховног суда показује да се знање да пријављени није учинилац изводи из конкретних околности које су окривљеном биле познате.

ПРИЛОГ: - Пресуда Врховног суда Кзз 814/2023;

Због тога је централно чињенично питање било: Шта је Војислав Мирнић знао о догађају од 15.07.2025. године у моменту када је 21.07.2025. године поднета кривична пријава против Живка Гвозденовића, од кога је то сазнао и шта му је тачно саопштено, да ли је знао ко је Живко Гвозденовић, да ли је прегледао снимак надзорне камере који је приложен и низ других питања?

У конкретном случају, управо су околности којима се пружа одговор на ово централно питање биле истакнуте у кривичној пријави и приговору. Наведено је да Војислав Мирнић није био непосредни учесник спорног догађаја, већ да је информације о предметном догађају добио искључиво од учесника догађаја, сведока др [REDACTED] и медицинског техничара

■ ■ ■ ■ ■ што и сам осумњичени потврђује у наводима кривичне пријаве од 21.07.2025. године на 2. страни у другом пасусу. Њихове касније изјаве, међутим, према наводима пријаве и приговора, не потврђују да се Живко Гвозденовић представио као службено лице нити да је предузимао радње у том својству. Управо због тога није било довољно да ОЈТ закључи да је Мирнић „из уверења“ сматрао да се Гвозденовић лажно представио. Било је неопходно утврдити на основу којих конкретних информација је то уверење могло настати, посебно када су лица од којих је информације наводно добио касније дала исказе чија садржина, према наводима приговора, такво уверење не поткрепљује. Тужилаштво је, уместо испитивања извора и садржине тог „уверења“, закључак о непостојању умишљаја фактички поставило као полазну претпоставку.

Приговором је додатно указано на више чињеница које су непосредно релевантне за утврђивање знања и намере: претходну електронску преписку између Мирнића и Гвозденовића, из које произлази да је пријављеном било познато ко је Гвозденовић и због чега се обраћа болници; раније пријављивање неправилности и инспекцијске контроле; конкретне нетачности у кривичној пријави против Гвозденовића; садржину видео-записа; као и наводе о претходном сукобу и могућем мотиву за подношење пријаве.

ОЈТ чињеницу умишљаја није непосредно утврдило имајући у виду да: није саслушало Војислава Мирнића; није утврдило шта су му др ■ ■ ■ ■ ■ и ■ ■ ■ ■ ■ тачно саопштили пре подношења кривичне пријаве; није утврдило одакле потиче тврдња да се Живко Гвозденовић представио као службено лице; није утврдило одакле потичу остале конкретне тврдње садржане у кривичној пријави; није испитало предложеног сведока о могућем мотиву; није извело све предложене доказе који су се односили на видео-запис и околности његовог достављања.

Околности на које је указано кривичном пријавом као и приговором на решење о одбачају кривичне пријаве представљају индиције које су морале бити проверене у међусобној вези, како би се утврдило постојање умишљаја. Посебно је значајно што ОЈТ није саслушало самог пријављеног на околност тога шта су му ■ ■ ■ ■ ■ и ■ ■ ■ ■ ■ заиста саопштили пре подношења кривичне пријаве, нити је саслушало оштећеног и предложеног сведока, иако је управо знање пријављеног било централно спорно питање.

На тај пропуст је изричито указано у приговору, на шта се другостепени орган није изјаснио.

Посебно је проблематичан став из првостепеног решења да пријављени „није дужан да зна да ли се у радњама неког лица стичу елементи кривичног дела“. Такав разлог промашује законско обележје из члана 334 став 1 КЗ. За ово кривично дело није пресудно да ли је пријавилац умео да изврши правилну правну квалификацију понашања другог лица, већ да ли је знао чињенице из којих произлази да пријављено лице није учинило радње које му је пријавом ставио на терет. И сам Врховни суд наглашава да субјективно обележје представља знање да пријављено лице није учинило пријављено дело.

ПРИЛОГ: - Пресуда Врховног суда Кзз 268/2025; пресуда Врховног суда Кзз 814/2023.

Стога је кључни недостатак поступања ОЈТ и ВЈТ у томе што питање умишљаја није испитано кроз све чињенице које су могле показати шта је пријављени знао у моменту подношења пријаве, већ је закључак о непостојању умишљаја донет без провере управо оних околности које су у кривичној пријави и приговору означене као доказ његовог знања. ВЈТ се, иако је на ове недостатке изричито указано, није суштински изјаснило о њима, већ је прихватило закључак ОЈТ без одговора на питање како се он може помирити са садржином изјава лица од којих је Мирнић наводно добио информације о догађају, а што је супротно одредбама устава и претходно установљеног правног стандарда заштите права на правично суђење.

Из тог разлога, овде се тврди да је закључак тужилаштва о непостојању умишљаја донет пре него што су испитане управо оне чињенице од којих то питање зависи. Упркос томе, ОЈТ је извело категоричан закључак о психичком односу Војислава Мирнића према пријављеном делу. Овакав закључак је преурањен и логички противречан.

Не може се пропустити утврђивање чињеница од којих непосредно зависи постојање знања, а затим управо из тако непотпуно утврђеног чињеничног стања извести категоричан закључак да тог знања није било. Другим речима, није спорно познавање права, већ познавање чињеница. Подносилац је управо на ову разлику изричито указао у приговору.

Више јавно тужилаштво није дало конкретан одговор на овај аргумент.

У погледу испитивања делотворности правног лека и нужности образлагања одбијања доказних предлога установљена је пракса ЕСЈП и то у поступцима против Србије.

ПРИЛОГ: - Пресуда ЕСЈП – Искреновић против Србије (представка бр. 3947/23); Пресуда ЕСЈП – Димовић и др. против Србије (представка бр. 40238/16)

5) Повреда права на поштовање приватног живота и угледа из члана 8 Европске конвенције

Члан 8 Европске конвенције штити, поред приватног и породичног живота, и лични и професионални углед, част и психолошки интегритет, под условом да је напад достигао довољан степен озбиљности и да је стварно утицао на уживање приватног живота. ЕСЈП је тај стандард јасно формулисао у предмету *Denisov против Украјине*.

ПРИЛОГ: - Пресуда Великог већа ЕСЈП у предмету *Denisov против Украјине*, представка бр. 76639/11, од 25.09.2018. године, нарочито ст. 97–98.

У конкретном случају подносилац је био пријављен за извршење кривичног дела, позиван и саслушаван у својству осумњиченог, иако је касније утврђено да се није лажно представљао. Према наводима кривичне пријаве, лажно пријављивање није било изолован догађај, већ је било повезано са претходним указивањем подносиоца на неправилности у раду болнице и имало је, према његовим наводима, за циљ да га застраши и спречи у даљем поступању.

ЕСЈП прихвата да неосновано довођење лица у везу са криминалним понашањем може представљати озбиљан напад на част, углед и психолошки интегритет и тиме активирати заштиту члана 8, али само ако последице пређу потребан праг озбиљности.

ПРИЛОГ: - Пресуда ЕСЉП А. против Норвешке, представка бр. 28070/06, од 09.04.2009. године; пресуда ЕСЉП Pfeifer против Аустрије, представка бр. 12556/03, од 15.11.2007. године.

Уставноправни проблем огледа се и у томе да су постојале конкретне и проверљиве околности које су указивале да је подносилац свесно и неистинито изложен кривичном прогону, надлежни органи нису стварно испитали да ли је тиме дошло до озбиљног задирања у његов углед, част и психолошки интегритет.

Све наведено директно указује на постојање повреда Устава Републике Србије те се сходно свему наведеном и може закључити да су и првостепени и другостепени орган управо на штету подносиоца уставне жалбе повредили својим одлукама наведене одредбе Устава Републике Србије, па подносилац уставне жалбе предлаже да се ова уставна жалба УСВОЈИ, да Уставни суд утврди да је побијаним одлукама подносиоцу уставне жалбе учињена повреда права на правично суђење из члана 32 Устава, повреда права на једнаку заштиту права из члана 36. став 1. Устава, повреда права на делотворно правно средство из члана 36. став 2. Устава, повреда слободе мишљења и изражавања из члана 46. Устава и члана 10 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, повреда права на петицију из члана 56 Устава, повреда права на приватан живот из члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода посматраних у светлу одговарајућих гаранција Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и праксе Европског суда за људска права, те да ПОНИШТИ одлуку првостепеног и другостепеног органа и предмет врати надлежном тужилаштву на поновни поступак и одлучивање.

Такође, подносилац предлаже да Уставни суд утврди да је подносилац претрпео нематеријалну штету у виду душевних патњи које су проузроковане чињеницом да своја права пред судовима не може заштити на једнак начин као и други грађани који се налазе у истој правној или чињеничној ситуацији као и услед повреде права на делотворан правни лек те да Уставни суд подносиоцу на име накнаде нематеријалне досуди износ од 200.000,00 динара.

У Новом Саду, 02.10.2026.г.

Пуномоћник подносиоца уставне жалбе

ЂЕКИЋ САША
АДВОКАТ

**СПЕЦИЈАЛНО ПУНОМОЋЈЕ
ЗА ИЗЈАВЉИВАЊЕ УСТАВНЕ ЖАЛБЕ**

ПУНОМОЋЈЕ

Ја, **ЖИВКО ГВОЗДЕНОВИЋ ЈМБГ:** [REDACTED] из
Чалме, Сремска Митровица, улица: [REDACTED]
овлашћујем Ђекић Сашу, адвоката из Новог Сада, улица:
[REDACTED] да у моје име поднесе уставну жалбу
против Правноснажног Решења Основног јавног тужилаштва у
Сремској Митровици КТ-687/25 од 05.05.2026. године и
Правноснажног Решења Вишег јавног тужилаштва у Сремској
Митровици КТПО-90/26 од 25.08.2026. године и да ме заступа у
поступку пред Уставним судом.

Пуномоћје важи до опозива.

У Сремској Митровици

30.09.2026. године

Својеручни потпис
даваоца пуномоћја

Потврђује се да је

Живко Гвозденовић рођен/а

године, са пребивалиштем у Чалма, Сремска Митровица Улица
у присуству јавнобележничког
сарадника својеручно потписао/ла ову исправу.

Идентитет подносиоца исправе утврђен је увидом у личну карту бр
издата од стране ПУ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ.

Исправа странке, написана на компјутерском штампачу и састоји се од 1 (једној)
стране/а, оверена је у 1 (један) примерка за потребе странке, а 1 (један) оверен
примерак, остаје код поступајућег јавног бележника.

Јавни бележник овером ове исправе потврђује потпис странке и не одговара за
садржину исправе.

Накнада за оверу 1 (један) примерака наплаћена је у укупном износу од 648,00
(шестсто четрдесет осам динара) са урачунатим ПДВ-ом на основу члана 21
тарифног броја 8 Јавнобележничке тарифе.

ЈАВНИ БЕЛЕЖНИК
Маја Галечић
Сремска Митровица
Светог Димитрија 19а

За јавног бележника
Јавнобележнички
сарадник

број решења: 4181-2-IV-
8/2023

од 04.12.2023 год.

УОП - II:8723-2026

Дана 30.09.2026. (тридесетог септембра две
хиљаде двадесетшесте) године, у 12:42
(дванаест часова и четрдесет два минута),
у Сремској Митровици, оверено у 1 (један)
примерак/ка за потребе странке.

(потпис)

(печат)

21 JUL 2025

АДВОКАТ
Андоновић С. Милан

**ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
СРЕМСКА МИТРОВИЦА**

ПОДНОСИЛАЦ ПРИЈАВЕ: ОПШТА БОЛНИЦА СРЕМСКА МИТРОВИЦА, са седиштем у Сремској Митровици, ул. Стари Шор бр. 65, МБ: 20373563, ПИБ: 105434001, кога заступа Мирнић Војислав - в.д. директор, а чији је пуномоћник Андоновић Милан, адвокат из Мачванске Митровице

На основу чл. 280 и 281 ст. 1 Законика о кривичном поступку, подноси се:

КРИВИЧНА ПРИЈАВА

- прилози, пуномоћ

против ГВОЗДЕНОВИЋ ЖИВКА, ЈМБГ: [REDACTED] (према сазнањима оштећеног лице је са пребивалиштем у Чалми, а боравиштем у Сремској Митровици, ул. [REDACTED] број није познат)

Због основане сумње да је:

Дана 15.07.2025. године око 19.10 часова дошао у Општу болницу Сремска Митровица, чије је седиште у Сремској Митровици, ул. Стари шор бр. 65, и то на одељење болничког пријема, када се запосленом медицинском техничару болничког пријема [REDACTED] лажно представио да има својство службеног лица, рекавши му следеће: „Ја сам службено лице, дошао сам да сликам око поштовања мера око заштите пушења. Где је табла о забрани пушења. Јел знате да је казна 8.000,00 ЕУР-а“?, након чега је убрзо окривљеном и медицинском техничару [REDACTED] пришла и докторица пријемног одељења Опште болнице Сремска Митровица [REDACTED] којој је медицински техничар, у присуству окривљеног, пренео разлог доласка окривљеног, док је окривљени потврдно климао главом, након чега су сво троје заједно обишли одељење болничког пријема ради наводне контроле забране пушења, након ког обиласка је окривљени напустио одељење пријема и удаљио се из круга Опште болнице Сремска Митровица, на који начин се лажно представио у намери да другом нанесе какву штету, при чему је био способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, био свестан свог дела и хтео његово извршење и био свестан забрањености свог дела

- чиме је извршио кривично дело Лажно представљање из чл. 329 ст. 1 Кривичног законика

о б р а з л о ж е њ е

Дана 15.07.2025. године око 19.10 часова, на одељење болничког пријема Опште болнице Сремска Митровица, дошло је лице, овде осумњичени Гвозденовић Живан, који се медицинском техничару [REDACTED] одмах представио да је службено лице и да је дошао да исконтролише поштовање мера забране од пушења у тој установи. Осумњичени Гвозденовић Живан је, поред чињенице да се представио као службено лице, својом одевним стилем, ставом, као и чињеницом да је носио акт ташну, и визуелно остављао утисак службеног лица. Тачније, критичном приликом осумњичени је рекао следеће: „Ја сам службено лице, дошао сам да сликам око поштовања мера око заштите пушења. Где је табла о забрани пушења. Јел знате да је казна 8.000,00 ЕУР-а“? Медицински техничар није посумњао у својство службеног лица осумњиченог, чак је истог као таквог и представио др болничког пријема [REDACTED] када је она пришла да им се јави. Након неколико минута формалности око упознавања, осумњичени, заједно са [REDACTED] и др [REDACTED] започео са обиласком одељења, након чега је исто одељење напустио и удаљио се из круга Опште болнице Сремска Митровица.

Тек након што је осумњичени напустио круг Опште болнице Сремска Митровица, запослени у истој су, након коментарисања, ипак приметили нешто чудно код осумњиченог, када су након пријаве догађаја управи Опште болнице Сремска Митровица, дошли до сазнања да им се осумњичени лажно представио, односно да исти нема својство службеног лица.

Чињеница јесте да му нико од радника Опште болнице Сремска Митровица није тражио службену легитимацију, али као што је већ наведено, осим усменог представљања као службено лице, осумњичени је својим одевњем, понашањем и ставом одавао утисак лица који имао одређено службено својство.

Одељење болничког пријема је обезбеђено сигурносним камерама, тако да уз ову пријаву достављамо видео запис доласка осумњиченог на одељење болничког пријема, његов контакт са запосленима, те на крају и сам обилазак одељења.

Желимо да скренемо пажњу да је управа Опште болнице Сремска Митровица већ од раније упозната са особом Гвозденовић Живко. Наиме, уназад неколико месеци осумњичени је с времена на време долазио у просторије Опште болнице Сремска Митровица, улазио на разна одељења, а понекад и фотографисао просторије и запослене раднике опште болнице, а све везано за наводну контролу забране пушења. О својим активностима осумњичени је обично накнадно обавештавао управу Опште болнице Сремска Митровица, ком приликом је истицао неке пропусте и критике на рачун службе Опште болнице Сремска Митровица. Поред тога осумњичени је знао да обавести и градске, покрајинске и државне инспекције о наводном затеченом стању. Због таквих његових активности Општа болница Сремска Митровица је спроводила одређене интерне поступке, а такође по обавештењима осумњиченог, Општа болница Сремска Митровица је била предмет и инспекцијског надзора.

Оштећени сматра да је поступање осумњиченог усмерено искључиво на дискредитацију Опште болнице Сремска Митровица као еминентне установе са традицијом пружања здравствених услуга скоро пуних 200 година.

107415

Напомињемо да радници одељења болничког пријема нису били упознати ко је лице Гвозденовић Живко, као ни са разлогом и начином његовог поступања приликом доласка у Општу болницу Сремска Митровица. Исти су критичне прилике били уверења да је Гвозденовић Живко службено лице које је задужено за контролу забране пушења у државним органима и институцијама.

Због свега напред изнетог, основано сматрамо да је мотив лажног представљања покушај да се Општој болници Сремска Митровица нанесе штета.

Доказ:

- Саслушати у својству осумњичене Гвозденовић Живка
- Саслушати у својству сведока [REDACTED] медицинског техничара са одељења пријема ОБ Сремска Митровица, а на адресу послодавца
- Саслушати у својству сведока [REDACTED] докторицу са одељења пријема ОБ Сремска Митровица, а на адресу послодавца
- Саслушати у својству сведока в.д. директора Опште Болнице Сремска Митровица Војислава Мирнића, на адресу послодавца
- Извршити увид у видео-запис сигурносних камера ОБ Сремска Митровица – одељење пријема, а за критични временски период (записи на USB меморији)
- Издати посебну наредбу у обезбедити снимке са сигурносних камера ОБ Сремска Митровица, одељење пријема за критичан период
- Службеним путем прибавити извод из казнене евиденције за осумњиченог
- По потреби спровести друге доказе које надлежно тужилаштво сматра сходним

С обзиром на изнето, предлажемо на надлежно тужилаштво одмах по пријему ове пријаве спроведе све напред побројане доказе, те да након тога поднесе Основном суду у Сремској Митровици оптужни предлог против окривљеног због извршења Кривичног дела Лажно представљање из чл. 329 ст. 1 Кривичног законика, или пак за неког друго кривично дело које се гони по службеној дужности, уколико се у току поступка утврди да се у њеним радњама стичу сви елементи бића неког другог кривичног дела.

У Сремској Митровици
дана 21.07.2025. године

ПУНОМОЋНИК

АДВОКАТ

Милан [REDACTED]

[REDACTED]

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
Број: КТ-421/25
Дана: 14.10.2025. год.
СРЕМСКА МИТРОВИЦА
ТП/МС

21 OCT 2025.

У кривичном предмету против Гвозденовић Живка из Сремске Митровице, због кривичног дела - Лажно представљање из чл.329 ст.1 КЗ, на основу чл. 499 ст.2 у вези чл. 284 ст.1 тач.3 ЗКП-а, доносим

РЕШЕЊЕ

ОДБАЦУЈЕ СЕ кривична пријава пуномоћника Опште болнице Сремска Митровица адв. Андоновић Милана од 21.07.2025. године, поднета против Гвозденовић Живка из Срем. Митровице, Ул. [REDACTED] због кривичног дела - Лажно представљање из чл.329 ст.1 КЗ,

јер не постоје основи сумње да је утицајно кривично дело за које се голи на службеној дужности.

Образложење

Кривичном пријавом пуномоћника опште болнице Сремска Митровица адв. Андоновић Милана од 21.07.2025. године, Гвозденовић Живку из Срем. Митровице је стављено на терет извршење кривичног дела - Лажно представљање из чл.329 ст.1 КЗ. У пријави се наводи да је осумњичени дана 15.07.2025. године дошао у Општу болницу Срем. Митровица на одељење болничког пријема, којом припада [REDACTED] медицинском техничару [REDACTED] лажно представило да има својство службеног лица рекавши му: "Ја сам службено лице, дошао сам да снимим око поштовања мера, око заштите пушења. Где је табла о забрани пушења? Јер знате да је казна 8.000 евра", након чега им је пришао и др. [REDACTED] којој је медицински техничар у присуству осумњаченог пренео ризиког [REDACTED] [REDACTED] након чега су сво троје заједно обилили одељење болничког пријема ради наводне контроле забране пушења, након чега је осумњичени напустио одељење.

Осумњичени Гвозденовић Живко је у својој изјави датој у ПУ Срем. Митровица дана 30.09.2025. године навео да је велики противник пушења, нарочито у државним установама и да зна да је у таквим установама законом и правилницима забрањено пушење. Даном 15.07.2025. године у 19,09 часова је пролазио поред Опште болнице у Срем. Митровици, где је на прозору видео медицинску радницу да пуши из цигарете. Извадио је мобилни телефон да је сними како би је пријавио инспекцији и том приликом јој је рекао "Добар дан, како да ухватим инспектору". Наведена радница се удальила од прозора, а он је ушао у болницу на улаз код уредничког пријема и једном од радника, вероватно

докторки ~~X~~ рекао: "Добар дан, ко је одговоран за пријаву забране пушења"? Та радница је позвала старијег колегу који је такође пришао, били су збуњени и одговорили да не знају, па их је питао где је огласна табла. Заједно са њима је отишао до огласне табле, усликао обавештење за притужбе на рад болнице и запослених у болници, где постоје подаци о начину пријаве да је неко пушио цигарете у болници, а да би знао коме и како да пријави догађај. Напоменуо је да је обавештење усликао како би догађај пријавио што је и учинио, тако што је пријаву поднео на више мејл адреса. Након тога је напустио болницу. Навео је да има предузетничку радњу која се бави дизајном, да се критичном приликом није представио медицинском особљу као службено лице и није захтевао да обиђу одељење. Такође је навео да је први снимак како медицинска радница на прозору пуши цигарете начинио у 19,09 часова, да се након тога упутио на улаз за шта му је требало око два минута, а пре уласка у болницу се обратио раднику обезбеђења, кога је питао да ли има неког од руководиоца и коме може да пријави догађај, али му је исти одговорио да никог нема и да су сви отишли кући, те да се у ходнику болнице задржао свега 30-ак секунди.

је у својој изјави датој у ПУ Срем. Митровица дана 01.10.2025. године навела да је критичног дана радила редовну смену у Општој болници Срем. Митровица на ургентном пријему, да су били послеподневни часови и да се кретала ходником када јој се обратио један човек, који јој се није представио именом и презименом, нити је рекао чиме се бави, већ јој се обратио речима: "Ја сам задужен за забрану пушења, где вам се налази Одлука о забрањеном пушењу"? Одговорила му је да не зна и отишла у ординацију, где се налазио медицински техничар коме је пренела шта се десило. Након тога, је изашао и разговарао са тим човеком, а она се удаљила и са истим више није имала никакву комуникацију. Навела је да је тај човек био врло фин и културан, није био безобразан, није викао, причао је сасвим нормално и био је нормално обучен и носио торбу у руци. Такође је навела да јој није рекао у коју сврху тражи одлуку о забрани пушења нити је захтевао да обиђе одељење, а док је причао са њом није ништа записивао нити сликао, али је касније чула од да је исти сликао огласну таблу.

је у својој изјави датој у ПУ Срем. Митровица дана 01.10.2025. године навео да је критичног дана радио редовну смену на ургентном пријему Опште болнице Срем. Митровица, да су били послеподневни часови када је у ординацију ушла др и испричала му да ју је у ходнику срео човек који јој је рекао да је задужен за забрану пушења и питао где је огласна табла са Одлуком ко је задужен за забрану пушења. Изашао је у ходник и показао том човеку да крене за њим до огласне табле која се налазила на самом улазу у ургентни пријем. Док су ишли до огласне табле тај човек му је рекао колика је казна за непоштовање Одлуке о забрани пушења, због чега је помислио да је тај човек стварно неко ко је задужен за забрану пушења. Тај човек је сликао огласну таблу, након чега се срдечно поздравио са њим и изашао. Навео је да је тај човек био врло фин и културан, није био безобразан, није викао, причао је нормално, био је нормално обучен и носио црну торбу у руци, те није рекао у коју сврху тражи Одлуку о забрани пушења и није захтевао да обиђе одељење, а критичном приликом није ништа записивао, само је сликао огласну таблу.

Из достављених снимака са видео надзора се утврђује да је једно мушко лице ушло у ОБ, пришао шалтеру за информације на коме није било никога, те је наставио кретање, а потом се види да наилази једно женско лице и да се поменуто мушко лице креће иза ње.

Имајући у виду напред наведено чињеницу да је пријављени Гвозденовић Живко навео да се критичном приликом није представио као службено лице, да није захтевао да обиђу одељење и да је тражио податак о лицу које је задужено за пријаве у вези поштовања одлуке о забрани пушења, а како би поднео пријаву јер је претходно у Општој болници видео и сликао запослену медицинску радницу да пуши, иако је у истој забрањено пушење, да су и сведоци [REDACTED] и [REDACTED] потврдили да се пријављени није представио као службено лице, те да није тражио да обиђу одељење, већ се интересовао у вези одлуке о забрани пушења и лицу одговорном за поштовање исте, као и снимци видео надзора из којих није видљиво да је пријављени обилазио одељење, нити предузимао неку другу радњу, па чак ни да је разговарао са сведоцима, а како кривично дело – Лажно представљање из чл. 329 ст.1 КЗ чини онај ко се свесно неистинито представља другом да је службено лице, у циљу предузимања неке службене радње, а у намери да се себи или другом прибави каква корист или да се другом нанесе штета, што у конкретној ситуацији није случај, обзиром да не постоје докази да се пријављени лажно представио као службено лице у циљу предузимања службене радње, нити да је то учинио у намери да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе штету, а да је чл.16 ст.5 ЗКП-а предвиђено да када постоји сумња у погледу чињеница од којих зависи вођење кривичног поступка, постојање обележја кривичног дела или примене неке друге одредбе кривичног законика, одлучиће се у корист осумњиченог, из чега произилази да не постоје основи сумње да је пријављени Гвозденовић Живко извршио кривично дело - Лажно представљање из чл. 329 ст.1 Кривичног законика, нити друго кривично дело за које се гони по службеној дужности, из ког разлога је одлучено као у диспозитиву решења.

ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ

[REDACTED]

ПРАВНА ПОУКА: Против овог решења, на основу чл. 51 ЗКП, оштећени могу поднети приговор Вишем јавном тужиоцу у Сремској Митровици, или непосредно вишем јавном тужиоцу, у року од 8 дана од дана пријема овог решења, а путем овог тужилаштва.

ДНА решење доставити:

-адв. Андоновић Милану, Мачванска Митровица, [REDACTED]

АДВОКАТ САША БЕКИЋ

3 DEC 2025

ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ

ОШТЕЋЕНИ: ЖИВКО ГВОЗДЕНОВИЋ ЈМБГ: [REDACTED] из
Сремске Митровице, улица: [REDACTED]
[REDACTED] кога према приложеном пуномоћју заступа Саша
Бекић, адвокат из Новог Сада, улица: [REDACTED]
[REDACTED] (пуномоћ у прилогу)

Подноси

КРИВИЧНУ ПРИЈАВУ

Против

- 2 примерка

ОСУМЉИЧЕНОГ: ВОЈИСЛАВ МИРНИЋ ЈМБГ: [REDACTED]
законски заступник - в.д. директор ОПШТА
БОЛНИЦА СРЕМСКА МИТРОВИЦА, са
седиштем на адреси: Стари Шор, број: 65, Сремска
Митровица, МБ: 08894434, ПИБ: 105809779,

Због тога што је:

Дана 21.07.2025. године, у Сремској Митровици, способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима, свестан својих радњи и забрањености истих, чије извршење је хтео, као законски заступник - в.д. директор Опште болнице Сремска Митровица, пријавио Живка Гвозденовића из Сремске Митровице да је извршио кривично дело лажно представљање, које се гони по службеној дужности и то на начин да је путем овлашћеног пуномоћника поднео кривичну пријаву Основном јавном тужилаштву у Сремској Митровици, знајући да Живко Гвозденовић то дело није учинио, те је на тај начин извршио кривично дело Лажно пријављивање из чл. 334. ст. 1. Кривичног законика.

то дело није учинио, те је на тај начин извршио кривично дело **Лажно пријављивање** из чл. 334. ст. 1. Кривичног законика.

Образложење

Дана 21. јула 2025. године, адвокат Андоновић С. Милан, као пуномоћник Опште болнице Сремска Митровица, по пуномоћју законског заступника в.д. директора Мирнић Војислава, поднео је кривичну пријаву у писаној форми Основном јавном тужилаштву у Сремској Митровици против Гвозденовић Живка.

Том кривичном пријавом, у којој је као оштећена наведена Општа болница Сремска Митровица чији је законски заступник в.д. директор Војислав Мирнић, пријављен је Живко Гвозденовић из Новог Сада за кривично дело лажно представљање из члана 329. ст. 1 Кривичног законика, јер је по казивању из кривичне пријаве:

„Дана 15.07.2025. године око 19.10 часова дошао у Општу болницу Сремска Митровица и то на одељење болничког пријема, када се запосленом медицинском техничару болничког пријема, [REDACTED] [REDACTED] лажно представио да има својство службеног лица, рекавши му следеће: „Ја сам службено лице, дошао сам да сликам око поштовања мера око заштите пушења. Где је табла о забрани пушења? Је ли знате да је казна 8.000,00 еура?“, након чега је убрзо окривљеном медицинском техничару [REDACTED] [REDACTED] пришла и докторица пријемног одељења Опште болнице Сремска Митровица, [REDACTED] [REDACTED] којој је медицнски техничар у присуству окривљеног пренео разлог доласка окривљеног, док је окривљени потврдно климао главом, након чега су сво троје заједно обишли одељење болничког пријема ради наводне контроле забране пушења, након ког обиласка је окривљени напустио одељење пријема и удаљио се из круга Опште болнице Сремска Митровица“.

Гвозденовић Живко је поводом ове кривичне пријаве позван од стране полицијских службеника и дана 30.09.2025. године дао је своју изјаву у ПУ Срем у Сремској Митровици, у којој је детаљно описао догађај од спорног дана, између осталог рекавши да је сасвим случајно видео лица која су конзумирала цигарете у затвореним просторијама Опште болнице Сремска

Митровица и да је упитао присутну докторицу [REDACTED] ко је задужен за пријаву забране пушења, јер претходно на инфо пулту није никога затекао (што се видело и из приложеног видео записа) те није имао коме пријавити такво непримерено понашање, коме је затим докторица одговорила да не зна и одвела га до колеге медицинског техничара [REDACTED] који је такође рекао да није упућен, те су заједно отишли до огласне табле на којој су пронашли жељену информацију. Живко је фотографисао мобилним телефоном обавештење за притужбе на рад болнице како би знао коме да се обрати и укаже на ситуацију коју је затекао, а коју је поткрепио фотографијама, али да се ни у једном тренутку није представио као службено лице нити је показао било какву легитимацију, нити је тражио да се изврши било каква радња која би могла изазвати сумњу код присутних лица, што ће се касније испоставити и као тачно.

Докторица [REDACTED] позвана је и испитана пред полицијским службеницима ПУ Срем у Сремској Митровици, те је између осталог рекла да се критичног дана њој обратио један човек, који јој се није представио именом и презименом, нити је рекао чиме се бави, да је био културан и фин, те јој је затражио одлуку о забрани пушења али да није рекао у коју сврху то тражи нити је захтевао да обиђе одељење, а да га је она, не знавши одговор, одвела до колеге [REDACTED] медицинског техничара.

Медицински техничар, [REDACTED] такође је позван и испитан у ПУ Срем, који је у својој изјави између осталог рекао да је критичног дана др [REDACTED] ушла код њега и испричала му да је ту неки човек који се распитује за одлуку о забрани пушења, те је онда изашао и разговарао са њим, одвео га до огласне табле, али да му није рекао у коју сврху тражи ту одлуку нити је захтевао да обиђе одељење него је само фотографисао огласну таблу и потом се удаљио из просторија Опште болнице.

Имајући у виду изјаве наведених лица, Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици дана 14.10.2025. године под пословним бројем КТ-421/25 по поступајућем Јавном тужиоцу Татјани Поповић донело је Решење којим се одбацује кривична пријава против Гвозденовић Живка, под образложењем да се из доказа које су извели, пре свега на основу исказа сведока који су потврдили и наводе самог окривљеног, закључује да се исти критичном приликом није представљао као службено лице нити је захтевао да обиђу одељење, него је тражио податак о лицу

које је задужено за пријаве у вези поштовања одлуке о забрани пушења у болници.

Пре свега, поступајућем тужилаштву желимо указати да је подносилац кривичне пријаве, законски заступник – в.д. директор Војислав Мирнић, овде осумњичени, пре подношења саме кривичне пријаве, информације о предметном догађају добио искључиво од учесника догађаја, сведока др [REDACTED] и медицинског техничара [REDACTED] што и сам осумњичени потврђује у наводима кривичне пријаве на страни 2 у другом пасусу, с обзиром на то да исти није био непосредан учесник конкретног догађаја.

На ово посебно указујемо из разлога што је из тих информација осумњичени недвосмислено добио одговор од присутних сведока, као што су касније и рекли пред полицијским службеницима приликом давања својих изјава, да се оштећени Живко Гвозденовић том приликом није представио као службено лице нити је захтевао било какву радњу коју би захтевало службено лице, него да је искључиво тражио податак о лицу задуженом за поштовање мера забране пушења у болници, као и да је телефоном фотографисао огласну таблу и потом се удаљио из просторија болнице.

Из тога јасно произилази да је у радњама осумњиченог испуњен објективни елемент, односно да је осумњичени Војислав Мирнић знао да се Живко Гвозденовић није лажно представио, а да је и поред тога ангажовао пуномоћника из реда адвоката који је за његово име сачинио кривичну пријаву и поднео је надлежном тужилаштву, те на тај начин изложио кривичном прогону оштећеног, показао јасну намеру за то, за којег је касније тужилаштво и утврдило да заиста то кривично дело није извршено, чиме је испуњен и субјективни елемент кривичног дела лажно пријављивање.

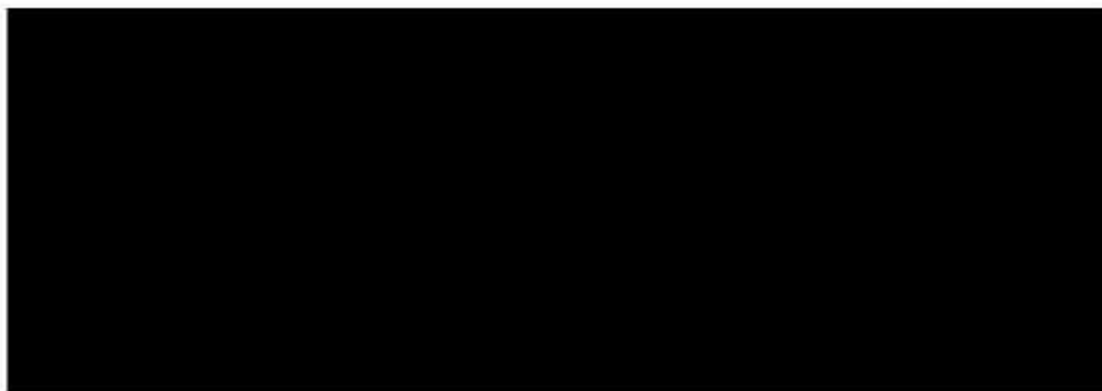
Мотив осумњиченог за извршење овог кривичног дела се такође јасно види и то у самим наводима кривичне пријаве, на страни 2 у претпоследњем и последњем пасусу, у коме осумњичени између осталог наводи да је оштећени и раније истицао критике и пропусе на рачун рада Опште болнице Сремска Митровица и да је због тога обавештавао све надлежне

инспекције, па је Општа болница Сремска Митровица била предмет инспекцијског надзора, којом приликом (а то није наведено) је чак и кажњено једно запослено лице и то дана 26.02.2025. године због непоштовања мере забране пушења, па је од стране санитарног инспектора издат прекршајни налог и изречена новчана казна у износу од 5.000,00 динара, док у последњем пасусу на страни 2 кривичне пријаве осумњичени наводи како сматра да је поступање овде оштећеног усмерено искључиво на дискредитацију Опште болнице Сремска Митровица као еминентне установе са традицијом пружања здравствених услуга скоро пуних 200 година, што само довољно говори о фрустрацији и мотиву осумњиченог, јер је установа у којој је он в.д. директор била предмет инспекцијских надзора захваљујући ревносном и академском понашању оштећеног, који је указивао да постоје пропусти, те је реакцијом инспекције и инспекцијским надзором и уочен пропуст запосленог лица, па је такво поступање оштећеног овде осумњичени сматрао недопуштеним и директно га окривио за „рушење угледа еминентне установе“ и као најбоље решење видео у прилици да истог лажно пријави, вероватно рачунајући на сарадњу својих запослених у вршењу тог кривичног дела, што се у овом случају на част присутних сведока то није десило.

Да постоји низ неистина у поднетој кривичној пријави говори и та чињеница да је осумњичени у кривичној пријави навео да се Живко Гвозденовић прво обратио медицинском техничару [REDACTED] а да је потом он позвао колегиницу др [REDACTED] док је стварно стање такво да је, а како је утврђено и током поступка пред тужилаштвом и полицијом као и гледањем видео записа, Живко Гвозденовић прво разговарао са др [REDACTED] која га је тек потом одвела до колеге [REDACTED]. Можда ће неко рећи да је у питању само омашка, али обзиром да су у том догађају учествовала само два сведока, сматрамо да ту није било места за омашку већ се ради искључиво о јасној намери осумњиченог, која је усмерена на кривични прогон и застрашивање оштећеног, како се исти више не би усудио да уочава пропусте у Општој болници Сремска Митровица и да о томе извештава надлежне инспекције. Несумњиво је да је осумњичени Мирнић Војислав имао увид у предметни видео запис са надзорне камере пре подношења кривични пријаве, али да је ипак и поред тога у садржини кривичне пријаве изнео низ неистина које су у супротности са чињеницама на које указује видео запис.

Тужилаштву желимо указати и на још једну чињеницу, ништа мање важну, која говори у прилог намерама осумњиченог, а који је уз кривичну пријаву доставио видео запис са надзорних камера на којима постоји снимак када је Живко Гвозденовић ушао у просторије болнице, затим када је разговарао са др [REDACTED] затим када им се придружио техничар [REDACTED] и када су отишли до огласне табле, али осумњичени је исекао видео запис када Живко Гвозденовић напустила просторије болнице, без права на тако нешто, у циљу прикривања и монтирања доказа, у оне сврхе за које му је потребно, а претпостављамо из разлога да би оставио простор за ту могућност да се Живко Гвозденовић задржао у просторијама болнице много дуже него што заиста јесте, што би онда можда довело у сумњу његове радње у истој, а што на жалост осумњиченог ипак није успело, те је тужилаштво правилно ценило и ту чињеницу.

Законодавац је своје темеље за утврђивање лажног пријављивања у кривично законодавство и представљање истог као кривично дело баш и нашао у тим елементима и мотивима који се и виде у овим радњама осумњиченог, пре свега да се заштити оштећено лице које је свако могао лажно пријавити за неко кривично дело, застрашити га и спречити у његовом даљем деловању, знајући да оно то није починило, а што је у овом случају осумњичени и учинио.

На основу свега горе наведеног, у радњама осумњиченог апсолутно су се остварили сви битни елементи кривичног дела **Лажно пријављивање из чл. 334. ст. 1. КЗ-а**, па с тога оштећени, путем свог пуномоћника, подноси ову кривичну пријаву надлежном тужилаштву и предлаже спровођење кривичног поступка у оквиру којег предлаже да се изведу сви наведени и

кривичног поступка у оквиру којег предлаже да се изведу сви наведени и неопходни докази, а по потреби да се изведу и други докази који се односе на утврђивање кривичног дела и кривице осумњиченог, те да се након спроведеног доказног поступка донесе пресуда којом ће се осумњичени огласити кривим и казнити по закону и обавезати на измирење свих трошкова поступка.

ДОКАЗИ:

1. Испитивање сведока оштећеног Живка Гвозденовића;
2. Саслушање осумњиченог Војислава Мирнића;
3. Кривична пријава осумњиченог;
4. Решење о одбачају кривичне пријаве;
5. Видео запис са надзорних камера (исечен-какав је доступан у списима КТ 421/25)
6. Увид у целокупне списе предмета КТ 421/25 и читање исказа сведока;
7. [REDACTED]
8. Одговор Опште болнице СМ у вези са информацијом од јавног значаја а у вези са инспекцијским надзорима и кажњавањем у 2025. години, по захтеву оштећеног;
9. Одговор овлашћене агенције за видео надзор у вези са спорним видео записом по упиту оштећеног;

Захтев за накнаду трошкова у складу са А.Т.

1. Састав кривичне пријаве.....30.000,00 динара.

У Новом Саду, дана 02.12.2025. године.

Пуномоћник оштећеног

ЂЕКИЋ САША
АДВОКАТ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
Број: КТ-687/25
Дана: 05.05.2026.године
СРЕМСКА МИТРОВИЦА
СШ/СШ

На основу чл.284 ст.1 тач.1 ЗКП доносим

РЕШЕЊЕ

ОДБАЦУЈЕ СЕ кривична пријава Гвозденовић Живка из Сремске Митровице, поднета путем пуномоћника Саше Ђекић адвоката из Новог Сада дана 03.12.2025. године, против осум.Мирнић Војислава законског заступника – в.д. директора Опште болнице у Сремској Митровици са седишем у Сремској Митровици ул.Стари Шор бр.65, због кривичног дела Лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ,

– јер пријављено дело није кривично дело за које се гони по службеној дужности.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Дана 03.12.2015. године Живко Гвозденовић је путем пуномоћника Саше Ђекић адвоката из Новог Сада поднео кривичну пријаву против Мирнић Војислава законског заступника – в.д. директора Опште болнице у Сремској Митровици са седишем у Сремској Митровици ул.Стари Шор бр.65, због кривичног дела Лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ.

У кривичној пријави је наведено да је дана 21.07.2025. године пријављени Мирнић Војислав као законски заступник Опште болнице у Сремској Митровици путем пуномоћника поднео кривичну пријаву против Гвозденовић Живка, а због кривичног дела Лажно престављање из чл.329 ст.1 Кривичног законика, а коју пријаву је ОЈТ у Сремској Митровици након спроведеног поступка одбацило решењем пословни број КТ-421/25 од 14.10.2025. године. Даље је у пријави наведено, да је Војислав Мирнић имао само посредна сазнања везано за догађај на основу којег је поднета пријава против Гвозденовић Живка, те да непосредних сазнања није имао, као и да је на основу тих посредних сазнања ангажовао пуномоћника из реда адвоката који је сачинио кривичну пријаву и поднео надлежном тужилаштву, те на тај начин изложио кривичном гоњењу Гвозденовић Живка. Такође, је наведено и да је мотив за подношење кривичне пријаве против Гвозденовић Живка у томе што је исти у претходном периоду истицао критике и пропусти на рачун рада Опште болнице у Сремској Митровици и да је због тога обавштавао надлежне инспекције, а услед чега је наведена болница била предмет инспекцијског надзора.

Увидом у спис овог тужилаштва број КТ-421/25, утврђено је да је Општа болница у Сремској Митровици коју заступа Мирнић Војислав путем пуномоћника Андоновић Милана адвоката из Мачванске Митровице дана 21.07.2025. године поднела овом тужилаштву кривичну пријаву од 21.07.2025. године против Гвозденовић Живка, а због кривичног дела Лажно представљање из чл.329 ст.1 КЗ. У кривичној пријави је наведено да је Живко Гвозденовић дана 25.07.2025. године дошао у Општу болницу у Сремској Митровици на одељење болничког пријема, те да се запосленом медицинском техничару [REDACTED] [REDACTED]

лажно представио да има својство службеног лица након чега им је пришла и др [REDACTED] те су сво троје обишли одељење болничког пријема ради наводне контроле забране пушења. Након обиласка одељења у оквиру Опште болнице Живко Гвозденовић је исто напустио и удаљио се из круга болнице, а на који начин се лажно представио због чега је и поднета предметна пријава. Даљим увидом у наведени спис је утврђено да је Живко Гвозденовић у својој изјави датој пред ПУ Ср.Митровица дана 30.09.2025. године навео да је велики противник пушења, нарочито у државним установама и да зна да је у таквим установама законом и правилницима забрањено пушење, те да је дана 15.07.2025 године пролазио поред Опште болнице у Ср.Митровици где је на прозору видео медицинску радницу да пуши цигарету након чега је исту желео да фотографише телефоном како би је пријавио инспекцији, али се радница удаљила са прозора, а он је ушао у болницу у улазу ургентног пријема, те се обратио једном лицу и питао ко је одговоран за пријаву забране пушења, након чега је питао га се налази огласна табла, а затим је отишао до исте и фотографисао обавештење за притужбе на рад болнице и раднике у болници након чега је болницу напустио. Такође, је навео да се критичном приликом није представљао као службено лице и да није тражио да обиђу одељење, да је снимак како медицинска радница на прозору пуши цигарете сачинио у 9.00 часова, те да се након тога у ходнику болнице задржао око 30 секунди након чега је исту напустио. Из изјаве [REDACTED] дате пред ПУ Ср.Митровица дана 01.10.2025. године произилази да је радила дневну смену у Општој болници на ургентном пријему, да јој се у подневним сатима када се кретала кроз ходник болнице обратио један човек речима "ја сам задужен за забрану пушења, где вам се налази Одлука о забрањеном пушењу?", да му је она одговорила да не зна, након чега из ординације изашао медицински техничар [REDACTED] и наставио разговор са наведеним мушким лицем, док се она удаљила и са истим више није имала комуникацију. У својој изјави која је дата пред ПУ Ср.Митровица дана 01.10.2025. године [REDACTED] је навео да му је непознати човек у ходнику болнице рекао да је задужен за забрану пушења и питао га где је огласна табла, да је истом показао где стоји огласна табла, да су до исте дошли након чега ју је Живко Гвозденовић фотографисао, а потом се удаљио из болнице. Увидом је утврђено и да је Решењем број КТ-421/25 од 14.10.2025. године одбачена кривична пријава законског заступника Опште болнице у Ср.Митровици поднета путем пуномоћника из реда адвоката од 21.07.2025. године, против Гвозденовић Живка уз образложење да не постоје основи сумње да је учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности, односно да не постоје докази да се пријављени Живко Гвозденовић лажно представио.

Одредбом чл.334 ст.1 Кривичног законика прописано је да кривично дело – Лажно пријављивање чини онај ко пријави одређено лице да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности, а зна да то лице није извршилац кривичног дела, из чега следи да је за постојање овог кривичног дела потребан умишљај, као облик виности, односно свест на страни оног ко подноси кривичну пријаву – да зна да то лице које пријављује није учинилац кривичног дела. Анализирајући све наведено, тужилаштво је извело закључак да се у радњама пријављеног Мирнић Војислава законског заступника Опште болнице у Сремској Митровици не стичу обележја бића кривичног дела. Лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ, без обзира на чињеницу што је због кривичног дела-Лажно представљање из чл.329 ст.1 КЗ решењем овог тужилаштва одбачена кривична пријава, која је поднета против Гвозденовић Живка од стране законског заступника Мирнић Војислава у име Опште болнице у Сремској Митровици. Наиме, законски заступник Опште болнице у Сремској Митровици, Мирнић Војислав није свесно и са умишљајем пријавио Гвозденовић Живка да се лажно представио, јер пријављени није дужан да зна да ли се у радњама неког лица стичу елементи кривичног дела или не, а што такође није дужан да са сигурношћу зна и пуномоћник путем којег је кривична пријава против Гвозденовић Живка поднета. На надлежним органима, у овом случају тужилаштву је да процени да ли се у радњама неког лица стичу елементи бића кривичног дела за које се гони по службеној дужности, а у конкретном случају пријављени Мирнић Војислав није свесно и са умишљајем поднео кривичну пријаву, већ из уверења да се Гвозденовић Живко лажно представио, а све из разлога што је од запослених у наведеној

болници и то [REDACTED] и [REDACTED] добио информацију да им је Гвозденовић Живко приликом обраћања рекао да је задужен за забрану пушења, али је пријава против истог одбачена, јер се Гвозденовић Живко и поред наведеног није представио као службено лице у циљу предузимања неке службене радње, нити је поступао у намери прибављања користи као битног обележја бића кривичног дела Лажно представљање из чл.329 Кривичног законика. Због свега наведеног ни у радњама пријављеног Мирнић Војислава не стичу се битна обележја бића кривичног дела – Лажно пријављивање из чл.334 ст.1 Кривичног законика, нити било ког другог дела за које се гони по службеној дужности.

На основу свега напред наведеног, донета је одлука као у изреци решења.

АДВОКАТ САША ЂЕКИЋ

ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ
Светог Димитрија 39, 22 000 Сремска Митровица

ЗА

ВИШЕ ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ

На број: КТ - 687/25

ОШТЕЋЕНИ: ЖИВКО ГВОЗДЕНОВИЋ ЈМБГ: [REDACTED] из
Сремске Митровице, улица: [REDACTED]
[REDACTED] кога заступа Саша Ђекић, адвокат из Новог Сада,
улица: [REDACTED]

Подноси

ПРИГОВОР

Против

РЕШЕЊА Основног јавног тужилаштва у Сремској Митровици број: КТ - 687/25 од дана 05.05.2026. године којим се одбацује кривична пријава поднета од стране оштећеног путем адвоката дана 03.12.2025. године против осумњиченог Војислава Мирнића – законског заступника – в.д. директора Опште болнице у Сремској Митровици због кривичног дела Лажно пријављивање из члана 334 ст. 1 КЗ-а, јер пријављено дело није кривично дело за које се гони по службеној дужности.

Образложење

Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици у образложењу побијаног Решења истиче да је након анализе изведен закључак да се у радњама пријављеног Мирнић Војислава не стичу обележја кривичног дела – Лажно пријављивање из члана 334 ст. 1 КЗ-а. Даље, ОЈТ истиче да законски заступник Оште болнице у Сремској Митровици, Мирнић Војислав није свесно и са умишљајем пријавио Гвозденовић Живка да се лажно представио, јер пријављени није дужан да зна да ли се у радњама неког лица стичу елементи кривичног дела или не, а што такође није дужан да са сигурношћу зна и пуномоћник путем којег је кривична пријава против Гвозденовић Живка поднета, јер на надлежним органима је, у овом случају тужилаштва, да процени да ли се у радњама неког лица стичу елементи бића кривичног дела за које се гони по службеној дужности, а у конкретном случају пријављени Мирнић Војислав није свесно и са умишљајем поднео кривичну пријаву, већ из уверења да се Гвозденовић Живко лажно представио, а све из разлога што је од запослених у наведеној болници и то [REDACTED] и [REDACTED] добио информацију да им је Гвозденовић Живко приликом обраћања рекао да је задужен за забрану пушења, али је пријава против истог одбачена, јер се Гвозденовић Живко и поред наведеног није представио као службено лице у циљу предузимања неке службене радње нити је поступао у намери прибављања користи као битног обележја бића кривичног дела Лажно представљање из члана 329 КЗ-а, те тужилаштво истиче да због свега наведеног у радњама пријављеног Мирнић Војислава не стичу се битна обележја кривичног дела Лажно пријављивање из члана 334 ст. 1 КЗ-а, нити било ког другог дела за које се гони по службеној дужности.

Става смо да је овакво образложење поступајућег тужилаштва контрадикторно и противуречно, а што ћемо даље детаљно и образложити.

Пре свега, потребно је указати да је предметна кривична пријава поднета дана 03.12.2025. године и да је до дана доношења Решења о одбачају 05.05.2026. године прошло више од пет месеци и да за тај временски период, а за који сматрамо да није кратак, тужилаштво није саслушало ни

осумњиченог нити оштећеног, као ни предложеног сведока, него своју одлуку искључиво заснива на писаној документацији уз веома кратко и штуро образложење, а посебно истичемо да је овде оштећени Живко Гвозденовић, по раније поднетој кривичној пријави Мирнић Војислава, по којој је лажно пријављен, био позиван и саслушаван у својству осумњиченог на околности наведеног у кривичној пријави, што се у овом конкретном случају није десило и са осумњиченим Мирнић Војиславом. Сматрамо да тужилаштво није испитало све наводе кривичне пријаве и да је погрешно утврдило чињенично стање, а на основу којег стања је донело побијано Решење.

Тужилаштво у свом образложењу, а како смо горе и навели, истиче да пријављено лице Мирнић Војислав није свесно и са умишљајем пријавио Гвозденовић Жиква, није знао да то лице није извршило кривично дело, него је то урадио из уверења да се Гвозденовић Живко лажно представио, а које уверење је стекао на основу разговора са запосленима и то [REDACTED] и [REDACTED]. Овакво образложење тужилаштва је апсолутно контрадикторно и не одговара истини.

Наиме, докторица [REDACTED] позвана је и испитана пред полицијским службеницима ПУ Срем у Сремској Митровици, те је између осталог рекла да се критичног дана њој обратио један човек, који јој се није представио именом и презименом, нити је рекао чиме се бави, да је био културан и фин, те јој је затражио одлуку о забрани пушења али да није рекао у коју сврху то тражи нити је захтевао да обиђе одељење, а да га је она, не знавши одговор, одвела до колеге [REDACTED] медицинског техничара. Медицински техничар, [REDACTED] такође је позван и испитан у ПУ Срем, који је у својој изјави између осталог рекао да је критичног дана др [REDACTED] ушла код њега и испричала му да је ту неки човек који се распитује за одлуку о забрани пушења, те је онда изашао и разговарао са њим, одвео га до огласне табле, али да му није рекао у коју сврху тражи ту одлуку нити је захтевао да обиђе одељење него је само фотографисао огласну таблу и потом се удаљио из просторија Опште болнице.

Како смо у поднетој кривичној пријави навели а како и само тужилаштво у свом образложењу наводи, Мирнић Војислав је пре подношења саме кривичне пријаве, информације о предметном догађају добио искључиво

од учесника догађаја, сведока др [REDACTED] и медицинског техничара [REDACTED] а што и сам осумњичени потврђује у наводима кривичне пријаве на страни 2 у другом пасусу, с обзиром на то да исти није био непосредан учесник конкретног догађаја. Ако узмем у обзир ову чињеницу као неспорну, обзиром да смо се сви усагласили око исте, произилази да је из тих информација осумњичени недвосмислено добио одговор од присутних сведока, као што су касније и рекли пред полицијским службеницима приликом давања својих изјава, да се оштећени Живко Гвозденовић том приликом није представио као службено лице нити је захтевао било какву радњу коју би захтевало службено лице, него да је искључиво тражио податак о лицу задуженом за поштовање мера забране пушења у болници, као и да је телефоном фотографисао огласну таблу и потом се удаљио из просторија болнице.

Из тога јасно произилази да је у радњама осумњиченог испуњен објективни елемент, односно да је осумњичени Војислав Мирнић знао да се Живко Гвозденовић није лажно представио, а да је и поред тога ангажовао пуномоћника из реда адвоката који је за његово име сачинио кривичну пријаву и поднео је надлежном тужилаштву, те на тај начин изложио кривичном прогону оштећеног, показао јасну намеру за то, за којег је касније тужилаштво и утврдило да заиста то кривично дело није извршио, чиме је испуњен и субјективни елемент кривичног дела лажно пријављивање.

Као прилог наведеном прилажемо и *email* преписку између оштећеног и осумњиченог пре предметног догађаја, из којих преписки се види да је оштећени пријављивао окривљеном као законском заступнику Опште болнице Сремска Митровица да постоје пропусти у понашању медицинског особља и доктора Опште болнице, на које мејлове је окривљени одговарао, што све заједно представља још једну битну чињеницу у прилог томе да је окривљени знао да оштећени није службено лице јер му је то лице било познато из преписки, па је и поред изјава запослених имао и ту чињеницу, поред чега је ипак одлучио да лажно пријави овде оштећеног.

Прилог:

- *Email претиска између окривљеног и оштећеног.*

На основу горе изнетог, не стоје наводи тужилаштва у побијаном решењу да осумњичени Мирнић Војислав није свесно и са умишљајем пријавио Гвозденовић Живка, јер у конкретној радњи осумњиченог се јасно види и свесност и умишљај, јер је након обављених разговора са запосленима добио информацију да се Гвозденовић Живко није лажно представљао, па је и поред тога одлучио, свесно и са намером, да пријави овде општећеног Гвозденовић Живка и изложи га кривичном прогону. Став тужилаштва да је осумњичени то учинио из уверења и поткрепљује наше наводе, јер баш то уверење које је имао на основу изјава запослених, није могло никако бити усмерено на то да је Гвозденовић Живко извршио кривично дело лажно представљање, јер су оба запослена, као сведоци, у својим изјавама навели да он то није урадио, тако да осумњичени није могао имати другачије уверење од онога које су му пренели запослени, али је и поред тога одлучио да лажно пријави Гвозденовић Живка.

Такође, у погледу мотива за такво деловање, иако мотив и није од пресудног значаја за вршење тог кривичног дела, оштећени је у кривичној пријави детаљно навео и образложио, које Основно јавно тужилаштво уопште није ценило.

Наводи тужилаштва да „пријављени није дужан да зна да ли се у радњама неког лица стичу елементи кривичног дела или не“, апсолутно је ирелевантна јер се исто не помиње у Кривичном законiku као битно обележје кривичног дела, него се искључиво закон позива на чињеници да „Ко пријави одређено лице да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности, а зна да то лице није учинилац тог дела, казниће се затвором од три месеца до три године“, што значи да је битно обележје кривичног дела чињеница да ли је лице које је пријавило знало да то лице није учинилац тог дела, што је у конкретном случају апсолутно доказано

ОЈТ у побијаном Решењу уопште не цени и не објашњава чињеницу коју смо навели у кривичној пријави а то је да постоји низ неистина у поднетој кривичној пријави за лажно представљање, говори и та чињеница да је осумњичени у кривичној пријави навео да се Живко Гвозденовић прво

обратио медицинском техничару [REDACTED] а да је потом он позвао колегиницу др [REDACTED] док је стварно стање такво да је, а како је утврђено и током поступка пред тужилаштвом и полицијом као и гледањем видео записа, Живко Гвозденовић прво разговарао са др [REDACTED] која га је тек потом одвела до колеге [REDACTED]. Можда ће неко рећи да је у питању само омашка, али обзиром да су у том догађају учествовала само два сведока, сматрамо да ту није било места за омашку већ се ради искључиво о јасној намери осумњиченог, која је усмерена на кривични прогон и застрашивање оштећеног, како се исти више не би усудио да уочава пропусте у Општој болници Сремска Митровица и да о томе извештава надлежне инспекције. Несумњиво је да је осумњичени Мирнић Војислав имао увид у предметни видео запис са надзорне камере пре подношења кривични пријаве, али да је ипак и поред тога у садржини кривичне пријаве изнео низ неистина које су у супротности са чињеницама на које указује видео запис.

Законодавац је своје темеље за утврђивање лажног пријављивања у кривично законодавство и представљање истог као кривично дело баш и нашао у тим елементима и мотивима који се и виде у овим радњама осумњиченог, пре свега да се заштити оштећено лице које је свако могао лажно пријавити за неко кривично дело, застрашити га и спречити у његовом даљем деловању, знајући да оно то није починило, а што је у овом случају осумњичени и учинио.

Надаље, потребно је истаћи да је поступајући тужилац својим радњама повредио одредбе Законика о кривичном поступку и то из члана 284 ст. 2, у којем се наводи да „о одбацавању пријаве, као и разлозима за то, јавни тужилац ће обавестити оштећеног у року од осам дана и поучити га о његовим правима (чл. 51 ст. 1), а ако је кривичну пријаву поднео орган полиције, обавестиће и тај орган“. Наиме, у побијаном Решењу које је достављено оштећеном не налази се поука о правним средствима, односно оштећени није поучен у складу са чланом 51 ставом 1 да „ако јавни тужилац, за кривично дело за које се гони по службеној дужности, одбаци кривичну пријаву, обустави истрагу или одустане од кривичног гоњења до потврђивања оптужнице, дужан је да у року од осам дана о томе обавести оштећеног и да га поучи да може да поднесе приговор непосредно вишем јавном тужиоцу, оштећени има право да поднесе приговор у року од осам дана од дана када је примио обавештење и поуку из става 1. овог члана. Ако оштећени није обавештен, може да поднесе приговор у року од три месеца од дана када је јавни тужилац одбацио пријаву, обуставио истрагу или одустао од кривичног гоњења“.

Сматрамо да је и ова чињеница од битног значаја за доношење одлуке Вишег јавног тужилаштва, а која чињеница се односи на незаконитост побијаног Решења.

Према претходно поднетој кривичној пријави као и наведеним чињеницама у овом приговору, произилази да је осумњичени Војислав Мирнић као законски заступник – в.д. директора Опште Болнице у Сремској Митровици, свесно и са умишљајем, знао да оштећени није извршио кривично дело лажно представљање па је и поред тога предузео радње којима је лажно пријавио оштећеног Живка Гвозденовића против којег је накнадно одбачена кривична пријава, те сматрамо да су се у радњама осумњиченог стекли сви битни елементи кривичног дела **Лажно пријављивање** из чл. 334. ст. 1. КЗ-а, па с тога оштећени путем свог пуномоћника

ПРЕДЛАЖЕ

да Више јавно тужилаштво у Сремској Митровици, као непосредно више тужилаштво, **УСВОЈИ ПРИГОВОР** сходно одредби члана 51. ст. 3. Законика кривичном поступку и изда обавезно упутство надлежном јавном тужиоцу за предузимање кривичног гоњења.

У Новом Саду, дана 19.05.2026. године.

Пуномоћник оштећеног

26.05.2026

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
Број: КТ-687/25
Дана: 22.05.2026. године
СРЕМСКА МИТРОВИЦА
СП/СП

АДВОКАТ САША БЕКИЋ

НОВИ САД

У прилогу овог писма достављамо Вам нови примерак Решења о одбачају ОЈТ у Сремској Митровици посл.број КТ-687/25 од 05.05.2026. године са правном поуком, која је у примерку који сте запримили дана 13.05.2026. године омапком изостављена.

Такође је потребно, уколико је оштећени променио адресу становања, да доставите нову адресу за оштећеног.

ВИШИ

САРАДНИК

Пратите статус - Пошиљке

RD896458300RS

Пратите

Обришите

Упутство

Најчешћа питања

Статус пошиљке број:

RD896458300RS

Датум	Место	Статус	Потписник
22.05.2026 08:18:37	22101 СРЕМСКА МИТРОВИЦА	Уручена (примаоцу)	OSNOVNO JAVNO TUŽILAŠTVO SREM. MITROVICA
22.05.2026 08:18:21	22101 СРЕМСКА МИТРОВИЦА	Задужена за испоруку	
22.05.2026 04:51:18	22200 ПЦ СРЕМСКА МИТРОВИЦА	Отпрема	
20.05.2026 16:46:07	21121 НОВИ САД	Пријем	

Сви статуси су информативног карактера.

Локације Кориснички сервис

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОСНОВНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
Број: КТ-687/25
Дана: 01.09.2026. године
СРЕМСКА МИТРОВИЦА
СШ

АДВОКАТ САША БЕКИЋ

НОВИ САД

У прилогу овог писма достављам Вам одлуку Вишег јавног тужилаштва у Сремској Митровици, донету по приговору који сте поднели против Решења Основног јавног тужилаштва бр.КТ-687/25 од 05.05.2026. године.

ВИШИ Ј. [REDACTED] САРАДНИК
[REDACTED]

ПРИЛОГ:

- Решење Вишег јавног тужилаштва у Сремској Митровици број КТПО-90/26 од 25.08.2026. године

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШЕ ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ
Број: КТПО-90/26
Дана: 25.8.2026. године
СРЕМСКА МИТРОВИЦА
ОМ

На основу члана 51 став 3 Законика о кривичном поступку, доносим

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ КАО НЕОСНОВАН приговор пуномоћника оштећеног Гвозденовић Живка из Сремске Митровице, адвоката Саше Ђекић из Новог Сада поднет на решење Основног јавног тужилаштва у Сремској Митровици број КТ-687/25 од 05.05.2026. године.

Образложење

Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици је дана 05.05.2026. године донело решење посл. број КТ-687/25, којим је одбачена кривична пријава Гвозденовић Живка, поднета путем пуномоћника адв.Ђекић Саше из Новог Сада против Мирнић Војислава,законског заступника – в.д.директора Опште болнице у Сремској Митровици због кривичног дела Лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ јер пријављено дело није кривично дело за које се гони по службеној дужности.

Предметно решење достављено је пуномоћнику оштећеног дана 13.5.2026.године, а исти је поднео приговор на наведено решење предајом на пошти дана 20.5.2026.године, које је запримљено у ОЈТ Сремска Митровица дана 22.5.2026.године.

Приговор оштећеног је дозвољен и благовремен.

У поднетом приговору оштећеног наводи се да поступајуће тужилаштво није у потпуности утврдило чињенично стање, због чега је и одлука незаконита. Наиме, подносилац истиче да тужилаштво није предузело ни једну доказну радњу ради утврђења чињеничног стања, при чему је изоставило да се изјасни на доказне предлоге оштећеног, пропуштајући да предузме било коју процесну радњу која је предложена у кривичној пријави.Наиме, тужилаштво је у свом образложењу навело да осумњ.Мирнић Војислав није свесно и са умишљајем извршио предметно кривично дело, односно пријавио оштећеног, већ да је то урадио из уверења да се оштећени Гвозденовић лажно представљао као особа задужена за забрану пишења, а које уверење је стекао на основу разговора са запосленима д [REDACTED] и [REDACTED]. Насупрот томе, оштећени истиче да је осумњичени Мирнић знао да се оштећени Гвозденовић није лажно представио, тим пре, што је пред ОЈТ Сремска Митровица вођен кривични поступак против оштећеног по пријави пуномоћника Опште болнице Ср.Митровица због кривичног дела Лажно представљање из чл.329 ст.1 КЗ, која је одбачена решењем истог тужилаштва број КТ-421/25 од 14.10.2025.године, али је и поред тога осумњичени ангажовао пуномоћника који је поднео кривичну пријаву против оштећеног, те на тај начин изложио оштећеног кривичном прогону.На основу изнетог, оштећени сматра да у радњама осумњиченог постоји умишљај да лажно пријави оштећеног, јер је исти у

разговору са запосленима добио информацију да се оштећени није лажно представио, те је исти, иако је знао да оштећени није извршио наведено кривично дело, поднео кривичну пријаву чиме се у радњама осумњиченог стичу елементи кривичног дела за које је пријављен, из којих разлога предлаже да Више јавно тужилаштво у Сремској Митровици усвоји пирговор и ОЈТ у Сремској Митровици наложи да настави кривично гоњење против Мирнић Војислава због наведеног кривичног дела.

Ово тужилаштво је размотрило наводе поднетог приговора, те оспорену одлуку ОЈТ у Сремској Митровици, уз анализу читавог списка КТ-687/25, те нашло да је јавнотужилачка одлука правилна, јасно образложена и на закону заснована, да је поступајуће тужилаштво ради провере поднете кривичне пријаве у довољној мери утврдило чињенично стање релевантно за доношење правилне јавнотужилачке одлуке, а да је поднети приговор неоснован.

Наиме, извршеним увидом у спис, утврђено је да је пријављени Мирнић Војислав поднео дана 21.7.2025.године кривичну пријаву против оштећеног Гвозденовић Живка због кривичног дела Лажно представљање из чл.329 ст.1 КЗ, из разлога јер је исти дана 15.7.2025.године дошао у Општу болницу у Сремској Митровици на одељење болничког пријема, којом приликом се представио медицинском техничару [REDACTED] као службено лице задужено за поштовање мера контроле пушења, те је у присуству др [REDACTED] обишао одељење ради наводне контроле забране пушења, иако исти није имао својство службеног лица, нити је био задужен да врши примене мере контроле пушења у јавним институцијама, а која кривична пријава је одбачена решењем ОЈТ Сремска Митровица број КТ-421/25 од 14.10.2025.године јер не постоје основи сумње да је учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности, односно да није доказано да се исти лажно представио као службено лице у циљу предузимања службене радње нити да је то учинио у намери да себи или другом прибави какву корист или да другом нанесе штету, а што су обележја кривичног дела Лажно представљање из чл.329 КЗ.

Након одбачаја ове кривичне пријаве, оштећени Гвозденовић је да 3.12.2025.године поднео путем пуномоћника кривичну пријаву против в.д.директора болнице, Мирнић Војислава због кривичног дела Лажно пријављивање из чл.334 ст.1 КЗ, из разлога што је исти против њега поднео кривичну пријаву за лажно представљање, иако је знао да он није извршио предметно кривично дело. Ради утврђења чињеница и околности тужилаштво је извршило увид у спис број КТ-421/25, где је из изјаве др [REDACTED] утврђено да је она критичног дана радила на пријемном одељењу болнице, где је у ходнику затекла оштећеног који је изјавио да је задужен за забрану пушења, те је исти тражио да му се покаже Одлука о забрањеном пушењу, а да му је она одговорила да не зна где се то налази, те да је тада наишао техничар [REDACTED] коме је такође оштећени рекао да је задужен за забрану пушења и питао где се налази огласна табла, па када га је исти одвео до исте, оштећени фотографисао огласну таблу, након чега је отишао.

Наиме, имајући у виду да је пријављени Мирнић Војислав, као в.д.директор болнице, добивши обавештење од др [REDACTED] и [REDACTED] да је оштећени неовлашћено, вршио контролу забране пушења у просторијама болнице, исти је поднео кривичну пријаву против оштећеног за кривично дело Лажно представљање из чл.329 КЗ, са уверењем да је исти извршио кривично дело за које је пријављен, имајући у виду да исти није показао никакву службену исправу нити легитимацију за вршење те радње, а да је за постојање обележја кривичног дела Лажно пријављивање потребно да на страни оног ко подноси кривичну пријаву исти зна да лице које пријављује није учинилац кривичног дела, а што у конкретном случају није било, јер је пријављени Мирнић, на основу обавештења које је добио од запослених стекао уверење да се оштећени лажно представљао као службено лице

пожено за контролу забране пушења, што значи да на страни пријављеног није постојао
замисаљ за извршење кривичног дела које му се ставља на терет, стога сматрам да је
Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици исправно поступило када је одбацило
кривичну пријаву основом чл.284 ст.1 тач.1 ЗКП.

Из наведеног налазим да наводима поднетог приговора није доведена у питање
исправност одлуке, те да је Основно јавно тужилаштво у Сремској Митровици у смислу
члана 51 став 3 ЗКП-а, за своју одлуку дало довољне, јасне и правилне разлоге, те је одлука
јавног тужиоца у предмету број КТ-687/25 правилна и законита, а поднети приговор
неоснован.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ: Против овог решења није дозвољена жалба ни приговор.

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: Уж-8248/2018
_____ 2023. године
Београд

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Снежана Марковић, председник Већа и судије Весна Илић Прелић, др Драгана Коларић, Татјана Ђуркић, Гордана Ајншпилер Поповић, др Владан Петров, др Милан Шкулић и др Наташа Плавшић, чланови Већа, у поступку по уставној жалби привредног друштва „Х“ д.о.о. Инђија, на основу члана 167. став 4. у вези са чланом 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 16. марта 2023. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Усваја се уставна жалба привредног друштва „Х“ д.о.о. Инђија и утврђује да је закључком Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки број 4-00-403/2015 од 26. јуна 2015. године и пресудом Управног суда – Одељење у Новом Саду У. 10834/15 од 22. маја 2018. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правно средство, зајемчено одредбом члана 36. став 2. Устава Републике Србије.

2. Усваја се уставна жалба привредног друштва „Х“ д.о.о. Инђија и утврђује да је у управном спору који је вођен пред Управним судом – Одељење у Новом Саду у предмету У. 10834/15 повређено право подносиоца уставне жалбе на суђење у разумном року, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије.

3. Одбацује се захтев подносиоца уставне жалбе за накнаду трошкова поступка пред Уставним судом.

Образложење

1. Привредно друштво „Х“ д.о.о. Инђија поднело је Уставном суду, 11. јула 2018. године, преко пуномоћника мр В. А, адвоката из Инђије, уставну жалбу против пресуде Управног суда – Одељење у Новом Саду У. 10834/15 од 22. маја 2018. године, због повреде права на једнаку заштиту права и на правно средство, зајемчених одредбама члана 36. Устава Републике Србије, као и због повреде права на суђење у разумном року, зајемченог одредбом члана 32. став 1. Устава, у управном спору који је вођен пред Управним судом – Одељење у Новом Саду у предмету У. 10834/15.

У уставној жалби је наведено: да је подносилац уставне жалбе захтевом за заштиту права од 24. фебруара 2015. године оспорио законитост радње наручиоца да поништи цео поступак јавне набавке; да је наведени захтев одбачен закључком Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки од 26. јуна 2015. године, чиме је подносилац спречен да затражи заштиту својих права у поступку; да је Управни суд у оспореној пресуди прихватио став на коме је заснован наведени закључак.

У уставној жалби се такође указује на то да је поступак вођен пред Управним судом трајао неразумно дуго, јер је подносилац поднео тужбу 20. јула 2015, а оспорена пресуда је донета 22. маја 2018. и уручена подносиоцу 11. јуна 2018. године.

Предложено је да Уставни суд усвоји уставну жалбу, утврди да је Управни суд оспореном пресудом и радњама предузетим у управном спору повредио означена Уставом зајемчена права подносиоца, као и да обавезе Републику Србију да подносиоцу накнади трошкове на име састава уставне жалбе. Подносилац није тражио накнаду нематеријалне штете.

Из садржине уставне жалбе произлази да подносилац оспорава и закључак Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки број 4-00-403/2015 од 26. јуна 2015. године, којим је одбачен као недопуштен његов захтев за заштиту права.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је, у спроведеном поступку, из списка предмета Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки број 4-00-403/2015, Управног суда У. 10834/15 и приложене документације, утврдио следеће чињенице и околности од значаја за доношење одлуке у овој уставносудској ствари:

3.1. Одлуком привредног друштва Р. „К.“ д.о.о. Лазаревац (у даљем тексту: наручилац) број 4-4.5-1-92 од 11. јула 2014. године и одлуком о измени одлуке број 4-4.5-1-92а од 29. јула 2014. године покренут је поступак јавне набавке добара „Резервни делови за грађевинске и рударске машине“, ближе означене процењене вредности, за коју се спроводи преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда, у складу са одредбом члана 36. став 1. тачка 3) тада важећег Закона о јавним набавкама, обликован у седам партија. Ова врста поступка јавне набавке је спроведена због изузетне хитности проузроковане непредвиђеним догађајем - поплаве које су у мају 2014. године нанеле штету наручиоцу, због чега је ради успостављања минималног

процеса производње и одржавања електроенергетског биланса, хитно била потребна набавка резервних делова.

Подносилац уставне жалбе је доставио понуду у преговарачком поступку за партију број 1 – „Резервни делови за машине CAT“.

Наручилац је донео одлуку број 4-4.5-1-92/7 од 16. септембра 2014. године о обустави поступка јавне набавке добара за партију број 1 из разлога што није прибавио ниједну прихватљиву понуду.

Подносилац је поднео захтев за заштиту права од 23. септембра 2014. године о коме је одлучено решењем Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија) број 4-00-2477/2014 од 23. децембра 2014. године, којим је захтев усвојен и делимично поништен поступак јавне набавке добара за партију број 1 у делу стручне оцене понуда и доношења одлуке о обустави поступка.

Поступајући у извршењу решења Републичке комисије, наручилац је поново донео одлуку број 4-4.5-1-92/7 од 26. јануара 2015. године о обустави поступка јавне набавке добара за партију број 1 из разлога што није прибавио ниједну прихватљиву понуду.

Подносилац је 5. фебруара 2015. године поднео захтев за заштиту права поводом кога је наручилац донео решење број 4-4.5-1-92/14-26 од 12. фебруара 2015. године којим је, на основу одредбе члана 153. став 1. тачка 1) раније важећег Закона о јавним набавкама, усвојио захтев подносиоца и у целини поништио поступак јавне набавке добара за партију број 1. Ово из следећих разлога: прво, наручилац је у поступку отварања понуда вршио стручну оцену понуда, што је супротно одредби члана 104. став 3. Закона о јавним набавкама и друго, одлука о покретању преговарачког поступка број 4-4.5-1-92 од 11. јула 2014. године не садржи разлоге за упућивање позива за подношење понуда лицима наведеним у тој одлуци, што је супротно одредби члана 53. став 3. Закона о јавним набавкама. Наведено решење не садржи упутство о правном средству.

Подносилац уставне жалбе је 24. фебруара 2015. године поднео захтев за заштиту права, сматрајући да је наручилац био дужан да донесе одлуку о додели уговора о јавној набавци за партију број 1, као што је учињено за партије бр. 2 до 7, а не да поништи у целини поступак јавне набавке за партију број 1.

Републичка комисија је донела оспорени закључак број 4-00-403/2015 од 26. јуна 2015. године којим је, применом одредбе члана 115. став 2. раније важећег Закона о општем управном поступку, одбачен као недопуштен захтев подносиоца за заштиту права. У образложењу закључка је наведено: да се захтевом за заштиту права могу оспоравати радње наручиоца предузете у току поступка јавне набавке, а не и радње које наручилац предузима поводом поднетог захтева за заштиту права; да наручилац у поступку јавне набавке предузима радње у циљу прибављања неког добра, радова или услуга, док поступак заштите права представља „жалбени“ поступак који се иницира подношењем захтева за заштиту права као правног лека предвиђеног одредбама Закона, а којим се оспоравају радње наручиоца предузете у поступку јавне набавке; да се сврха поступка заштите права састоји у обезбеђивању заштите

права и надзора над законитошћу радњи наручиоца предузетих у поступку јавне набавке, а кроз право активно легитимисаних лица да употребом захтева за заштиту права, као дозвољеног правног средства, активирају ту врсту контролног механизма; да из наведеног произлази да решење наручиоца о усвајању захтева за заштиту права представља „радњу“ наручиоца предузету у поступку заштиту права, а не „радњу“ предузету у поступку јавне набавке; да стога подносилац уставне жалбе није имао основа да, у смислу одредаба члана 149. ст. 2, 3. и 6. Закона, захтевом за заштиту права оспорава законитост решења наручиоца од 12. фебруара 2015. године.

Подносилац уставне жалбе је 20. јула 2015. године поднео тужбу Управном суду против наведеног закључка Републичке комисије, која је одбијена оспореном пресудом Управног суда – Одељење у Новом Саду У. 10834/15 од 22. маја 2018. године. Управни суд је оценио да је тужени орган за своју одлуку дао довољне и на закону засноване разлоге, које је у свему прихватио.

3.2. Републичка комисија је дописом број 4-00-403/2015 од 2. новембра 2022. године обавестила Уставни суд да у случају доношења решења наручиоца којим је усвојен захтев за заштиту права и поништен поступак јавне набавке за оспорену партију у целини, у складу са одредбама Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, бр. 124/12 и 14/15), важећим у време спровођења конкретних поступака јавне набавке и заштите права, није било могуће наставити поступак заштите права пред Републичком комисијом, нити је било предвиђено правно средство којим би се могла оспорити одлука наручиоца о поништењу предметног поступка у целини.

4. Одредбама Устава, на чију повреду се, између осталог, указује у уставној жалби, утврђено је: да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега (члан 32. став 1.); да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36. став 2.).

Одредбама Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, бр. 124/12 и 14/15), у тексту који се примењивао до 31. децембра 2015. године, било је прописано: да наручилац може спроводити преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда ако због изузетне хитности проузроковане ванредним околностима или непредвиђеним догађајима, чије наступање ни у ком случају не зависи од воље наручиоца, наручилац није могао да поступи у роковима одређеним за отворени или рестриктивни поступак, да околности које оправдавају хитност не могу бити у било каквој вези са наручиоцем (члан 36. став 1. тачка 3)); да у оквиру својих надлежности Републичка комисија одлучује о жалби против закључка наручиоца и Управе за јавне набавке и обавља и друге послове у складу са законом (члан 139. тач. 3) и 13)); да се на питања поступка заштите права која нису уређена овим законом сходно примењују одредбе закона којим се уређује управни поступак (члан 148. став 6.); да се захтев за заштиту права може поднети у току целог поступка јавне

набавке, против сваке радње наручиоца, осим ако овим законом није другачије одређено (члан 149. став 2.); да ће наручилац, ако подносилац захтева не поступи у року из става 2. овог члана, односно ако не допуни захтев у складу са позивом за допуну, такав захтев одбацити закључком (члан 151. став 3.); да против закључка наручиоца из става 3. овог члана подносилац захтева може у року од три дана од дана пријема закључка поднети жалбу Републичкој комисији, док копију жалбе истовремено доставља наручиоцу (члан 151. став 4.); да по пријему захтева за заштиту права, наручилац проверава да ли је захтев поднет у року и да ли је изјављен од стране лица које има активну легитимацију (члан 152. став 1.); да ће наручилац, ако је захтев за заштиту права неблагоприятан или га је поднело лице које нема активну легитимацију, такав захтев одбацити закључком (члан 152. став 2.); да против закључка из става 2. овог члана подносилац захтева може, у року од три дана од дана пријема тог закључка поднети жалбу Републичкој комисији док копију жалбе истовремено доставља наручиоцу (члан 152. став 3.); да ће после претходног испитивања, у року од пет дана од дана пријема уредног захтева за заштиту права, наручилац решењем усвојити захтев за заштиту права (члан 153. став 1. тачка 1)) или доставити одговор на захтев за заштиту права и комплетну документацију из поступка јавне набавке Републичкој комисији ради одлучивања о захтеву за заштиту права (члан 153. став 1. тачка 2)); да решење из става 1. тачка 1) овог члана наручилац доставља подносиоцу захтева, понуђачима и Републичкој комисији у року од три дана од дана доношења (члан 153. став 2.); да Републичка комисија закључком одбацује жалбу као недопуштену, неблагоприятну или изјављену од стране неовлашћеног лица (члан 157. став 5. тачка 3)); да Републичка комисија решењем потврђује или поништава закључак наручиоца (члан 157. став 6. тачка 3)); да је о жалби против закључка наручиоца Републичка комисија дужна да одлучи у року од осам дана од дана пријема жалбе (члан 158. став 2.); да се против одлуке Републичке комисије не може изјавити жалба и да се против одлуке Републичке комисије може покренути управни спор у року од 30 дана од дана пријема одлуке (члан 159. ст. 1. и 2.).

Одредбама Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), које су се примењивале до 31. маја 2017. године, било је прописано: да су по овом закону дужни да поступају државни органи кад у управним стварима, непосредно примењујући прописе, решавају о правима, обавезама или правним интересима физичког лица, правног лица или друге странке, као и кад обављају друге послове утврђене овим законом (члан 1.); да су по овом закону дужни да поступају и предузећа и друге организације кад у вршењу јавних овлашћења која су им поверена законом решавају, односно кад обављају друге послове из члана 1. овог закона (члан 2.); да одредбе закона којима се, због специфичне природе управних ствари у појединим управним областима, прописују неопходна одступања од правила општег управног поступка, морају бити у сагласности са основним начелима утврђеним овим законом (члан 3.); да су органи при вођењу поступка и решавању у управним стварима, дужни да странкама омогуће да што лакше заштите и остваре своја права и правне интересе, водећи рачуна да остваривање њихових права и правних интереса не

буде на штету права и правних интереса других лица, нити у супротности са законом утврђеним јавним интересима (члан 6. став 1.); да ће овлашћено службено лице кад, с обзиром на постојеће чињенично стање, сазна или оцени да странка или други учесник у поступку има основа за остварење неког права или правног интереса, упозорити их на то (члан 6. став 2.); да против решења донесеног у првом степену странка има право на жалбу (члан 12. став 1.); да се само законом може прописати да у појединим управним стварима жалба није допуштена, и то ако је на други начин обезбеђена заштита права и правних интереса странке, односно заштита законитости (члан 12. став 2.); да се поднесцима, поред осталог, сматрају жалбе (члан 54. став 1.); да ако поднесак садржи неки формални недостатак који спречава поступање по поднеску или ако је неразумљив или непотпун, орган који је примио такав поднесак учиниће све што треба да се недостаци отклоне и одредиће подносиоцу рок у ком је дужан да то учини (...) (члан 58. став 1.); да ће се сматрати да је поднесак био од почетка уредан, ако подносилац отклони недостатке у одређеном року, да ће орган закључком одбацили такав поднесак ако подносилац не отклони недостатке у одређеном року, па се услед тога не може поступати по поднеску, да ће се на ову последицу подносилац нарочито упозорити у позиву за исправку поднеска, да је против тог закључка дозвољена посебна жалба (члан 58. став 2.); да ће орган ако поводом стављеног захтева странке нађе да нема услова за покретање поступка, донети закључак о одбацивању захтева странке и да је против тог закључка дозвољена је посебна жалба (члан 115. став 2.); да је службено лице које води поступак дужно је да, по потреби, упозори странку на њена права у поступку и да јој указује на правне последице њених радњи или пропуштања у поступку (члан 130.); да се упутством о правном средству странка обавештава да ли против решења може изјавити жалбу или покренути управни спор или други поступак пред судом (члан 200. став 1.); да кад у решењу није дато никакво упутство или је упутство непотпуно, странка може поступити по важећим прописима, а може, у року од осам дана од дана достављања решења, тражити од органа који је решење донео да га допуни (члан 200. став 5.); да против решења донесеног у првом степену странка има право на жалбу (члан 213. став 1.); да је за решавање у другом степену надлежан орган одређен законом (члан 215.); да се у жалби мора навести решење које се побија и означити назив органа који га је донео, као и број и датум решења, да је довољно да жалилац у жалби изложи у ком је погледу незадовољан решењем, али жалбу не мора посебно образложити (члан 222. став 1.).

Законом о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09) је прописано: да у управном спору суд одлучује на основу закона и у разумном року, на подлози чињеница утврђених на усменој јавној расправи (члана 2.); да захтев за преиспитивање судске одлуке може да се поднесе у стварима у којима је у управном поступку била искључена жалба (члан 49. став 2. тачка 3)).

5. Испитујући да ли је уставна жалба допуштена са становишта исцрпљености правних средстава, Уставни суд је констатовао да из одредбе члана 170. Устава произлази да је једна од претпоставки за изјављивање уставне

жалбе да су пре њеног подношења искоришћена прописана правна средства за заштиту права подносиоца уставне жалбе.

Према ставу Уставног суда, под исцрпљивањем правних средстава у управном поступку сматра се доношење одлуке по тужби у управном спору, односно доношење одлуке по захтеву за преиспитивање судске одлуке, уколико је ово ванредно правно средство изјављено под условима и на начин прописан законом. Услов за подношење захтева за преиспитивање судске одлуке прописан одредбом члана 49. став 2. тачка 3) Закона о управним споровима је испуњен ако је у поступку пре подношења тужбе у управном спору била искључена жалба или друго редовно правно средство, односно двостепено одлучивање.

По оцени Уставног суда, из наведених одредаба раније важећег Закона о јавним набавкама је произлазило да је наручилац у првом степену могао донети закључак о одбацивању захтева за заштиту права из процесних разлога или решење о усвајању захтева. Уколико не би донео неку од наведених одлука, достављао је Републичкој комисији одговор на захтев за заштиту права и комплетну документацију из поступка јавне набавке ради одлучивања о захтеву, па је у том случају изостала одлука наручиоца о захтеву у првом степену. У таквој ситуацији, Републичка комисија је у својству првостепеног органа доносила одлуку о захтеву за заштиту права, против које се није могла изјавити жалба, већ се тужбом могао покренути управни спор. Када у поступку који је претходио подношењу тужбе у управном спору није било двостепеног одлучивања, одлука Управног суда се може побијати захтевом за преиспитивање судске одлуке пред Врховним касационим судом, сагласно одредби члана 49. став 2. тачка 3) Закона о управним споровима. Пропуштање подносиоца уставне жалбе да пре обраћања Уставном суду искористи наведено ванредно правно средство из Закона о управним споровима, уколико је испуњен један од услова за његово подношење из члана 49. став 2. Закона, разлог је за одбацивање уставне жалбе, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, јер нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за вођење поступка. Из тог разлога је Уставни суд одбацио уставне жалбе овог подносиоца којима су биле оспорене пресуде Управног суда донете по тужбама против решења Републичке комисије која је о захтеву за заштиту права одлучила као првостепени орган (видети други део изреке Одлуке Уж-9861/2017 од 1. октобра 2020. године и у вези са тим тачку 6. образложења Одлуке, која је доступна на интернет страници: www.ustavni.sud.rs; такође су донета и решења Уж-7449/2017 од 19. фебруара 2019. године и Уж-3005/2018 од 11. фебруара 2020. године). Поред тога, Уставни суд је усвајао уставне жалбе других подносилаца и поништавао оспорена решења Врховног касационог суда, којима су одбачени као недозвољени захтеви за преиспитивање судске одлуке, налазећи да је захтев за преиспитивање судске одлуке дозвољен против пресуде Управног суда која је донета по тужби против првостепене одлуке Републичке комисије о захтеву за заштиту праву у поступку јавне набавке (видети одлуке Уж-10131/2016 од 26. децембра 2019. године, Уж-10107/2017 од 15. октобра 2020. године, Уж-8535/2018 од 29. октобра 2020. године, Уж-3533/2018 од 3. јуна 2021. године и Уж-12029/2018 од 24. фебруара 2022. године, које су доступне на интернет страници: www.ustavni.sud.rs)

За разлику od наведених случајева, у овом конкретном случају, о захтеву за заштиту права је мериторно одлучио наручилац, а не Републичка комисија. Наручилац је у првом степену донео решење о захтеву за заштиту права које не садржи упутство о правном средству. Подносилац уставне жалбе је незадовољан наведеним решењем наручиоца поднео нови захтев за заштиту права који је одбачен као недопуштен закључком Републичке комисије. Како се против одлуке наручиоца о захтеву за заштиту права у првом степену није могла поднети тужба у управном спору, наведена одлука се могла оспорити редовним правним средством у поступку заштите права, што ће бити предмет разматрања у наставку образложења ове одлуке. Стога је Уставни суд оценио да у поступку који је претходно покретању управног спора у коме је донета оспорена пресуда није било искључено двостепено одлучивање. Из тога произлази да се против оспорене пресуде Управног суда - Одељење у Новом Саду није могао поднети захтев за преиспитивање судске одлуке Врховном касационом суду, из чега даље следи да је уставна жалба допуштена са становишта исцрпљености правних средстава.

6. Подносилац уставне жалбе повреду права на правно средство из члана 36. став 2. Устава образлаже тиме што је Управни суд у оспореној пресуди оценио да је правилно оспореним закључком Републичке комисије одбачен као недопуштен његов захтев за заштиту права којим је у суштини оспорио одлуку наручиоца о поништењу у целини поступка јавне набавке за предметну партију.

Уставни суд најпре констатује да се одредбом члана 36. став 2. Устава јемчи право да се изјављивањем жалбе или другог правног средства тражи од надлежног суда или другог државног органа да преиспита одлуку којом је одлучено о нечијим правима, обавезама или на закону заснованом интересу и да поводом изјављеног правног средства донесе своју одлуку. При том, ово уставно право се не исцрпљује у строго формалном смислу само кроз могућност изјављивања правног средства, већ подразумева делотворну правну заштиту, која означава дужност надлежног суда да о изјављеном правном средству одлучи мериторно у случају његове дозвољености, односно дужност да оцени све релевантне наводе правног средства и правично расправи и одлучи о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе.

У конкретном случају, наручилац је у првом степену донео решење о усвајању захтева за заштиту права и поништењу у целини поступка јавне набавке добара за оспорену партију, не дајући никакво упутство о правном средству. Подносилац уставне жалбе је поднео нови захтев за заштиту права незадовољан одлуком наручиоца да предметни поступак у целини поништи. Нови захтев за заштиту права је одбачен као недопуштен оспореним закључком Републичке комисије, са образложењем да се захтев за заштиту права не може поднети против радње наручиоца предузете у поступку заштите права. Наведену оцену Републичке комисије је прихватио Управни суд.

Уставни суд је констатовао да је одредбама раније важећег Закона о јавним набавкама било прописано да подносилац захтева против закључка наручиоца о одбацивању захтева за заштиту права може поднети жалбу Републичкој комисији (члан 151. став 4. и члан 152. став 3.) и да је Републичка комисија надлежна да одлучује о жалби против закључка наручиоца (члан 139.

тачка 3)). У случају доношења решења наручиоца о усвајању захтева било је само прописано да га наручилац доставља подносиоцу захтева, понуђачима и Републичкој комисији у року од три дана од дана доношења (члан 153. став 2.), а не и да се против тог решења могла поднети жалба. Међутим, наведеним законом није била искључена жалба против решења наручиоца о усвајању захтева за заштиту права. Уставни суд указује на то да су се у тој ситуацији, према одредби члана 148. став 6. раније важећег Закона о јавним набавкама, на питања поступка заштите права која нису уређена тим законом сходно примењивале одредбе закона којима се уређивао управни поступак. Одредбама члана 12. став 1. и члана 213. став 1. раније важећег Закона о општем управном поступку било је прописано да против решења донесеног у првом степену странка има право на жалбу, а одредбом члана 139. тачка 13) раније важећег Закона о јавним набавкама да Републичка комисија у оквиру својих надлежности обавља и друге послове у складу са законом. Из наведеног је следило да се против решења наручиоца којим је усвојен захтев за заштиту права и у целини поништен поступак јавне набавке могла поднети жалба Републичкој комисији.

Имајући у виду да подносилац уставне жалбе није био поучен о праву на жалбу против решења наручиоца о усвајању захтева за заштиту права, Уставни суд је узео у обзир одредбу члана 200. став 5. раније важећег Закона о општем управном поступку, којом је било прописано да у случају када у решењу није дато никакво упутство о правном средству, странка може поступити по важећим прописима или може, у року од осам дана од дана достављања решења, тражити од органа који је решење донео да га допуни.

Подносилац није поднео жалбу против решења наручиоца, али је поднео захтев за заштиту права из чије садржине произлази да је оспорио одлуку наручиоца да поништи у целини поступак јавне набавке за предметну партију. Правно је утемељена оцена Републичке комисије да се законитост решења наручиоца о захтеву за заштиту права није могла оспорити новим захтевом за заштиту права. Међутим, Републичка комисија је пропустила да утврди да ли се поднесак означен као захтев за заштиту права могао сматрати као жалба против решења наручиоца, имајући у виду да подносилац против тог решења није имао право на захтев за заштиту права, већ на жалбу. Уставни суд је на становишту да подносилац није могао сносити штетне последице због давања погрешног назива поднеску којим је суштински оспорио решење наручиоца, будући да у њему није дато никакво упутство о правном средству. При томе, уколико је поднесак садржао неки формални недостатак који је спречавао поступање по њему као по жалби, надлежни орган је, сагласно одредбама члана 58. и члана 222. став 1. раније важећег Закона о општем управном поступку, био дужан да учини све што треба како би се у одређеном року отклонили недостаци у погледу обавезних елемената жалбе. То је у сагласности са начелом заштите права грађана, према коме је постојала обавеза органа да омогући странци да што лакше заштити и оствари своја права и правне интересе, као и са начелом пружања помоћи странци, према коме је орган био у обавези да се стара да незнање и неукост странке не буде на штету права која јој по закону припадају, а с тим у вези да по потреби, упозори странку

на њена права у поступку, као и да јој укаже на правне последице њених радињи или пропуштања.

С обзиром на то да је Републичка комисија пропустила да утврди да ли су испуњени услови да се по поднеску подносиоца поступи као по жалби против решења наручиоца, на коју је подносилац имао право, што Управни суд није санкционисао, Уставни суд је оценио да је оспореним закључком Републичке комисије и оспореном пресудом Управног суда повређено право подносиоца на правно средство из члана 36. став 2. Устава.

Полазећи од изложеног, Уставни суд је, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13 – Одлука УС, 40/15 – др. закон, 103/15 и 10/23), усвојио уставну жалбу изјављену против закључка Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки број 4-00-403/2015 од 26. јуна 2015. године и пресуде Управног суда – Одељење у Новом Саду У. 10834/15 од 22. маја 2018. године, одлучујући као у тачки I. изреке.

Имајући у виду да је подносиоцу уставне жалбе право на правно средство ускраћено у поступку заштите права који је покренут поводом поступка јавне набавке чије спровођење је захтевала хитна ситуација која је настала још 2014. године, Уставни суд је, крећући се у границама захтева истакнутог у уставној жалби, оценио да је утврђивање повреде права на правно средство, у конкретном случају, довољан начин правичног задовољења подносиоца уставне жалбе, сагласно члану 89. став 2. Закона о Уставном суду.

Уставни суд није посебно разматрао оспорени закључак и оспорену пресуду са становишта истакнуте повреде права на једнаку заштиту права из члана 36. став 1. Устава, имајући у виду да се она образлаже истим наводима као и повреда права на правно средство из члана 36. став 2. Устава, коју је Суд утврдио.

7. Подносилац уставне жалбе сматра да му је неделотворним поступањем Управног суда – Одељење у Новом Саду у предмету У. 10834/15 повређено право на суђење у разумном року, зајемчено одредбом члана 32. став I. Устава.

Оцењујући ове наводе подносиоца са становишта означеног права, Уставни суд је утврдио да је предметни управни спор започео 20. јула 2015. године, подношењем тужбе подносиоца уставне жалбе и окончан доношењем оспорене пресуде 22. маја 2018. године, која је достављена подносиоцу 11. јуна 2018. године, што само по себи може указивати на то да поступак није окончан у оквиру разумног рока. Међутим, полазећи од тога да је појам разумног трајања поступка релативна категорија која зависи од низа чинилаца, а пре свега од сложености правних питања и чињеничног стања у конкретном спору, понашања подносиоца уставне жалбе, поступања органа који су водили поступак, као и значаја истакнутог права за подносиоца, Уставни суд је испитивао да ли су и у којој мери наведени критеријуми утицали на дуго трајање поступка.

По оцени Уставног суда, у предметном управном спору није било сложених чињеничних и правних питања. Приликом испитивања законитости побијаног коначног акта, Управни суд је прихватио разлоге на којима је

заснована одлука туженог органа о одбијању захтева за заштиту права у предметном поступку јавне набавке.

Оцењујући поступање надлежног суда у конкретном случају, Уставни суд је утврдио да је Управни суд након две године и десет месеци одлучио о тужби подносиоца уставне жалбе, што се не може сматрати ефикасним поступањем, посебно стога што у управном спору нису утврђиване нове чињенице, ни извођени нови докази.

Испитујући значај предмета поступка за подносиоца уставне жалбе, Уставни суд је закључио да је он имао правни интерес да надлежни суд у разумном року оцени законитост закључка Републичке комисије, пре свега, зато што је наведеним закључком подносиоцу ускраћено право на правно средство против решења наручиоца донетог у првом степену.

Уставни суд је оценио да подносилац уставне жалбе својим радњама није допринео трајању предметног управног спора.

Полазећи од свега наведеног, Уставни суд је, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду, усвојио уставну жалбу изјављену због повреде права на суђење у разумном року у управном спору који је вођен пред Управним судом – Одељење у Новом Саду у предмету У. 10834/15, одлучујући као у тачки 2. изреке.

Имајући у виду да подносилац уставне жалбе није истакао захтев за накнаду нематеријалне штете, а крећући се у оквиру захтева уставне жалбе, Уставни суд је, у складу са одредбом члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, оценио да је утврђење повреде права на суђење у разумном року довољан начин правичног задовољења подносиоца.

8. У погледу захтева подносиоца уставне жалбе за накнаду трошкова поступка пред Уставним судом, Уставни суд подсећа да је у својој досадашњој пракси више пута разматрао наведено питање, те да је заузео начелан став да, у смислу члана 6. Закона о Уставном суду, нема основа за накнаду трошкова поступка пред Уставним судом. Како у конкретном случају не постоје било какве изузетне и посебне околности које би оправдале другачију примену члана 6. став 2. Закона о Уставном суду (видети пресуду у предмету Европског суда за људска права *Драган Ковачевић против Хрватске*, број представке 49281/15, од 12. маја 2022. године, став 83.), Суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, одбацио овај захтев, решавајући као у тачки 3. изреке.

9. На основу свега изложеног и одредаба члана 426 став 1. тачка 1), члана 45. тачка 9) и члана 47. став 2. Закона о Уставном суду и члана 89. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 103/13), Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Снежана Марковић, с.р.

За тачност отправка:

PK

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: Уж-5518/2019
_____ 2023. године
Београд

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Снежана Марковић, председник већа и судије Мирослав Николић, др Тијана Шурлан, Татјана Ђуркић, др Милан Шкулић, Лидија Ђукић, др Наташа Плавшић и Гордана Ајншпилер Поповић, чланови Већа, у поступку по уставној жалби Р. К. из Крагујевца, на основу члана 167. став 4. у вези са чланом 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 23. фебруара 2023. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Усваја се уставна жалба Р. К. и утврђује да је решењем Вишег суда у Крагујевцу Гж. 1319/17 од 16. априла 2019. године подносноцу уставне жалбе повређено право на правно средство, зајемчено чланом 36. став 2. Устава Републике Србије.

2. Поништава се решење Вишег суда у Крагујевцу Гж. 1319/17 од 16. априла 2019. године и одређује да тај суд поново одлучи о жалби подносиоца уставне жалбе поднетој против пресуде Основног суда у Крагујевцу П. 6688/12 од 4. марта 2016. године.

Образложење

1. Р. К. из Крагујевца поднео је Уставном суду, 23. маја 2019. године, преко пуномоћника И. М, адвоката из Крагујевца, уставну жалбу против решења Вишег суда у Крагујевцу Гж. 1319/17 од 16. априла 2019. године, због повреде права на правно средство из члана 36. став 2. Устава Републике Србије.

У уставној жалби је, поред осталог, наведено: да је првостепени суд у предметном парничном поступку, у коме је подносилац уставне жалбе имао процесно својство туженог, донео пресуду којом делимично усваја тужбени захтев тужиоца уз поуку о правном леку да је против пресуде дозвољена жалба у року од 15 дана; да је поступајући по упутству из поуке о правном леку, пуномоћник подносиоца поднео жалбу на пресуду 14. дана од дана када је примљена првостепена пресуда; да је оспореним решењем Вишег суда у Крагујевцу Гж. 1319/17 од 16. априла 2019. године одбачена као неблагоприятна

жалба подносиоца; да грешка суда не може бити разлог да странка трпи штетне последице; да је оваква одлука суда у супротности са праксом Уставног суда.

Подносилац уставне жалбе је предложио да Уставни суд усвоји уставну жалбу, утврди повреду означеног уставног права и поништи оспорено другостепено решење.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је, у спроведеном поступку, извршио увид у документацију приложену уз уставну жалбу, те је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овој уставносудској ствари:

Основни суд у Крагујевцу је пресудом П. 6688/12 од 4. марта 2016. године, у ставу првом и другом изреке, делимично усвојио тужбене захтеве тужилаца и обавезао туженог, овде подносиоца уставне жалбе, да тужиоцима исплати одређене новчане износе на име накнаде нематеријалне штете, док је у ставовима трећем и четвртном изреке тужбене захтеве делимично одбио као неосноване; у ставу петом изреке подносилац је обавезан да тужиоцима накнади трошкове поступка. У поуци о правном леку садржаној у првостепеној пресуди је констатовано да се против те пресуде може изјавити жалба Вишем суду у Крагујевцу у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Првостепена пресуда је достављена пуномоћнику тужиоца 10. марта 2016. године, који је поднео жалбу 24. марта 2016. године.

Виши суд у Крагујевцу је оспореним решењем Гж. 1319/17 од 16. априла 2019. године одбацио као неблагоприятну жалбу туженог. У образложењу оспореног решења је наведено: да је у конкретном случају реч о спору мале вредности у ком је рок за подношење жалбе против првостепене одлуке осам дана; да је жалба туженог изјављена по истеку законом прописаног рока од осам дана од дана достављања, те је иста неблагоприятна; да на другачију одлуку не утиче то што је дата погрешна поука од стране првостепеног суда, с обзиром на то да није реч о неким странкама, јер је тужени имао пуномоћника из реда адвоката коме су познате законске одредбе у погледу рока за жалбу у спору мале вредности.

4. Одредбом члана 36. став 2. Устава утврђено је да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу.

Одредбом члана 479. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-Одлука УС, 74/13-Одлука УС и 55/14)

је прописано да је рок за изјављивање жалбе против одлуке суда (у споровима мале вредности) осам дана.

5. Подносилац уставне жалбе сматра да му је означено право повређено јер он не сме да трпи штетне последице због погрешне поуке о правном леку наведеној у пресуди првостепеног суда.

Уставни суд подсећа да у поступку по уставној жалби није надлежан да оцењује правилност чињеничних закључака редовних судова, јер би у том случају, поступајући као инстанциони суд, изашао из граница својих овлашћења. Једини изузетак од наведеног правила постоји у ситуацији када су закључци редовних судова очигледно произвољни и арбитрерни у тој мери да за последицу имају повреду уставних права и слобода. С тим у вези, Уставни суд указује и на став Европског суда за људска права, према којем грешка у примени права или утврђивању чињеница начињена од стране националног суда, која је тако приметна да се може окарактерисати као „очигледна грешка“, може нарушити правичност поступка (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Bochan против Украјине*, од 5. фебруара 2015. године, број представке 22251/08, став 62.).

Уставни суд указује да је осигурање делотворности жалбе једно од темељних процесних јемстава у свим судским поступцима, које је због свог изузетног значаја и зајемчено чланом 36. став 2. Устава. Стога је Уставни суд надлежан да пружи уставносудску заштиту код учињене повреде тог уставног права. У сваком конкретном случају када постоји право странака на подношење жалбе, суд је дужан да о том праву странака да закониту, правилну и потпуну поуку која неће остављати било какве дилеме о томе да ли постоји право на жалбу и који су рокови за подношење жалбе. Међутим, у случају када суд странци да погрешну поуку о дужини жалбеног рока, као што је то случај у конкретном предмету, мора да се прихвати онај рок који је за странку повољнији, без обзира на то да ли се ради о странци која је вична праву или не, јер због грешака суда странка не би смела да трпи штетне последице. О томе да ризик било које грешке коју је починио суд мора да сноси држава и да се пропусти не смеју исправљати на штету појединаца изјаснио се и Европски суд за људска права у пресуди *Radchikov против Русије*, од 24. маја 2007. године (видети став 50. поменуте пресуде, број представке 65582/01).

Уставни суд такође указује да је темељни захтев сваког правног поретка заснованог на начелу владавине права да судови познају прописе које примењују у конкретним случајевима и да дају закониту и правилну поуку о правном средству. Стога странке због поступања по погрешној поуци о правном леку коју дају судови, не смеју трпети штетне последице. Не може се дозволити да суд, за којег странка апсолутно полази од уверења да зна прописе и да даје правилну и закониту поуку, погрешно обавештава странке и да оне због тога трпе штету. Уставни суд подсећа да је редовни суд тај који управља поступком, то је његова примарна законска обавеза. Уколико постоји грешка суда у давању поуке о правном леку, а што је имало за последицу спречавање странака да ефикасно и делотворно користе право на жалбу, примарна одговорност је на суду, те је без значаја да ли је странка имала или не пуномоћника из реда адвоката.

Уставни суд је имао у виду да одредба процесног закона који регулише рок за подношење жалбе има императивни карактер. Међутим, Уставни суд указује да се у сваком конкретном случају, а имајући у виду његове карактеристике и особености, мора испитати да ли је примена процесног правила била уставноправно прихватљива. Кад је реч о примени процесних правила, Уставни суд указује на општи принцип да су судови обавезни да примене правила поступка, избегавајући како претерани формализам који би угрозио правичност поступка, тако и потпуну флексибилност која би обесмислила процедуралне захтеве предвиђене законима. Заправо, право на приступ суду, односно право на приступ суду правног лека је угрожено када правила престају да служе циљевима правне сигурности и примереног спровођења правде и створе неку врсту баријере која спречава странку да надлежан суд одлучи о њеном захтеву у меритуму (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Esim против Турске*, број 59601/09, 17. септембра 2013. године, став 21.).

Управо процесна ситуација када је првостепени суд направио грешку у смислу давања погрешне поуке у ком року може да се поднесе жалба, а затим се другостепени суд приликом одлучивања стриктно држао императивне законске одредбе на штету странке која је поступала у складу са датом поуком о правном леку, представља очигледно један вид претераног формализма (видети Одлуку Уставног суда Уж-8709/2014 од 9. јуна 2016. године).

6. Полазећи од наведеног, Уставни суд је оценио да је подносиоцу уставне жалбе оспореним решењем Вишег суда у Крагујевцу Гж. 1319/17 од 16. априла 2019. године повређено право на правно средство из члана 36. став 2. Устава, те је уставну жалбу усвојио, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС”, бр. 109/07, 99/11, 18/13-Одлука УС, 40/15-др. закон, 103/15 и 10/23), одлучујући као у тачки 1. изреке.

Уставни суд је, на основу одредбе члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, као меру отклањања штетних последица учињених повредом наведених уставних права, поништио решење Вишег суда у Крагујевцу Гж. 1319/17 од 16. априла 2019. године и одредио да тај суд поново одлучи о жалби подносиоца уставне жалбе поднетој против пресуде Основног суда у Крагујевцу П. 6688/12 од 4. марта 2016. године, одлучујући као у тачки 2. изреке.

7. Полазећи од свега изнетог, на основу одредаба члана 42б став 1. тачка 1) и члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Снежана Марковић, с.р.

За тачност отправка:

PK

Преглед документа

Уж-2963/2021

Предмет: Уж-2963/2021

Датум доношења одлуке: 26.09.2024.

Оспорени акт: Решење КТПО.25/21 ОД 08.02.2021.

Исход: Одлука о усвајању

Правна област: Кривично право

Члан и став Устава: Члан 36.Став 2

Подносилац: Метална индустрија „А.“ Врање

Напомена: -повреда права на правно средство из члана 36. став

2. Устава

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Снежана Марковић, председник Већа, и судије Мирослав Николић, др Тијана Шурлан, Татјана Ђуркић, др Милан Шкулић, др Наташа Плавшић, др Тамаш Корхеџ (Korhecz Tamás) и др Владан Петров, чланови Већа, у поступку по уставној жалби Друштва са ограниченом одговорношћу Метална индустрија „А.“ Врање, на основу члана 167. став 4. у вези члана 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 26. септембра 2024. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Усваја се уставна жалба Друштва са ограниченом одговорношћу Метална индустрија „А.“ Врање и утврђује да је решењем Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду Ктпо. 25/21 од 8. фебруара 2021. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правно средство из члана 36. став 2. Устава Републике Србије.

2. Поништава се решење Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду Ктпо. 25/21 од 8. фебруара 2021. године и одређује да исто тужилаштво поново одлучи о приговору пуномоћника подносиоца уставне жалбе – Д. Ј. изјављеном против решења Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године.

Образложење

1. Друштво са ограниченом одговорношћу Метална индустрија „А.“ Врање из Врања поднело је Уставном суду, 9. марта 2021. године, преко пуномоћника А. А, адвоката из Београда,

уставну жалбу против решења Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду Ктпо. 25/21 од 8. фебруара 2021. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. став 1. и права на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. Устава Републике Србије.

Подносилац изјављује уставну жалбу као лице које је у поступку у коме је донет оспорени акт имало својство оштећеног.

У уставној жалби је, између осталог, наведено да је решење Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/10 од 10. децембра 2020. године, а којим је одбачена кривична пријава, достављено адвокату А. А. 13. јануара 2021. године са обавештењем да има право на подношење приговора Вишем јавном тужилашству у Новом Саду у року од осам дана; да је подносилац уставне жалбе 15. јануара 2021. године поднео приговор; да је оспореним решењем „одбачен као неблаговремен приговор са образложењем да је увидом у списе предмета Основног јавног тужилаштва у Новом Саду, утврђено да је наведено решење о одбачају кривичне пријаве пуномоћник оштећеног правног лица адвокат А. А. из Београда, запримила 25.12.2020. године, што произлази из повратнице коју је иста потписала, а која је послата препорученом поштом (доказ - образложење из решења Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду Ктпо. 25/21 од

8.02.2021. године). Међутим, управо ови наводи из решења су дубоко неистинити, будући да адвокат А. А. у том периоду није радила и није била у канцеларији, јер је иста била на годишњем одмору и то у периоду од 25.11.2020. до 31.12.2020. године, о чему је обавестила Адвокатску комору у Београду која је и издала потврду о наведеном. Дакле, адвокат А. А. никако није могла да потпише повратницу и пошаље је препорученом поштом, јер је у том периоду била ван канцеларије, на годишњем одмору"; да се Више јавно тужилаштво у Новом Саду позива на очигледно неистините чињенице.

Подносилац је предложио да Уставни суд усвоји уставну жалбу и поништи оспорено решење, те да предмет врати на поновно одлучивање.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама

истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Пре свега, Уставни суд напомиње да списи предмета Кт. 2448/20 Основног јавног тужилаштва у Новом Саду нису сређени и хронолошки сложени.

Уставни суд је у спроведеном поступку, из списка предмета Кт. 2448/20, између осталог, утврдио:

- да је решењем Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године одбачена кривична пријава оштећеног правног лица, овде подносиоца уставне жалбе, поднета против Р.Т. и непознатих лица због кривичног дела противправно усељење из члана 219. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09 и 111/09), јер не постоје основи сумње да је учињено кривично дело за које се гони по службеној дужности;

- да је актом Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године обавештен адвокат А. А. да је одбачена кривична пријава, те да има право на подношење приговора Вишем јавном тужилаштву у Новом Саду у року од осам дана, а сходно члану 51. став 2. Законика

о кривичном поступку;

- да је достава напред наведеног решења покушана на адресу адвоката А. А. 21. децембра 2020. године и да се на коверти налази напомена „21. децембар отпутовао“. На повратници која је залепљена уз коверту стоји напомена „поновити“ и печат са датумом 25. децембар 2020. године, као и потпис за који се не може утврдити коме припада;

- да из потврде Адвокатске коморе Београда бр. 5875-1/2020 од 25. новембра 2020. године произлази да је адвокат А. А. у временском периоду од 25. новембра 2020. године до 31. децембра 2020. године била на годишњем одмору;

- да из друге повратнице произлази да је допис и решење Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године достављено адвокату А. А. 13. јануара 2021. године;

- да је подносилац уставне жалбе 15. јануара 2021. године изјавио приговор преко пуномоћника Д. Ј;

- да је оспореним решењем Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду Ктпо. 25/21 од 8. фебруара 2021. године одбачен као неблаговремен приговор поднет од стране оштећеног правног лица, путем пуномоћника Д. Ј. од 15. јануара 2021.

године, против решења о одбачају кривичне пријаве Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године.

У образложењу оспореног решења је, између осталог, наведено да је „увидом у списе предмета Основног јавног тужилаштва у Новом Саду утврђено је да је наведено обавештење о одбачају кривичне пријаве и дату поуку на могућност подношења приговора, пуномоћник оштећеног правног лица адвокат А. А. из Београда, запримила дана 25.12.2020. године, што произлази из повратнице коју је иста потписала, а која је послата препорученом поштом, (...) у конкретном случају рок за подношење приговора, с обзиром да је пуномоћник оштећеног наведено решење и обавештење према повратници запримио 25.12.2020. године, је истекао дана 4. јануара 2021. године, с обзиром да је задњи дан рока истицао за време државног празника и викенда, као задњи дан рока се рачуна први наредни радни дан, а то је 4.01.2021. године (...) Имајући у виду да је рок за подношење приговора истекао 4.01.2021. године, да је приговор поднет и предат пошти 15.01.2021. године, а запримљен у тужилаштву дана 18.01.2021. године, што све произлази из наведене писмене документације, указује да је приговор поднет неблаговремено, из којих разлога се исти одбацује, па је из тих разлога и донета одлука као у диспозитиву“.

4. Одредбама Устава, на чију се повреду подносилац позива у уставној жалби, утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега (члан 32. став 1.), да се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 36. став 1.), као и да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36. став 2.).

Одредбама Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13 и 45/13) прописано је да ако јавни тужилац, за кривично дело за које се гони по службеној дужности, одбаци кривичну пријаву, обустави истрагу или одустане од кривичног гоњења до потврђивања оптужнице, дужан је да у року од осам дана о томе обавести оштећеног и да га поучи да може да поднесе приговор непосредно вишем јавном тужиоцу (члан 51. став 1.), као и да оштећени има право да поднесе приговор у року од осам дана од дана када је примио обавештење и поуку из става 1. овог члана. Ако оштећени није обавештен, може да поднесе приговор у року од три месеца од дана када је јавни тужилац

одбацио кривичну пријаву, обуставио истрагу или одустао од кривичног гоњења (члан 51. став 2.).

5. Подносилац уставне жалбе сматра да му је оспореним решењем Вишег јавног тужилаштва у Новом Саду Ктпо. 25/21 од 8. фебруара 2021. године повређено право на правно средство из члана 36. став 2. Устава. При томе, наводи да пошто је првостепено решење достављено пуномоћнику подносиоца 13. јануара 2021. године, а да је приговор изјављен 15. јануара 2021. године у законом предвиђеном року од осам дана, то није било законског основа да суд одбаци као неблаговремен приговор подносиоца.

Уставни суд је оценио да су ови наводи подносиоца о повреди права на правно средство основани. Наиме, Уставни суд је из списка предмета утврдио да је првостепено решење Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године достављено адвокату А. А. 13. јануара 2021. године, а да је подносилац 15. јануара 2021. године преко поште, препоручено, изјавио приговор. Уставни суд је утврдио да је приговор подносиоца благовремено поднет у року од осам дана, а који рок је прописан чланом 51. став 2. Законика о кривичном поступку. Самим тим није било основа да Више јавно тужилаштво у Новом Саду одбаци као неблаговремен приговор подносиоца поднет против првостепеног решења Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године. Уставни суд је имао

у виду и чињеницу да је адвокат А. А. била на годишњем одмору у временском периоду од 25. новембра 2020. године до 31. децембра 2020. године, а која такође указује о основаности ове уставне жалбе.

Полазећи од свега напред наведеног, Уставни суд је оценио да су основане тврдње подносиоца уставне жалбе да му је оспореним решењем повређено право на правно средство из члана 36. став 2. Устава, па је, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС”, бр. 109/07, 99/11, 18/13 – Одлука УС, 40/15 – др. закон, 103/15, 10/23 и 92/23), усвојио уставну жалбу, одлучујући као у тачки 1. изреке.

Имајући у виду природу учињене повреде уставног права у конкретном случају, Уставни суд је, сагласно одредби члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, поништио оспорено решење и одредио да Више јавно тужилаштво у Новом Саду поново одлучи о приговору пуномоћника подносиоца уставне жалбе – Д. Ј. изјављеном против решења Основног јавног тужилаштва у Новом Саду Кт. 2448/20 од 10. децембра 2020. године, одлучујући као у тачки 2. изреке.

6. С обзиром на то да подносилац истакнуту повреду права из члана 32. став 1. и члана 36. став 1. Устава заснива на истим разлозима којима образлаже и повреду права на правно

средство, а коју повреду је Уставни суд утврдио, Суд налази да није нужно посебно испитивати основаност навода уставне жалбе у односу на истакнуте повреде тих уставних права.

7. Полазећи од свега изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 426 став 1. тачка 1) и члана 45. тачка 9) Закона о Уставном суду, донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК СУДА

Снежана Марковић, с.р.

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

COURT (CHAMBER)

CASE OF RUIZ TORIJA v. SPAIN

(Application no. 18390/91)

JUDGMENT

STRASBOURG

09 December 1994

In the case of Ruiz Torija v. Spain*,

The European Court of Human Rights, sitting, in accordance with Article 43 (art. 43) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms ("the Convention") and the relevant provisions of Rules of Court A**, as a Chamber composed of the following judges:

Mr R. RYSSDAL, *President*,

Mr R. BERNHARDT,

Mr F. GÖLCÜKLO,

Mr R. MACDONALD,

Mr C. RUSSO,

Mr S.K. MARTENS,

Mr J.M. MORENILLA,

Mr F. BIGI,

Mr M.A. LOPES ROCHA,

and also of Mr H. PETZOLD, *Acting Registrar*,

Having deliberated in private on 24 June and on 23 November 1994,

Delivers the following judgment, which was adopted on the last-mentioned date:

PROCEDURE

1. The case was referred to the Court by the European Commission of Human Rights ("the Commission") on 9 September 1993, within the three-month period laid down by Article 32 para. 1 and Article 47 (art. 32-1, art. 47) of the Convention. It originated in an application (no. 18390/91) against the Kingdom of Spain lodged with the Commission under Article 25 (art. 25) by a Spanish national, Mr Eusebio Ruiz Torija, on 15 March 1991.

The Commission's request referred to Articles 44 and 48 (art. 44, art. 48) and to the declaration whereby Spain recognised the compulsory jurisdiction of the Court (Article 46) (art. 46). The object of the request was to obtain a decision as to whether the facts of the case disclosed a breach by the respondent State of its obligations under Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention.

---

* The case is numbered 39/1993/434/513. The first number is the case's position on the list of cases referred to the Court in the relevant year (second number). The last two numbers indicate the case's position on the list of cases referred to the Court since its creation and on the list of the corresponding originating applications to the Commission.

** Rules A apply to all cases referred to the Court before the entry into force of Protocol No. 9 (P9) and thereafter only to cases concerning States not bound by that Protocol (P9). They correspond to the Rules that came into force on 1 January 1983, as amended several times subsequently.

2. In response to the enquiry made in accordance with Rule 33 para. 3 (d) of Rules of Court A, the applicant stated that he wished to take part in the proceedings and designated the lawyer who would represent him (Rule 30). The President of the Court gave the lawyer leave to use the Spanish language (Rule 27 para. 3).

3. The Chamber to be constituted included *ex officio* Mr J.M. Morenilla, the elected judge of Spanish nationality (Article 43 of the Convention) (art. 43), and Mr R. Ryssdal, the President of the Court (Rule 21 para. 3 (b)). On 24 September 1993, in the presence of the Registrar, the President drew by lot the names of the other seven members, namely Mr R. Bernhardt, Mr F. Gölcüklü, Mr R. Macdonald, Mr C. Russo, Mr S.K. Martens, Mr F. Bigi and Mr M.A. Lopes Rocha (Article 43 in fine of the Convention and Rule 21 para. 4) (art. 43).

4. On 13 January 1994 the President of the Court decided that in the interests of the proper administration of justice this case and that of *Hiro Balani v. Spain* (no. 46/1993/441/520) should be heard by the same Chamber (Rule 21 para. 6).

5. As President of the Chamber (Rule 21 para. 5), Mr Ryssdal, acting through the Registrar, consulted the Agent of the Spanish Government ("the Government"), the applicant's lawyer and the Delegate of the Commission on the organisation of the proceedings (Rules 37 para. 1 and 38). Pursuant to the order made in consequence, the Registrar received the Government's memorial on 21 January 1994 and the applicant's memorial and his claims under Article 50 (art. 50) of the Convention on 2 and 7 February respectively. In a letter which reached the registry on 12 May, the Secretary to the Commission informed the Registrar that the Delegate would submit his observations at the hearing.

On 27 April 1994 the Commission had produced the file on the proceedings before it, as requested by the Registrar on the President's instructions.

6. In accordance with the decision of the President, who had also given the Agent of the Government leave to use the Spanish language (Rule 27 para. 2), the hearing took place in public in the Human Rights Building, Strasbourg, on 25 May 1994. The Court had held a preparatory meeting beforehand.

There appeared before the Court:

- for the Government

Mr J. BORREGO BORREGO, Head of the Legal Department
for Human Rights, Ministry of Justice,

Agent;

- for the Commission

Mr F. MARTÍNEZ,

Delegate;

- for the applicant

Ms R.M. REMESAL BARCENA, abogada,

Counsel.

The Court heard addresses by the above-mentioned representatives.

AS TO THE FACTS

I. THE PARTICULAR CIRCUMSTANCES OF THE CASE

7. Mr Eusebio Ruiz Torija is a Spanish national and lives in Madrid.

8. He had been the lessee of a bar in Madrid since 1960, when in 1988 the lessor instituted proceedings in Madrid no. 15 First-Instance Court for the termination of the lease and his eviction (*desahucio*). According to the lessor, the installation on the premises of gaming machines belonging to a third party, without the landlord's consent, amounted to an unauthorised partial assignment or subletting and constituted one of the statutory grounds for terminating a lease (see paragraph 13 below).

9. In his statement of defence the applicant's main contentions were that the installation of the machines had been lawful and that the plaintiff had acted in bad faith. At the end of his legal arguments, he added:

"Finally, [I invoke] the fifteen-year limitation period for actions in personam, which is provided for in Article 1964 of the Civil Code [see paragraph 15 below]. Under Article 1969 time begins to run for this purpose on the day on which the action could have been brought. In the period of over twenty-eight years since the signing of the lease, [I] was able, at any time and hitherto without any objection on the part of the lessor, to provide this type of service, common in this kind of establishment, in the form of the amusement machines of all sorts which appeared successively on the market, such as juke-boxes, bar-football, billiards, children's games, etc."

10. On 13 February 1989 the first-instance court dismissed the lessor's action on the ground that the installation of gaming machines could not be regarded as an assignment or a subletting and did not therefore amount to a breach by Mr Ruiz Torija of his contractual obligations. The court did not examine the objection that the action was time-barred.

11. On appeal by the lessor, opposed by the applicant as a respondent (see paragraph 16 below), the Madrid Audiencia Provincial gave judgment on 30 January 1990 quashing the impugned decision and allowing the action for the applicant's eviction (see paragraph 17 below), without ruling on the question whether the action was time-barred. It found that the owner of the machines was a third party, who was responsible for the maintenance of the machines and who passed on half the proceeds therefrom to the applicant. This was a situation which fell within the legal definition of an unauthorised assignment or subletting and amounted to the breach of contract relied on by the lessor.

12. As it was not open to him in this case to appeal on points of law to the Supreme Court, Mr Ruiz Torija filed an *amparo* appeal in the Constitutional Court (Tribunal Constitucional) under Article 24 para. 1 of the Constitution (see paragraph 18 below).

By a decision of 29 October 1990 the Constitutional Court declared the appeal inadmissible. It found that it could reasonably be inferred from the judgment appealed against that the examination of the merits of the action for termination of the lease entailed the implied dismissal of the submission that the action was time-barred.

II. RELEVANT DOMESTIC LAW

A. The merits

1. *The termination of the lease*

13. Under the Act of 22 December 1955 on non-agricultural leases (*Ley de Arrendamientos Urbanos*), a landlord may terminate a lease in the event of a partial assignment or subletting of the premises to a third party without his authorisation (Article 114 para. 2). The Act also makes provision for a special eviction procedure (*juicio de desahucio*), with shorter time-limits and more limited possibilities of adducing evidence.

2. *Gaming*

14. Gaming machines could not be installed legally in Spain in premises open to the public until 1977 (Royal Legislative Decree of 25 February 1977 on criminal, administrative and fiscal aspects of gambling, supplemented by Royal Decree no. 444 of 11 March 1977 on the powers of the public authorities in this field and by the Regulation of 24 July 1981 concerning recreational machines and machines offering "games of chance").

3. *Limitation*

15. On account of the personal nature of the rights deriving from a lease, the actions relating thereto are barred after fifteen years (Article 1964 of the Civil Code).

The objection that an action is time-barred is not one of the pleas designated as "dilatorias", which must be determined before the examination of the merits (Article 533 of the Code of Civil Procedure). It is a plea described as "perentoria", which, in accordance with Article 544, is to be determined at the same time and under the same procedure as the main issue in the dispute.

B. The appeal proceedings

16. Plaintiffs who have been unsuccessful on at least one head of claim adduced at first instance may appeal to the Audiencia Provincial. The defendant, for his part, may

(a) either confine himself to appearing as respondent in order to oppose the appeal and seek to have the impugned judgment upheld (right deriving from Article 888 of the Code of Civil Procedure and the articles relating thereto); or

(b) himself file a separate appeal against the first-instance decision (Article 702 in fine of the Code of Civil Procedure) where that decision has not allowed his claims in full; or

(c) join the appeal already lodged (*adhesión a la apelación* - Articles 705 and 892 of the Code of Civil Procedure), in respect of the points of the judgment that he considers unfavourable to him. This procedure is a form of appeal that enables the party concerned to prevent non-contested points of the operative provisions from acquiring final effect and to have examined those which are unfavourable to him.

Consequently, if a judgment allows the claims of a party in their entirety, that party can oppose an appeal filed by his opponent only as the respondent to that appeal. He cannot file an appeal himself or even "join" the appeal lodged by the other party.

17. When the appeal concerns all the operative provisions of the judgment and is successful, the appeal court gives a new decision on the merits of the case, examining all the submissions adduced at first instance.

C. The obligation to give reasoned judgments

18. Under Article 120 para. 3 of the Constitution, "judgments shall always contain a statement of the grounds on which they are based and be delivered in public". As an aspect of the effective protection of individuals by the judiciary and the courts, recognised as a fundamental right by Article 24 para. 1 of the Constitution, the obligation to state the reasons for judicial decisions may be the subject of an individual appeal to the Constitutional Court (*recurso de amparo*).

19. According to Article 359 of the Code of Civil Procedure:

"Judgments must be clear and precise and must address specifically the applications and other claims made in the course of the proceedings; they must find for or against the defendant and rule on all the disputed points which have been the subject of argument.

Such points must be dealt with separately in the judgment."

When a court gives a decision on the merits it must therefore rule on all the submissions adduced by the parties, otherwise the judgment will be

flawed for failure to give an adequate statement of the grounds (*incongruencia omisiva*). However, according to the case-law, the court is not under a duty to deal expressly in its judgment with each of the submissions made by the parties where its decision to allow one of the claims entails by implication the rejection of the submission in question.

PROCEEDINGS BEFORE THE COMMISSION

20. Mr Ruiz Torija applied to the Commission on 15 March 1991. Relying on Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention, he complained that he had not been given a fair hearing in so far as the Madrid Audiencia Provincial had failed to deal in its judgment with one of his submissions.

21. The Commission declared the application (no. 18390/91) admissible on 13 January 1993. In its report of 8 July 1993 (Article 31) (art. 31), the Commission expressed the opinion, by eighteen votes to three, that there had been a violation of Article 6 para. 1 (art. 6-1). The full text of the Commission's opinion and of the dissenting opinion contained in the report is reproduced as an annex to this judgment*.

FINAL SUBMISSIONS TO THE COURT

22. At the hearing the Government requested the Court to hold "that the Spanish courts, and hence the Kingdom of Spain, [had] not failed to fulfil their obligations under the Convention in the present case".

AS TO THE LAW

I. THE GOVERNMENT'S PRELIMINARY OBJECTION

23. As they had done before the Commission, the Government contended that the application was inadmissible on the ground of failure to exhaust domestic remedies. Mr Ruiz Torija ought to have filed an application to "join" the appeal (see paragraph 16 above) so as to enable the

---

* Note by the Registrar. For practical reasons this annex will appear only with the printed version of the judgment (volume 303-A of Series A of the Publications of the Court), but a copy of the Commission's report is obtainable from the registry.

Madrid Audiencia Provincial to examine the issue of limitation; he should not merely have opposed the lessor's appeal as respondent.

24. Like the Commission and the applicant, the Court finds that in Spanish law, having suffered no prejudice, the party to whom the operative part of the judgment is wholly favourable lacks standing to appeal, whether by filing a separate appeal or by "joining" the appellant's appeal.

In the present case Mr Ruiz Torija's pleadings in the first-instance court were directed towards the dismissal of the action for his eviction. As the first-instance court found in his favour, it was not open to him to challenge the judgment. The objection must accordingly be dismissed.

II. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 6 PARA. 1 (art. 6-1) OF THE CONVENTION

25. According to the applicant, the total failure by the Audiencia Provincial to address in its judgment the submission alleging that action was time-barred (see paragraph 10 above) breached Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention, which provides as follows:

"In the determination of his civil rights and obligations ..., everyone is entitled to a fair ... hearing ... by [a] ... tribunal ..."

26. The Commission in substance accepted this view. It added that the silence of the Audiencia Provincial in this matter could give rise to doubts as to the scope of the examination conducted by the appellate court.

27. According to the Government, the plea that the action was time-barred was totally unfounded and was unrelated to the subject-matter of the proceedings. The installation of machines (juke-box, bar-football, billiards, children's games, etc. - see paragraph 9 above) with entirely different functions and characteristics was immaterial in calculating the period of time for which the gaming machines had been in service. This was particularly true in view of the fact that gaming machines had not been authorised in Spain until 1977 (see paragraph 14 above). As under Article 359 of the Code of Civil Procedure judges were required to rule only on matters that had been "the subject of argument" (see paragraph 19 above), the Audiencia Provincial was not under a duty to reply to the submission.

In addition, even supposing that the appellate court had been bound to answer this submission, its failure to do so could be regarded as an implied rejection. Indeed this was the view taken by the Constitutional Court (see paragraph 12 above). Since limitation was a preliminary issue, the fact that the Audiencia Provincial determined the merits implied the dismissal of the objection.

28. The applicant contested these arguments. Although gaming machines had not been authorised in Spain until 1977, they had been tolerated well before that date. Moreover, since the lessor had invoked the

unauthorised installation of machines belonging to a third party as a ground for termination, it had been only natural to draw the court's attention to the fact that there had previously been other machines, admittedly with different functions, but which had also belonged to third parties. Finally, no rule compelled the courts to regard the issue of limitation as a preliminary one.

29. The Court reiterates that Article 6 para. 1 (art. 6-1) obliges the courts to give reasons for their judgments, but cannot be understood as requiring a detailed answer to every argument (see the *Van de Hurk v. the Netherlands* judgment of 19 April 1994, Series A no. 288, p. 20, para. 61). The extent to which this duty to give reasons applies may vary according to the nature of the decision. It is moreover necessary to take into account, *inter alia*, the diversity of the submissions that a litigant may bring before the courts and the differences existing in the Contracting States with regard to statutory provisions, customary rules, legal opinion and the presentation and drafting of judgments. That is why the question whether a court has failed to fulfil the obligation to state reasons, deriving from Article 6 (art. 6) of the Convention, can only be determined in the light of the circumstances of the case.

30. In the present case Mr Ruiz Torija pleaded, *inter alia*, that the action brought by the lessor for his eviction was time-barred. This submission was made in writing before the first-instance court and was formulated in a sufficiently clear and precise manner. Furthermore evidence was adduced to support it. The Audiencia Provincial, which quashed the first-instance decision and gave a fresh ruling on the merits, was bound, under the applicable procedural law, to review all the submissions made at first instance (see paragraph 17 above), at least in so far as they had been "the subject of argument" and regardless of whether they had been expressly repeated in the appeal.

The Court notes that it is not its task to examine whether the limitation plea was well-founded; it falls to the national courts to determine questions of that nature. It confines itself to observing that it is not necessary to conduct such an examination in order to conclude that the submission was in any event relevant. If the Audiencia Provincial had held the submission to be well-founded, it would of necessity have had to dismiss the plaintiff's action.

Moreover, the Court is not persuaded by the Government's argument that the submission based on limitation was so clearly unfounded that it was unnecessary for the appeal court to refer to it. The fact that the first-instance court allowed evidence to be adduced in support of this submission suggests the contrary. Accordingly, since the issue of limitation would have been decisive in this instance, the Audiencia Provincial should have addressed the submission in its judgment.

It is therefore necessary to establish whether in the present case the silence of the appeal court can reasonably be construed as an implied

rejection. The court was under no obligation to examine the question of limitation before considering the arguments on the merits (see paragraph 15 above). In addition, the question whether the action was time-barred fell within a completely different legal category from that of the grounds for termination of the lease; it therefore required a specific and express reply. In the absence of such a reply, it is impossible to ascertain whether the Audiencia Provincial simply neglected to deal with the submission that the action was out of time or whether it intended to dismiss it and, if that were its intention, what its reasons were for so deciding. There has therefore been a violation of Article 6 para. 1 (art. 6-1).

III. APPLICATION OF ARTICLE 50 (art. 50) OF THE CONVENTION

31. Under Article 50 (art. 50).

"If the Court finds that a decision or a measure taken by a legal authority or any other authority of a High Contracting Party is completely or partially in conflict with the obligations arising from the ... Convention, and if the internal law of the said Party allows only partial reparation to be made for the consequences of this decision or measure, the decision of the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party."

A. Damage

32. Mr Ruiz Torija sought compensation for non-pecuniary damage, for which he gave no figure, and for pecuniary damage in the amount of 29,871,978 pesetas.

The Government did not express a view on this question.

The Delegate of the Commission considered that it would perhaps be possible to award compensation for a loss of opportunity, but not on any other basis.

33. In the Court's opinion the applicant may have suffered non-pecuniary damage, but the present judgment affords him sufficient just satisfaction in this respect.

As regards pecuniary damage, the Court cannot speculate as to what the outcome would have been if the Audiencia Provincial had examined the limitation submission. It accordingly dismisses the claim.

B. Costs and expenses

34. Mr Ruiz Torija also claimed the reimbursement of 2,500,000 pesetas in respect of the costs and expenses incurred in the national courts and before the Convention institutions.

The Government regarded this claim as excessive. 200,000 pesetas would, however, be acceptable.

In the view of the Delegate of the Commission, only the costs incurred in the Constitutional Court and in the European proceedings could be taken into consideration.

35. Mr Ruiz Torija was granted 17,290.07 French francs in legal aid in the Strasbourg proceedings. The Court notes that he incurred additional costs for which, making an assessment on an equitable basis, it awards him 1,000,000 pesetas.

FOR THESE REASONS, THE COURT

1. Dismisses unanimously the Government's preliminary objection;
2. Holds by eight votes to one that there has been a violation of Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention;
3. Holds unanimously that the present judgment constitutes in itself sufficient just satisfaction in respect of the alleged non-pecuniary damage;
4. Holds unanimously that the respondent State is to pay the applicant, within three months, 1,000,000 (one million) pesetas for costs and expenses;
5. Dismisses unanimously the remainder of the applicant's claims.

Done in English and in French, and delivered at a public hearing in the Human Rights Building, Strasbourg, on 9 December 1994.

Rolv RYSSDAL
President

Herbert PETZOLD
Acting Registrar

In accordance with Article 51 para. 2 (art. 51-2) of the Convention and Rule 53 para. 2 of Rules of Court A, the dissenting opinion of Mr Bernhardt is annexed to this judgment.

R. R.
H. P.

DISSENTING OPINION OF JUDGE BERNHARDT

I am unable to follow the majority in this case. What seems to be a case of minor importance concerns in reality a fundamental problem: the extent of the international control of decisions of national courts.

On the one hand, every person has the fundamental right to have fair court proceedings including the right to submit arguments and to get an answer to his or her submissions. On the other hand, national courts must enjoy considerable flexibility in selecting the arguments and reasons essential for the decision of the cases before them. An international court should criticise national courts only if it is more or less obvious that the national court has not taken cognisance of essential arguments. Were it otherwise, the international court would have itself to conduct a detailed investigation of national law in order to find out whether an argument put forward by a party had been answered adequately or not.

It is true that the Court in the present judgment (paragraph 30) tries to avoid such an investigation of national law, while stressing that the decision of the appeal court does not even mention the question of limitation. But this implies either that every argument invoked by one party must be expressly answered in the judgment of the national court or that this is at least necessary if arguments are important - but who decides whether a defence submission or an argument is important?

Here the Spanish Constitutional Court, which has a far greater knowledge of Spanish law than most international institutions, has given a plausible explanation for the fact that the Audiencia Provincial did not expressly discuss the applicant's submission that the action was time-barred (see paragraph 12 of the judgment).

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

COURT (CHAMBER)

CASE OF HIRO BALANI v. SPAIN

(Application no. 18064/91)

JUDGMENT

STRASBOURG

09 December 1994

In the case of Hiro Balani v. Spain*,

The European Court of Human Rights, sitting, in accordance with Article 43 (art. 43) of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms ("the Convention") and the relevant provisions of Rules of Court A**, as a Chamber composed of the following judges:

Mr R. RYSSDAL, *President*,

Mr R. BERNHARDT,

Mr F. GÖLCÜKÜ,

Mr R. MACDONALD,

Mr C. RUSSO,

Mr S.K. MARTENS,

Mr J.M. MORENILLA,

Mr F. BIGI,

Mr M.A. LOPES ROCHA,

and also of Mr H. PETZOLD, *Acting Registrar*.

Having deliberated in private on 24 June and on 23 November 1994,

Delivers the following judgment, which was adopted on the last-mentioned date:

PROCEDURE

1. The case was referred to the Court by the European Commission of Human Rights ("the Commission") on 9 December 1993, within the three-month period laid down by Article 32 para. 1 and Article 47 (art. 32-1, art. 47) of the Convention. It originated in an application (no. 18064/91) against the Kingdom of Spain lodged with the Commission under Article 25 (art. 25) by Mrs Rita Hiro Balani, who was at the time an Indian national, on 30 January 1991.

The Commission's request referred to Articles 44 and 48 (art. 44, art. 48) and to the declaration whereby Spain recognised the compulsory jurisdiction of the Court (Article 46) (art. 46). The object of the request was to obtain a decision as to whether the facts of the case disclosed a breach by

---

* The case is numbered 46/1993/441/520. The first number is the case's position on the list of cases referred to the Court in the relevant year (second number). The last two numbers indicate the case's position on the list of cases referred to the Court since its creation and on the list of the corresponding originating applications to the Commission.

** Rules A apply to all cases referred to the Court before the entry into force of Protocol No. 9 (P9) and thereafter only to cases concerning States not bound by that Protocol (P9). They correspond to the Rules that came into force on 1 January 1983, as amended several times subsequently.

the respondent State of its obligations under Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention.

2. In response to the enquiry made in accordance with Rule 33 para. 3 (d) of Rules of Court A, the applicant stated that she wished to take part in the proceedings and designated the lawyer who would represent her (Rule 30). The President of the Court gave the lawyer leave to use the Spanish language (Rule 27 para. 3).

3. On 13 January 1994 the President of the Court decided that in the interests of the proper administration of justice this case should be heard by the Chamber already constituted to hear the case of Ruiz Torija v. Spain (no. 39/1993/434/513 - Rule 21 para. 6). That Chamber included ex officio Mr J.M. Morenilla, the elected judge of Spanish nationality (Article 43 of the Convention) (art. 43), and Mr R. Ryssdal, the President of the Court (Rule 21 para. 3 (b)). On 24 September 1993, in the presence of the Registrar, the President had drawn by lot the names of the other seven members, namely Mr R. Bernhardt, Mr F. Gölcüklü, Mr R. Macdonald, Mr C. Russo, Mr S.K. Martens, Mr F. Bigi and Mr M.A. Lopes Rocha (Article 43 in fine of the Convention and Rule 21 para. 4) (art. 43).

4. As President of the Chamber (Rule 21 para. 5), Mr Ryssdal, acting through the Registrar, consulted the Agent of the Spanish Government ("the Government"), the applicant's lawyer and the Delegate of the Commission on the organisation of the proceedings (Rules 37 para. 1 and 38). Pursuant to the order made in consequence, the Registrar received the applicant's memorial on 21 March 1994 and the Government's memorial on 28 March. In a letter received on 12 May the Secretary to the Commission informed the Registrar that the Delegate would submit his observations at the hearing.

On 27 April 1994 the Commission had produced the file on the proceedings before it, as requested by the Registrar on the President's instructions.

5. In accordance with the decision of the President, who had also given the Agent of the Government leave to use the Spanish language (Rule 27 para. 2), the hearing took place in public in the Human Rights Building, Strasbourg, on 25 May 1994. The Court had held a preparatory meeting beforehand.

There appeared before the Court:

- for the Government

Mr J. BORREGO BORREGO, Head of the Legal Department
for Human Rights, Ministry of Justice,

Agent;

- for the Commission

Mr F. MARTÍNEZ,

Delegate;

- for the applicant

Mr J.C. LARA GARAY, abogado,

Counsel.

The Court heard addresses by the above-mentioned representatives.

AS TO THE FACTS

I. THE CIRCUMSTANCES OF THE CASE

6. Mrs Rita Hiro Balani was at the material time an Indian national; she subsequently obtained Spanish nationality. She lives in Madrid.

7. In 1985 the Japanese company "Orient Watch Co. Ltd" - which specialised in the manufacture and distribution of clocks - filed an application in the Madrid no. 8 First-Instance Court for the removal of the Spanish trade mark "Orient H.W. Balani Málaga" (no. 544.606) from the industrial property register. The trade mark in question concerned "all types of clocks" and had been registered by the applicant's husband in 1970. It had at a later stage been transferred to her name. The plaintiff company claimed that, by virtue of the Paris Convention (see paragraph 14 below), the registration in Japan in 1951 of its trade name had conferred on it the ownership of that designation in all the countries which were parties to that Convention - including Spain - and therefore protected it from the subsequent lodging of any identical or similar trade mark.

8. Mrs Hiro Balani adduced several submissions to contest the application. They were based on the following considerations:

1. The period of three years within which the cancellation of trade mark no. 544.606 could have been sought had expired and the trade mark was consequently "established".

2. Any action was time-barred.

3. The trade name relied on by the plaintiff company was not a genuine one.

4. A trade mark "Creacions Orient", for imitation articles, that had been registered in 1934 under no. 97.541 and transferred to the applicant's name in 1984, had priority.

9. By a judgment dated 9 May 1988, the Madrid Audiencia Territorial, the court with jurisdiction for this type of dispute (see paragraph 15 below), accepted the contention that Mrs Hiro Balani's mark was "established" and dismissed the plaintiff's application. It did not rule on the merits of the applicant's other submissions.

10. The plaintiff company appealed on points of law. In a judgment of 30 April 1990 the Supreme Court (Tribunal Supremo) held that the contested trade mark was not "established" because its registration was void and quashed the decision of the Audiencia Territorial. Giving a ruling on the merits of the dispute (see paragraph 18 below), the Supreme Court expressly rejected the submissions based on the allegedly non-genuine character of the trading name and the general time bar and allowed the application. However, it made no reference to the applicant's submission that the trade

mark "Creacions Orient", registered in Spain in 1934, should have priority over the trading name "Orient" registered in Japan in 1951.

11. The applicant filed an amparo appeal (see paragraph 19 below) in the Constitutional Court (Tribunal Constitucional). It was declared inadmissible on 29 October 1990 on the ground that the various complaints adduced did not raise constitutional issues. On the matter of the submission relating to the priority of the trade mark "Creacions Orient", the Constitutional Court expressed the following view:

"... as this issue was not put forward as a ground of appeal, the Chamber [of the Supreme Court] could hardly be expected to address it directly. Moreover, there is extensive case-law from this Court to the effect that the Constitution does not require courts to give a specific reply to all the arguments of the parties but only their claims. In the instant case [the applicant's] submission was rejected when the appeal on points of law filed by the plaintiff against the first-instance judgment was allowed."

As decisions of the Constitutional Court finding an appeal inadmissible may be reconsidered only on an application by State counsel, a further appeal lodged by Mrs Hiro Balani was likewise declared inadmissible on 8 November 1990.

II. RELEVANT DOMESTIC LAW

12. The rules governing trade marks and trade names which were in force at the material time were set out in the Industrial Property Regulation (Estatuto de la Propiedad Industrial, "EPI") of 26 July 1929, approved by the Royal Legislative Decree of 30 April 1930. The enactment in 1988 of a new law on trade marks did not affect the applicability of that regulation to the facts of the present case.

A. Protection of trade marks and trade names

1. Priority of registration

13. The registration in Spain of a trade mark or a trade name confers on its holder standing to bring proceedings in the civil and criminal courts against those who infringe his right (Articles 6 and 7 EPI). The priority of rights deriving from a trade mark or a trade name takes effect from the filing of the application for registration in the industrial property register (Article 12 EPI).

The holder of a registered trade name has the same rights as those conferred on the holder of a trade mark (Article 207 EPI). He may, *inter alia*, seek the removal from the register of any mark (Article 268 EPI) whose similarity with the trade name might give rise to an error or create confusion in the market (Article 124 para. 1 EPI). In order to make such a finding of incompatibility, the court will examine not only the phonetic or

graphic similarity of the two competing designations; it will also consider whether the protected products belong to the same commercial sector.

2. The Paris Convention

14. The Paris Convention for the protection of industrial property of 20 March 1883, as amended in Stockholm on 14 July 1967 - which version was ratified by Spain on 13 December 1971 -, provides that a trade name registered in one of the countries of the Union is to be protected in all the other countries of the Union without necessity of deposit or registration (Article 8). Since such a trade name is entitled to the same protection as if it had been registered in Spain, its holder may seek the removal from the register of any Spanish mark registered after the trade name in question and incompatible with it.

B. Applications for the removal of trade marks from the register

1. At first instance

15. Article 270 EPI makes provision for a special procedure for applying for the removal of a trade mark from the official register. The first-instance court prepares the file and transmits it to the Audiencia Territorial, which seeks the opinion of the legal department of the industrial property register and holds a hearing.

2. In the Supreme Court

16. Judgments given at first instance by the Audiencia Territorial concerning the removal of trade marks from the register may be challenged only by an appeal on points of law to the Supreme Court (Article 270 para. 12 EPI).

The complaints concerning the impugned judgment must be expressed in the form of grounds for cassation (*motivos de casación* - Article 1707 of the Code of Civil Procedure), of which there are a limited number, for instance failure to comply with essential procedural requirements and violation of the law (Article 1692, nos. 3 and 4 of the Code of Civil Procedure).

17. Argument is presented on the submissions declared admissible, at a public hearing if all the parties so request or if the court considers it necessary. The respondent may appear and plead for the dismissal of the appeal and the confirmation of the impugned judgment (Articles 1711 in fine and 1713 of the Code of Civil Procedure).

18. Except in respect of purely formal or procedural matters, the Chamber which allows an appeal submission does not merely quash the judgment. It must rule on the merits of the case, taking account of all the

arguments adduced by the parties in the course of the proceedings (Article 1715 para. 1, third paragraph, of the Code of Civil Procedure).

C. The obligation to give reasoned judgments

19. Under Article 120 para. 3 of the Constitution, "judgments shall always contain a statement of the grounds on which they are based and be delivered in public". As an aspect of the effective protection of individuals by the judiciary and the courts, recognised as a fundamental right by Article 24 para. 1 of the Constitution, the obligation to state the reasons for judicial decisions may be the subject of an individual appeal to the Constitutional Court (*recurso de amparo*).

20. According to Article 359 of the Code of Civil Procedure:

"Judgments must be clear and precise and must address specifically the applications and other claims made in the course of the proceedings; they must find for or against the defendant and rule on all the disputed points which have been the subject of argument

Such points must be dealt with separately in the judgment "

When a court gives a decision on the merits it must therefore rule on all the submissions adduced by the parties, otherwise the judgment will be flawed for failure to give an adequate statement of the grounds (*incongruencia omisiva*). However, according to the case-law, the court is not under a duty to deal expressly in its judgment with each of the submissions made by the parties where its decision to allow one of the claims entails by implication the rejection of the submission in question.

PROCEEDINGS BEFORE THE COMMISSION

21. Mrs Hiro Balani applied to the Commission on 30 January 1991. Relying on Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention, she complained that she had not had a fair hearing in so far as the Supreme Court had not addressed in its judgment all the submissions made by her in the first-instance proceedings.

22. The Commission declared the application (no. 18064/91) admissible on 30 March 1993. In its report of 15 October 1993 (Article 31) (art. 31), the Commission expressed the unanimous opinion that there had been a violation of Article 6 para. 1 (art. 6-1). The full text of the Commission's opinion is reproduced as an annex to this judgment*.

---

* Note by the Registrar. For practical reasons this annex will appear only with the printed version of the judgment (volume 303-B of Series A of the Publications of the Court), but a copy of the Commission's report is obtainable from the registry.

FINAL SUBMISSIONS TO THE COURT

23. At the hearing the Government requested the Court to hold that "the Kingdom of Spain [had] fulfilled its obligations deriving from the Convention".

The applicant asked the Court to "find that the Spanish State [had] violated paragraph 1 of Article 6 (art. 6-1) of the Convention".

AS TO THE LAW

I. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 6 PARA. 1 (art. 6-1) OF THE CONVENTION

24. According to the applicant, the total failure of the Supreme Court to address in its judgment the submission based on the priority of her trade name "Creacions Orient" (see paragraph 10 above) breached Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention, which provides as follows:

"In the determination of his civil rights and obligations ..., everyone is entitled to a fair ... hearing ... by [a] ... tribunal ..."

25. The Commission in substance accepted this view. It added that the silence of the Supreme Court in this matter could give rise to doubts as to the scope of the examination conducted by that court.

26. According to the Government, on the other hand, the priority claim was entirely irrelevant. "Creacions Orient" protected imitation articles, whereas the action was directed at securing the removal from the register of a trade mark for watches. This had been the opinion not only of the legal department of the industrial property register in the report that it had submitted in the first-instance court (see paragraph 13 above), but also of the Supreme Court itself. The latter court, on an appeal lodged by the applicant in connection with another action brought by the same company whereby it had sought the removal from the register of the trade mark for watches "Orient", had delivered a judgment on 30 March 1989 in which it rejected briefly but expressly the submission based on the priority of "Creacions Orient". The Supreme Court had based its finding in this respect on the difference between the products for which that mark had been registered and those sold under the trade name of the Japanese company.

Mrs Hiro Balani could therefore have been in no doubt as to the futility of her submission and the consequent inevitability of its dismissal. This was shown by the fact that, simultaneously to the proceedings in issue, the applicant had applied to the industrial property register to have the

protection of the mark "Creacions Orient" extended to cover clocks and watches.

27. The Court reiterates that Article 6 para. 1 (art. 6-1) obliges the courts to give reasons for their judgments, but cannot be understood as requiring a detailed answer to every argument (see the *Van de Hurk v. the Netherlands* judgment of 19 April 1994, Series A no. 288, p. 20, para. 61). The extent to which this duty to give reasons applies may vary according to the nature of the decision. It is moreover necessary to take into account, *inter alia*, the diversity of the submissions that a litigant may bring before the courts and the differences existing in the Contracting States with regard to statutory provisions, customary rules, legal opinion and the presentation and drafting of judgments. That is why the question whether a court has failed to fulfil the obligation to state reasons, deriving from Article 6 (art. 6) of the Convention, can only be determined in the light of the circumstances of the case.

28. In the present case Mrs Hiro Balani contested the action for the removal of her trade mark from the register, *inter alia*, by a submission based on the priority of another mark that she owned. This submission was made in writing before the first-instance court and was formulated in a sufficiently clear and precise manner. An official certificate was submitted with it as evidence. The Supreme Court, which quashed the first-instance decision and gave a new ruling on the merits, was bound, under the applicable procedural law (see paragraph 18 above), to review all the submissions made during the proceedings, at least in so far as they had been "the subject of argument" (see paragraph 20 above), and even if they were not expressly repeated in the appeal on points of law.

The Court notes that it is not its task to examine whether the submission based on the priority *ratione temporis* of "Creacions Orient" was well-founded; it falls to the national courts to determine questions of that nature. It confines itself to observing that it is not necessary to conduct such an examination in order to conclude that the submission was in any event relevant. If the national court had held the submission to be well-founded, it would of necessity have had to dismiss the plaintiff's action.

It is therefore necessary to establish whether in the present case the silence of the Supreme Court can reasonably be construed as an implied rejection. The question whether the Japanese company could assert its right to its trade name "Orient Watch Co. Ltd" vis-à-vis the holder of a prior right to the mark "Creacions Orient" is, as a matter of law and logic, different from the question whether the later mark "Orient H.W. Balani Málaga" was compatible with that trade name. It therefore required a specific and express reply. In the absence of such a reply, it is impossible to ascertain whether the Supreme Court simply neglected to deal with the submission based on the prior right to the mark "Creacions Orient" or whether it intended to dismiss it and, if that were its intention, what its reasons were for so

deciding. Neither the applicant's request to have the list of articles covered by the entry in the industrial property register extended, nor the fact that the legal department of the industrial property register had stated the view in its report to the first-instance court that the submission should be dismissed, nor yet the fact that, according to the Government, the Supreme Court had already expressed the same opinion in a decision in proceedings involving the same parties in an identical context makes any difference to this finding. There has therefore been a violation of Article 6 para. 1 (art. 6-1).

II. APPLICATION OF ARTICLE 50 (art. 50) OF THE CONVENTION

29. Under Article 50 (art. 50),

"If the Court finds that a decision or a measure taken by a legal authority or any other authority of a High Contracting Party is completely or partially in conflict with the obligations arising from the ... Convention, and if the internal law of the said Party allows only partial reparation to be made for the consequences of this decision or measure, the decision of the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party."

A. Non-pecuniary damage

30. Mrs Hiro Balani claimed 750,000 pesetas in compensation for the non-pecuniary damage that she had allegedly sustained.

The Government considered that a finding of a violation of the Convention would constitute sufficient satisfaction.

The Delegate of the Commission left the matter to the discretion of the Court.

31. The Court takes the view that the applicant may have suffered non-pecuniary damage, but that the present judgment affords her sufficient satisfaction in this respect.

B. Costs and expenses

32. Mrs Hiro Balani also sought the reimbursement of 997,050 pesetas in respect of the costs and expenses incurred in the Constitutional Court and before the Convention institutions.

The Government regarded this claim as excessive.

The Delegate of the Commission left this question to be determined by the Court.

33. Having regard to the criteria it applies in this field, the Court awards the amount claimed in its entirety.

FOR THESE REASONS, THE COURT

1. Holds by eight votes to one that there has been a violation of Article 6 para. 1 (art. 6-1) of the Convention;
2. Holds unanimously that the present judgment constitutes in itself sufficient just satisfaction in respect of the alleged non-pecuniary damage;
3. Holds unanimously that the respondent State is to pay the applicant, within three months, 997,050 (nine hundred ninety-seven thousand and fifty) pesetas for costs and expenses.

Done in English and in French, and delivered at a public hearing in the Human Rights Building, Strasbourg, on 9 December 1994.

Rolv RYSSDAL
President

Herbert PETZOLD
Acting Registrar

In accordance with Article 51 para. 2 (art. 51-2) of the Convention and Rule 53 para. 2 of Rules of Court A, the dissenting opinion of Mr Bernhardt is annexed to this judgment.

R. R.
H. P.

DISSENTING OPINION OF JUDGE BERNHARDT

I am unable to follow the majority in this case, essentially for the same reasons expressed in my dissenting opinion in the case of Ruiz Torija v. Spain. In the present case, the Spanish Supreme Court was hardly under the obligation to answer expressly a question which it had already answered on another occasion (see paragraphs 10, 11 and 28 of the judgment).

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CASE OF KUDŁA v. POLAND

(Application no. 30210/96)

JUDGMENT

STRASBOURG

26 October 2000

In the case of Kudła v. Poland,

The European Court of Human Rights, sitting as a Grand Chamber composed of the following judges:

Mr L. WILDHABER, *President*,
Mrs E. PALM,
Mr J.-P. COSTA,
Mr A. PASTOR RIDRUEJO,
Mr G. BONELLO,
Mr J. MAKARCZYK,
Mr P. KÜRIS,
Mr R. TÜRMEK,
Mrs F. TULKENS,

Mrs V. STRAŻNICKA,
Mr P. LORENZEN,
Mr M. FISCHBACH,
Mr J. CASADEVALL,
Mrs H.S. GREVE,
Mr A.B. BAKA,
Mrs S. BOTOUCHAROVA,
Mr M. UGREKHELIDZE,

and also of Mr P.J. MAHONEY, *Deputy Registrar*,

Having deliberated in private on 7 June and 18 October 2000,
Delivers the following judgment, which was adopted on the last-
mentioned date:

PROCEDURE

1. The case was referred to the Court, in accordance with the provisions applicable prior to the entry into force of Protocol No. 11 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms ("the Convention"), by the European Commission of Human Rights ("the Commission") on 30 October 1999 and by a Polish national, Mr Andrzej Kudła ("the applicant"), on 2 December 1999 (Article 5 § 4 of Protocol No. 11 and former Articles 47 and 48 of the Convention).

2. The case originated in an application (no. 30210/96) against the Republic of Poland lodged with the Commission under former Article 25 of the Convention by the applicant on 12 April 1995.

3. The applicant alleged, in particular, that he had not received adequate psychiatric treatment during his detention on remand, that his detention had been unreasonably lengthy, that his right to a "hearing within a reasonable time" had not been respected and that he had had no effective domestic remedy whereby to complain about the excessive length of the criminal proceedings against him.

4. The Commission declared the application partly admissible on 20 April 1998. In its report of 26 October 1999 (former Article 31 of the Convention) [*Note by the Registry*. The report is obtainable from the Registry.], it expressed the opinion that there had been a violation of Article 3 of the Convention (by fourteen votes to thirteen); that there had been a violation of Article 5 § 3 (unanimously); that there had been a violation of Article 6 § 1 (unanimously); and that it was not necessary to examine whether there had been a violation of Article 13 (by eighteen votes to nine).

5. Before the Court the applicant, who had been granted legal aid, was represented by Mr K. Tor and Mr P. Solhaj, lawyers practising in Cracow (Poland). The Polish Government ("the Government") were represented by their Agent, Mr K. Drzewicki, of the Ministry of Foreign Affairs.

6. On 6 December 1999 a panel of the Grand Chamber decided that the case should be considered by the Grand Chamber (Rule 100 § 1 of the Rules of Court). The composition of the Grand Chamber was determined according to the provisions of Article 27 §§ 2 and 3 of the Convention and Rule 24 of the Rules of Court. The President of the Court directed that in the interests of the proper administration of justice (Rules 24, 43 § 2 and 71), the case should be assigned to the same Grand Chamber as the case of *Mikulski v. Poland* (application no. 27914/95).

7. The applicant and the Government each filed a memorial.

8. Subsequently the President of the Grand Chamber invited the Government to produce the applicant's medical records kept by Cracow Remand Centre during his detention on remand after 4 October 1993. The Government supplied the relevant documents on 12 May 2000. Copies were sent to the applicant on 25 May 2000.

9. A hearing took place in public in the Human Rights Building, Strasbourg, on 7 June 2000 (Rule 59 § 2).

There appeared before the Court:

(a) *for the Government*

Mr K. DRZEWICKI,
Mrs M. WĄSEK-WIADEREK,
Mr K. KALIŃSKI,
Mr W. DZIUBAN,

Agent,

*Counsel,
Adviser,*

(b) *for the applicant*

Mr K. TOR,
Mr P. SOLHAJ,

Counsel.

The Court heard addresses by Mr Solhaj, Mr Drzewicki, Mr Kaliński Mrs Wąsek-Wiaderek and Mr Tor.

THE FACTS

I. THE CIRCUMSTANCES OF THE CASE

A. The applicant's detention and the proceedings against him

10. On 8 August 1991 the applicant was brought before the Cracow Regional Prosecutor (*Prokurator Wojewódzki*), charged with fraud and forgery and detained on remand. Since the applicant reported to the prosecutor that he was suffering from various ailments – in particular, depression – the authorities ordered that he be examined by a doctor. After the examination, which was carried out a few days later, the applicant was found fit to be detained in prison. He was placed in Cracow Remand Centre (*Areszt Śledczy*).

11. Later, on an unspecified date, the applicant appealed against the detention order. On 21 August 1991 the Cracow Regional Court (*Sąd Wojewódzki*) dismissed his appeal, finding that there were strong indications that he had committed the offences with which he had been charged. Referring to the results of his medical examination, the court found no circumstances which would justify his release on health grounds.

12. From August 1991 to the end of July 1992 the applicant filed some thirty applications for release and appeals against decisions refusing to release him.

13. In the meantime, in October 1991, the applicant had attempted to commit suicide in prison. From 4 November 1991 he went on hunger strike for an unspecified period.

14. In November 1991 the authorities ordered that the applicant be examined by doctors. The relevant report was made by experts of the Faculty of Forensic Psychiatry of the Jagiellonian University on 25 November 1991. The doctors considered that the applicant was not fit to be detained in an ordinary prison and recommended that, if his detention was to be continued, he should be confined in the psychiatric ward of a prison hospital. The applicant was subsequently taken to Bytom Prison Hospital, where he was placed in a ward for internal diseases and given treatment for his mental condition. The applicant stayed in the hospital for an unknown period. He was then transferred back to Cracow Remand Centre.

15. On 20 January and 27 February 1992 the applicant was examined by specialists in forensic medicine. They considered that he needed psychiatric treatment in prison but that it was not necessary to place him in the psychiatric ward of a prison hospital.

16. On 30 April 1992 a bill of indictment against the applicant was lodged with the Cracow Regional Court. In all, twenty-nine charges were brought against him and his nine co-defendants. The case file comprised nineteen volumes. The prosecution requested the court to hear evidence from ninety-eight witnesses.

17. On 15 June 1992, at the court's request, doctors from the Cracow Clinic of Psychiatry and the Faculty of Medicine of the Jagiellonian University reported on the applicant's psychological state. Their report stated, *inter alia*:

"The patient shows persistent suicidal tendencies. Following the medical examination, we find that he is suffering from a deep syndrome of depression accompanied by thoughts of suicide. In the light of the intensity of the suicidal thoughts and of the fact that he has already attempted to commit suicide, he should receive psychiatric treatment. His detention seriously endangers his life (a grave risk of a further suicide attempt) ..."

18. On 27 July 1992 the Cracow Regional Court quashed the detention order.

19. On 26, 27 and 28 October and on 14 and 15 December 1992 the court held hearings in the applicant's case. A hearing listed for 8 February 1993 was cancelled because the applicant failed to appear. His lawyer submitted a certificate to the effect that the applicant was on five days' sick-leave; however, the court ordered that the applicant should, within three days, submit a medical certificate issued by a forensic expert, "failing which preventive measures [*środki zapobiegawcze*] to ensure his presence at the trial [will] be imposed on him". The applicant did not submit the required certificate but, on 12 February 1993, informed the court that he was undergoing climatic treatment in Świnoujście and was to stay there until 7 March 1993. On 18 February 1993, since the applicant had not informed the court of the address at which summonses could be served on him, the court ordered that a "wanted" notice be issued with a view to locating and redetaining him on the ground that he had failed to attend hearings. The next hearing scheduled for 16 March 1993 was cancelled due to the applicant's absence.

20. The detention order of 18 February 1993 had not been enforced by 4 October 1993, when the applicant was arrested by the police in connection with a traffic offence. He was placed in Cracow Remand Centre.

21. The Regional Court listed hearings for 6 October and 15 and 17 November 1993 but cancelled all of them because the applicant's mental state (in particular, his difficulties in concentrating) did not allow him to participate properly in the trial. In a prison doctor's note made on 17 November 1993 his state was described as follows:

"Is able to take part in today's proceedings (with limited active participation on account of [illegible words] difficulty in concentrating)."

According to a further expert report (obtained by the court at the end of 1993) the applicant was "not suffering from mental illness" at that time and his mental state was "not an obstacle to keeping him in detention".

22. Meanwhile, on 18 October 1993, the applicant's lawyer had unsuccessfully appealed against the detention order, arguing that the applicant, after his release on 27 July 1992, had received continuous treatment for his severe depression and that his failure to appear before the trial court had been due to his psychological state.

23. Between October 1993 and November 1994 the applicant made twenty-one further unsuccessful applications for release and appealed, likewise unsuccessfully, against each refusal.

24. On 13, 14 and 16 December 1993 the court held hearings. Hearings scheduled for the end of January 1994 were cancelled as, on 26 January 1994, the applicant had attempted to commit suicide by taking an overdose (see paragraphs 63-64 below).

25. The trial continued on 14, 15 and 16 February 1994. The hearings listed for 9 and 10 March 1994 were cancelled because the presiding judge was ill. Subsequent hearings took place on 14, 15 and 16 June 1994. In the meantime the applicant had undergone psychiatric observation in Wrocław Prison Hospital (see paragraph 58 below).

26. The next hearing took place on 11 July 1994. The hearings listed for 12 and 14 July 1994 were cancelled because the applicant had withdrawn the power of attorney granted to his defence counsel. The trial continued on 20, 21 and 22 September, 25 and 26 October, and 14 and 15 November 1994. The hearings listed for 20, 21 and 22 December 1994 were cancelled because one of the applicant's co-defendants was admitted to hospital at that time.

27. In the meantime, on 17 November 1994, the applicant had complained to the President of the Cracow Regional Court about the length of his detention and the conduct of the proceedings in his case. He complained, in particular, that all of his nine co-defendants had been released, whereas he was still being detained despite the fact that the overall length of his detention had now exceeded two years. He asserted that the minutes of the hearings had not reflected witnesses' testimony, that the court had failed to enter in the record his and his lawyer's submissions and had not allowed him to express his version of the facts of the case freely. The criminal proceedings against him, which had to date lasted more than four years, were, to use his term, a "nightmare".

28. On 7 December 1994 the applicant complained to the court about his psychiatric treatment in prison. The presiding judge asked the prison authorities for explanations. They informed him of the number of medical examinations undergone by the applicant, gave details of them and produced copies of the relevant medical records.

29. At about the same time, the applicant again requested the court to release him on health grounds. He also referred to his family situation, maintaining that his lengthy detention was putting a severe strain on his family. On 8 December 1994 the Cracow Regional Court dismissed the application.

30. On 4 January 1995, on an appeal by the applicant, the Cracow Court of Appeal (*Sąd Apelacyjny*) upheld the Regional Court's decision and held that his detention should continue in view of the reasonable suspicion that he had committed the offences in question and the fact that he had been detained on the ground of the risk that he would abscond. The court also found that the situation of the applicant's family, although difficult, was not a circumstance that could militate in favour of his release.

31. On 25 January 1995 the applicant's lawyer applied to the Cracow Regional Court to have the detention order quashed and the applicant released under police supervision. He stressed that on 23 January 1995 the applicant had again tried to commit suicide in prison, by attempting to hang himself (see paragraphs 69-70 below). This event, taken together with his chronic depression, had been a clear warning that continuing detention could jeopardise his life. He further pointed out that the applicant had been redetained only because of his absence from hearings. That ground could not warrant his detention any longer because evidence against him had already been heard and keeping the applicant in detention did not serve the purpose of ensuring the proper conduct of the trial.

32. On 13 February 1995 the Cracow Regional Court dismissed that application. It held that, according to a report from the prison authorities, the applicant's suicide attempt had been of an attention-seeking nature and that the original grounds for his detention were still valid. The relevant report, dated 10 February 1995, reads:

"Further to the [Regional] Court's request regarding the accused, we confirm that Andrzej Kudła, who remains at your disposal, ... at 4.45 a.m. on 23 January this year, attempted suicide in order to attract attention to his case.

On the basis of information from, and the conclusions of, the duty doctor, psychiatrist and psychologist, it was established that the prisoner suffered from personality disorders manifesting themselves as reactive depression. The result of the prisoner's action was a slight abrasion of the skin on his neck in the form of a stripe made by the

rope after hanging; no neurological changes were observed.

The prisoner carried out this demonstration as he considers that the criminal proceedings are taking a very long time and because he is distancing himself from the charges laid against him.

Despite his emotional problems, he is in control of the situation and is putting pressure on the [prison authorities].

By decision of the Governor, he did not receive disciplinary punishment for his behaviour. Psycho-corrective discussions [were held with him], aimed at explaining the real threats to the prisoner's health and life arising from his behaviour.

In a subsequent psychiatric consultation (carried out after the suicide attempt) a regression of the symptoms of reactive depression was noted.

He continues to be held in a cell with others because of the possibility of his self-destructive behaviour arising from a subjective feeling of suffering. He is classed as a difficult prisoner and therefore remains under constant observation and under the control of the prison security and medical staff.

[Stamp and signature illegible]*

33. On 25 February 1995 the applicant's lawyer appealed against the Regional Court's decision, submitting that the applicant's mental health had significantly deteriorated and that he was constantly suffering from depression. He requested the court to appoint psychiatric and other medical experts to assess the applicant's state of health, instead of relying on the assessment made by the prison authorities. He also maintained that the length of the proceedings was inordinate and stressed that the applicant had already spent two years and four months in detention.

34. On 2 March 1995 the Cracow Court of Appeal dismissed the appeal. The court considered that it was not necessary to call medical experts and that the applicant's detention should continue in order to ensure the proper conduct of the proceedings. Later, between 8 March and 1 June 1995, the applicant made four further unsuccessful applications for release and lodged similarly ineffective appeals against decisions to keep him in detention.

35. On 13, 14 and 15 March, 3, 4 and 5 April, and 4, 5, 30 and 31 May 1995 the Regional Court held hearings and heard evidence from witnesses. Certain witnesses, who had previously failed to appear, were brought to the court by the police.

36. On 1 June 1995 the Cracow Regional Court convicted the applicant of fraud and forgery and sentenced him to six years' imprisonment and a fine of 5,000 zlotys (PLN). On 2 June 1995 both the applicant and his lawyer filed a notice of appeal.

37. On 1 August 1995 the applicant complained to the Minister of Justice that the trial court had not prepared the statement of reasons for its judgment within the statutory time-limit of seven days. He submitted that the delay had already amounted to two months.

38. At some later date the applicant requested to be released, arguing that his prolonged detention had had very harmful effects on his health and on the well-being of his family. On 14 August 1995 the Cracow Regional Court dismissed his application. On 31 August 1995, on an appeal by the applicant, the Cracow Court of Appeal upheld that decision and observed that his detention was warranted by the severity of the sentence imposed.

39. On another unspecified date the applicant complained to the Minister of Justice about the length of the proceedings in his case, pointing out that the Cracow Regional Court had failed to provide him with the statement of reasons for its judgment within the statutory time-limit. That had significantly prolonged the appellate proceedings. On 28 August 1995 the Head of the Criminal Department of the Ministry of Justice, in reply to that complaint, informed him that it was likely that

the statement of reasons for the judgment would exceed two hundred pages and that the failure to comply with the statutory time-limit was due to the fact that the judge rapporteur had been on leave.

40. On 27 September 1995, at the Regional Court's request, the applicant was examined by forensic psychiatrists from the Collegium Medicum – Faculty of Forensic Medicine of the Jagiellonian University in Cracow. The relevant part of their report reads:

"... As can be seen in the file, and in accordance with the findings of the medical experts, the defendant underwent observation in the psychiatric ward of Wrocław Prison Hospital. In the course of the hospital observation, attempts at suicide and lengthy, vague losses of consciousness were observed. The comprehensive conclusions ... of the report by the psychiatric experts in Wrocław showed that the defendant exhibited personality disorders and a predisposition to situational reactions, which do not militate decisively against him being in prison, provided there is guaranteed outpatient psychiatric care.

[The applicant] explained that he was still in the remand centre and felt very ill, he had a permanent headache located in the apex, radiating to the nape. He very often became breathless and had difficulty breathing, particularly at night. On those occasions he asked the officers for help and they took him to the medical ward. On most occasions the doctor prescribed Relanium [diazepam], which did not relieve his suffering. He claimed that he continued to take Relanium at doses of at least 30 mg at night and 15 mg during the day. This medicine 'organised him', as he said, and he could not function without it. He felt constantly tired, did not sleep at night and was annoyed by his continued stay in prison. He considered this preposterous, as he had already 'overserved' any sentence he could be given. During a conversation with the defendant, it was observed that he had an abrasion of the epidermis at the base of the neck. When his shirt collar was opened, it was found to be a linear abrasion of the epidermis around the front section of the neck, corresponding to the furrows found on a hanging victim. The defendant explained that ... he had tried to hang himself with a sheet, but had been resuscitated. This was his second attempt at suicide and he could not explain why he behaved in this way. He maintained that he had moments when he felt as if his consciousness was interrupted and that at these times he tried to take his own life, mainly by hanging but also by taking drugs and slashing himself with a razor. He claimed that there was also an occasion when he left home after a family dispute and woke up several weeks later in a boarding house in Swinoujście. He did not understand how he came to be there or what had happened to him during those weeks.

The person under examination is currently making good verbal contact, is oriented, his mood is somewhat subdued, he is tense, irritable and experiences a strong sense of injustice. He states that he is being treated inappropriately. He receives some medicines which do not improve his state of mind and he considers that this treatment only 'subjects him to psychotropic behaviour'.

After the psychiatric examination, the defendant was sent to the EEG department to undergo a specialist examination.

The results of that examination are attached to the report.

Report

The examination of the defendant Andrzej Kudła, male, 33 years of age, and the analysis of the results of previous examinations and medical and psychological observations performed during hospitalisation lasting several weeks show that his current mental state is the result of his personality disorders and predisposition to decompensation in difficult situations. These disorders are not psychotic in nature but further suicide attempts will prove to be a real threat to his health. For this reason, we also consider that if the legal proceedings require that the defendant spend a further period in prison, he should be sent to a hospital ward and be supervised by specialist staff. He should also be guaranteed access to a psychiatrist and a psychologist.

Expert

Dr Elżbieta Skupień

Expert

Dr Andrzej Zięba

41. On 6 October 1995 the applicant received the statement of the reasons for the judgment and, at some date thereafter, lodged an appeal. The case file was transferred to the Cracow Court of Appeal on 14 November 1995.

42. On 22 February 1996 the Court of Appeal quashed the conviction and ordered a retrial on the ground that the trial court had been incorrectly constituted and that there had been numerous breaches of procedural provisions. During the appellate hearing the applicant's lawyer had asked the court to quash the detention order, but without success.

43. On 11 April 1996 the case file was sent to the Regional Court. The Regional Court subsequently made a severance order and thereafter the applicant was tried separately from several other defendants.

44. On 30 April 1996 the applicant requested that the preventive measure imposed on him be lifted or varied. On 28 May 1996 the Cracow Regional Court gave a decision in which it stated, *inter alia*:

"... At the present stage of the case, proper conduct of the proceedings can be ensured by imposing preventive measures other than detention. ... The Court therefore quashes the detention order on condition that the applicant puts up bail of PLN 10,000 within one month from the date on which this decision is served on him. ..."

45. The applicant appealed against that decision and requested that the bail be reduced and set in the light of his financial circumstances or, alternatively, that the court secure proper conduct of the trial by ordering him to submit to police supervision.

46. On 11 June 1996 the trial court received a report from a psychiatric expert it had appointed. The expert found that the applicant was in a state of chronic depression accompanied by suicidal thoughts. He considered that the applicant was able to participate in hearings but that continuing detention could jeopardise his life because of the likelihood that he would attempt to commit suicide.

47. On 20 June 1996 the Cracow Court of Appeal dismissed the applicant's appeal against the decision of 28 May 1996, holding that the sum set for bail was not excessive, given the cost of the damage resulting from the commission of the offences with which he had been charged and the serious nature of those offences. The court attached considerable importance to the fact that after the first order for his detention had been quashed in July 1992, the applicant had absconded and had been redetained on that ground. Bail, the court added, was designed to secure his presence at the trial and to prevent him from committing any further acts aimed at obstructing the proper course of the proceedings. Having regard to all the circumstances of his case, bail had therefore been set at an appropriate level.

48. Shortly afterwards, the applicant complained to the Ombudsman (*Rzecznik Praw Obywatelskich*) that the overall length of his detention had now exceeded three years. The complaint was referred to the President of the Cracow Court of Appeal, who on 12 July 1996 sent a letter to the applicant. The relevant part of that letter reads:

"... You were indicted for fraud and forgery on 30 April 1992. The bill of indictment concerned ten co-defendants and evidence from ninety-eight witnesses was to be obtained. The proceedings were delayed because you had been in hiding until your subsequent detention in October 1993. You have also made numerous applications for release. ... The delay in the proceedings between the date of the trial court's judgment and the date on which the case file was sent to the Court of Appeal was justified by the size of your case file and the length of the statement of reasons for the judgment (29 volumes and 140 pages respectively). ... The statement of reasons was ready before 16 August 1995 and was sent out on 16 September 1995 because the judge rapporteur was on leave. The only delay occurred in respect of handling your application for release of 30 April 1996[;] it was examined on 28 May 1996 since from 1 May to 5 May 1996 there had been a public holiday. ..."

49. Meanwhile, the applicant had again applied to the Cracow Regional Court to release him under police supervision or to reduce the bail set by the court on 28 May 1996. On 2 July 1996 the court refused the application. The applicant's lawyer appealed against that decision and argued that in the light of the psychiatric report of 11 June 1996 the applicant should be released because his life was in danger.

50. On 18 July 1996 the Cracow Court of Appeal dismissed the appeal, pointing out that the danger to the applicant's life was "not absolute" because he could obtain psychiatric treatment in prison. The court considered that, given the applicant's behaviour after his release in July 1992,

his detention should continue in order to secure the proper course of the trial unless he put up bail of PLN 10,000.

51. On 31 July 1996 the applicant again requested the Regional Court to reduce the amount of security or to release him under police supervision. He submitted that he did not have sufficient financial resources to pay such a substantial sum of money. On 19 August 1996 the court dismissed his application as manifestly ill-founded. It observed that the applicant's arguments concerning the question of bail had been an "unjustified dispute with the institutions of justice" and that bail could be put up not only by the applicant himself but also by third parties.

52. Later, the applicant requested the Regional Court to release him so that he could provide the required security. On 10 September 1996 the court dismissed this request, holding, *inter alia*:

"... It is logical that [the applicant] should be released after bail is paid. The accused's request to reverse the sequence of events is against the rules of procedure and common sense and must therefore be dismissed. ..."

53. The retrial was to start on 10 October 1996 but was postponed because one of the applicant's co-defendants had meanwhile been detained in connection with other criminal proceedings against him.

54. On 29 October 1996 the Cracow Regional Court quashed the detention order after the applicant's family had paid bail of PLN 10,000 to the court.

55. The next two hearings were listed for 18 March and 17 April 1997 but the trial was again postponed as another co-defendant was ill. Subsequent hearing dates were set for 6, 21 and 23 October 1997. The Regional Court later listed hearings for the following dates in 1998: 15 January, 26 February, 19 March, 6 and 28 April, 2, 22 and 24 June, 13 July, 23 September, 3 and 30 October, and 17 and 24 November. On 4 December 1998 the court gave judgment. The applicant was convicted as charged and sentenced to six years' imprisonment.

56. He appealed on 19 April 1999. On 27 October 1999 the Cracow Court of Appeal varied the trial court's judgment and reduced the applicant's sentence to five years' imprisonment.

57. Subsequently the applicant lodged a cassation appeal (*kasacja*). On 24 February 2000 the Cracow Court of Appeal, having found that the applicant had complied with the relevant formal requirements for such appeals, forwarded his appeal to the Supreme Court (*Sąd Najwyższy*). The proceedings in the Supreme Court are still pending.

B. Medical treatment received by the applicant during his detention from 4 October 1993 to 29 October 1996, as shown by the medical register kept by Cracow Remand Centre

58. The applicant was held at Cracow Remand Centre from 4 October 1993 to 29 October 1996, with only one interruption: on 9 March 1994 he was transferred to Wrocław Prison Hospital where, until 26 May 1994, he underwent psychiatric observation ordered in other criminal proceedings against him.

59. The medical register shows that the applicant was examined by a doctor shortly after being detained. On 6 October 1993 the applicant asked to be examined by a psychiatrist. The examination took place on 15 October. The applicant was diagnosed as suffering from *reactio situationalis* (situational reaction). He had been examined by or had consulted a prison doctor on three previous occasions.

60. In November 1993 the applicant was examined by prison doctors eight times. It was recorded that he was suffering from chronic insomnia and lack of appetite and, subsequently, from recurring headaches, dizziness and difficulty in concentrating.

61. On 10 December 1993 the applicant was examined by a psychiatrist. He was diagnosed as suffering from personality disorder and depressive reaction. During that month, on four further occasions, he consulted or was examined by doctors in the prison outpatient ward. He complained of insomnia and requested a change of medicine. On 24 December 1993 a doctor recommended that he be examined by a psychiatrist.

convictions. He was frightened by his actions: 'I don't know what came over me.'

Diagnosis: condition following attempted suicide by hanging. Situational depressive reaction."

71. On 3 February 1995 the applicant was again examined by a psychiatrist. The doctor's note reads:

"Good contact. Full orientation, balanced mood. No psychotic symptoms. Complaints: 'I feel unwell, I have had enough of this, I do not sleep well, I will hang myself.'

Diagnosis: personality disorder; auto-aggressive reaction."

72. In March 1995 the applicant was examined by doctors six times. Two of those examinations were carried out by psychiatrists. The relevant part of a medical certificate issued after the first examination reads:

"Cracow, 7 March 1995

Medical Certificate

As to the state of health of the prisoner

Prisoner's complaints, previous illnesses and operations: He is currently submitting the following complaint: difficulty concentrating, psychomotor agitation, feelings of inner tension, recurring pain in the epigastric region. Medical history shows frequent attempts at suicide, including by hanging and drug overdose. He is under regular psychiatric supervision. ....

Psychiatric consultation 7 March 1995. Situational reaction with depressive features. Fit to take part in court proceedings. ...."

After the second examination, carried out on 31 March 1995, a doctor noted:

"Good contact, full orientation, dysphoric mood. Complaints – tension ... sleep disorder, difficulty in concentrating.

Diagnosis: neurotic disorder."

73. From the beginning of April to the end of December 1995 the applicant, either at his own request or at the request of prison doctors, was examined by psychiatrists at least once a month. Apart from that, he received treatment for other ailments. As regards the applicant's mental state, it appears from the medical register that he repeatedly complained of depression, sleep disturbances, tension, difficulty in concentrating, irritation and lack of improvement of his condition.

74. In the period from the beginning of January to the end of August 1996 the applicant was examined by doctors on thirty-two occasions; twelve examinations were carried out by psychiatrists.

II. RELEVANT DOMESTIC LAW AND PRACTICE

75. At the material time the rules governing detention on remand were contained in Chapter 24 of the Law of 19 April 1969 – Code of Criminal Procedure (*Kodeks postępowania karnego*) – entitled "Preventive measures" (*Środki zapobiegawcze*). The Code is no longer in force. It was repealed and replaced by the Law of 6 June 1997 (commonly referred to as the "New Code of Criminal Procedure"), which entered into force on 1 September 1998.

76. The Code listed as "preventive measures", *inter alia*, detention on remand, bail and police supervision.

Article 209 set out the general grounds justifying imposition of the preventive measures. This provision read:

"Preventive measures may be imposed in order to ensure the proper conduct of proceedings if the evidence

against the accused sufficiently justifies the opinion that he has committed a criminal offence."

Article 217 § 1 defined grounds for detention on remand. The relevant part of this provision, in the version applicable until 1 January 1996, provided:

"1. Detention on remand may be imposed if:

(1) there is a reasonable risk that an accused will abscond or go into hiding, in particular when he has no fixed residence [in Poland] or his identity cannot be established; or

(2) there is a reasonable risk that an accused will attempt to induce witnesses to give false testimony or to obstruct the proper course of proceedings by any other unlawful means; or

(3) an accused has been charged with a serious offence or has relapsed into crime in the manner defined in the Criminal Code; or

(4) an accused has been charged with an offence which creates a serious danger to society.

...

On 1 January 1996 sub-paragraphs 3 and 4 of Article 217 § 1 were repealed and the whole provision was redrafted. From that date onwards the relevant sub-paragraphs read:

"(1) there is a reasonable risk that an accused will abscond or go into hiding, in particular when his identity cannot be established or he has no permanent abode [in Poland]; or

(2) [as it stood before 1 January 1996]."

Paragraph 2 of Article 217 provided:

"If an accused has been charged with a serious offence or an intentional offence [for the commission of which he may be] liable to a sentence of a statutory maximum of at least eight years' imprisonment, or if a court of first instance has sentenced him to at least three years' imprisonment, the need to continue detention in order to secure the proper conduct of proceedings may be based upon the likelihood that a heavy penalty will be imposed."

The Code set out the margin of discretion in maintaining a specific preventive measure. Articles 213 § 1, 218 and 225 of the Code were based on the precept that detention on remand was the most extreme preventive measure and that it should not be imposed if more lenient measures were adequate.

Article 213 § 1 provided:

"A preventive measure [including detention on remand] shall be immediately lifted or varied if the basis for it has ceased to exist or new circumstances have arisen which justify lifting a given measure or replacing it with a more or less severe one."

Article 225 stated:

"Detention on remand shall be imposed only when it is mandatory; this measure shall not be imposed if bail or police supervision, or both of those measures, are considered adequate."

The provisions for "mandatory detention" (for instance, detention pending an appeal against a sentence of imprisonment exceeding three years) were repealed on 1 January 1996 by the Law of 29 June 1995 on Amendments to the Code of Criminal Procedure and Other Criminal Statutes.

Finally, Article 218 stipulated:

"If there are no special reasons to the contrary, detention on remand should be lifted, in particular, if:

(1) it may seriously jeopardise the life or health of the accused; or

(2) it would entail excessively burdensome effects for the accused or his family."

77. Under Polish law "release on bail" does not mean release on condition that a detainee undertakes to pay a specified sum to the court if he fails to appear before it, but release on condition that the required security is paid to the court by either the detainee himself or sureties before the detainee is released.

78. Article 219 of the Code dealt with medical treatment of an accused during detention on remand. It provided the following:

"If the state of health of an accused requires treatment in a medical establishment, he cannot be further detained except in such an establishment."

79. Article 214 of the Code of Criminal Procedure provided that an accused could at any time lodge an application for release. It read:

"An accused may at any time apply to have a preventive measure lifted or varied.

Such an application shall be decided by the prosecutor or, after the bill of indictment has been lodged, by the court competent to deal with the case, within a period not exceeding three days."

80. Article 371 § 1 of the Code laid down a time-limit for preparing the statement of reasons for the judgment of the trial court where an appeal had been brought. The relevant provision read:

"The statement of the reasons for the judgment shall be prepared within seven days from the date on which a notice of appeal has been lodged; in a complex case, when it is impossible to prepare it within the prescribed time, the president of the court may extend that time for a specified period ..."

81. The Code set out two principal appellate remedies, called "appellate measures": an appeal, which, under Articles 374 et seq., could be brought solely against judgments and an interlocutory appeal which, under Articles 409 et seq., could be brought against decisions other than judgments and against orders for preventive measures. There was (and still is) no specific provision expressly providing for remedies against inactivity on the part of the judiciary in the course of criminal proceedings.

THE LAW

I. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 3 OF THE CONVENTION

82. The applicant claimed that he had not received adequate psychiatric treatment when in detention from 4 October 1993 onwards. He had been held at Cracow Remand Centre, where there had been no psychiatric ward and where no serious effort to treat his chronic depression had been made. In his submission, this had resulted in his repeated attempts to commit suicide in prison and constituted inhuman and degrading treatment within the meaning of Article 3 of the Convention, which provides:

"No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment."

83. The applicant asserted that Article 219 of the Code of Criminal Procedure imposed an obligation on the authorities to at least consider whether his state of health was such as to require that he be placed in an appropriate medical establishment (see paragraph 78 above). Indeed, they had been well aware that he had suicidal tendencies, which had inevitably been aggravated by the extreme conditions of imprisonment. They had had before them abundant evidence to that effect because he had previously been released pending trial in view of the danger to his life posed by his continued detention.

84. From 4 October 1993 to 29 October 1996, that is to say for three years, he had again been detained on remand. During that time he had only once received treatment in a "medical establishment" within the meaning of Article 219. In March 1994, the court had placed him for several months in the psychiatric ward of Wrocław Prison Hospital. In the applicant's view, the court had done so only because his state had markedly deteriorated after his suicide attempt in January 1994.

85. The applicant further maintained that, after that short period of specialist treatment, he had again been transferred to Cracow Remand Centre where he had received no medication that could have prevented him from making further suicide attempts and where he had been detained in difficult prison conditions together with convicted criminals. This he had found psychologically unbearable, and on 23 January 1995 he had again attempted to commit suicide. He contended that the prison authorities had arbitrarily and groundlessly labelled the suicide attempt as being not genuine, but of an attention-seeking nature and they had reported the event to the court in that manner. They had not mentioned that a day later a psychiatrist had diagnosed his behaviour as a "situational depressive reaction".

Despite that diagnosis, he added, the authorities had not done anything substantial to improve his condition or to provide him with adequate psychiatric assistance. Not only had the trial court failed to ensure continuous supervision of his health and of the conditions of his detention but it had taken no notice of the doctors' reports on his state either. In particular, he had been held in prison from 11 June to 29 October 1996 even though on the first of those dates the psychiatric expert had assessed his state as very serious and stated that his continued detention had been putting his life at risk. In sum, keeping him in detention regardless of the fact that it could have endangered his life and failing to give him adequate medical assistance amounted to treatment contrary to Article 3 of the Convention.

86. The Government disputed that – apart from the applicant's subjective feelings – the treatment complained of had attained the minimum level of severity required to fall within the scope of Article 3. They first of all maintained that in the light of the medical evidence produced by them before the Court, there could be no doubt that the relevant authorities had carefully and frequently monitored the applicant's state of health and provided him with medical assistance appropriate to his condition.

87. As to whether the authorities had fulfilled their obligation to place the applicant in an "appropriate medical establishment", pursuant to Article 219 of the Code of Criminal Procedure, the Government pointed out that the medical records showed that he had been admitted to prison hospitals whenever it had proved necessary. Apart from the aforementioned observation in Wrocław, he had been placed in hospital after his second suicide attempt. That being so, no shortcomings on the part of the authorities could be found in that respect.

88. Nor could it be said, the Government added, that the courts had not checked whether the applicant had received proper medical assistance or had not made sure whether his condition had been compatible with continued detention. They had frequently asked the prison services about the applicant's health and, where necessary, inspected the findings of psychiatric examinations or even intervened with a view to improving the situation. For instance, the trial court had immediately reacted to the applicant's complaint about the psychiatric treatment received in prison (which he had made on 7 December 1994) and had asked the relevant prison services for an explanation. In addition, the court had on several occasions asked psychiatrists to prepare reports on the applicant's health.

89. In conclusion, the Government invited the Court to uphold the opinion expressed by the dissenting members of the Commission, who had considered that while it might well be argued that the authorities should have paid more attention to the applicant's psychiatric condition, they had nevertheless not exposed him to suffering of such severity as to constitute inhuman or degrading treatment.

90. As the Court has held on many occasions, Article 3 of the Convention enshrines one of the

most fundamental values of democratic society. It prohibits in absolute terms torture or inhuman or degrading treatment or punishment, irrespective of the circumstances and the victim's behaviour (see, among many other authorities, *V. v. the United Kingdom* [GC], no. 24888/94, § 69, ECHR 1999-IX, and *Labita v. Italy* [GC], no. 26772/95, § 119, ECHR 2000-IV).

91. However, ill-treatment must attain a minimum level of severity if it is to fall within the scope of Article 3. The assessment of this minimum is, in the nature of things, relative; it depends on all the circumstances of the case, such as the nature and context of the treatment, the manner and method of its execution, its duration, its physical or mental effects and, in some instances, the sex, age and state of health of the victim (see, for example, the *Raninen v. Finland* judgment of 16 December 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55).

92. The Court has considered treatment to be "inhuman" because, *inter alia*, it was premeditated, was applied for hours at a stretch and caused either actual bodily injury or intense physical or mental suffering. It has deemed treatment to be "degrading" because it was such as to arouse in the victims feelings of fear, anguish and inferiority capable of humiliating and debasing them. On the other hand, the Court has consistently stressed that the suffering and humiliation involved must in any event go beyond that inevitable element of suffering or humiliation connected with a given form of legitimate treatment or punishment (see, *mutatis mutandis*, the *Tyrer v. the United Kingdom* judgment of 25 April 1978, Series A no. 26, p. 15, § 30; the *Soering v. the United Kingdom* judgment of 7 July 1989, Series A no. 161, p. 39, § 100; and *V. v. the United Kingdom* cited above, § 71).

93. Measures depriving a person of his liberty may often involve such an element. Yet it cannot be said that the execution of detention on remand in itself raises an issue under Article 3 of the Convention. Nor can that Article be interpreted as laying down a general obligation to release a detainee on health grounds or to place him in a civil hospital to enable him to obtain a particular kind of medical treatment.

94. Nevertheless, under this provision the State must ensure that a person is detained in conditions which are compatible with respect for his human dignity, that the manner and method of the execution of the measure do not subject him to distress or hardship of an intensity exceeding the unavoidable level of suffering inherent in detention and that, given the practical demands of imprisonment, his health and well-being are adequately secured by, among other things, providing him with the requisite medical assistance (see, *mutatis mutandis*, the *Aerts v. Belgium* judgment of 30 July 1998, *Reports* 1998-V, p. 1966, §§ 64 et seq.).

95. The Court observes at the outset that in the present case it was not contested that both before and during his detention from 4 October 1993 to 29 October 1996 the applicant had suffered from chronic depression and that he had twice attempted to commit suicide in prison. His state had also been diagnosed as personality or neurotic disorder and situational depressive reaction (see paragraphs 58-67 and 69-72 above).

96. The Court further observes that the medical evidence which the Government produced to it (but not to the Commission) shows that during his detention the applicant regularly sought, and obtained, medical attention. He was examined by doctors of various specialisms and frequently received psychiatric assistance (see paragraphs 59-74 above). From the beginning of October to the end of December 1993 he had several times been examined by psychiatrists in prison (see paragraphs 59-61 above). At the end of 1993 the trial court obtained a report from a psychiatrist confirming that his state of health was at that time compatible with detention (see paragraph 21 above *in fine*).

Shortly after his 1994 suicide attempt, an event which in the light of the evidence before the Court does not appear to have resulted from or have been linked to any discernible shortcoming on the part of the authorities, the applicant was given specialist treatment in the form of psychiatric observation in Wrocław Prison Hospital from 9 March to 26 May 1994 (see paragraph 58 above). Later, after the observation in Wrocław, he also underwent two further follow-up examinations, on 9 November and 7 December 1994 (see paragraphs 66-67 above).

97. Admittedly, that did not prevent him from making another attempt to take his life in January 1995 (see paragraph 69 above). However, the Court, while it does not consider it necessary to express a view on whether that attempt was, as the authorities asserted, of an attention-seeking character or a manifestation of the suffering caused by his disorder, does not find on the material before it anything to show that they can be held responsible for what happened.

98. Similarly, the Court cannot discern any subsequent failure on their part to keep the applicant under psychiatric observation. On the contrary, it finds that from the beginning of 1995 to his release on 29 October 1996 the applicant was examined by a psychiatrist at least once a month. In 1996 alone, that is to say, before being released, he underwent twelve such examinations (see paragraphs 70-74 above).

99. The Court accepts that the very nature of the applicant's psychological condition made him more vulnerable than the average detainee and that his detention may have exacerbated to a certain extent his feelings of distress, anguish and fear. It also takes note of the fact that from 11 June to 29 October 1996 the applicant was kept in custody despite a psychiatric opinion that continuing detention could jeopardise his life because of a likelihood of attempted suicide (see paragraphs 46-50 above). However, on the basis of the evidence before it and assessing the relevant facts as a whole, the Court does not find it established that the applicant was subjected to ill-treatment that attained a sufficient level of severity to come within the scope of Article 3 of the Convention.

100. Accordingly, there has been no violation of that Article in the present case.

II. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 5 § 3 OF THE CONVENTION

101. The applicant complained, secondly, that his detention on remand had been excessive and he alleged a violation of Article 5 § 3 of the Convention, the relevant part of which provides:

"Everyone arrested or detained in accordance with the provisions of paragraph 1 (c) of this Article shall be ... entitled to trial within a reasonable time or to release pending trial. Release may be conditioned by guarantees to appear for trial."

A. Period to be taken into consideration

102. In the proceedings in question the applicant was twice detained on remand. He was detained for the first time on 8 August 1991 and remained in custody for nearly a year, that is to say, until 27 July 1992. Then, he was arrested on 4 October 1993 and thereafter spent some three years in detention before being released on bail on 29 October 1996 (see paragraphs 10, 18-20 and 54 above).

103. However, as Poland's declaration recognising the right of individual petition for the purposes of former Article 25 of the Convention took effect on 1 May 1993, the period of the applicant's detention before that date lies outside the Court's jurisdiction *ratione temporis*.

104. Furthermore, the Court reiterates that, in view of the essential link between Article 5 § 3 of the Convention and paragraph 1 (c) of that Article, a person convicted at first instance cannot be regarded as being detained "for the purpose of bringing him before the competent legal authority on reasonable suspicion of having committed an offence", as specified in the latter provision, but is in the position provided for by Article 5 § 1 (a), which authorises deprivation of liberty "after conviction by a competent court" (see, for example, the *B. v. Austria* judgment of 28 March 1990, Series A no. 175, pp. 14-16, §§ 36-39). Accordingly, the applicant's detention from 1 June 1995, the date of his original first-instance conviction, to 22 February 1996, the date on which that conviction was quashed and his case remitted, cannot be taken into account for the purposes of Article 5 § 3.

105. The Court consequently finds that the period to be taken into consideration consisted of two separate terms, the first lasting from 4 October 1993 to 1 June 1995 and the second from 22 February to 29 October 1996, and amounted to two years, four months and three days.

B. Reasonableness of the length of detention

106. The applicant submitted that the authorities had failed to give sufficient grounds for his detention. First of all, there had been no valid reason justifying his detention from 4 October 1993 onwards, because he had submitted a medical certificate confirming that he had been on sick-leave and had therefore duly justified his absence from the hearings in February and March 1993. Furthermore, it had been evident from the very beginning that the imposition of measures other than detention – such as bail or police supervision, or both of those measures – could have secured his presence at the trial.

107. In any event, he submitted, pre-trial detention lasting two years and four months could not be regarded as “reasonable”. Indeed, in the proceedings in issue, he had spent in detention not merely these two years and four months falling within the Court’s jurisdiction *ratione temporis* and within the ambit of Article 5 § 3, but a total of four years and thirteen days.

108. The Government replied that the main reason why the applicant had been redetained on 4 October 1993 had not been his failure to appear before the court in February and March 1993 but his lawyer’s failure to comply with the time-limit set for submitting a forensic expert’s medical certificate as to the applicant’s state of health.

109. The applicant’s detention, they argued, had resulted from his own behaviour. It was imposed in view of the risk of his absconding because he had absconded after his release in July 1992. Subsequently the trial court had considered releasing the applicant on bail. In order to lessen the risk of his absconding again, it had set bail at 10,000 zlotys (PLN), a sum which had been appropriate for the damage caused by the commission of the offences in question but which the applicant had regarded as excessive and had not secured for several months. The delay in his release had therefore been due to the late payment of the required security and had been caused by the applicant himself. The authorities, the Government considered, had displayed due diligence in handling his case and there had been no periods of inertia attributable to their conduct. In view of that, the Government invited the Court to hold that the length of the applicant’s detention had not exceeded a “reasonable time” within the meaning of Article 5 § 3 of the Convention.

110. The Court reiterates that the question of whether or not a period of detention is reasonable cannot be assessed in the abstract. Whether it is reasonable for an accused to remain in detention must be assessed in each case according to its special features. Continued detention can be justified in a given case only if there are specific indications of a genuine requirement of public interest which, notwithstanding the presumption of innocence, outweighs the rule of respect for individual liberty laid down in Article 5 of the Convention (see, among other authorities, *Labita*, cited above, §§ 152 et seq.).

It falls in the first place to the national judicial authorities to ensure that, in a given case, the pre-trial detention of an accused person does not exceed a reasonable time. To this end they must, paying due regard to the principle of the presumption of innocence, examine all the facts arguing for or against the existence of the above-mentioned requirement of public interest justifying a departure from the rule in Article 5 and must set them out in their decisions on the applications for release. It is essentially on the basis of the reasons given in these decisions and of the well-documented facts stated by the applicant in his appeals that the Court is called upon to decide whether or not there has been a violation of Article 5 § 3 (see the *Muller v. France* judgment of 17 March 1997, *Reports* 1997-II, p. 388, § 35).

111. The persistence of reasonable suspicion that the person arrested has committed an offence is a condition *sine qua non* for the lawfulness of the continued detention, but after a certain lapse of time it no longer suffices. The Court must then establish whether the other grounds given by the judicial authorities continued to justify the deprivation of liberty. Where such grounds were "relevant" and "sufficient", the Court must also be satisfied that the national authorities displayed "special diligence" in the conduct of the proceedings (*ibid.*).

112. The Court observes that in the instant case it does not appear to be contested that the principal reason why the authorities ordered that a "wanted" notice be issued and the applicant again be detained on remand was his failure to comply with the time-limit for submitting a medical certificate and to indicate an address at which summonses could be served on him during his treatment in Świnoujście (see paragraph 19 above). On those two facts the Cracow Regional Court and the Cracow Court of Appeal based their opinion that there was a risk that the applicant would abscond, a risk which justified his being detained to ensure the proper conduct of the proceedings. The courts reiterated that opinion in nearly all their decisions dismissing the numerous applications for release he made in the years following his arrest on 4 October 1993 (see paragraphs 29-34 above).

113. Again, the risk of his absconding was one of the main factors that the Regional Court took into account when determining the amount of bail required from the applicant (see paragraphs 44-47 above). That risk warranted his detention pending a decision on the value of the security (see paragraphs 49-54 above) and, apart from the reasonable suspicion that the applicant had committed the offences of fraud and forgery, was indeed the main reason why he was held in detention for the period in issue.

114. The Court agrees that that basis, in addition to the suspicion that the applicant had committed the criminal offences in question, could initially suffice to warrant his detention. However, with the passage of time that ground inevitably became less relevant and, given that before being redetained on 4 October 1993 the applicant had already spent nearly a year in detention (see paragraphs 10-18 and 102-03 above), only very compelling reasons would persuade the Court that his further detention for two years and four months was justified under Article 5 § 3.

115. In the instant case the Court has not found any such reasons, especially as the courts, despite repeatedly referring to the two aforementioned instances of the applicant's failure to comply with a court order, did not mention any other circumstance capable of showing that the risk relied on actually persisted during the entire relevant period.

116. The Court accordingly concludes that the reasons relied on by the courts in their decisions were not sufficient to justify the applicant's being held in detention for the period in question.

117. There has, therefore, been a violation of Article 5 § 3 of the Convention.

III. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 6 § 1 OF THE CONVENTION

118. The applicant further maintained that his right to a trial "within a reasonable time" had not been respected and that there had accordingly been a violation of Article 6 § 1 of the Convention, the relevant part of which provides:

"In the determination of ... any criminal charge against him, everyone is entitled to a ... hearing within a reasonable time by [a] ... tribunal ..."

A. Period to be taken into consideration

119. There was no dispute over when the proceedings started; it was common ground that the relevant date was 8 August 1991, when the applicant was charged. The parties did, however, disagree over whether the proceedings could be regarded as still pending for the purposes of

Article 6 § 1.

120. The applicant asserted that the "charge against him" had not yet been determined because the examination of the merits of his cassation appeal was pending in the Supreme Court.

121. The Government argued that the trial had ended on 27 October 1999, when the Cracow Court of Appeal delivered the final judgment and that it was irrelevant whether or not the applicant had lodged a cassation appeal with the Supreme Court, because that appeal was an exceptional remedy whereby only final judgments could be contested.

122. The Court reiterates that Article 6 § 1 does not compel the States to set up courts of appeal or of cassation. Nevertheless, a State which does institute such courts is required to ensure that persons amenable to the law shall enjoy before them the fundamental guarantees contained in Article 6 (see, among other authorities, the *Delcourt v. Belgium* judgment of 17 January 1970, Series A no. 11 pp. 13-15, § 25, and the *Brualla Gómez de la Torre v. Spain* judgment of 19 December 1997, *Reports* 1997-VIII, p. 2956, § 37).

While the manner in which Article 6 is to be applied in relation to courts of appeal or of cassation depends on the special features of the proceedings in question, there can be no doubt that appellate or cassation proceedings come within the scope of Article 6 (see, *mutatis mutandis*, the *Twalib v. Greece* judgment of 9 June 1998, *Reports* 1998-IV, pp. 1427-28, § 46). Accordingly, the length of such proceedings should be taken into account in order to establish whether the overall length of the proceedings was reasonable.

123. Consequently, and in the absence of any evidence to show that the Supreme Court has already given a ruling in the applicant's case, the Court finds that the proceedings have so far lasted for more than nine years. However, given its jurisdiction *ratione temporis* (see paragraph 103 above), the Court can only consider the period of seven years and some five months which have elapsed since 1 May 1993, although it will have regard to the stage reached in the proceedings on that date (see, for instance, *Humen v. Poland* [GC], no. 26614/95, §§ 58-59, 15 October 1999, unreported).

B. Reasonableness of the length of the period in issue

124. The Court will assess the reasonableness of the length of the proceedings in the light of the particular circumstances of the case and having regard to the criteria laid down in its case-law, in particular the complexity of the case and the conduct of the applicant and of the relevant authorities. On the latter point, what is at stake for the applicant has also to be taken into account (see, among many other authorities, the *Philis v. Greece* (no. 2) judgment of 27 June 1997, *Reports* 1997-IV, p. 1083, § 35, and the *Portington v. Greece* judgment of 23 September 1998, *Reports* 1998-VI, p. 2630, § 21).

125. The applicant submitted that the judicial authorities themselves had made his case complex because they had organised the trial badly. First of all, there had been nine co-defendants indicted together with the applicant, even though the charges against them had had no connection with those laid against him. This had resulted in ninety-eight witnesses being summoned; however, the testimony of only seven of them had been relevant to the applicant's case. Secondly, at the original trial, the court had been improperly constituted, and that had resulted in the judgment being quashed and a retrial ordered. Thirdly, the court made a late severance order and had eventually dealt with his case separately after his original first-instance conviction had been quashed. Had it done that at the outset, the charges against him would have been determined sooner.

126. The applicant went on to argue that the inefficient manner in which the authorities had handled his case had been the main reason why the proceedings had lasted for so long. Furthermore, over the lengthy period of nineteen months from February 1996 to September 1997,

the Regional Court had failed to display due procedural diligence. The courts were therefore wholly responsible for the excessive length of his trial.

127. The Government disagreed and argued that the case was complex on account of the volume of evidence, the number of charges against the applicant and his co-defendants and the large number of the witnesses heard.

128. In their view, the applicant had substantially contributed to prolonging the proceedings. He had failed to appear at a number of hearings. He had absconded, causing a stay in the trial from March to October 1993. The psychiatric observation undergone by him and the need to place him in hospitals had also caused delays. In sum, the length of the proceedings had been attributable mainly to his conduct.

129. Referring to the conduct of the relevant authorities, the Government pointed out that there had been no sign of inactivity on their part. On the contrary, the courts had shown due diligence in handling the case and, although there had been some, albeit negligible, delays on their part, the "reasonable time" requirement had nevertheless been complied with in the applicant's case.

130. The Court considers that, even though the case was of some complexity, it cannot be said that this in itself justified the entire length of the proceedings.

It is true that in February and March 1993 the applicant failed to appear before the court and that, as a result, the trial was adjourned to October 1993 (see paragraphs 19-21 above). However, the Court finds no evidence to demonstrate that at any subsequent stage of the proceedings the applicant showed dilatory conduct or otherwise upset the proper conduct of the trial. In view of that, the Court considers that his conduct did not contribute substantially to the length of the proceedings.

The Government maintained that the courts, although responsible for some delays, had not on the whole failed to determine the case within a reasonable time. The Court observes, however, that the duty to administer justice expeditiously was incumbent in the first place on them, especially as during the substantial part of his trial the applicant had been in custody and had suffered from serious depression. This required particular diligence of them in dealing with his case.

In this connection the Court notes that after the applicant's original first-instance conviction was quashed on 22 February 1996, the retrial was scheduled for 10 October 1996 but began only on 18 March 1997, that is to say, after a lapse of more than a year. It was then postponed to October 1997 (see paragraphs 42 and 53-55 above). Admittedly, the postponement was – at least in some part – caused by events attributable to the applicant's co-defendants (see paragraphs 53 and 55 above). Nevertheless, that lack of progress in the proceedings resulted in a total delay of nearly one year and eight months, a delay for which the Court does not find a sufficient justification and which it considers incompatible with the diligence required under Article 6 § 1.

131. Accordingly, the Court cannot regard the period of time that elapsed in the instant case as reasonable.

There has, therefore, been a violation of Article 6 § 1 of the Convention.

IV. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 13 OF THE CONVENTION

132. The applicant submitted, lastly, that he had had no effective remedy whereby to raise the issue of the excessive length of the proceedings in his case before a national authority. In his view, there had, accordingly, been a violation of Article 13 of the Convention, which provides:

"Everyone whose rights and freedoms as set forth in [the] Convention are violated shall have an effective remedy before a national authority notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity."

133. In the present case the Court has been invited to determine the scope of the Contracting States' obligation under Article 13 to provide a person with an "effective remedy before a national authority" if the Convention right asserted by the applicant is the right to a "hearing within a reasonable time" guaranteed by Article 6 § 1. The applicant argued that Article 13 should be interpreted as requiring such an "effective remedy"; the Government disputed that. The Commission did not find it necessary to determine this issue.

A. Arguments of the parties

1. The applicant

134. The applicant, both in his memorial and at the hearing before the Court, relied heavily on the opinion of the dissenting members of the Commission, who had considered not only that it was necessary to examine his complaint under Article 13 but also that there had been a breach of that provision. In addition, he referred to the Commission's report in the case of Mikulski v. Poland (application no. 27914/95, Commission's report of 10 September 1999, unpublished), in which the Commission, having found no violation of Article 6 § 1 of the Convention in respect of the length of criminal proceedings against the applicant, had nevertheless expressed the view that there had been a violation of Article 13 on account of the lack of any remedy whereby he could have put the substance of his complaint about the length of those proceedings before a competent national authority.

135. The applicant considered, as the Commission had done in the Mikulski report, that even though in certain cases Article 6 § 1 could be seen as a *lex specialis* in relation to Article 13 – for instance in cases where a person complained that his right of access to a tribunal had not been respected – the same did not hold true for complaints about infringements of the right to a hearing within a reasonable time. In such cases Article 13 of the Convention should in principle apply irrespective of whether a violation of Article 6 § 1 had been found.

136. He also pointed out that an individual's entitlement to an effective remedy under Article 13 did not depend on whether or not a violation of his Convention rights had in fact been found but on whether he had an arguable claim that those rights had been violated.

137. According to the applicant, Polish legislation had not provided any legal remedy whereby he could have effectively contested the length of the criminal proceedings against him and had his right to a "hearing within a reasonable time" enforced. In consequence, his right to an "effective remedy before a national authority" within the meaning of Article 13 had not been respected.

2. The Government

138. The Government disagreed with the applicant on all points. In their memorial they subscribed to the view expressed by the majority of the Commission and maintained that it was not necessary to examine whether in the present case there had also been a violation of Article 13 of the Convention on account of the alleged absence of an "effective domestic remedy" against excessive length of proceedings.

139. At the hearing, they further argued that the approach adopted by the Commission in the Mikulski case had been inconsistent with the Court's established case-law on the relationship between Articles 6 § 1 and 13 of the Convention and that the Commission's opinion in that case was entirely unsupported by the *ratio legis* of the latter provision. In that context, they stressed that the Court had given numerous judgments – they referred in particular to those in the cases of Kadubec v. Slovakia (judgment of 2 September 1998, Reports 1998-VI) and Brualla Gómez de la Torre (judgment cited above) – in which it had consistently held either that "the requirements of Article 13 are less strict than, and are here absorbed by, those of Article 6" or that "the role of Article 6 § 1 in relation to Article 13 is that of a *lex specialis*, the requirements of Article 13 being

absorbed by those of Article 6 § 1". It was noteworthy that the Court had applied the same *lex specialis* approach in respect of Article 5 § 4 of the Convention which, like Article 6 § 1, guaranteed a right of a strictly procedural character.

140. The Government also referred to the cases of *Pizzetti v. Italy*, judgment of 26 February 1993, Series A no. 257-C, *Giuseppe Tripodi v. Italy*, no. 40946/98, 25 January 2000, unreported, and *Bouilly v. France*, no. 38952/97, 7 December 1999, unreported, maintaining that the Court, after finding a violation of the right to a "hearing within a reasonable time", had consistently held that it was not necessary to examine the complaint about the lack of a remedy for the excessive length of those proceedings under Article 13. The Government stressed that the Commission itself had cited that form of words in the present case, referring to the *Pizzetti* judgment. Yet in the *Mikulski* case the Commission had deemed that judgment irrelevant because it had found no violation of the right to a hearing within a reasonable time but had considered that the applicant nevertheless had an "arguable claim" that the right had been violated and that the less strict guarantees of Article 13 had therefore come into play.

141. Such a conclusion, the Government maintained, had been inconsistent with the Commission's own approach in the *Pizzetti* case, in which it had considered that Article 13 was not applicable where the alleged violation of the Convention had taken place in the context of judicial proceedings (see the *Pizzetti* judgment cited above, opinion of the Commission, pp. 41-42).

142. The Government said that they saw no convincing reason to reconsider the existing clear, consistent case-law of the Court on the relationship between Articles 6 § 1 and 13 of the Convention. In particular, they criticised the Commission's argument in the *Mikulski* case that, given the very large number of complaints about the excessive length of proceedings, the applicability of Article 13 to the right to a hearing within a reasonable time might be of considerable practical importance in giving effect at domestic level to one of the fundamental procedural guarantees in Article 6. On the contrary, they argued that creating a separate, new remedy – which would for all practical purposes mean establishing an additional right of appeal – could only prolong the length of proceedings in domestic courts.

143. In that connection, they asserted that if a State had a backlog of business in its system of justice, it would not seem reasonable to remedy the situation by requiring that State to create a new judicial or other means of complaining about delays in proceedings. The length of proceedings should be looked on as a structural dysfunction and more comprehensive measures would be needed to counteract it.

144. Furthermore, the Government added, carrying literal interpretation *ad absurdum* would lead to the conclusion that there should also be an "effective remedy before a national authority" for persons who complained of a violation of Article 13. For all those reasons the Government concluded that Article 6 § 1 of the Convention was a *lex specialis* in relation to Article 13 and that consequently the latter provision did not apply to cases in which the applicant's complaint about the length of proceedings was examined under Article 6 § 1.

145. The Government finally submitted that should the Court find it necessary to examine the case under Article 13, there had been no violation of that provision. They acknowledged that there was no single, specific remedy in Poland whereby to complain about delays in judicial proceedings. However, they were of the opinion that in the criminal proceedings against him the applicant could have raised the issue of their length in his appeals against decisions to prolong his detention or in the applications for release he made under Article 214 of the Code of Criminal Procedure (see paragraph 79 above). The applicant could also have lodged a complaint with the president of the court dealing with his case or with the Minister of Justice. That would have resulted in those persons' putting his case under their administrative supervision. The administrative supervision might, in principle, have resulted in disciplinary sanctions being imposed on the judge if he or she had failed to conduct the trial effectively and expeditiously.

Although it could not give any direct redress to such a complainant, the Government maintained that the aggregate of remedies referred to by them satisfied the requirements of Article 13 of the

Convention.

B. The Court's assessment**1. Whether it is necessary to examine the complaint under Article 13**

146. In many previous cases in which the Court has found a violation of Article 6 § 1 it did not consider it necessary also to rule on an accompanying complaint made under Article 13. More often than not this was because in the circumstances Article 6 § 1 was deemed to constitute a *lex specialis* in relation to Article 13.

Thus, where the Convention right asserted by the individual is a "civil right" recognised under domestic law – such as the right of property – the protection afforded by Article 6 § 1 will also be available (see, for example, the *Sporrong and Lönnroth v. Sweden* judgment of 23 September 1982, Series A no. 52, pp. 31-32, § 88). In such circumstances the safeguards of Article 6 § 1, implying the full panoply of a judicial procedure, are stricter than, and absorb, those of Article 13 (see, for example, the *Brualla Gómez de la Torre* judgment cited above, p. 2957, § 41).

The Court has applied a similar logic in cases where the applicant's grievance has been directed at the adequacy of an existing appellate or cassation procedure coming within the ambit of both Article 6 § 1 under its "criminal" head and Article 13 (see the *Kamasinski v. Austria* judgment of 19 December 1989, Series A no. 168, pp. 45-46, § 110 – in relation to nullity proceedings before the Supreme Court).

In such cases there is no legal interest in re-examining the same subject matter of complaint under the less stringent requirements of Article 13.

147. There is, however, no overlap and hence no absorption where, as in the present case, the alleged Convention violation that the individual wishes to bring before a "national authority" is a violation of the right to trial within a reasonable time, contrary to Article 6 § 1. The question of whether the applicant in a given case did benefit from trial within a reasonable time in the determination of civil rights and obligations or a criminal charge is a separate legal issue from that of whether there was available to the applicant under domestic law an effective remedy to ventilate a complaint on that ground. In the present case the issue to be determined before the Article 6 § 1 "tribunals" was the criminal charges brought against the applicant, whereas the complaint that he wanted to have examined by a "national authority" for the purposes of Article 13 was the separate one of the unreasonable length of the proceedings.

In comparable cases in the past, the Court has nonetheless declined to rule on an accompanying complaint of the absence of an effective remedy as guaranteed by Article 13, considering it unnecessary in view of its prior finding of a breach of the "reasonable time" requirement laid down in Article 6 § 1 (see, among other examples, the judgments cited above: *Pizzetti*, p. 37, § 21; *Bouilly*, § 27; and *Giuseppe Tripodi*, § 15).

148. In the Court's view, the time has come to review its case-law in the light of the continuing accumulation of applications before it in which the only, or principal, allegation is that of a failure to ensure a hearing within a reasonable time in breach of Article 6 § 1.

The growing frequency with which violations in this regard are being found has recently led the Court to draw attention to "the important danger" that exists for the rule of law within national legal orders when "excessive delays in the administration of justice" occur "in respect of which litigants have no domestic remedy" (see, for example, *Bottazzi v. Italy* [GC], no. 34884/97, § 22, ECHR 1999-V; *Di Mauro v. Italy* [GC], no. 34256/96, § 23, ECHR 1999-V; *A.P. v. Italy* [GC], no. 35265/97, § 18, 28 July 1999, unreported; and *Ferrari v. Italy* [GC], no. 33440/96, § 21, 28 July 1999, unreported).

149. Against this background, the Court now perceives the need to examine the applicant's complaint under Article 13 taken separately, notwithstanding its earlier finding of a violation of Article 6 § 1 for failure to try him within a reasonable time.

2. *Applicability of Article 13 to complaints alleging a violation of the right to a hearing within a reasonable time*

150. The Government argued that Article 13 did not apply to cases in which the applicant's complaint about the length of proceedings was examined under Article 6 § 1. They also referred to the Commission's opinion in the Pizzetti case that Article 13 was not applicable where the alleged violation had taken place in the context of judicial proceedings (see paragraphs 139-44 above).

151. The Court finds nothing in the letter of Article 13 to ground a principle whereby there is no scope for its application in relation to any of the aspects of the "right to a court" embodied in Article 6 § 1. Nor can any suggestion of such a limitation on the operation of Article 13 be found in its drafting history.

Admittedly, the protection afforded by Article 13 is not absolute. The context in which an alleged violation – or category of violations – occurs may entail inherent limitations on the conceivable remedy. In such circumstances Article 13 is not treated as being inapplicable but its requirement of an "effective remedy" is to be read as meaning "a remedy that is as effective as can be having regard to the restricted scope for recourse inherent in [the particular context]" (see the *Klass and Others v. Germany* judgment of 6 September 1978, Series A no. 28, p. 31, § 69). Furthermore, "Article 13 does not go so far as to guarantee a remedy allowing a Contracting State's laws to be challenged before a national authority on the ground of being contrary to the Convention" (see the *James and Others v. the United Kingdom* judgment of 21 February 1986, Series A no. 98, p. 47, § 85). Thus, Article 13 cannot be read as requiring the provision of an effective remedy that would enable the individual to complain about the absence in domestic law of access to a court as secured by Article 6 § 1.

As regards an alleged failure to ensure trial within a reasonable time, however, no such inherent qualification on the scope of Article 13 can be discerned.

152. On the contrary, the place of Article 13 in the scheme of human rights protection set up by the Convention would argue in favour of implied restrictions of Article 13 being kept to a minimum.

By virtue of Article 1 (which provides: "The High Contracting Parties shall secure to everyone within their jurisdiction the rights and freedoms defined in Section I of this Convention"), the primary responsibility for implementing and enforcing the guaranteed rights and freedoms is laid on the national authorities. The machinery of complaint to the Court is thus subsidiary to national systems safeguarding human rights. This subsidiary character is articulated in Articles 13 and 35 § 1 of the Convention.

The purpose of Article 35 § 1, which sets out the rule on exhaustion of domestic remedies, is to afford the Contracting States the opportunity of preventing or putting right the violations alleged against them before those allegations are submitted to the Court (see, as a recent authority, *Selmouni*

v. France [GC], no. 25803/94, § 74, ECHR 1999-V). The rule in Article 35 § 1 is based on the assumption, reflected in Article 13 (with which it has a close affinity), that there is an effective domestic remedy available in respect of the alleged breach of an individual's Convention rights (*ibid.*).

In that way, Article 13, giving direct expression to the States' obligation to protect human rights first and foremost within their own legal system, establishes an additional guarantee for an individual in order to ensure that he or she effectively enjoys those rights. The object of Article 13, as emerges from the *travaux préparatoires* (see the *Collected Edition of the "Travaux Préparatoires" of the European Convention on Human Rights*, vol. II, pp. 485 and 490, and vol. III, p. 651), is to provide a means whereby individuals can obtain relief at national level for violations

of their Convention rights before having to set in motion the international machinery of complaint before the Court. From this perspective, the right of an individual to trial within a reasonable time will be less effective if there exists no opportunity to submit the Convention claim first to a national authority; and the requirements of Article 13 are to be seen as reinforcing those of Article 6 § 1, rather than being absorbed by the general obligation imposed by that Article not to subject individuals to inordinate delays in legal proceedings.

153. The Government, however, argued that requiring a remedy for inordinate length of proceedings under Article 13 is tantamount to imposing on States a new obligation to establish a "right of appeal", in particular a right to appeal on the merits, which, as such, is guaranteed only in criminal matters under Article 2 of Protocol No. 7 to the Convention; and that in practice the exercise of such a remedy could only prolong proceedings in domestic courts (see paragraphs 142-43 above).

154. The Court does not accept the Government's submissions.

A remedy for complaining about unreasonable length of proceedings does not as such involve an appeal against the "determination" of any criminal charge or of civil rights and obligations. In any event, subject to compliance with the requirements of the Convention, the Contracting States – as the Court has held on many previous occasions – are afforded some discretion as to the manner in which they provide the relief required by Article 13 and conform to their Convention obligation under that provision (see, for example, the *Kaya v. Turkey* judgment of 19 February 1998, *Reports* 1998-I, pp. 329-30, § 106).

As to the suggestion that requiring yet a further remedy would result in domestic proceedings being made even more cumbersome, the Court would observe that even though at present there is no prevailing pattern in the legal orders of the Contracting States in respect of remedies for excessive length of proceedings, there are examples emerging from the Court's own case-law on the rule on exhaustion of domestic remedies which demonstrate that it is not impossible to create such remedies and operate them effectively (see, for instance, *Gonzalez Marin v. Spain* (dec.), no. 39521/98, ECHR 1999-VII, and *Tomé Mota v. Portugal* (dec.), no. 32082/96, ECHR 1999-IX).

155. If Article 13 is, as the Government argued, to be interpreted as having no application to the right to a hearing within a reasonable time as safeguarded by Article 6 § 1, individuals will systematically be forced to refer to the Court in Strasbourg complaints that would otherwise, and in the Court's opinion more appropriately, have to be addressed in the first place within the national legal system. In the long term the effective functioning, on both the national and international level, of the scheme of human rights protection set up by the Convention is liable to be weakened.

156. In view of the foregoing considerations, the Court considers that the correct interpretation of Article 13 is that that provision guarantees an effective remedy before a national authority for an alleged breach of the requirement under Article 6 § 1 to hear a case within a reasonable time.

3. Compliance with the requirements of Article 13

157. As the Court has held on many occasions, Article 13 of the Convention guarantees the availability at national level of a remedy to enforce the substance of the Convention rights and freedoms in whatever form they may happen to be secured in the domestic legal order. The effect of Article 13 is thus to require the provision of a domestic remedy to deal with the substance of an "arguable complaint" under the Convention and to grant appropriate relief (see, among many other authorities, the *Kaya* judgment cited above).

The scope of the Contracting States' obligations under Article 13 varies depending on the nature of the applicant's complaint; however, the remedy required by Article 13 must be "effective" in practice as well as in law (see, for example, *Ilhan v. Turkey* [GC], no. 22277/93, § 97, ECHR 2000-VII).

The "effectiveness" of a "remedy" within the meaning of Article 13 does not depend on the certainty of a favourable outcome for the applicant. Nor does the "authority" referred to in that provision necessarily have to be a judicial authority; but if it is not, its powers and the guarantees which it affords are relevant in determining whether the remedy before it is effective. Also, even if a single remedy does not by itself entirely satisfy the requirements of Article 13, the aggregate of remedies provided for under domestic law may do so (see, among many other authorities, the *Silver and Others v. the United Kingdom* judgment of 25 March 1983, Series A no. 61, p. 42, § 113, and the *Chahal v. the United Kingdom* judgment of 15 November 1996, *Reports* 1996-V, pp. 1869-70, § 145).

158. It remains for the Court to determine whether the means available to the applicant in Polish law for raising a complaint about the length of the proceedings in his case would have been "effective" in the sense either of preventing the alleged violation or its continuation, or of providing adequate redress for any violation that had already occurred.

159. The Court notes at the outset that the Government did not claim that there was any specific legal avenue whereby the applicant could complain of the length of the proceedings but submitted that the aggregate of several remedies satisfied the Article 13 requirements. They did not, however, indicate whether and, if so, how the applicant could obtain relief – either preventive or compensatory – by having recourse to those remedies (see paragraph 145 above). It was not suggested that any of the single remedies referred to, or a combination of them, could have expedited the determination of the charges against the applicant or provided him with adequate redress for delays that had already occurred. Nor did the Government supply any example from domestic practice showing that, by using the means in question, it was possible for the applicant to obtain such a relief.

That would in itself demonstrate that the means referred to do not meet the standard of "effectiveness" for the purposes of Article 13 because, as the Court has already said (see paragraph 157 above), the required remedy must be effective both in law and in practice.

160. Accordingly, the Court holds that in the present case there has been a violation of Article 13 of the Convention in that the applicant had no domestic remedy whereby he could enforce his right to a "hearing within a reasonable time" as guaranteed by Article 6 § 1 of the Convention.

V. APPLICATION OF ARTICLE 41 OF THE CONVENTION

161. Article 41 of the Convention provides:

"If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the Protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party."

A. Damage

162. Under the head of pecuniary damage, the applicant claimed a sum of 480,000 zlotys (PLN) for loss of profits from his commercial activity, caused by his lengthy detention.

The applicant further asked the Court to award him 800,000 United States dollars (USD), or their equivalent in zlotys, for moral suffering and distress resulting from a violation of his Convention rights.

163. The Government considered that the sums in question were inordinately excessive. They requested the Court to rule that the finding of a violation would constitute in itself sufficient just satisfaction. In the alternative, they invited the Court to make an award of just satisfaction on the basis of its case-law in similar cases and national economic circumstances.

164. The Court's conclusion, on the evidence before it, is that the applicant has failed to demonstrate that the pecuniary damage pleaded was actually caused by his being held in custody for the relevant period. Consequently, there is no justification for making any award to him under that head.

165. On the other hand, the Court accepts that the applicant has certainly suffered non-pecuniary damage – such as distress and frustration resulting from the protracted length of his detention and trial – which is not sufficiently compensated by the findings of violation of the Convention. Making its assessment on an equitable basis, the Court awards the applicant PLN 30,000 under this head.

B. Costs and expenses

166. The applicant, who received legal aid from the Council of Europe in connection with the presentation of his case, sought reimbursement of USD 30,400 for costs and expenses incurred in the proceedings before the Court.

167. In their memorial the Government invited the Court to make an award, if any, only in so far as the costs and expenses claimed were actually and necessarily incurred and were reasonable as to quantum. At the hearing they said that the claim for costs and expenses was excessive in the extreme.

168. The Court has assessed the claim in the light of the principles laid down in its case-law (see *Nikolova v. Bulgaria* [GC], no. 31195/96, § 79, ECHR 1999-II; *Öztürk v. Turkey* [GC], no. 22479/93, § 83, ECHR 1999-VI; and *Witold Litwa v. Poland*, no. 26629/95, § 88, ECHR 2000-III).

Applying the said criteria to the present case and making its assessment on an equitable basis, the Court considers it reasonable to award the applicant PLN 20,000 for his costs and expenses together with any value-added tax that may be chargeable, less the 10,589 French francs received by way of legal aid from the Council of Europe.

C. Default interest

169. According to the information available to the Court, the statutory rate of interest applicable in Poland at the date of adoption of the present judgment is 21% per annum.

FOR THESE REASONS, THE COURT

1. *Holds* unanimously that there has been no violation of Article 3 of the Convention;
2. *Holds* unanimously that there has been a violation of Article 5 § 3 of the Convention;
3. *Holds* unanimously that there has been a violation of Article 6 § 1 of the Convention;
4. *Holds* by sixteen votes to one that there has been a violation of Article 13 of the Convention;
5. *Holds* unanimously
  - (a) that the respondent State is to pay the applicant, within three months, the following amounts:
    - (i) PLN 30,000 (thirty thousand Polish zlotys) in respect of non-pecuniary damage;
    - (ii) PLN 20,000 (twenty thousand Polish zlotys) in respect of costs and expenses, together with any value-added tax that may be chargeable, less FRF 10,589 (ten thousand five hundred and eighty-nine French francs) to be converted into zlotys at the rate applicable at

the date of delivery of this judgment;
(b) that simple interest at an annual rate of 21% shall be payable from the expiry of the above-mentioned three months until settlement;

6. *Dismisses* unanimously the remainder of the applicant's claims for just satisfaction.

Done in English and in French, and delivered at a public hearing in the Human Rights Building, Strasbourg, on 26 October 2000.

Paul MAHONEY
Deputy Registrar

Luzius WILDHABER
President

In accordance with Article 45 § 2 of the Convention and Rule 74 § 2 of the Rules of Court, the partly dissenting opinion of Mr Casadevall is annexed to this judgment.

L.W.
P.J.M.

PARTLY DISSENTING OPINION OF JUDGE CASADEVALL

(Translation)

1. I do not share the majority's view that it was necessary for the Court to depart from precedent and hold in the instant case that it had to rule also on the complaint based on an alleged violation of Article 13, that there had been no effective remedy, when it had already found a violation of Article 6 § 1 because a reasonable time had been exceeded in the same proceedings.

2. Given, in particular, the wording of Article 13, which is as succinct as it is broad, there is certainly nothing to prevent its being applied to the various aspects of the "right to a court" embodied in Article 6 § 1⁽¹⁾. I have no difficulty with that. On the other hand, the complications – of all kinds – that this new case-law is likely to entail for the Court, for the member States and, above all, for the only persons intended to benefit from the protection afforded by the Convention, *the applicants*, make me fear that the cure is worse than the disease, for the following reasons.

3. The first relates to the grounds given for departing from precedent. I can accept, in theory, the reasoning in paragraph 147 of the judgment, according to which there is neither overlap nor absorption where, as in the present case, the alleged violation that the individual wishes to bring before a national authority is a violation of the right to trial within a reasonable time. However, the remainder of the reasoning, based on the continuing accumulation of length-of-proceedings cases before the Court, is of no legal interest⁽²⁾.

In July 1999, in the Italian length-of-proceedings cases cited in paragraph 148 of the judgment, the Court did, indeed, rule that the accumulation of identical breaches reflected a continuing situation that had still not been remedied and in respect of which litigants had no domestic remedy. That accumulation of breaches led it to hold that there was a practice incompatible with the Convention.

It is true that since then there have been more and more findings of violations based solely or principally on the excessive length of proceedings in a good many member States. But by the terms of the Convention, the Court has a duty to consider and try applications as submitted to it by litigants. To state, as the Court does in paragraph 149, that the time has now come, on account of the number of applications relating to length of proceedings, to examine the complaint under Article 13 taken separately smacks, in my view, more of expediency than of law.

4. Moreover, it is not certain that the level of judicial protection afforded at European level by the Convention will be strengthened merely because the Court will now be able to find a double violation – firstly on account of the excessive length of the proceedings and secondly on account of the lack of any effective remedy to complain about it. The finding of an additional violation of Article 13 is not in itself such as to overcome the endemic structural problems besetting the judicial systems of certain member States, any more than the finding that there is a practice incompatible with the Convention has been. It will not make it easier to reduce the Court's caseload, at least not in the medium term.

5. The aim of this finding of a violation of Article 13 is to confront the States with their responsibilities, in accordance with the subsidiarity principle, and to encourage them to establish in their domestic legal systems an effective remedy that will enable litigants to complain of excessive length of proceedings. Supposing such a remedy is instituted, I can hardly see how the structural problem of the unreasonable length of proceedings could be remedied by the obligation to first exhaust, as required by Article 35 of the Convention, an additional remedy designed to make it possible to complain about the length of proceedings.

There is nothing to warrant an assumption that such an action would be heard within a more reasonable time than the main proceedings. Nor does anything warrant an assumption that the main proceedings would be speeded up as a result of bringing such an action. Ultimately *only the litigant would suffer the consequences of this situation*.

6. I also think that after this departure from precedent other issues will necessarily arise on which the Court will have to rule. According to the Court's settled case-law, for instance, the remedy required by Article 13 must be "effective" in practice as well as in law" and likely to afford the person concerned "appropriate relief"^[3]. However, a mere finding in the domestic courts of a breach of the obligation to rule within a reasonable time – made after such a remedy has been exhausted – and even, in an appropriate case, the award of compensation for non-pecuniary damage, will not make it possible to describe the remedy as effective *if the main proceedings are still pending*.

In that event, several years later, the applicant will be compelled to submit his application to the Court, relying on a violation of Article 6 § 1 and also, in this instance rightly, of Article 13. The effectiveness of human-rights protection will not thereby be strengthened, quite the contrary.

7. Although the Court reiterates^[4] that the States "are afforded some discretion as to the manner in which they provide the relief required by Article 13", and although what is meant is "a remedy that is as effective as can be having regard to the restricted scope for recourse inherent in [the particular context]"^[5], the requirement of effectiveness means that such a remedy must be provided by an authority distinct – and independent – from the one that is ruling on the merits of the case since it is the latter that is responsible for the failure to rule within a reasonable time and therefore for the violation alleged by the applicant. Furthermore, the decisions of such an authority should be legally binding, since otherwise the requirement of effectiveness would not be satisfied^[6].

8. Lastly, I should like to point out that in an appreciable number of cases the Court has found a violation of the right to a hearing within a reasonable time where the length of proceedings has been excessive in member States' supreme courts^[7]. To whom should litigants turn either to have proceedings expedited or to secure compensation for loss resulting from a violation of Article 6 § 1 where the violation has been committed by the highest court in the land?

9. For all the above reasons, I am not able to concur with the majority inasmuch as they consider it necessary to hold that there has been a violation of Article 13 of the Convention. To my mind, it would have sufficed in the instant case to find a violation of Article 6 § 1.

[1]. Paragraph 151 of the judgment.

[2]. "... in the light of the continuing accumulation of applications before [the Court] ..." (paragraph 148 of the judgment).

[3]. See, among other authorities, the *Aksoy v. Turkey* judgment of 18 December 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-VI.

[4]. Paragraph 154 of the judgment.

[5]. Paragraph 151 of the judgment.

[6]. A petition to a Parliamentary Commissioner who has no power to grant redress is not an effective remedy (see the *Silver and Others v. the United Kingdom* judgment of 25 March 1983, Series A no. 61, p. 43, § 115).

[7]. See, for example, the *Ruiz-Mateos v. Spain* judgment of 23 June 1993, Series A no. 262, p. 23, § 51; and, more recently, *Gast and Popp v. Germany*, no. 29357/95, ECHR 2000-II; *Savvidou v. Greece*, no. 38704/97, 1 August 2000, unreported; or *Guisset v. France*, no. 33933/96, ECHR 2000-IX.

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: Уж-8047/2012
_____ 2015. године
Београд

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Весна Илић Прелић, председник Већа и судије др Боса Ненадић, Катарина Манојловић Андрић, др Оливера Вучић, Предраг Ђетковић, Милан Станић, Братислав Ђокић и мр Томислав Стојковић, чланови Већа, у поступку по уставној жалби В. К. из Малог Црнића, на основу члана 167. став 4. у вези члана 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 29. јануара 2015. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Усваја се уставна жалба В. К. и утврђује да је решењима Основног суда у Пожаревцу И. 839/12 од 31. маја 2012. године и ИПВ(И.). 323/12 од 1. августа 2012. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, док се у преосталом делу уставна жалба одбацује.

2. Поништава се решење Основног суда у Пожаревцу ИПВ(И.). 323/12 од 1. августа 2012. године и одређује да надлежан суд донесе нову одлуку о приговору који је подносилац уставне жалбе изјавио против решења истог суда И. 839/12 од 31. маја 2012. године.

Образложење

1. В. К. из Малог Црнића је 17. октобра 2012. године, преко пуномоћника Д. Р, адвоката из Пожаревца, Уставном суду поднео уставну жалбу против решења Основног суда у Пожаревцу И. 839/12 од 31. маја 2012. године и ИПВ(И.). 323/12 од 1. августа 2012. године, због повреде права на правично суђење, зајемченог одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије и права на једнаку заштиту права, зајемченог одредбом члана 36. став 1. Устава.

У уставној жалби је наведено да је оспореним решењима правноснажно одбачен као неуредан подносиоцев предлог за извршење, са образложењем да је поднет у недовољном броју примерака. Подносилац уставне жалбе је истакао да је у приговору навео: да је незаконито решење суда којим је одбачен као неуредан његов предлог за извршење, јер је четврти примерак поднео 4. јуна 2012. године, када у списима предмета још увек није било трага о доношењу првостепеног решења; да ни једним чланом ЗИО нити ЗПП-а (који је

поступајући суд сходно применио) није предвиђено да ће предлог бити одбачен као неуредан ако је поднет од стране адвоката у недовољном броју примерака, већ само ако је неразумљив и непотпун, те да су, имајући у виду наведено, били испуњени услови да се о предлогу мериторно одлучи.

Предложено је да Уставни суд усвоји уставну жалбу, утврди да су подносиоцу уставне жалбе оспореним решењима повређена означена уставна права, те да поништи оспорена решења.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку, на основу навода подносиоца изнетих у уставној жалби и увидом у приложену документацију, утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање:

Извршни поверилац, овде подносилац уставне жалбе, је 28. маја 2012. године поднео Основном суду у Пожаревцу предлог за извршење против извршног дужника, на основу веродостојне исправе, ради намирења новчаног потраживања. Одмах сутрадан, 29. маја 2012. године, предлог је допунио поднеском уз који је приложио и извршну исправу, која омашком није била послата претходног дана.

Основни суд у Пожаревцу је оспореним решењем И. 839/12 од 31. маја 2012. године одбацио као неуредан предлог за извршење извршног повериоца. У образложењу решења је наведено да је поверилац преко пуномоћника – адвоката поднео предлог за извршење у три примерка, а да је чланом 35. став 7. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано да се предлог за извршење подноси у најмање четири примерка. Имајући у виду да је предлог поднео пуномоћник из реда адвоката, поступајући суд је сходном применом одредбе члана 101. став 5. Закона о парничном поступку, одбацио предлог као неуредан.

Извршни поверилац је 18. јула 2012. године против наведеног решења поднео приговор. У приговору је наведено: да је четврти примерак предлога за извршење поднет суду 4. јуна 2012. године, пошто се пуномоћник подносиоца претходно уверио (увидом у списе предмета и информацијом добијеном у писарници суда) да још увек није донето решење о одбацивању предлога за извршење; да је таква одлука суда у директној супротности са одредбом члана 101. став 5. ЗПП-а, с обзиром на то да наведена одредба предвиђа да ће само поднесак који је поднет од стране адвоката, а који је неразумљив и непотпун бити одбачен, али не и предат у недовољном броју примерака, као у предметном случају; да је наведена одлука у директној супротности и са одредбом члана 101. став 6. ЗПП-а која предвиђа да се

недовољан број поднетих поднесака умножава од стране суда на трошак странке.

Основни суд у Пожаревцу је оспореним решењем ИПВ(И). 323/12 од 1. августа 2012. године одбио као неоснован приговор извршног повериоца и потврдио првостепено решење. У образложењу тог решења је наведено „да се из пријемног печата суда на предлогу за извршење јасно види да је поднет у три примерка, па је стога првостепени суд правилно применио одредбу члана 35. став 7. ЗИО, која предвиђа да се предлог за извршење подноси у најмање четири примерка. У конкретном случају, предлог је у име и за рачун извршног повериоца, поднет од стране пуномоћника – адвоката као квалификованог пуномоћника, те је такође правилно првостепени суд применио одредбу члана 101. став 5. ЗПП-а, која се примењује сходно одредби члана 10. ЗИО“.

4. Одредбом члана 32. став 1. Устава, на чију се повреду подносилац уставне жалбе позива, утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 31/11 и 99/11) (у даљем тексту: ЗИО), које су од значаја за одлучивање у овој уставносудској ствари, прописано је: да се у поступку извршења и обезбеђења сходно примењују одредбе Закона о парничном поступку, ако тим или другим законом није другачије одређено (члан 10.); да се предлог за извршење подноси у најмање четири примерка (члан 35. став 7.).

Одредбама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 - Одлука УС, 74/13 - Одлука УС и 55/14) (у даљем тексту ЗПП), које су од значаја за одлучивање у овој уставносудској ствари, прописано је да: ако је поднесак, који је у име странке поднео пуномоћник, односно јавни правобранилац или јавни тужилац неразумљив или непотпун, суд ће да га одбаци (члан 101. став 5.); ако поднесци или прилози нису поднети у довољном броју примерака, суд ће да их умножи о трошку странке која је пропустила обавезу (члан 101. став 6.).

5. Разматрајући наводе и разлоге уставне жалбе са становишта истакнуте повреде права на правично суђење, Уставни суд, пре свега, констатује да подносилац наводе о повреди означеног права суштински заснива на тврдњи да је извршни суд погрешно одбацио његов предлог за извршење као неуредан, с обзиром на то да предлог није нити неразумљив нити непотпун, те тако не испуњава услове за одбацивање прописане одредбом члана 101. став 5. ЗПП-а, као и на чињеници да суд није поступио у складу са одредбом члана 101. став 6. ЗПП-а, нити се уопште освртао на чињеницу да је четврти примерак предлога за извршење достављен само неколико дана од дана подношења предлога. Подносилац такође наводи да је другостепени суд само лаконски цитирао образложење оспореног првостепеног решења и без одговора на жалбене налоге из приговора, исти одбио као неоснован.

Уставни суд и овом приликом подсећа на свој став да није надлежан да у уставносудском поступку оцењује правилност чињеничних и правних закључака редовних судова, осим у случају када је примена меродавног

материјалног, односно процесног права била очигледна произвољна или арбитрерна, при чему се правичност оцењује на основу поступка као целине. Уставни суд испитује и то да ли су редовни судови, у конкретном случају, пропустили да у обзир узму све чињеничне и правне елементе који су битни за доношење одлуке, који су од значаја приликом оцене о повреди означеног уставног права.

Разматрајући наводе подносиоца истакнуте у уставној жалби, Уставни суд пре свега, наглашава да право на приступ суду, иако није експлицитно назначено приликом нормирања уставног права на правично суђење, чини његов иманентни и неодвојиви део, као нужни услов да би се ово право уопште могло остварити. Ово из разлога што би у случају да се страни онемогући приступ суду, односно расправљање и одлучивање пред судом о постављеном захтеву, сви остали елементи структурално сложеног и вишеслојног права на правично суђење, постали илузорни и апстрактни, односно беспредметни. Овакво становиште заузео је у више наврата и Европски суд за људска права (видети, између осталих, пресуду тога суда *Béleš and Others v. the Czech Republic*, од 12. новембра 2002. године, параграфи 49. и 50, као и пресуду *Miragall Escolano and Others v. Spain*, од 25. јануара 2000. године, параграфи 33. и 34.) Имајући у виду наведено, Уставни суд је пошао од испитивања уставне жалбе са аспекта права на приступ суду.

Уставни суд констатује да је одредба члана 35. став 7. ЗИО којом је прописано да се предлог за извршење подноси у најмање четири примерка, јасна и прецизна, те да самим тим не постоје никакве дилеме у тумачење ове законске одредбе. Наведена законска одредба има свој легитимни циљ, с обзиром на то да поштовање те одредбе омогућава суду да без додатног умножавања достави решење о извршењу свим странкама у поступку, у циљу законитог и ефикасног вођења поступка у оквирима рокова који су прописани самим ЗИО. Оно што се поставља као спорно питање јесте примена процесног правила из наведене законске одредбе на конкретни случај. Кад је реч о примени процесних правила, Уставни суд указује на општи принцип да, иако је право на подношење неког правног средства (тужбе, жалбе, предлога за извршење, итд.) предмет регулисања кроз одговарајуће законске норме, судови су обавезни да примене правила поступка избегавајући како претерани формализам који би угрозио правичност поступка, тако и потпуну флексибилност која би обесмислила одговарајуће процедуралне захтеве предвиђене законима. Заправо, право на приступ суду је угрожено када правила престају да служе циљевима правне сигурности и примереног спровођења правде и створе неку врсту баријере која спречава странку да надлежан суд одлучи о њеном захтеву у меритуму (видети, *mutatis mutandis*, пресуду Европског суда за људска права *Eşim v. Turkey*, од 17. септембра 2013. године, став 21.). Уставни суд указује да и примена процесног правила о одбацивању правног средства, због недостављања довољног броја примерака неког поднеска, у одређеним случајевима представља претерани формализам који доводи до повреде права на приступ суду, као елемента права на правично суђење (видети о томе пресуду Европског суда за људска права *Sergey Smirnov v. Russia*, од 22. децембра 2009. године).

Уставни суд оцењује да је, у конкретном случају, одбацивање подносиоцевог предлога за извршење због недовољног броја примерака, представљало крајњи формализам извршног суда који је довео до повреде права подносиоца уставне жалбе на приступ суду, као елемента права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава. Овакву своју оцену Уставни суд, између осталог, заснива и на чињеници да је сам законодавац већ у следећем ставу члана на који се поступајући суд позвао (члан 101. став 6. ЗПП-а), прописао обавезу суда да у случају недовољног броја примерака, о трошку странке, сам умножи поднесак. Овим је законодавац у самом закону материјализовао отклон од претераног формализма, те указао поступајућим судовима како да поступају у случају да странка недостави неки од поднесака у довољном броју примерака. У конкретном случају, поступајући суд је занемарио наведену одредбу закона и одбацио предлог за извршење повериоца, овде подносиоца уставне жалбе, као неуредан, чиме му је повредио право на приступ суду, као елемент права на правично суђење.

Поред наведеног, Уставни суд, испитујући наводе подносиоца уставне жалбе са аспекта права на правично суђење, посебно истиче и да се правичност једног судског поступка увек цени у односу на поступак као целину. Дакле, цени се и жалбени поступак, односно у конкретном случају поступак по приговору (видети пресуду Европског суда за људска права *C.G. v United Kingdom*, од 19. децембра 2001. године). Подносилац уставне жалбе је у приговору против решења којим је одбачен као неуредан његов предлог за извршење, навео да је неколико дана по подношењу предлога, а свакако пре доношења решења о одбацивању предлога за извршење, поднео и четврти примерак предлога. Он је у приговору поступајућем суду, поред наведеног, указао и на одредбу члана 101. став 6. ЗПП-а, као и то да предлог није неразумљив и непотпун, да би се одбацио са позивом на сходну примену одредбе члана 101. став 5 ЗПП-а. Међутим, другостепено веће суда није у оспореном другостепеном решењу одговорило на овакве, несумњиво битне наводе подносиоца, већ је само лаконски потврдило решење судије појединца о одбацивању предлога за извршење као наводно неуредног. Уставни суд указује на свој став да је за оцену да ли су испуњени стандарди права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, неопходно сагледати да ли је суд правног лека испитао одлучна питања која су пред њега изнета или се задовољио пуким потврђивањем одлука нижег суда (видети, поред осталих, Одлуку Уставног суда Уж-3187/2010 од 11. децембра 2013. године и пресуду Европског суда за људска права *Helle против Финске*, од 19. децембра 1997. године, став 60.).

Полазећи од свега изложеног, а посебно имајући у виду да је пуномоћник подносиоца уставне жалбе самоиницијативно доставио четврти примерак предлога за извршење, и то пре него је имао сазнање да је предлог за извршење одбачен, Уставни суд је, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС”, бр. 109/07, 99/11 и 18/13 –Одлука УС), уставну жалбу усвојио, те је утврдио да је решењима Основног суда у Пожаревцу И. 839/12 од 31. маја 2012. године и ИПВ(И.). 323/12 од 1. августа 2012. године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава, и одлучио као у првом делу тачке 1. изреке.

6. Уставни суд је оценио да се штетне последице учињене повреде наведеног уставног права могу отклонити само поништајем оспореног другостепеног решења Основног суда у Пожаревцу ИПВ(И.). 323/12 од 1. августа 2012. године и одређивањем да Основни суд у Пожаревцу, као надлежан суд, донесе нову одлуку о приговору који је подносилац уставне жалбе изјавио против решења истог суда И. 839/12 од 31. маја 2012. године. Стога је Уставни суд, сагласно одредби члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио као у тачки 2. изреке.

7. Испитујући уставну жалбу са становишта истакнуте повреде права на једнаку заштиту права из члана 36. став 1. Устава, Уставни суд истиче да сагласно одредби члана 170. Устава, којом је уставна жалба установљена као посебно и изузетно правно средство за заштиту Уставом зајемчених права и слобода, Уставни суд у поступку по уставној жалби испитује постојање повреда или ускраћивања означених уставних права и слобода, те се стога и наводи уставне жалбе морају заснивати на уставноправним разлозима којима се, са становишта Уставом утврђене садржине означеног права или слободе, поткрепљују тврдње о његовој повреди или ускраћивању.

Одредбом члана 36. став 1. Устава, на чију повреду се указује уставном жалбом, свакоме је зајемчена једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Из наведене садржине зајемченог права следи да до ускраћивања једнаке заштите права пред судовима, односно другим органима и организацијама чије се радње и акти могу оспоравати уставном жалбом, може доћи пре свега неједнаким поступањем у истим чињеничним и правним ситуацијама.

У прилог тврдње о неједнаком поступању судова, подносилац уставне жалбе наводи да је Први основни суд у Београду у парничном поступку П. 8164/12 наложио адвокату да уплати таксу на име копирања довољног броја примерака. Како је Уставни суд у спроведеном поступку утврдио да се не ради о истим чињеничним и правним ситуацијама, то је оценио да се наводи уставне жалбе у овом делу не могу прихватити као уставноправни разлози за тврдњу о повреди права из члана 36. став 1. Устава. Стога је Суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, у овом делу одбацио уставну жалбу, јер нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка, и одлучио као у другом делу тачке 1. изреке.

8. На основу свега изнетог и одредаба члана 42б став 1. тачка 1), члана 45. тачка 9) и члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, као и члана 89. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 103/13), Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Весна Илић Прелић, с.р.

За тачност отправка:

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: Уж-11271/2018
_____ 2021. године
Београд

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Снежана Марковић, председник Већа, и судије Весна Илић Прелић, др Драгана Коларић, др Тамаш Корхеџ (Korhecz Tamás), др Јован Тирић, Гордана Ајишпилер Поповић, др Владан Петров и Мирослав Николић, чланови Већа, у поступку по уставној жалби М. С. и С. С, обоје из села Пржутовац код Младеновца, на основу члана 167. став 4. у вези са чланом 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 28. октобра 2021. године, донео је

ОДЛУКУ

Одбија се као неоснована уставна жалба М. С. и С. С. изјављена против решења Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2745/18 од 17. маја 2018. године, Вишег јавног тужилаштва у Београду Ктпо. 587/18 од 29. августа 2018. године и поступања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова – Полицијска управа за град Београд – Управа криминалистичке полиције и полицијских службеника Полицијске станице Младеновац дана 21. априла 2017. године, у односу на повреду права на неповредивост психичког и физичког интегритета, зајемченог одредбама члана 25. Устава Републике Србије, док се у преосталом делу уставна жалба одбацује.

Образложење

1. М. С. и С. С, обоје из села Пржутовац код Младеновца, поднели су Уставном суду, 6. октобра 2018. године, преко пуномоћника А. О, адвоката из Београда, уставну жалбу против решења Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2745/18 од 17. маја 2018. године, решења Вишег јавног тужилаштва у Београду Ктпо. 587/18 од 29. августа 2018. године и поступања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова – Полицијска управа за град Београд – Управа криминалистичке полиције и полицијских службеника Полицијске станице Младеновац дана 21. априла 2017. године, због повреде права на неповредивост физичког и психичког интегритета, права на слободу и безбедност, посебних права лица лишених слободе, права на правично суђење и права на једнаку заштиту права и на правно средство, зајемчених одредбама чл. 25, 27, 28, 32. и 36. Устава Републике Србије, као и начела из члана 21. Устава.

Подносиоци су истакли и повреду права из чл. 3, 5. и 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 1. Протокола број 12 уз наведену Европску конвенцију. Како се права гарантована означеним одредбама Европске конвенције садржински не разликују од права зајемчених Уставом, то Уставни суд постојање њихове повреде цени у односу на одговарајуће одредбе Устава.

Подносиоци уставне жалбе су, преко истог пуномоћника, Уставном суду доставили 30. октобра 2018. године још једну уставну жалбу којом су оспорили исте акте и радње и истакли повреду истих права, допуњајући образложење у погледу чињеница у вези са критичним догађајем које су хронолошки описивали.

У уставној жалби и њеној допуни је наведено да су дана 21. априла 2017. године око 13.30 до 14.00 часова у просторијама Полицијске управе за град Београд, након полиграфског испитивања, полицијски службеници раздвојили подносиоце уставне жалбе ради испитивања у вези са нестанком сопственог аутомобила, чији су нестанак подносиоци уставне жалбе, претходно тог јутра, пријавили Полицијској станици Младеновац.

Подносиоци су навели да су их полицијски службеници приликом испитивања злостављали и мучили у циљу изнуђивања признања да су путничко моторно возило, чији су нестанак пријавили полицији, сами украли и сакрили, у циљу наплате осигурања.

Подносилац уставне жалбе М. С је навео да су му полицијски инспектори псовали „мајку циганску“, да су га шамарали и шутирали и танким кожним бичем ударали са горње стране шака, те су му преко главе ставили пластичну кесу због које није могао да дише, и да му је један од инспектора репетиран пиштољ прислонио на шаку и претио да ће пуцати ако не призна, уз напомену да ће му тако остати успомена за цео живот. У уставној жалби је изражена извесна контрадикторност у наводима којима подносилац образлаже тврдње о физичком и психичком злостављању, па је тако на једном месту наведено да му је НН полицијски службеник прислонио репетиран пиштољ у отворену шаку претећи да ће пуцати, ако не призна, и да ће му тако оставити успомену за цео живот, док је у другом делу уставне жалбе овај догађај другачије интерпретиран, тако што је подносилац тврдио да му је пиштољ био уперен у главу.

Подносилац уставне жалбе је навео да је у мучењу и злостављању учествовало осам инспектора, који су се међусобно смењивали, те да су га најпре полицијски инспектори ПС Младеновац – Ж. М. и још један НН, те полицијски инспектор дуге црне косе везане у реп, са надимком „С.“ и плавокоси инспектор са надимком „Р.“ натерали да клечи сат времена, а онда су га шамарали и шутирали у пределу стомака, док су га „Р.“ и Ж. М. танким бичем ударали са горње стране отворених шака, а Ж. М. му је додатно претио да ће му деца бити одузета, тако што је пред њим телефонирао Центру за социјални рад и рекао да су спремни да на њихов позив малолетне девојчице одмах превезу у Звечанску.

Подноситељка уставне жалбе С. С. је навела да је била изложена психичком малтретирању у виду застрашивања да ће јој деца бити одузета и

одведена у Звечанску, претњи и увреда, тако што је док је њен супруг саслушаван другој просторији, полицијски службеник Полицијске управе за град Београд, који ју је испитивао, претно притвором од 30 дана, ако не призна, наводећи да је њен супруг све признао и потписао и да је М. С. са њом у браку „само због папира“ и да му она служи као „маска организоване банде“. Подносиатељка је навела да су је полицијски службеници Полицијске управе за град Београд повремено псовали и вређали, а да су она и супруг око 20.00 часова пребачени у полицијску станицу Младеновац где су додатно задржани до 22.00 сата.

У погледу процедуралног аспекта забране мучења подносиоци су навели да истрага није задовољила стандарде делотворности, јер истрагу није спроводило тужилаштво, већ полиција. У уставној жалби је наведено да је цео поступак био делегиран Одељењу за контролу законитости у раду који функционише у склопу Дирекције полиције за град Београд исте организационе јединице у склопу које раде полицијски службеници на које се притужба подносилаца односи. У уставној жалби је наведено и да истрага није испунила стандард адекватности из разлога што јавно тужилаштво није узело у разматрање све доказе које су подносиоци предложили уз кривичну пријаву – није саслушао сведоке које су подносиоци навели нити је дато образложење зашто није разматрало достављену лекарску документацију (лекарски преглед М. С. од 21. априла 2017. године у 22.35 у Дому здравља „М.“; специјалистички преглед М. С. од 22. априла 2017. године у Ургентном центру Клиничког центра Србије; неуропсихијатријски преглед М. С. од 26. априла 2017. године).

У уставној жалби је наведено да је Више јавно тужилаштво у Београду оспореним актом прекршило право тужиоца на правично суђење јер је погрешно примењено материјално право у погледу утврђивања постојања основа сумње, па самим тим и разлога за покретање кривичног поступка, као и да нису идентификовани сви полицијски службеници који су учествовали у злостављању, већ само њих тројица.

У односу на истакнуту повреду права на једнаку заштиту права и на правно средство, у уставној жалби је наведено да је о одбацивању кривичне пријаве и о одбијању приговора одлучивао исти орган, јер су сва јавна тужилаштва један исти орган који је строго хијерархијски уређен, са Републичким јавним тужиоцем на челу, као и да достављање првостепеног решења није извршено пуномоћнику подносилаца кривичне пријаве, већ су она истакнута на огласној табли јер достављање оштећенима директно није било могуће на адреси у Пружатовцу, јер они више времена проводе у Бечу.

Образлажући повреду начела забране дискриминације, подносиоци су навели да су вербално злостављање и увреде на националној, расној и верској основи занемарене од стране Вишег јавног тужилаштва без икаквог образложења, нити су ови наводи кривичне пријаве истражени, указујући да је свеобухватно поступање према подносиоцима устане жалбе и њихово вербално, психичко и физичко злостављање последица чињенице да су они ромске националности.

Повреду права на слободу и безбедност из члана 27. Устава и члана 5. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода

подносиоци заснивају на тврдњи да су били противправно лишени слободе 13 сати, јер су дана 21. априла 2017. године, у периоду од 9.00 до 22.00 сати, били у просторијама Полицијске управе за град Београд и Полицијске станице Младеновац, без могућности да исте напусте.

У уставној жалби је истакнут захтев да се утврди повреда означених права и да Уставни суд нареди спровођење делотворне истраге на основу поднете кривичне пријаве од 9. маја 2017. године.

2. Сагласно одредби члана 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

Одредбом члана 84. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13-Одлука УС, 40/15 – др. закон и 103/15) прописано је да се уставна жалба може изјавити у року од 30 дана од дана достављања појединачног акта, односно од дана предузимања радње којом се повређује или ускраћује људско или мањинско право и слобода зајемчена Уставом.

3. У спроведеном претходном поступку Уставни суд је, из навода уставне жалбе, достављене документације, те увидом у списе предмета Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2745/18 утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овој уставносудској ствари:

Подносиоци уставне жалбе су 9. маја 2017. године, преко пуномоћника А. О, поднели кривичну пријаву Првом основном јавном тужилаштву у Београду против четворо НН полицијских службеника, инспектора Управе криминалистичке полиције – Службе за борбу против организованог криминала надлежне за међународно кријумчарење крадених моторних возила при Полицијској управи за град Београд, једног НН инспектора званог „С.“, једног инспектора званог „Р.“, инспектора Полицијске станице Младеновац – Ж. М. и још једног полицијског службеника Полицијске станице Младеновац, због кривичног дела злостављање и мучење из члана 137. став 3. Кривичног законика и кривичног дела противправно лишење слободе из члана 132. став 2. Кривичног законика, поводом које је формиран предмет Кт. 2745/18.

Захтевом за прикупљање потребних обавештења Основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2727/17 од 18. маја 2017. године Полицијској управи за град Београд – Одељењу за контролу законитости у раду, поверено је да се утврди идентитет свих полицијских службеника који су поступали по кривичној пријави М. и С. С. од 21. априла 2017. године због извршења кривичног дела крађе, те да се са тим полицијским службеницима обави разговор на све наводе поднете кривичне пријаве, а нарочито да ли су подносиоци кривичне пријаве, након што су пријавили крађу возила довођени у службене просторије

Полицијске управе за град Београд, да ли су они били задржани, из ког разлога и по чијем налогу, као и да се изврши контрола законитости у раду полицијских службеника који су поступали у наведеном предмету, односно да ли је њихово поступање било у складу са овлашћењима.

Поступајући по захтеву за прикупљање потребних обавештења Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2727/17, овлашћено службено лице Полицијске управе за град Београд – Одељење за контролу законитости у раду је обавило разговор у форми прикупљања обавештења од грађана са пријављеним полицијским службеником Полицијске станице Младеновац – Ж. М, те са полицијским службеницима који су поступали поводом кривичне пријаве подносилаца уставне жалбе за кривично дело крађе њиховог путничког моторног возила: Д. Р. (криминалистички техничар у ПС Младеновац), Б. С. (в.д. шеф Одсека за сузбијање деликата на моторним возилима Другог одељења Управе криминалистичке полиције – Полицијске управе за град Београд), Д. С. (инспектор Одсека за сузбијање деликата на моторним возилима Другог одељења Управе криминалистичке полиције – Полицијске управе за град Београд) те С. П. (полицијски службеник Одсека за сузбијање деликата на моторним возилима Другог одељења Управе криминалистичке полиције – Полицијске управе за град Београд).

Захтевом за прикупљање потребних обавештења Првог основног јавног тужилаштва у Београду Ктр. 2727/17 од 15. септембра 2017. године Полицијској управи за град Београд – Одељењу за контролу законитости у раду, поверено је да се обави разговор са подносиоцима кривичне пријаве М. и С. С. на све околности из кривичне пријаве, нарочито да ли могу да опишу лица која терете за злостављање, као и разлоге због којих нису пријавили настанак телесних повреда, те да прибаве видео запис са сигурносних камера у службеним просторијама ПС Младеновац који је сачињен 21. априла 2017. године, да се обави разговор у својству грађанина са Д. С, као и да се децидно утврди која су службена лица обављала разговор са подносиоцима пријаве дана 21. априла 2017. године и да се са свима њима обави разговор.

О поступању по захтеву за прикупљање потребних обавештења Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2727/17 од 15. септембра 2017. године том тужилаштву је достављен извештај Одељења за контролу законитости у раду Ку.По. 1129/17 од 11. децембра 2017. године.

Оспореним решењем Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2745/2018 од 17. маја 2018. године одбачена је кривична пријава коју су М. и С. С. поднели против Д. С, С. П, Ж. М. и Д. Р. због кривичног дела злостављање и мучење у саизвршилаштву из члана 137. став 3. у вези става 2. у вези члана 33. Кривичног законика.

У образложењу оспореног првостепеног решења наведено је да је након предузетих доказних радњи (прикупљања обавештења од грађана – подносилаца кривичне пријаве, пријављених полицијских службеника, те полицијских службеника који су имали непосредна или посредна сазнања о критичном догађају од 21. априла 2017. године, као и увидом у копију извештаја Дома здравља М. за М. С, копију извештаја лекара специјалисте Ургентног центра Београд ПО.56106/17 за М. С. од 22. априла 2017. године и фотографије

М. С. без датума), јавно тужилаштво нашло да не постоје основи сумње да су пријављени извршили кривично дело које им је стављено на терет, као ни било које друго дело које се гони по службеној дужности, с обзиром на то да, поред тога што пријављени негирају извршење кривичног дела, ни подносилаца кривичне пријаве у свом усменом исказу није навела да је била физички и психички малтретирана, као и да је у службеној белешци од 21. априла 2017. године констатовано да подносилац кривичне пријаве није имао примедбе на поступање полицијских службеника и да се на снимку сигурносних камера у Полицијској станици Младеновац не виде било какве повреде код подносилаца кривичне пријаве, а у медицинској документацији Дома здравља М. од 21. априла 2017. године у којој су констатоване повреде код М. С. констатовано је да лице, које је прегледано, код себе није имало лична документа, те није било могуће несумњиво утврдити идентитет особе код које су прегледом констатоване повреде, док је остала медицинска документација каснијег датума, а не постоје други доказни предлози којима би били поткрепљени наводи кривичне пријаве.

Оспореним решењем Вишег јавног тужилаштва у Београду Ктпо. 587/18 од 29. августа 2018. године одбијен је приговор пуномоћника оштећених поднет против решења Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2745/18 од 17. маја 2018. године.

У образложењу оспореног решења је наведено да су у оспореном решењу дати законити и правилни разлози због којих је одбачена кривична пријава, с обзиром на то да је утврђен идентитет полицијских службеника који су предузимали радње у вези са откривањем кривичног дела неовлашћено коришћење туђег возила и његовог извршиоца по кривичној пријави подносилаца и да нема доказа којима би били поткрепљени основи сумње да су полицијски службеници извршили кривично дело које им се ставља на терет, нити неко друго кривично дело за које се гоњење предузима по службеној дужности, као и да је Прво основно јавно тужилаштво дало правилну оцену достављених лекарских извештаја.

У одговору Министарства унутрашњих послова – Дирекција полиције – Полицијска управа за град Београд – Одељење за контролу рада 03.15.1.2 број ПО-1129/17 од 14. јуна 2021. године наведено је да је дана 21. априла 2017. године око 7.15 часова М. С. позвао путем телефона Дежурну службу ПС Младеновац и пријавио да је тог дана у временском периоду од 00.30 до 3.30 часова са паркинг простора, који је покривен видео надзором, у улици [REDACTED] отуђено путничко моторно возило које је у власништву његове супруге С. К, а да су се у возилу налазила његова лична документа и новац у износу од 3.200,00 евра. Полицијски службеници су извршили криминалистичко – технички преглед лица места и сачинили Извештај о форензичком прегледу лица места К. 114-187/17, те су изузели снимак видео камере са објекта предузећа „А.“, с обзиром на то да видео камера, на коју је указао подносилац кривичне пријаве, на кући деде М. С. није била у функцији, што је изазвало сумњу код полицијских службеника, да је можда та камера намерно била искључена у време извршења пријављеног кривичног дела, а које сумње су биле поткрепљене одређеним нелогичностима у исказима М. С. и С. К, те су

полицијски службеници ПС Младеновац о свему обавестили дежурног заменика Основног јавног тужилаштва у Младеновцу и вршиоца дужности шефа Одсека за сузбијање деликата на моторним возилима, Одељења за сузбијање имовинских деликата Управе криминалистичке полиције Полицијске управе за град Београд – Б. С. те је договорено да се подносиоци пријаве подвргну полиграфском тестирању, уколико буду на то пристали.

У одговору Министарства унутрашњих послова – Дирекција полиције – Полицијска управа за град Београд – Одељење за контролу рада 03.15.1.2 број ПО-1129/17 од 14. јуна 2021. године даље је наведено да је дана 21. априла 2017. године у ПУ за град Београд извршено полиграфско тестирање М. С. и С. С. о којем је полиграфски испитивач дао мишљење да се искази именованих не могу прихватити са несумњивом сигурношћу, те да су потребне даље провере у вези предметног кривичног дела, те су, по налогу вршиоца дужности јавног тужиоца Основног суда у Младеновцу И. К, полицијски службеници Ж. М. и Г. М. обавили разговор са М. С. о чему је сачињена службена белешка у којој је констатовано да М. С. нема примедбу на поступање полицијских службеника ПС Младеновац и ПУ за град Београд, а коју је испитивани М. С. без примедби потписао. Разговор са С. К. је обавио полицијски службеник Г. М. о чему је сачињена службена белешка у којој је наведено да С. К. нема примедбе на поступање полицијских службеника ПС Младеновац и ПУ за град Београд, а коју је С. С. (раније К.) без примедби потписала. Полицијски службеници ПС Младеновац су 21. априла 2017. године извршили преглед дворишта лица на које су подносиоци кривичне пријаве указали, као могуће извршиоце кривичног дела крађе њиховог возила.

У одговору Министарства унутрашњих послова – Дирекција полиције – Полицијска управа за град Београд – Одељење за контролу рада 03.15.1.2 број ПО-1129/17 од 14. јуна 2021. године затим је наведено да су М. и С. С. 9. маја 2017. године поднели кривичну пријаву против више службених лица Управе криминалистичке полиције ПУ за град Београд, као и против полицијског инспектора ПС Младеновац Ж. М. и још једног НН инспектора ПС Младеновац, поводом које је 18. маја 2017. године Прво основно јавно тужилаштво у Београду доставило Одељењу за контролу рада ПУ за град Београд захтев за прикупљање потребних обавештења Кт. 2727/17 којим је наложено утврђивање идентитета полицијских службеника и обављање разговора са њима на околности кривичне пријаве. У разговору овлашћеног полицијског службеника Одељења за контролу рада ПУ за град Београд са полицијским службеницима који су поступали према подносиоцима кривичне пријаве дана 21. априла 2017. године утврђено је да М. и С. С. нису били задржани, као и да су у просторије ПУ за град Београд доведени ради подвргавања полиграфском тестирању уз њихов пристанак и у договору са надлежним јавним тужиоцем, због сумње да се ради о лажном пријављивању, те је о свим предузетим радњама сачињен извештај ПО 1129/17 који је достављен Првом основном јавном тужилаштву у Београду дана 22. августа 2017. године, а Прво основно јавно тужилаштво је 15. септембра 2017. године наложило вршење додатних провера, што је и учињено, те је 11. децембра 2017. године надлежном јавном тужилаштву достављен извештај ПО 1129/17.

У одговору Министарства унутрашњих послова – Дирекција полиције – Полицијска управа за град Београд – Одељење за контролу рада 03.15.1.2 број ПО-1129/17 од 14. јуна 2021. године додатно је наведено да је Одељење за контролу рада у организационом саставу Бироа начелника ПУ за град Београд и хијерархијски и институционално изнад Управе криминалистичке полиције и полицијске станице, па самим тим и рад полицијских службеника наведеног одељења је независан у односу на полицијске службенике других организационих јединица.

4. Чланом 21. Устава утврђено је: да су пред Уставом и законом сви једнаки (став 1.); да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације (став 2.); да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (став 3.); да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима (став 4.).

Одредбама члана 25. Устава је утврђено: да је физички и психички интегритет неповредив (став 1.); да нико не може бити изложен мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању, нити подвргнут медицинским или научним огледима без свог слободно датог пристанка (став 2.).

Одредбама члана 27. Устава утврђено је: да свако има право на личну слободу и безбедност, а лишење слободе допуштено је само из разлога и у поступку који су предвиђени законом (став 1.); да лице које је лишено слободе од стране државног органа одмах се, на језику који разуме, обавештава о разлозима лишења слободе, о оптужби која му се ставља на терет као и о својим правима и има право да без одлагања о свом лишењу слободе обавести лице по свом избору (став 2.); да свако ко је лишен слободе има право жалбе суду, који је дужан да хитно одлучи о законитости лишења слободе и да нареди пуштање на слободу ако је лишење слободе било незаконито (став 3.); да казну која обухвата лишење слободе може изрећи само суд (став 4.).

Одредбама члана 28. Устава гарантује се: да се према лицу лишеном слободе мора поступати човечно и с уважавањем достојанства његове личности (став 1.); да је забрањено свако насиље према лицу лишеном слободе (став 2.); да је забрањено изнуђивање исказа (став 3.).

Одредбом члана 32. став 1. Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Чланом 36. Устава сваком се јемчи једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (став 1.); свако

има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (став 2.).

5. Испитујући испуњеност претпоставки за одлучивање у односу на истакнуту повреду права на слободу и безбедност из члана 27. Устава, коју подносиоци уставне жалбе заснивају на тврдњи да су били противправно лишени слободе 13 сати, јер су дана 21. априла 2017. године, у периоду од 9.00 до 22.00 сата, били у просторијама Полицијске управе за град Београд и Полицијске станице Младеновац, без могућности да исте својевољно напусте, Уставни суд је утврдио да је уставна жалба у овом делу изјављена после истека рока из члана 84. став 1. Закона.

Стога је, Уставни суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 2) Закона о Уставном суду, одбацио уставну жалбу као неблаговремену у односу на оспорене радње полицијских службеника Министарства унутрашњих послова – Полицијска управа за град Београд – Управа криминалистичке полиције и полицијских службеника Полицијске станице Младеновац од 21. априла 2017. године због истакнуте повреде права из члана 27. Устава, решавајући као у другом делу изреке.

6. Испитујући допуштеност уставне жалбе са аспекта садржине права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, коју подносиоци образлажу наводима да је оспореним решењима погрешно примењено материјално право у погледу утврђивања постојања основане сумње, Уставни суд указује на то да се самим подношењем кривичне пријаве не стиче право да се по поднетој кривичној пријави покрене кривични поступак, те да подносилац кривичне пријаве нема ни Уставом, ни законом зајемчено право да ће се против трећег лица водити кривични поступак, нити да ће лице које је окривљено бити и осуђено, односно да ће му бити изречена одређена кривична санкција. Стога се оштећени, односно подносилац кривичне пријаве из разлога што по кривичној пријави није покренут кривични поступак по службеној дужности, не може позивати на то да су решења о одбачају кривичне пријаве неправична. Овакав став је Уставни суд изразио у више својих одлука (видети нпр. Решење Уж-713/2008 од 27. јануара 2010. године). Исти став је заузео и Европски суд за људска права у пресуди донетој 6. априла 2004. године у предмету *Krzak против Пољске*, представка број 51515/99, ст. 23. до 25.), када је оценио да Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода не гарантује право да ће се против трећег лица покренути кривични поступак, нити да ће то лице бити осуђено.

Полазећи од наведеног, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, у овом делу одбацио уставну жалбу као *ratione personae* недопуштену у односу на право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, решавајући такође као у другом делу изреке.

7. Полазећи од навода уставне жалбе у односу на повреду права на једнаку заштиту права и на правно средство, зајемчених одредбама члана 36. Устава, Уставни суд је утврдио да уставна жалба не садржи ниједан навод који би се могао довести у везу са садржином права из члана 36. Устава. С тим у вези Уставни суд указује на то да се правом из члана 36. Устава, гарантује једнака заштита права пред судовима и другим државним органима, имаоцима јавних

овлашћења и органима аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и право да се у поступку по жалби или другом прописаном правном средству, пред органом више инстанце, испита законитост првостепене одлуке, Уставни суд указује да из садржине зајемченог права из члана 36. став 1. Устава следи да до ускраћивања једнаке заштите права пред судовима, односно другим органима и организацијама чије се радње и акти могу оспоравати уставном жалбом, може доћи пре свега неједнаким поступањем у истим чињеничним и правним ситуацијама. Међутим, подносиоци уставне жалбе нису навели у којим конкретним случајевима су надлежни органи кривичног гоњења у битно сличној или истој чињеничној и правној ситуацији поступали и одлучивали на другачији начин, нити су за своје тврдње приложили одговарајуће доказе, што представља претпоставку за утврђивање повреде права на једнаку заштиту права. Такође, Уставни суд је утврдио да су подносиоци уставне жалбе изјавили приговор против првостепеног решења, а како је о њему одлучивао надлежан другостепени орган, то су очигледно подносиоци искористили право на правно средство, при чему означено уставно право из члана 36. став 2. Устава не гарантује повољан исход жалбеног поступка, ако за тражену инстанциону заштиту није било правног основа. Стога је Уставни суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, и у овом делу уставну жалбу одбацио, решавајући као у другом делу изреке.

8. Оцењујући основаност навода уставне жалбе у односу на истакнуту повреду права на неповредивост физичког и психичког интегритета из члана 25. Устава и права на човечно поступање са лицем лишеним слободе гарантованог одредбама члана 28. Устава, Уставни суд је утврдио да подносиоци уставне жалбе повреду наведених права заснивају на тврдњи да су дана 21. априла 2017. године били изложени физичком и вербалном малтретирању од стране полицијских службеника ПУ за град Београд – Управа криминалистичке полиције и ПС Младеновац, као и да је спроведена истрага у предмету Првог основног јавног тужилаштва у Београду у предмету Кт. 2745/18 била неделотворна и неадекватна.

Стога је Уставни суд наводе подносилаца уставне жалбе у односу на истакнуту повреду забране злостављања из члана 28. Устава ценио у оквиру права на неповредивост психичког и физичког интегритета из члана 25. Устава.

Када је реч о материјалном аспект правна на неповредивост физичког и психичког интегритета утврђеног одредбама члана 25. Устава, Уставни суд указује на то да ово право јесте једна од темељних вредности демократског друштва, те представља забрану апсолутног карактера и не допушта никакво одступање, па чак ни у време рата или другог ванредног стања које угрожава опстанак становништва. Стога, када се говори о поступању са лицем лишеним слободе, Уставни суд додатно указује на то да је сваки облик злостављања забрањен, независно од околности и понашања жртве. Такође, Уставни суд указује и на то да захтеви истраге и несумњиво велике потешкоће које носи борба против криминала, те природа кривичног дела за које постоји сумња да је одређено лице извршило не могу бити оправдање за поступање којим се вређа физички и психички интегритет одређене особе.

Уставни суд даље констатује да приликом поступања са лицем лишеним слободе надлежни државни органи морају водити рачуна о томе да свако прибегавање физичкој сили која није неопходна због његовог понашања (активног/пасивног отпора) у начелу може довести до угрожавања или повреде његовог физичког и психичког интегритета. Што се тиче употребе силе од стране полиције, у ситуацијама одржавања реда, спречавања извршења кривичних дела, хватања наводних извршилаца казних дела и заштите себе и других појединаца, полицијски службеници имају право употребити одговарајућа средства принуде, укључујући и силу. Ипак, таква сила се сме употребити само ако је неопходна и не сме бити прекомерна (видети одлуку Европског суда за људска права у предмету *Иван Василев против Бугарске*, број представке 48130/99, од 12. априла 2007. године, став 63.). Прибегавање сили, које појединац није учинио нужним својим понашањем, умањује људско достојанство, те у начелу представља повреду забране злостављања (видети одлуку Европског суда за људска права у предмету *Кузменко против Русије*, број представке 18541/04, од 21. децембра 2010. године, став 41.). Уставни суд, на овом месту указује на праксу Европског суда за људска права у којој је утврђено да претња поступком који је забрањен чланом 3. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, под условом да је довољно стварна и непосредна, може доћи у сукоб са том одредбом (видети *Гефген против Немачке*, број представке 22978/05, од 1. јуна 2010. године, став 91.) Према томе, и претња неком појединцу мучењем може, у најмањем, представљати нељудски поступак.

Међутим, када се говори о материјалном аспекту члана 25. Устава, Уставни суд констатује да наводи о злостављању морају бити поткрепљени одговарајућим доказима. Европски суд за људска права је у својој пракси генерално примењивао доказни стандард „ван разумне сумње“ (видети пресуду *Ирска против Уједињеног Краљевства*, од 18. јануара 1978, серија А бр. 25, стр. 64-65, став 161.). Међутим, такав доказ може произлазити из коегзистенције довољно снажних, јасних и непротивречних закључака или сличних неоспорених чињеничних претпоставки (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Салман против Турске*, број представке 21986/93, од 27 јуна 2000. године, став 100.).

Са друге стране, постоји позитивна обавеза надлежних државних органа да поштују и заштите процесни аспект члана 25. Устава и члана 3. Европске конвенције, а који подразумева обавезу да се спроведе делотворна званична истрага у случају када појединац изнесе поткрепљену тврдњу да је од стране службених лица претрпео неки од облика злостављања. Иако обавеза истраге није обавеза постизања резултата, већ обавеза средстава, постоји неколико критеријума које истрага треба да испуни у сврху процесне обавезе из члана 25. Устава, односно члана 3. Европске конвенције.

Прво, делотворна истрага је она која је адекватна, односно истрага која може да омогући идентификацију и кажњавање одговорних (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Labita против Италије*, број представке 26772/95, од 6. априла 2000. године, став 131.).

Друго, да би се истрага могла сматрати делотворном, генерално се може сматрати неопходним да особе надлежне за спровођење истраге и особе које је спроводе буду независне од особе које су учествовале у догађајима, што значи не само непостојање хијерархијске или институционалне везе, већ и практичну независност (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Ramsahai и други против Холандије*, број представке 52391/99, од 15. маја 2007. године, став 325.)

Треће, истрага мора бити темељна, што значи да надлежни државни органи морају увек озбиљно настојати да утврде шта се десило и не треба да се ослоне на брзе или неосноване закључке ради завршетка истраге или као основу за њихове одлуке (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Assenov и други против Бугарске*, број представке 90/1997/874/1086, од 28. октобра 1998. године, став 103.)

Четврто, постоји обавеза да се одмах реагује и предузму мере чим се поднесе званична притужба. Чак и ако, стриктно говорећи, није поднета никаква притужба, истрага мора почети ако постоје довољно јасне индикације да се догодило злостављање (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Станимировић против Србије*, број представке 26088/06 од 18. октобра 2011. године, став 39.). Наиме, брз одговор надлежних власти суштински је важан за одржавање поверења јавности у њихово поштовање владавине права, као и за спречавање било каквог утиска о постојању неког договора или толеранције према незаконитим радњама (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Шилих против Словеније*, број представке 71463/01, од 9. априла 2009. године, став 195.)

Пето, делотворна истрага је она која има довољан елемент јавног испитивања да би се осигурала одговорност. Иако степен јавног испитивања може варирати, подносиоцу притужбе се мора омогућити делотворан приступ поступку истраге у свим случајевима (видети пресуду Европског суда за људска права у предмету *Ђекић и други против Србије*, бр. 32277/07, од 29. априла 2014. године, став 33.)

8.1. Применом наведених принципа на конкретан случај, Уставни суд је утврдио да су подносиоци уставне жалбе први пут изнели притужбе о злостављању од стране полиције након напуштања ПС Младеновац дана 21. априла 2017. године у 22.35 сати у Дому здравља Младеновац. Полазећи од тога да је у медицинској документацији ДЗ Младеновац од 21. априла 2017. године за М. С. констатовано да су утврђене „повреде пријављене полицији“, Уставни суд сматра да су тврдње подносилаца уставне жалбе, праћене телесним повредама које су констатоване лекарским прегледом, биле довољно озбиљне да су захтевале ефикасну званичну истрагу. Уставни суд је такође утврдио да су подносиоци уставне жалбе 9. маја 2017. године поднели кривичну пријаву против осам полицијских службеника, као и да је Прво основно јавно тужилаштво у Београду након девет дана (18. маја 2017. године) од пријема кривичне пријаве (9. маја 2017. године) поднело захтев за прикупљање потребних обавештења поводом критичног догађаја од 21. априла 2017. године које је поверило Полицијској управи за град Београд – Одељењу за контролу законитости у раду, као организационој јединици, која иако, у саставу

Полицијске управе за град Београд, није у хијерархијској подређености у односу на Управу криминалистичке полиције нити у односу на Полицијску станицу Младеновац.

Уставни суд је затим утврдио да је у току прикупљања потребних обавештења након утврђивања идентитета полицијских службеника који су дана 21. априла 2017. године предузимали радње поводом кривичне пријаве подносилаца због кривичног дела неовлашћено коришћење туђег возила, обављен разговор са сваким од њих, као и да су обављени разговори са подносиоцима кривичне пријаве, овде подносиоцима уставне жалбе и да је извршен увид у медицинску документацију на коју су се подносиоци кривичне пријаве позвали ради утврђивања повреда код оштећених, те је обављен разговор са сведоцима (полицијским службеницима) који су имали непосредна и посредна сазнања о критичном догађају, те су тако изведени сви докази које је надлежно тужилаштво сматрало неопходним.

Уставни суд је увидом у свеобухватну документацију утврдио да је оспореним решењем Вишег јавног тужилаштва у Београду Ктпо. 2745/18 од 17. маја 2018. године правноснажно одбачена кривична пријава подносилаца уставне жалбе с обзиром на то да у том предмету нема доказа, осим тврдњи подносилаца уставне жалбе, да су полицијски службеници према подносиоцима уставне жалбе прекорачили службена овлашћења и да су их злостављали дана 21. априла 2017. године. Са друге стране, у службеној белешци ПС Младеновац о обавештењу примљеном од грађанина М. С. од 21. априла 2017. године, коју је подносилац уставне жалбе потписао без примедби, је констатовано: да је давање обавештења започето у 19.00 часова и да је трајало до 20.15 сати; да он нема никаквих примедби на поступање полицијских службеника ПС Младеновац и ПУ за град Београд и да је пристао на давање обавештења дуже од законом предвиђеног времена. Службену белешку ПС Младеновац од 21. априла 2017. године о обавештењу примљеном од грађана С. К. је потписала без примедби, са констатацијом: да је пристала на давање обавештења дуже од законом предвиђеног времена; док се подносиатељка уставне жалбе приликом давања изјаве 8. децембра 2017. године (Одељење за контролу законитости у раду ПО. 1129/17) није жалила на физичко малтретирање и изјавила је да је испитивана само у ПС Младеновац, а да је у просторијама УКУП ПУ за град Београд њено кретање било ограничено, јер није смела ни до тоалета да оде, те је изјавила да није тучена од стране полицијски службеника ПУ за град Београд нити од стране службеника ПС Младеновац, те да нема никакве повреде, али има примедбу на психичко малтретирање онако како је наведено у њеној кривичној пријави (полицијски службеник „С.“ јој је „псовао мајку“, говорио да „не једе говна“, питао је „шта она бела ради са њим црним“, називао ју је „скривеном шиптарком“, означио је за маску банде и претио притвором од 30 дана јер је њен супруг све признао“, док је полицијски службеник „Р.“ „нудио ракију и таблете, па ју је обавестио да је њеном мужу одређен притвор у трајању од 30 дана, те да ће јој због тога одузети двоје малолетне деце“, да је полицијски службеник ПС Младеновац Ж. М. „приликом испитивања њеног супруга отворио врата када је позивао Центар за социјални рад, тако да је она чула да говори да су спремна кола да по њиховом позиву оду по децу и воде их у Звечанску, што је она чула

јер се налазила у суседној канцеларији“, цитирани су наводи из кривичне пријаве од 9. маја 2017. године, с тим да за полицијског службеника ПС Младеновац НН нема навода у кривичној пријави којима би се он теретио за злостављање и мучење С. С. (напомена Уставног суда).

Надаље, из медицинске документације за подносиоца уставне жалбе М. С. произлази да је идентитет лица које је прегледано дана 21. априла 2017. године у 22.35 сати у Дому здравља М. утврђен на основу исказа Р. В. (наведено да је отац подносиоца уставне жалбе) јер подносилац код себе није имао лична документа; да су том приликом констатоване повреде – еритем (црвенило) у пределу леве слепоочнице, дискретан оток левог горњег капка, пар сићушних еритематозних тачкица у пределу леве бубрежне ложе, а на десном колену траг од притиска нечег тврдог, без црвенила. Из медицинске документације Ургентног центра, Клиничког центра Србије од 22. априла 2017. године произлази да је подносилац уставне жалбе био подвргнут неурохирушком, ортопедском и општем хируршком прегледу, да нису констатоване фрактуре, да радиолошким прегледом абдомена нису уочене трауматске лезије паренхиматозних органа у абдомену, нити је уочена слободна течност у абдомену и малој карлици, а приказана плућа су очуване транспаренције, да му је дата медикаментозна терапија и савет за мировањем и контролом по потреби. Из лекарске документације Дома здравља Р. у Београду од 26. априла 2017. године утврђено је да подносилац уставне жалбе прегледан од стране неуропсихијатра, да му је препоручена медикаментозна терапија и да је упућен на даљи дијагностички преглед, с тим да није достављена медицинска документација о даљим предузетим лекарским прегледима и дијагнозама.

Полазећи од наведеног Уставни суд не може утврдити „изван разумне сумње“ да су повреде које су констатоване у достављеној медицинској документацији подносиоцу уставне жалбе нанете критичног дана 21. априла 2017. године од стране полицијских службеника ПУ за град Београд – Управа криминалистичке полиције или ПС Младеновац. Наведено најпре због тога што је подносилац уставне жалбе у просторијама ПС Младеновац након давања изјаве у 20.15 сати потписао службену белешку од 21. априла 2017. године у којој је констатовано да нема никаквих примедби на поступање полицијских службеника ПС Младеновац и ПУ за град Београд, као и због тога што се његове тврдње у кривичној пријави о поступцима полицијских службеника (шамарање од стране осморице полицијских службеника, шутирање у стомак, бичевање по длановима, дављење пластичном кесом) у битном не могу довести у везу са повредама које су констатоване у лекарском извештају Дома здравља М. (црвенило у пределу леве слепоочнице, дискретан оток левог горњег капка, пар сићушних еритематозних тачкица у пределу леве бубрежне ложе, а на десном колену траг од притиска нечег тврдог, без црвенила), а други изведени докази не указују несумњиво на то да повреде које су констатоване у медицинској документацији ДЗ М. од 21. априла 2017. године у 22.35 сати, нису могле настати након напуштања Полицијске станице у Младеновцу. Наиме, Уставни суд је из списка предмета Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2745/18 утврдио да из исказа полицијског службеника Б. С. од 7. јула 2017. године (Одељење за контролу законитости у раду), произлази да је он у раним

јутарњим часовима 22. априла 2017. године од стране колеге из ПС Младеновац обавештен да су се подносиоци уставне жалбе жалили на поступање полицијских службеника док су били у Београду и да су се појавили у ПС Младеновац са медицинском документацијом о задобијеним повредама, као и да су подносиоци уставне жалбе напустили ПС Младеновац око 21.00 сат дана 21. априла 2017. године, што је снимљено сигурносном камером, на ком снимку се не виде повреде, а из достављене медицинске документације произлази да је преглед у Дому здравља М. обављен тек у 22.35 сати и да је подносилац уставне жалбе дошао у пратњи оца, да је тврдио да је претучен од стране полицијских инспектора у Београду који су га саслушавали у периоду од 15 сати до 17 сати, те да су констатоване повреде „пријављене полицији“, а да је у Ургентном центру Клиничког центра Србије прегледан сутрадан (22. априла 2017. године).

Приликом оцене основаности навода о истакнутој повреди права на неповредивост психичког и физичког интегритета, зајемченог одредбама члана 25. Устава подносиоца уставне жалбе М. С., поред напред наведеног, Уставни суд је, нарочито, имао у виду да је подносилац у уставној жалби наводио контрадикторне тврдње о критичном догађају, што, по оцени Суда, умањује веру у истинитост свих његових оптужби против полицијских службеника на које указује у уставној жалби.

Што се тиче навода подносиоца уставне жалбе С. С. у погледу психичког малтретирања, Уставни суд је из прибављене документације утврдио да је подносиоца уставне жалбе приликом давања обавештења пред Одељењем за контролу законитости у раду ПО. 1129/17 од 8. децембра 2017. године изјавила да није саслушавана у просторијама УКП ПУ за град Београд, већ је саслушавана само у ПС Младеновац у погледу навода из кривичне пријаве коју је поднела због крађе свог возила, а како из навода поднете кривичне пријаве од 9. маја 2017. године произлази да је подносиоца уставне жалбе доживела као претњу, пре свега, телефонски разговор који се одвијао између полицијског службеника Ж. М. и Центра за социјални рад, којем она није присуствовала већ је случајно чула док је чекала у суседној просторији, као и наводе полицијског службеника „С.“ који јој је рекао да је њен муж све признао и да ће им због учињеног кривичног дела бити одређен притвор у трајању од 30 дана, Уставни суд налази да се не могу прихватити као основани наводи уставне жалбе да је наведеним поступањем полицијских службеника дошло до повреде Уставом гарантованих права на чију повреду подносиоца указује у уставној жалби. Наведено стога што подносиоца уставне жалбе ниједним наводом у кривичној пријави, нити пред овлашћеним службеним лицем Одељења за контролу законитости у раду није указала да су полицијски службеници у просторијама ПС Младеновац, где је једино била саслушавана дана 21. априла 2017. године у периоду од 20,40 до 21,30 часова, применили било које недозвољено средство или недопуштен начин у намери да изнуде исказ или неку другу изјаву од подносиоца уставне жалбе, док се садржина телефонског разговора који је случајно чула, у преподневним часовима тог дана у просторијама УКП ПУ за град Београд, а који се није ни одвијао у просторији у којој је она била присутна, не може сматрати повредом права из члана 25. у вези са чланом 28. став 3. Устава.

По оцени Уставног суда, до повреде Уставом гарантованих права на које се подносиатеља уставне жалбе позива није довео ни разговор са полицијским службеником „С.“ у просторијама УКП ПУ за град Београд, с обзиром на то да из навода уставне жалбе и прибављене документације произлази да се ради о неформалном (неслужбеном) разговору са супругом лица са којим се у одвојеној просторији одвијао службени разговор, а у којем полицијски службеник указује на могућност одређивања притвора уколико постоје докази који указују на основу сумњу да је она извршила кривично дело, у конкретном – признање њеног супруга да су заједно извршили кривично дело.

Наиме, Уставни суд је утврдио, из навода уставне жалбе и службене белешке Одељења за контролу законитости у раду ПО. 1129/17 од 8. децембра 2017. године, да са подносиатељком уставне жалбе није обављен службени разговор у просторијама УКП ПУ за град Београд у току дана 21. априла 2017. године, већ је то учињено истог дана у вечерњим сатима у просторијама ПС Младеновац у које су подносиатеља уставне жалбе и њен супруг доведени заједно, па је у том заједничком путу до Младеновца у разговору са својим супругом могла да сазна садржину његовог разговора са полицијским службеником у Београду, те се стога тврдње полицијског службеника „С.“ да је њен супруг „признао извршење кривичног дела“, иако су нетачне и дате пре њеног званичног испитивања у ПС Младеновац, у околностима конкретног случаја, не могу сматрати „психичким малтретирањем“ у циљу изнуђивања исказа, како је наведено у уставној жалби.

Решењем Вишег јавног тужилаштва у Београду Ктпо. 2745/18 од 17. маја 2018. године правноснажно је одбачена кривична пријава подносилаца уставне жалбе с обзиром на то да, поред тога што пријављени полицијски службеници негирају извршење кривичних дела, ни подносиатеља кривичне пријаве у свом усменом исказу није навела да је била физички малтретирана, као и да је у службеној белешци од 21. априла 2017. године констатовано да подносилац кривичне пријаве није имао примедбе на поступање полицијских службеника, те да се на снимку сигурносних камера у Полицијској станици Младеновац не виде било какве повреде код подносилаца кривичне пријаве, а у медицинској документацији Дома здравља М. од 21. априла 2017. године, у којој су констатоване повреде код М. С, констатовано је да лице, које је прегледано, код себе није имало лична документа, те није било могуће несумњиво утврдити његов идентитет, док је остала медицинска документације каснијег датума, а не постоји ниједан други доказ којим би били поткрепљени наводи кривичне пријаве.

Уставни суд, на основу напред наведеног, сматра да је Прво основно јавно тужилаштво у Београду у кратком року од сазнања за критични догађај од 21. априла 2017. године предузело хитне мере како би се детаљно и свеобухватно утврдило чињенично стање у вези са поступањем полицијских службеника према подносиоцима уставне жалбе.

По оцени Уставног суда, предузете истражне радње су довеле до идентификације лица која су критичног дана 21. априла 2017. године учествовала у саслушавању, односно узимању обавештења од грађана поводом

кривичне пријаве коју су подносиоци уставне жалбе поднели због нестанка њиховог возила.

Уставни суд је затим утврдио да су полицијски службеници Одељења за контролу законитости у раду ПУ за град Београд који су прикупљали потребна обавештења поводом кривичне пријаве подносилаца уставне жалбе због кривичног дела злостављања и мучења из члана 137. Кривичног законика од стране полицијских службеника УКП ПУ за град Београд и ПС Младеновац били хијерархијски независни од полицијских службеника који су били пријављени за извршење кривичног дела злостављања и мучења.

Полазећи од наведеног, а имајући у виду да, насупрот мишљењу подносилаца уставне жалбе, Уставни суд сматра да су надлежни органи кривичног гоњења предузели све расположиве мере из своје надлежности, како би се утврдило шта се критичног дана заиста десило, те да је истрага поводом критичног догађаја од 21. априла 2017. године у просторијама Управе криминалистичке полиције ПУ за град Београд и ПС Младеновац испунила захтеве адекватности, непристрасности, темељности и хитности. Стога Уставни суд, у конкретним околностима случаја, не може утврдити повреду права на неповредивост психичког и физичког интегритета, зајемченог чланом 25. Устава.

Уставни суд је утврдио да оспореним решењима Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт. 2745/18 од 17. маја 2018. године и Вишег јавног тужилаштва у Београду Ктпо. 587/18 од 29. августа 2018. године и радњама полицијских службеника Министарства унутрашњих послова – ПУ за град Београд – Управа криминалистичке полиције и ПС Младеновац од 21. априла 2017. године подносиоцима уставне жалбе није повређено право из члана 25. Устава, те је, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду, у овом делу одбио уставну жалбу као неосновану и одлучио као у првом делу изреке.

9. Што се тиче истакнуте повреде начела забране дискриминације зајемченог одредбом члана 21. Устава, коју подносиоци образлажу наводима да су вербално злостављање и увреде на националној, расној и верској основи занемарене од стране Вишег јавног тужилаштва без икаквог образложења, Уставни суд указује да је забрана дискриминације једно од Уставом утврђених начела у складу са којим се остварују сва Уставом зајемчена права и слободе, те је стога повреда означеног уставног начела акцесорне природе, што значи да може бити везана само за истовремено учињену повреду или ускраћивање неког одређеног уставног права или слободе. Како у конкретном случају таква повреда права није утврђена, Уставни суд је оценио да нема основа за позивање подносиоца уставне жалбе на повреду начела забране дискриминације.

Стога је и у овом делу Уставни суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, одбацио уставну жалбу, јер нису испуњене Уставом и Законом утврђене претпоставке за вођење поступка, решавајући као у другом делу изреке.

10. С обзиром на све наведено, Уставни суд је, на основу одредаба члана 42б став 1. тачка 1), члана 45. тачка 9) и члана 46. тачка 9) Закона о

Уставном суду, као и члана 89. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 103/13), донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Снежана Марковић, с.р.

За тачност отправка:

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realizovan uz podršku Trust fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.eoe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su Vam potrebne dodatne informacije, pogledajte detaljnu naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund (www.eoe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.eoe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Obaveštenje o praksi Suda br. 105

februar 2008.

Guja protiv Moldavije (Guja v. Moldova) - 14277/04
presuda od 12.2.2008. godine [Veliko veće]

Član 10

Član 10, stav 1

Sloboda saopštavanja informacija

Otkaz zaposlenom u Glavnom tužilaštvu zbog davanja štampi dokaza o očiglednom mešanju vlasti u krivični postupak: *povreda*

Činjenice: Predsednik Moldavije je januara 2003. održao govor u kojem je istakao potrebu borbe protiv korupcije i pozvao organe za sprovođenje zakona da se ne obaziru na neprimereni pritisak javnih funkcionera. Ovaj govor je objavljen u medijima. Nekoliko dana kasnije, podnosilac predstavke, koji je bio načelnik Odeljenja za štampu Glavnog tužilaštva, prosledio je jednom listu sa nacionalnom pokrivenošću dva dopisa koje je ovaj organ primio. Nijedan dopis nije bio označen kao poverljiv. Prvi je predstavljao dopis potpredsednika Skupštine glavnom tužiocu, uz koji je priloženo pismo četvorice policajaca koji su zahtevali zaštitu od gonjenja nakon što su optuženi za nezakonito lišenje slobode i zlostavljanje pritvorenika. U dopisu su izraženi kritički stavovi o Glavnom tužilaštvu i pohvaljeni policajci, za koje je rečeno da pripadaju „jednom od najboljih timova“ u ministarstvu. Potpredsednik Skupštine na kraju moli glavnog tužioca da „se lično angažuje u ovom predmetu i da ga reši strogo u skladu sa zakonom“. Drugi dopis je jedan zamenik ministra uputio zameniku glavnog tužioca i u njemu naveo da je jedan od tih policajaca ranije osuđen za napade na zatvorenike, ali da je kasnije pomilovan.

Nakon što je primio dopise, list je objavio članak u kojem je opisao antikorupcijsku kampanju predsednika i ukazao na rasprostranjenost zloupotrebe položaja u Moldaviji. Pomenio je očigledne pokušaje potpredsednika Skupštine da zaštiti četvoricu policajaca i objavio je primerke oba dopisa. Podnosilac predstavke je kasnije priznao da je on bio taj koji je listu prosledio dopise, ali je izjavio da je to učinio u skladu sa antikorupcijskom kampanjom predsednika, kako bi stvorio pozitivnu sliku o radu Glavnog tužilaštva, i dodao da dopisi nisu

bili poverljivi. On je, međutim, otpušten zato što se nije konsultovao sa kolegama i zato što je obelodanio dokumenta koja su navodno bila tajna. Njegov pokušaj da se vrati na posao obraćanjem građanskim sudovima bio je neuspešan.

Pravo: Sud nije ranije imao priliku da razmatra predmet u kojem je državni službenik javno obelodanio interne informacije. Primetio je da državni službenici mogu tokom rada postati svesni internih informacija, uključujući i tajne informacije, čije je obelodanjivanje ili objavljivanje od velikog javnog interesa. Državni službenik ili zaposleni u javnom sektoru koji ukaže na nezakonito ponašanje ili nepravilnosti na radnom mestu bi stoga u određenim okolnostima trebalo da uživa zaštitu, na primer, u slučaju da je državni službenik ili zaposleni jedina osoba ili deo manje grupe ljudi koja je svesna onoga što se događa a time i najpozvanija da reaguje. U takvim slučajevima bi državni službenik prvenstveno trebalo da ukaže na takvu nepravilnost svom nadređenom ili drugom nadležnom organu ili telu. Javno obelodanjivanje takvih informacija moguće je samo kada je to očigledno neizvodljivo i to kao krajnja mogućnost.

Sud je morao da razmotri razne faktore prilikom utvrđivanja srazmernosti mešanja u slobodu izražavanja državnog službenika u ovakvim slučajevima. Prvi se odnosio na dostupnost drugih delotvornih sredstava za ispravljanje nepravilnosti. Sud je primetio da, s obzirom na nepostojanje zakona ili internih propisa kojima se uređuje prijavljivanje nepravilnosti, podnosilac predstavke nije mogao da se obrati nijednom drugom organu osim svojim nadređenima i da nije propisan nikakav postupak za prijavljivanje takvih nepravilnosti. Glavni tužilac nije pokazao nikakvu nameru da reaguje na dopis potpredsednika Skupštine, već je, naprotiv, odavao utisak da je poklekao pod političkim pritiskom. Javno saopštavanje informacija, pa čak i novinama, moglo bi se u konkretnom slučaju smatrati opravdanim. Drugo pitanje se odnosilo na postojanje javnog interesa za obelodanjivanje ovih informacija. Sud po ovom pitanju nije mogao da prihvati da je potpredsednik Skupštine svojim dopisom glavnom tužiocu isključivo nameravao da prosledi pismo policajaca nadležnom telu i – uprkos sugestiji da slučaj razmotri „strogo u skladu sa zakonom“ – nije mogao da isključi mogućnost da je na Glavno tužilaštvo vršen pritisak. Takođe je primetio da je predsednik Moldavije pokrenuo aktivnu kampanju protiv mešanja političara u krivičnopravni sistem i da su moldavski mediji naširoko izveštavali o ovoj temi. Dopisi koje je podnosilac predstavke obelodanio odnosili su se na pitanja od velikog značaja u jednoj demokratskoj zemlji – kao što su podela vlasti, neprimereno ponašanje političara na visokom položaju i odnos Države prema brutalnosti policije – pitanja o kojima je javnost imala legitimni interes da bude informisana. Stoga je postojao javni interes da se dopisi obelodane. Treći faktor, a to je da li su obelodanjene informacije bile autentične, nije bio sporan. U pogledu štete koju bi javni organ o kojem je reč pretrpeo, Sud je zaključio da je, uprkos negativnim efektima koje je obelodanjivanje nesumnjivo imalo po tužilaštvo, javni interes za objavljivanje informacija o neprimerenim pritiscima i nepravilnostima u okviru tog organa bio toliko značajan da je prevagnuo nad interesom za očuvanje javnog poverenja u njegovu nezavisnost. U pogledu pitanja da li je podnosilac predstavke obelodanio informacije u dobroj veri, Sud nije imao razloga da veruje da je podnosilac predstavke bio motivisan željom da stekne ličnu korist, ličnim animozitetom prema poslodavcu ili da je imao neki drugi skriveni motiv. Poslednji faktor koji je Sud razmatrao u pogledu pitanja srazmernosti odnosio se na sankciju protiv podnosioca predstavke. Sud je ovde primetio da mu je određena najstroža moguća sankcija (otpuštanje). Pored negativnih efekata na karijeru podnosioca predstavke, ova sankcija je takođe verovatno imala ozbiljan obeshrabrujući efekat na državne službenike i zaposlene uopšte, jer su mediji podrobno izveštavali o predmetu podnosioca predstavke. Tako stroga sankcija je mogla samo da odvraća ostale od prijavljivanja nepravilnosti i Sud je zaključio da ju je teško opravdati.

Nakon što je odmerio sve interese u ovom predmetu, Sud je zaključio da mešanje u pravo podnosioca predstavke na slobodu izražavanja, naročito na njegovu slobodu da saopštava informacije nije bilo „neophodno u demokratskom društvu“.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Član 41 – 10.000 evra na ime nematerijalne štete.

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava Ovaj kratak pregled Sekretarijata ne obavezuje Sud.

Obaveštenja o praksi Suda dostupna su na sledećem linku: [Case-Law Information Notes](#)

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Engleski i francuski predstavljaju službene jezike Evropskog suda za ljudska prava. Ovaj prevod je realizovan uz podršku Trast fonda za ljudska prava Saveta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. Može se preuzeti iz baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud prosledio. Može se objavljivati u nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede ceo naslov predmeta, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i uz pominjanje Trast fonda za ljudska prava. Molimo Vas da kontaktirate publishing@echr.coe.int ukoliko nameravate da koristite bilo koji deo ovog prevoda u komercijalne svrhe.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of human rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. godina. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund) i nije obavezujući za Sud. Više informacija može se pronaći u punoj izjavi o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informator o sudskoj praksi Suda br. 143

jul 2011. godine

Heinisch protiv Njemačke - 28274/08

Presuda od 21.7.2011. godine [Peto odjeljenje]

Član 10

Član 10 stav 1

Sloboda saopštavanja informacija

Otpuštanje medicinske sestre od strane privatnog poslodavca za podnošenje krivične prijave u kojoj navodi propuste prilikom pružanja njege: *utvrđena je povreda*

Činjenice – Podnositeljka predstavke bila je zaposlena kao gerijatrijska sestra u staračkom domu za kompaniju koja je bila u većinskom vlasništvu berlinskog Land-a. U periodu između januara 2003. i oktobra 2004. godine ona i kolege redovno su rukovodstvu ukazivali na to da su preopterećeni zbog manjka osoblja i da se usluge ne dokumentuju na odgovarajući način. Nakon inspekcije, medicinski odbor za reviziju fonda zdravstvenog osiguranja uočio je ozbiljne propuste prilikom pružanja njege, uključujući nedovoljan broj osoblja i nezadovoljavajuću njegu i dokumentaciju o ukazanoj njezi. Novembra 2004. godine pravni zastupnik podnositeljke predstavke pisao je kompaniji ističući kadrovske probleme i raspitujući se o tome kako kompanija namjerava da izbjegne krivičnu odgovornost. Kada je kompanija odbacila optužbe, on je podnio krivičnu prijavu iznoseći tvrdnje o teškoj prevari zbog toga što kompanija svjesno nije obezbijedila njegu visokog kvaliteta koju je najavljivala u svojim reklamama, kao i što je sistematski pokušavala da prikrije probleme i tjerala osoblje da falsifikuju izvještaje o uslugama. Januara 2005. godine državno tužilaštvo obustavilo je prethodne istrage koje je pokrenulo. Istog mjeseca podnositeljka predstavke otpuštena je odlukom koja na snagu stupa 31. marta, zbog ponovljenih odsustvovanja sa posla usljed bolesti. Nakon toga sindikat i prijatelji podnositeljke predstavke objavili su letak u kojem njeno otpuštanje nazivaju "političkom disciplinskom mjerom koja se preduzima kako bi se zaposleni učutkali" i pominju krivičnu prijavu. Zatim je kompanija, koja ranije nije znala za krivičnu prijavu, otpustila podnositeljku predstavke bez otkaznog roka, sumnjajući da je ona pokrenula pripremu i distribuciju tog letka. Domaći sudovi odbacili su žalbe podnositeljke predstavke u vezi sa njenim otpuštanjem nakon

saznanja da je njena krivična prijava obezbjedila "snažan razlog" za okončanje njenog radnog odnosa bez otkaznog roka.

Pravo – Član 10: Postojala je opšta saglasnost da se krivična prijava koju je podnijel podnositeljka predstavke morala posmatrati kao ukazivanje na nepravilnosti (*zviždanje*), u okviru člana 10, a da su njeno otpuštanje koje je uslijedilo i s tim povezane odluke domaćih sudova zadirali u njeno pravo na slobodu izražavanja. To zadiranje bilo je propisano zakonom i težilo je legitimnom cilju zaštite ugleda i prava drugih, odnosno poslovnog ugleda i interesa poslodavca podnositeljke predstavke.

Što se tiče srazmjernosti ovog zadiranja, Sud je smatrao da su principi i kriterijumi ustanovljeni u predmetu *Guja protiv Moldavije**, slučaju zaposlenog u javnom sektoru, takođe primjenjivi na radne odnose iz privatnog prava i da treba da se koriste da se odmjeri pravo zaposlenog da signalizira nezakonito ponašanje ili radnje svog poslodavca i pravo poslodavca na zaštitu svog ugleda i poslovnih interesa.

Imajući u vidu posebnu ranjivost starijih pacijenata i potrebu da se spriječi zloupotreba, neosporno je da su otkrivene informacije bile od javnog interesa i time je zadovoljen prvi od kriterijuma iz slučaja *Guja*. Što se tiče drugog kriterijuma, da li je bilo moguće koristiti alternativne kanale u cilju otkrivanja informacija, do trenutka kada je podnositeljka predstavke podnijela krivičnu prijavu, ona je već nebrojeno puta obavijestila svoje pretpostavljene da je preopterećena i upozorila ih na mogućnost podnošenja krivične prijave. Tačno je da se pravna kvalifikacija ponašanja poslodavca kao teške prevare po prvi put spominje u krivičnoj prijavi, ali podnositeljka predstavke je već otkrila svom poslodavcu činjenične okolnosti na kojima se zasniva ta prijava, a nije bilo dovoljno dokaza da se pobije njena tvrdnja da bi dalje interne žalbe bile nedjelotvorne. Što se tiče sledećeg kriterijuma, da li su otkrivene informacije autentične, tvrdnje podnositeljke predstavke nisu bile bez činjenične osnove (medicinski odbor za reviziju takođe je kritikovao iste nedostatke), i nije bilo dokaza na osnovu kojih bi se ustanovilo da je ona svjesno ili zlonamjerno prijavila netačne informacije. Činjenica da su prethodne istrage prekinute nije nužno značila da su tvrdnje u osnovi krivične prijave od samog početka bile zlonamjerne ili bez činjeničnog osnova. Nije bilo razloga da se sumnja da je podnositeljka predstavke zadovoljila i četvrti kriterijum: postupanje u dobroj namjeri. Iako je u određenoj mjeri bilo pretjerivanja i generalizacije u formulaciji njene krivične prijave, njene tvrdnje nisu u potpunosti bez činjeničnog osnova i ne predstavljaju bezrazložni lični napad na svog poslodavca. Nadalje, pošto je zaključeno da je eksterno izvještavanje bilo neophodno, ona nije odmah otišla u medije ili razdijelila letke, već je umjesto toga potražila pomoć i savjet advokata, sa ciljem podnošenja krivične prijave. Što se tiče petog kriterijuma, šteti koja je nanijeta njenom poslodavcu, iako su tvrdnje podnositeljke predstavke sigurno išle na štetu kompanije, javni interes po pitanju informisanosti o propustima u obezbjeđivanju institucionalne njege starijim licima od strane kompanije čiji je vlasnik država bio je toliko važan da je prevagnuo nad interesima zaštite poslovne reputacije i interesa neke kompanije. Na kraju, što se tiče težine sankcija, podnositeljka predstavke dobila je najtežu moguću kaznu po radnom pravu. To ne samo da je imalo negativan odraz na njenu karijeru, već je moglo imati i ozbiljan negativni efekat i na druge zaposlene u kompaniji i zaposlene u pružanju usluga njege generalno, obeshrabrujući na taj način prijavljivanje u sferi u kojoj pacijenti često nisu u stanju da brane svoja sopstvena prava i gdje bi članovi osoblja za njegu bolesnika prvi bili svjesni propusta prilikom pružanja njege.

Stoga je otpuštanje podnositeljke predstavke bez otkaznog roka bilo nesrazmjerno i domaći sudovi nisu uspjeli postići pravičnu ravnotežu između

potrebe da se zaštiti ugled poslodavca i potrebe da se zaštiti pravo podnositeljke predstavke na slobodu izražavanja.

Zaključak: utvrđena je povreda (jednoglasno).

Član 41: 10.000 eura na ime nematerijalne štete.

* *Guja protiv Moldavije* [GC], br. 14277/04, 12. februar 2008. godine, Informator o sudskoj praksi br. 105.

Informatori o sudskoj praksi

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. godina.

Zvanični jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On nije obavezujući za Sud i Sud ne preuzima odgovornost za njegov kvalitet. Prevod se može preuzeti sa baze podataka o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili sa bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud dostavio. Prevod se može reprodukovati za nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede puni naziv predmeta, sa gore navedenom izjavom o autorskim pravima i pominjanjem Fonda za ljudska prava. Ukoliko je namjera da se bilo koji dio ovog prevoda upotrijebi za komercijalne svrhe, molimo vas da se obratite na adresu publishing@echr.coe.int

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: Уж-8996/2014
_____ 2017. године
Београд

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда Весна Илић Прелић, председник Већа, и судије Братислав Ђокић, др Милан Шкулић, Мирослав Николић, др Драгана Коларић, Татјана Бабић, др Милан Марковић и мр Томислав Стојковић, чланови Већа, чланови Већа, у поступку по уставној жалби [REDACTED] из Аранђеловца, на основу члана 167. став 4. у вези са чланом 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 23. марта 2017. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Усваја се уставна жалба [REDACTED] и утврђује да је ставом 2. изреке пресуде Основног суда у Аранђеловцу П. 13475/11 од 17. априла 2014. године и пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године, у делу у којем је одлучено о трошковима парничног поступка, подносиоци уставне жалбе повређено право на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, док се у преосталом делу уставна жалба одбацује.

2. Поништава се пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године, у делу у којем је одлучено о трошковима парничног поступка, и одређује да тај суд поново одлучи о жалби подносиоцике уставне жалбе поднетој против става 2. изреке пресуде Основног суда у Аранђеловцу П. 13475/11 од 17. априла 2014. године.

Образложење

1. [REDACTED] из Аранђеловца поднела је Уставном суду, 17. децембра 2014. године, уставну жалбу против пресуде Основног суда у Аранђеловцу П. 13475/11 од 17. априла 2014. године и пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године, због повреде права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије и права на имовину из члана 58. Устава.

У уставној жалби је, између осталог, наведено: да одлука о трошковима парничног поступка није донета у складу са важећом Адвокатском тарифом, јер је вредност спора одређена на износ од 400.000,00 динара, по

kojoj vrednosti spora, sastav podneska iznosi 6.000,00 dinara, a pristup na svedeno ročište iznosi 7.500,00 dinara, da je podnosilac obavezan da prituženoj plati troškove postupka na ime takse za tužbu i odluku koji nisu trošak pritužene, već njen sopstveni, da ove žalbene navode žalbeni sud uopšte nije razmotrio, te je mimo zakona obavezana podnosilac da plati troškove preko važeće Advokatske tarife, kao i da tuženoj plati troškove koje je ona lično snosila.

Podnosilac ustavne žalbe je predložila da Ustavni sud usvoji ustavnu žalbu, utvrdi povredu označenih ustavnih prava i poništi osporene parnične presude.

2. Согласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су неопријена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту. Поступак по уставној жалби се, у смислу члана 175. став 3. Устава, уређује законом.

У току поступка пружања уставносудске заштите, поводом неспитивања основаности уставне жалбе у границама захтева истакнутог у њој, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је, у спроведеном поступку, извршио увид у приложену документацију и списе предмета Основног суда у Аранђеловцу П. 13475/11, те је утврдио следеће чињенице и околности од значаја за одлучивање у овој уставносудској ствари:

Тужилац [REDACTED] овде подносилац уставне жалбе, поднела је тужбу Основном суду у Аранђеловцу против тужених [REDACTED] ради утврђења недопуштености извршења – рушења дела стамбеног објекта. У тужби је вредност предмет спора означена у новчаном износу од 400.000,00 динара.

Основни суд у Аранђеловцу је оспореном пресудом П. 13475/11 од 17. априла 2014. године, у ставу 1. изреке, одбио као неоснован тужбени захтев, док је, у ставу 2. изреке, обавезао тужилаца да притуžеној накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 217.000,00 динара, и то износ од 16.500,00 динара на име састава одговора на тужбу, износ од 16.500,00 динара на име састава образложеног поднеска, износе од по 18.000,00 динара на име приступа адвоката на пет одржаних рочишта, износе од по 9.750,00 динара на име приступа адвоката на шест неодржаних рочишта и износе од по 17.800,00 на име таксе на тужбу и одлуку.

Тужилац је у жалби оспорила и одлуку о трошковима поступка и у наведеном правном средству је навела да одлука о трошковима парничног поступка није донета у складу са важећом Адвокатском тарифом, јер је вредност спора одређена на износ од 400.000,00 динара, по којој вредности спора, састав поднеска износи 6.000,00 динара, а приступ на одржано рочиште износи 7.500,00 динара, као и то да је обавезана да притуžеној плати трошкове

поступка на име таксе на тужбу и одлуку који нису трошак првостужене, већ њен сопствени.

Апелациони суд у Крагујевцу је оспореном пресудом Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године одбио као неосновану жалбу тужиле и потврдио првостепену пресуду. У образложењу оспорене другостепене пресуде је, између осталог, наведено да је потврђена одлука о трошковима парничног поступка јер је иста донета уз правилну примену чл. 149. и 150. Закона о парничном поступку.

4. Одредбом члана 32. став 1. Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

5. Подносиатеља уставне жалбе је навела да је и одлуком о парничним трошковима повређено њено уставно право на правично суђење из члана 32. став 1. Устава.

Испитујући постојање претпоставки за поступање по уставној жалби, с обзиром на чињеницу да се повреда права на правично суђење истиче и у односу на решење о парничним трошковима, Уставни суд најпре указује на став Европског суда за људска права (у даљем тексту: ЕСЉП) према ком се одлучивање о трошковима поступка сматра саставним делом суђења, односно "делом утврђења грађанских права и обавеза", у смислу члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (видети пресуде *Robins против Уједињеног Краљевства*, од 23. септембра 1997. године, број представке 22410/93, став 29. и *Rotaru против Румуније*, од 4. маја 2000. године, број представке 28341/95, став 78.). Такво правно становиште Уставни суд је такође заузео у одлукама Уж-914/2012 од 15. јануара 2015. године и Уж-3844/2012 од 5. фебруара 2015. године.

Уставни суд констатује да право на образложену судску одлуку, иако није изричито гарантовано чланом 32. став 1. Устава, представља саставни део права на правично суђење. Обим дужности давања образложења може да варира у зависности од природе одлуке и мора да буде одређен у светлу околности случаја (видети пресуде ЕСЉП *Ruiz Torija против Шпаније*, 18390/91, од 9. децембра 1994. године, став 29; *Hiro Balani против Шпаније*, 18064/91, од 9. децембра 1994. године, став 27; *Higgins and Others против Француске*, 20124/92, од 19. фебруара 1998. године, став 42.). Обавеза судова да образложе своје одлуке, не може да буде схваћена као захтев за детаљан одговор на сваки аргумент (видети пресуду ЕСЉП *Van de Hurk против Холандије*, 16034/90, од 19. априла 1994. године, став 61.). Такође, Уставни суд указује на свој став да је за оцену да ли су испуњени стандарди права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, неопходно сагледати да ли је суд правног лека испитао одлучна питања која су пред њега изнета или се задовољио пуким потврђивањем одлука нижег суда (видети, поред осталих, Одлуку Уставног суда Уж-3187/2010 од 11. децембра 2013. године и пресуду ЕСЉП у предмету *Helle против Финске*, 157/1996/776/1977, од 19. децембра 1997. године, став 60.).

Примењујући наведено на конкретни случај, Уставни суд оцењује да се Апелациони суд у Крагујевцу у оспореној пресуди Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године уопште није осврнуо на правно релевантне жалбене наводе подносиоце који се односе на одлуку о трошковима парничног поступка. У жалби је навела да одлука о трошковима парничног поступка није донета у складу са важећом Адвокатском тарифом, јер је вредност спора одређена на износ од 400.000,00 динара, а по којој вредности спора, трошкови поступка на име састава поднеска износе 6.000,00 динара, а за приступ на одржано рочиште износе 7.500,00 динара (првостепени суд је подносиоцу обавезао да плати износ од 16.500,00 динара на име састава поднеска и износ од 18.000,00 динара на име приступа на одржано рочиште). Такође, навела је да је подносиоца обавезана да првотуженој плати трошкове поступка на име таксе за тужбу и одлуку који нису трошак првотужене, већ њен сопствени. Наведени другостепени суд је само пуко потврдио првостепену одлуку о трошковима парничног поступка без икакве правне конкретизације и даљег образложења.

6. Имајући у виду све наведено, Уставни суд је утврдио да је ставом 2. изреке пресуде Основног суда у Аранђеловцу П. 13475/11 од 17. априла 2014. године и пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године, у делу у којем је одлучено о трошковима парничног поступка, подносиоци уставне жалбе повређено право на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава, те је уставну жалбу у том делу усвојио, сагласно одредби члана 89. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13-Одлука УС, 40/15-др. закон и 103/15), одлучујући као у првом делу тачке 1. изреке ове одлуке.

Уставни суд је оценио да се штетне последице учињене повреде уставног права могу отклонити поништајем оспорене пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године, у делу у којем је одлучено о трошковима парничног поступка и одређивањем да Апелациони суд у Крагујевцу поново одлучи о жалби подносиоце поднетој против става 2. изреке пресуде Основног суда у Аранђеловцу П. 13475/11 од 17. априла 2014. године, па је, сагласно одредби члана 89. став 2. Закона о Уставном суду, одлучио као у тачки 2. изреке.

7. Како је Уставни суд усвојио уставну жалбу због повреде права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, то се посебно није бавио питањем повреде права подносиоце уставне жалбе на имовину из члана 58. став 1. Устава.

8. Подносиоца уставне жалбе је оспорила и став први изреке пресуде Основног суда у Аранђеловцу П. 13475/11 од 17. априла 2014. године и пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Гж. 2732/14 од 9. септембра 2014. године, у делу у којем је одлучено о главној ствари.

Сагласно одредби члана 170. Устава, којом је уставна жалба установљена као посебно и изузетно правно средство за заштиту Уставом зајемчених права и слобода, Уставни суд је у поступку по уставној жалби надлежан једино да испитује постојање повреда или ускраћивања Уставом зајемчених права и слобода, те се стога и наводи уставне жалбе морају

заснивати на уставноправним разлозима којима се, са становишта Уставом утврђене садржине означеног права или слобода, поткрепљују тврдње о његовој повреди или ускраћивању. То истовремено значи да Уставни суд није надлежан да, поступајући по уставној жалби, као инстанциони (виши) суд још једном испитује законитост оспорених аката или радњи, па из тих разлога формално позивање на повреду уставних права и слобода, само по себи, уставну жалбу не чини допуштеном.

Уставни суд је оценио да се наводи подносиљке не могу сматрати уставноправним разлозима којима се аргументују тврдње о повреди означених права, већ се од Уставног суда, у суштини, тражи да као ревизијски парнични суд још једном оцени законитост оспорених парничних пресуда. Изнету оцену Уставни суд заснива на томе да наводи уставне жалбе заправо представљају поновљене разлоге већ изнете у жалби коју је подносиатељка уставне жалбе изјавила против првостепене пресуде, те да је другостепени суд у образложењу оспорене пресуде дао детаљне, јасне, уставноправно прихватљиве и неарбитрарне разлоге за одбијање жалбе и о неоснованости њених навода. У том смислу су наводи подносиатељке уставне жалбе у погледу релевантног чињеничног стања и примене меродавног права, по оцени Уставног суда, засновани на његовим субјективним схватањима и очекивањима, као и незадовољству крајњим исходом парнице, те стога не могу бити утемељени уставноправни аргументи за тврдњу о повреди права на правично суђење.

Имајући у виду све наведено, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, уставну жалбу у том делу одбацио јер нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за вођење поступка, решавајући као другом делу тачке 1. изреке одлуке.

9. Полазећи од изнетог, Уставни суд је, на основу одредаба члана 426 став 1. тачка 1), члана 45. тачка 9) и члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, као и члана 89. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 103/13), донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Весна Илић Прелић

Преглед документа Уж-2486/2021

Предмет: Уж-2486/2021

Датум доношења одлуке: 02.07.2026.

Исход: Одлука о усвајању

Правна област: Управно право

Члан и став Устава: Члан 32. Став 1

Подносилац: М. П.

Напомена: -повреда права на правично суђење из члана 32. став

1. Устава (у преосталом делу одбацивање)

Уставни суд, Велико веће, у саставу: председник Суда др Владан Петров, председник Већа и судије др Михајло Рабреновић, др Наташа Плавшић, др Атила Дудаш (Dudás Attila), др Бојан Тубић, Јелена Деретић, др Ранка Вујовић и др Милан Рапајић, чланови Већа, у поступку по уставној жалби М. П. из Крагујевца, на основу члана 167. став 4. у вези са чланом 170. Устава Републике Србије, на седници Већа одржаној 2. јула 2026. године, донео је

ОДЛУКУ

Усваја се уставна жалба М. П. и утврђује да је Одлуком Народне скупштине о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију РС број 2 од 28. јануара 2021. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење, зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, док се у преосталом делу уставна жалба одбацује.

Образложење

1. М. П. из Крагујевца поднео је Уставном суду 26. фебруара 2021. године уставну жалбу против одлуке Високог савета судства о предлогу кандидата који се први пут бирају на судијску функцију од 16. децембра 2020. године и Одлуке Народне скупштине о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију РС број 2 од 28. јануара 2021. године, као и против радњи Високог савета судства у поступцима за избор судија по огласима објављеним у „Службеном гласнику РС“, бр. 65/19, 66/19 и 83/20, због повреде начела забране дискриминације из члана 21. став 3. Устава Републике Србије,

права на једнаку заштиту права и на правно средство из члана 36. Устава и права на рад из члана 60. ст. 2. и 3. Устава.

У уставној жалби је наведено: да је у огласу објављеном у „Службеном гласнику РС“, број 83 од 10. јуна 2020. године оглашен, поред осталог, избор за једног судију у Привредном суду у Крагујевцу; да је Високи савет судства 16. децембра 2020. године донео Одлуку о предлогу кандидата који се први пут бирају на судијску функцију у Привредни суд у Крагујевцу, којом су, супротно наведеном огласу, предложена два кандидата, међу којима није био подносилац уставне жалбе; да Одлука о предлогу кандидата не садржи образложење зашто се доносилац определио за два од више пријављених кандидата који испуњавају услове за избор, нити садржи поуку о правном леку; да је подносилац поднео приговор против Одлуке о предлогу кандидата, поводом кога је обавештен одговором Високог савета судства од 21. децембра 2020. године, у коме су дати разлози зашто су предложени наведени кандидати, али не и зашто није предложен подносилац; да Одлука Народне скупштине о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију РС број 2 од 28. јануара 2021. године, објављена у „Службеном гласнику РС“, број 6/21, без образложења, садржи само имена кандидата који се бирају; да је подносилац у поступку избора судија дискриминисан по основу ранијег запослења и старости.

Предложено је да Уставни суд одложи извршење оспорене Одлуке Народне скупштине о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију.

2. Сагласно члану 170. Устава Републике Србије, уставна жалба се може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

У поступку пружања уставносудске заштите, поводом испитивања основаности уставне жалбе у границама истакнутог захтева, Уставни суд утврђује да ли је у поступку одлучивања о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе повређено или ускраћено његово Уставом зајемчено право или слобода.

3. Уставни суд је у спроведеном поступку утврдио следеће чињенице од значаја за одлучивање у овој уставносудској ствари:

3.1. Високи савет судства је у „Службеном гласнику РС“, број 83/20 од 10. јуна 2020. године огласио избор судија, поред осталог, и једног судије у Привредном суду у Крагујевцу, на

koje je kao kandidat učestvovao podnosioca ustavne žalbe.

Високи савет судства је на седници одржаној 16. децембра 2020. године донео оспорену Одлуку о предлогу кандидата који се први пут бирају на судијску функцију у Привредни суд у Крагујевцу и доставио је Народној скупштини. Предложена су два кандидата – Г.Р. и С.Б.

Подносилац уставне жалбе је 25. децембра 2020. године поднео приговор на наведену Одлуку о предлогу кандидата, поводом кога је Високи савет судства подносиоцу доставио допис број 7-00-126/2020-01 од 31. децембра 2020. године у коме је наведено: да је Високи савет судства стручност, оспособљеност и достојност кандидата за Привредни суд у Крагујевцу утврдио на основу одредаба Закона о судијама, Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судија на сталној судијској функцији у други или виши суд и о критеријумима за предлагање кандидата за председника суда („Службени гласник РС“, број 94/16) и Правилника о програму и начину полагања испита на коме се оцењује стручност и оспособљеност кандидата за судију који се први пут бира („Службени гласник РС“, број 7/18); да је Високи савет судства, на седници одржаној 2. јуна 2020. године, донео одлуку о образовању Комисије Високог савета судства у поступку избора судија у Привредни суд у Крагујевцу; да је

Комисија извршила проверу поднетих пријава кандидата; да је 1. октобра 2020. године спроведен испит за кандидате за судије који се први пут бирају, а немају раније остварену оцену са испита за привредне судове; да је Комисија обавила разговор са кандидатима за судије који се први пут бирају и утврдила листу кандидата, која је објављена на интернет страници Савета, као и да је целокупан материјал са испита доставила Савету; да је Високи савет судства прибавио податке и мишљења о стручности, оспособљености и достојности кандидата; да је Високи савет судства на седници одржаној 16. децембра 2020. године, на основу члана 13. алинеја 3. Закона о Високом савету судства и члана 51. став 1. Закона о судијама, утврдио Предлог одлуке за избор судија у Привредни суд у Крагујевцу, који је образложен доставио Народној скупштини.

Народна скупштина је на седници одржаној 28. јануара 2021. године донела оспорену Одлуку о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију РС број 2 од 28. јануара 2021. године, којом су, поред осталог, за судије Привредног суда у Крагујевцу изабрани Г.Р. и С.Б, које је предложио Високи савет судства. Оспорена одлука је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 6/21 од 29. јануара 2021. године, и не садржи упутство о правном средству.

Управни суд је дописом Усл. 263/26 од 17. марта 2026. године

обавестио Уставни суда да против оспорене Одлуке од 28. јануара 2021. године није покренут управни спор.

3.2. Уставни суд је Решењем Уж-1134/2010 од 12. јула 2011. године (објављено на веб сајту Уставног суда www.ustavni.sud.rs) одбацио уставну жалбу С.Ђ. изјављену против Одлуке Народне скупштине о избору судија на трогодишњи мандат у судовима опште и посебне надлежности („Службени гласник РС“, број 111/09). Уставни суд је, полазећи од одредаба члана 198. став 2. Устава и члана 3. ст. 1. и 2. и члана 18. став 1. Закона о управним споровима, нашао да је подносиатељка те уставне жалбе имала право да тужбом у управном спору побија Одлуку Народне скупштине, иако о томе није била поучена од стране доносиоца оспореног акта. С обзиром на то да подносиатељка није искористила правно средство за заштиту својих права - тужбу у управном спору, а да се уставна жалба може изјавити само под условом да су исцрпљена или да нису предвиђена друга правна средства, Уставни суд је наведену уставну жалбу одбацио као недопуштену. Међутим, како је неспорно да наведена подносиатељка није била поучена о могућности покретања управног спора, Уставни суд је констатовао да она не сме сносити штетне последице изостајања поуке о правном средству у оспореном акту, те да, сагласно одредбама члана 198. став 2. Устава и члана 18. став 1. Закона о управним споровима, у року од 30 дана од дана пријема

овог решења, може поднети тужбу Управном суду, ради оцене законитости оспореног акта.

Уставни суд је, до ступања на снагу Амандмана I до XXIX на Устав Републике Србије (у даљем тексту: Амандмани), 9. фебруара 2022. године, на исти начин поступао по уставним жалба неизабраних кандидата у поступку за избор судија који се први пут бирају на судијску функцију изјављеним против одлука Народне скупштине о избору, дајући у решењима о одбацивању уставних жалби поуку о праву на тужбу Управном суду.

4. Одредбом члана 32. став 1. Устава утврђено је да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Одредбом члана 36. став 2. Устава је утврђено да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу.

Уставни суд констатује да одредбе члана 32. став 1. и члана 36. став 2. Устава садржински одговарају одредбама члана 6.

став 1. и члана 13. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којима се гарантује право на правично суђење и право на делотворан правни лек.

Одредбом члана 198. став 2. Устава је утврђено да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита.

Одредбама Устава, које су биле на снази до 8. фебруара 2022. године, било је утврђено: да је судијска функција стална (члан 146. став 1.); да се, изузетно, лице које се први пут бира за судију бира на три године (члан 146. став 2.); да Народна скупштина, на предлог Високог савета судства, бира за судију лице које се први пут бира на судијску функцију (члан 147. став 1.); да мандат судији који је први пут изабран на судијску функцију траје три године (члан 147. став 2.).

Народна скупштина је, на седници одржаној 9. фебруара 2022. године, донела Одлуку о проглашењу Акта о промени Устава Републике Србије, који је усвојила Народна скупштина на седници одржаној 30. новембра 2021. године и који је потврђен на републичком референдуму одржаном 16. јануара 2022. године.

Амандманом XII Акта о промени Устава утврђено је да се овим амандманом замењују назив члана 150. и члан 150. Устава Републике Србије, тако да се, поред осталог, чланом 150. став 2. утврђује да Високи савет судства бира судије и судије поротнике и одлучује о престанку њихове функције, бира председника Врховног суда и председнике осталих судова и одлучује о престанку њихове функције, одлучује о премештају и упућивању судија, одређује потребан број судија и судија поротника, одлучује о другим питањима положаја судија, председника судова и судија поротника и врши друге надлежности одређене Уставом и законом.

Амандманом XV Акта о промени Устава утврђено је да се овим амандманом ознака за Одељак 8. и назив Одељка 8. бришу и замењују се назив члана 153. и члан 153. Устава Републике Србије, тако да се чланом 153. утврђује да је против одлуке Високог савета судства дозвољена жалба Уставном суду, у случајевима прописаним Уставом и законом. Изјављена жалба Уставном суду искључује право на подношење уставне жалбе. Народна скупштина је 30. новембра 2021. године донела и Уставни закон за спровођење Акта о промени Устава, којим је у ставу 1. члана 2. прописано да ће се Закон о судијама, Закон о уређењу судова, Закон о јавном тужилаштву, Закон о Високом савету судства и Закон о Државном већу тужилаца ускладити са Амандманима у року од годину дана од дана ступања на снагу Амандмана.

Уставним законом за спровођење Акта о промени Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 115/21), који је ступио на снагу 9. фебруара 2022. године, је прописано: да се Амандмани I до XXIX на Устав Републике Србије (у даљем тексту: Амандмани) примењују од дана када их прогласи Народна скупштина ако у погледу примене појединих Амандмана овим законом није другачије одређено (члан 1.); да ће се Закон о судијама, Закон о уређењу судова, Закон о јавном тужилаштву, Закон о Високом савету судства и Закон о Државном већу тужилаца ускладити са Амандманима у року од годину дана од дана ступања на снагу Амандмана (члан 2. став 1.); да се судије и заменици јавних тужилаца који су пре ступања на снагу Амандмана изабрани на функцију од три године, даном ступања на снагу Амандмана сматрају изабраним на сталну функцију судије, односно заменика јавног тужиоца, о чему одлуку доноси Високи савет судства, односно Државно веће тужилаца (члан 7. став 1.).

За одлучивање Уставног суда у овој уставносудској ствари релевантне су и одредбе следећих закона:

Законом о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09) је прописано: да у управном спору суд одлучује о законитости коначних управних аката, осим оних у погледу којих је предвиђена другачија судска заштита (члан 3. став 1.); да у управном спору суд одлучује и о законитости коначних

појединачних аката којима се решава о праву, обавези или на закону заснованом интересу, у погледу којих у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита (став 2.); да суд у управном спору одлучује и о законитости других коначних појединачних аката када је то законом предвиђено (став 3.); да се одредбе овог закона које се односе на управни акт, примењују и на друге акте против којих се може водити управни спор (став 4.); да управни спор решава Управни суд (члан 8. став 1.); да у поступку по захтеву за преиспитивање судске одлуке против одлуке Управног суда одлучује Врховни касациони суд (члан 9. став 1.); да се управни спор покреће тужбом (члан 17.); да се тужба подноси у року од 30 дана од дана достављања управног акта странци која је подноси или у законом прописаном краћем року (члан 18. став 1.).

Одредбом члана 13. алинеја 3. Закона о Високом савету судства („Службени гласник РС“, бр. 116/08, 101/10, 88/11, 106/15 и 76/21) било је прописано да Савет предлаже Народној скупштини кандидате за избор судија приликом првог избора на судијску функцију.

Законом о судијама („Службени гласник РС“, бр. 116/08, 58/09-Одлука УС, 104/09, 101/10, 8/12-Одлука УС, 121/12, 124/12-Одлука УС, 101/13, 111/14-Одлука УС, 117/14, 40/15, 63/15-Одлука УС, 106/15, 63/16-Одлука УС, 47/17 и 76/21) било

је прописано: да Високи савет судства предлаже Народној скупштини једног кандидата за избор на једно судијско место (члан 50. став 4.); да одлука о предлогу Високог савета судства мора бити образложена и објављена на интернет страници Високог савета судства (члан 50. став 5.); да Народна скупштина бира судију, који се први пут бира, међу кандидатима које је предложио Високи савет судства (члан 51. став 1.); да се одлука о избору из става 1. овог члана објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ (члан 51. став 2.).

Одредбом члана 59. став 1. Закона о судијама („Службени гласник РС“, бр. 10/23 и 9/26), који је ступио на снагу 9. фебруара 2023. године, прописано је да против одлуке о избору на судијску функцију кандидат може изјавити жалбу Уставном суду, која искључује право на подношење уставне жалбе, у року од 15 дана од дана објављивања одлуке у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Чланом 4. Закона о изменама и допунама Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, број 10/23) прописано је да се у члану 45. став 1. тач. 12) и 13) мењају и гласе: „12) одлучује у поступку по жалби Уставном суду судије или председника суда, која искључује право на подношење уставне жалбе, против одлуке о престанку функције судије или председника суда или против друге одлуке Високог савета судства; 13)

одлучује у поступку по жалби Уставном суду носиоца јавнотужилачке функције, која искључује право на подношење уставне жалбе, против одлуке Народне скупштине или Високог савета тужилаштва о престанку јавнотужилачке функције или против друге одлуке Високог савета тужилаштва”.

5. Уставни суд је најпре разматрао уставну жалбу у односу на оспорену Одлуку Народне скупштине о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију РС број 2 од 28. јануара 2021. године, којом је окончан поступак избора судија у Привредни суд у Крагујевцу по огласу објављеном у „Службеном гласнику РС“ број 83/20, у коме је подносилац уставне жалбе учествовао као кандидат, али није предложен за избор.

Испитујући постојање Уставом утврђених претпоставки за одлучивање о уставној жалби у делу у коме се оспорава наведена одлука Народне скупштине, Уставни суд констатује да из одредбе члана 170. Устава произлази да је једна од претпоставки за изјављивање уставне жалбе да су пре њеног подношења искоришћена прописана правна средства за заштиту права подносиоца уставне жалбе. Полазећи од одредаба члана 198. став 2. Устава, као и члана 3. ст. 1. и 2. и члана 18. став 1. Закона о управним споровима, Уставни суд је нашао да је подносилац ове уставне жалбе имао право да

тужбом у управном спору побија оспорену Одлуку Народне скупштине, иако о томе није био поучен од стране доносиоца оспореног акта. Овај суд је, пре ступања на снагу Амандмана, доносио решења о одбацивању уставних жалби неизабраних кандидата изјављених непосредно против одлука Народне скупштине о избору судија који се први пут бирају на судијску функцију, јер нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за вођење поступка, имајући у виду да подносиоци пре обраћања Уставном суду нису искористили Законом прописано правно средство за заштиту својих права – тужбу у управном спору. Међутим, како подносиоци неспорно нису били поучени о могућности покретања управног спора, због чега нису смели сносити штетне последице изостајања поуке о правном средству у оспореном акту, Суд им је истовремено давао поуку о правном средству, према којој, сагласно одредби члана 18. став 1. Закона о управним споровима, у року од 30 дана од дана пријема решења Суда, могу поднети тужбу Управном суду, ради оцене законитости оспореног акта.

Уставни суд указује да је у наведеним предметима (видети тачку 3.2. образложења ове одлуке) давао поуку о правном средству – тужби у управном спору јер је то правно средство у том тренутку било делотворно. Правно средство да би било делотворно мора бити доступно, како у праву тако и у пракси примене права, подесно да непосредно исправи евентуалну

повреду, тако што би оспорени акт био поништен или измењен или би лице коме је повређено право добило другу одговарајућу сатисфакцију за претрпљену повреду, као и да пружи разумне изгледе за успех (видети, поред осталих, пресуде Европског суда за људска права Vernillo против Француске, број представке 11889/85 од 20. фебруара 1991. године, став 27, и Сејдовић против Италије, број представке 56581/00 од 1. марта 2006. године, став 46.). Коришћење делотворног правног средства не сме да буде неоправдано спутано актима или пропустима државних органа.

Уставни суд је претходно указао на то да се статус судија, које су први пут изабране на судијску функцију, после истека трогодишњег мандата и ступања на сталну судијску функцију, није више могао довести у питање, односно да Управни суд, након тог датума, није више могао донети одлуку која би имала за последицу евентуално предлагање и избор кандидата, који нису изабрани на функцију од три године, за судију у судове за које су конкурисали. С тим у вези, Уставни суд је нашао да пресуда Управног суда донета по истеку тог мандата не омогућава делотворну заштиту права учесника у поступку за избор судија на прву судијску функцију (видети Одлуку Уставног суда Уж-1911/2017 од 15. јула 2021. године).

Уставни суд сматра да се претходно дата оцена примењује и у конкретном случају. Наиме, судије, које су оспореном

Одлуком Народне скупштине од 28. јануара 2021. године први пут изабране на судијску функцију, су на сталној судијској функцији од 9. фебруара 2022. године, када су ступили на снагу Амандмани, односно пре истека трогодишњег мандата на који су изабрани. Одредбом члана 7. став 1. Уставног закона за спровођење Акта о промени Устава је прописано да судије које су пре ступања на снагу Амандмана изабране на функцију од три године, даном ступања на снагу Амандмана сматрају се изабраним на сталну функцију судије, о чему одлуку доноси Високи савет судства. Дакле, судије које су одлуком Народне скупштине први пут изабране на судијску функцију, и којима трогодишњи мандат није истекао до ступања на снагу Амандмана, су на сталној судијској функцији од дана ступања на снагу Амандмана. Према томе, Управни суд, након ступања на снагу Амандмана, не може више донети одлуку која би имала за последицу евентуално предлагање и избор подносиоца ове уставне жалбе за судију који се први пут бира на функцију у суд за који је конкурисао, нити би се поништајем оспореног акта могле отклонити последице евентуалне повреде његових права. Имајући у виду да тужба у управном спору у време одлучивања о овој уставној жалби више није делотворно правно средство за пружање судске заштите неизабраном кандидату против одлуке о избору судија који су први пут бирани, Суд не може одбацити уставну жалбу због тога што подносилац пре обраћања Уставном суду није искористио то правно средство

и дати му поуку о праву на његово подношење. Стога, Суд оцењује да постоје Уставом утврђене претпоставке за вођење поступка и одлучивање о овој уставној жалби.

С обзиром на то да је подносиоцу недавањем поуке о праву на правно средство у оспореној Одлуци Народне скупштине ограничено право да покрене управни спор пред надлежним судом у време док је тужба против те одлуке била делотворно правно средство, овај суд сматра да је за даљу оцену од значаја став Европског суда за људска права, према коме заштита коју пружа право на приступ суду гарантована чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода „апсорбује“ ону заштиту коју пружа право на делотворно домаће правно средство из члана 13. Конвенције, те уколико је дошло до кршења тог права из члана 6. став 1. није потребно испитати да ли је дошло до кршења члана 13. Конвенције (пресуда ЕСЉП, Ganci против Италије, број представке 41576/98, од 30. октобра 2003. године, ст. 33. и 34.). Следом изнетог, Уставни суд је уставну жалбу изјављену против оспорене Одлуке Народне скупштине ценио са становишта права на приступ суду, као елемента права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава, које у конкретном случају обухвата и гаранције из члана 36. став 2. Устава, чија се повреда истиче у уставној жалби.

Уставни суд указује да се правом на приступ суду у управном спору странци даје могућност да од надлежног суда затражи и добије делотворну судску заштиту у вези са својим правима или обавезама. Кад су у питању права и обавезе о којима се одлучује појединачним актима и радњама државних органа и носилаца јавних овлашћења, Уставом је посебно утврђено право на приступ суду, тако што је предвиђено да законитост коначних појединачних аката којима се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу подлеже преиспитивању пред судом у управном спору, ако у одређеном случају законом није предвиђена другачија судска заштита (члан 198. став 2.). Право на приступ суду, само по себи, није апсолутно и неограничено. То право подлеже ограничењима, али та ограничења не смеју сузити или смањити приступ појединцу на такав начин или у таквој мери да се нарушава сама суштина тог права (пресуда ЕСЉП, Велико веће, Naït-Liman против Швајцарске, број представке 51357/07, од 15. марта 2018. године, ст. 113. и 114.).

Полазећи од свега изложеног, Уставни суд сматра да се ограничење права подносиоца на приступ суду у виду непостојања поуке о правном средству у оспореној Одлуци Народне скупштине не може, у конкретном случају, отклонити тиме што би Уставни суд подносиоцу дао поуку о праву на тужбу која би се могла поднети надлежном суду у одређеном року, с обзиром на то да наведено правно средство у време

6. Разматрајући уставну жалбу у делу у коме се оспорава одлука Високог савета судства о предлогу кандидата који се први пут бирају на судијску функцију од 16. децембра 2020. године, Уставни суд констатује да се, сагласно одредби члана 170. Устава, уставна жалба може изјавити само против појединачног акта или радње којима је одлучивано о правима и обавезама подносиоца уставне жалбе, пошто само таквим актом или радњом подносиоцу може бити повређено или ускраћено неко од Уставом зајемчених права и слобода.

Уставни суд оцењује да утврђивање предлога неког акта представља само фазу у поступку његовог доношења, из чега следи да оспореном одлуком Високог савета судства о предлогу кандидата који се први пут бирају на судијску функцију није коначно одлучено о правима и обавезама подносиоца, због чега не може бити самосталан предмет уставне жалбе.

С обзиром на то да оспорена одлука од 16. децембра 2020. године, по својој правној природи и садржини, није појединачни акт из члана 170. Устава, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, одбацио уставну жалбу у том делу, јер нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за вођење поступка,

решавајући као у другом делу изреке.

7. Разматрајући уставну жалбу у односу на радње Високог савета судства у поступцима за избор судија по огласима објављеним у „Службеном гласнику РС“, бр. 65/19, 66/19 и 83/20, које су се, по наводима уставне жалбе, састојале у постављању одређених питања подносиоцу током разговора обављених са Комисијом Високог савета судства у поступку избора судија, којима је подносилац, по његовом мишљењу, дискриминисан по основу старости и делатности коју обавља, супротно члану 21. став 3. Устава, чију повреду истиче, Уставни суд указује на одредбу члана 41. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/09 и 52/21), према којој свако ко је повређен дискриминаторским поступањем има право да поднесе тужбу надлежном суду. Будући да из садржине уставне жалбе и достављене документације не произлази да је подносилац користио право признато наведеном одредбом закона, Суд оцењује да подносилац није исцрпео редован правни пут ради заштите од забране дискриминације. Стога је Уставни суд, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду, уставну жалбу и у том делу одбацио, јер нису испуњене Уставом утврђене претпоставке за вођење поступка, решавајући као у другом делу изреке.

8. Имајући у виду да су судије које су оспореном Одлуком

Народне скупштине први пут изабране на судијску функцију у међувремену ступиле на сталну судијску функцију и да више не постоји могућност предлагања и избора судија који се први пут бирају на судијску функцију на трогодишњи мандат, Уставни суд оцењује да је предлог подносиоца за одлагање извршења оспорене Одлуке Народне скупштине беспредметан, па га није разматрао.

9. Полазећи од свега изложеног, Уставни суд је, на основу одредаба члана 426 став 1. тачка 1), члана 45. тачка 9) и члана 46. тачка 9) Закона о Уставном суду, као и члана 89. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС”, број 103/13), донео Одлуку као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

др Владан Петров, с.р.

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кз 814/2023
12.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Милене Рашић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела лажно пријављивање из члана 334. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Александра Ђорђевића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Бујановцу К 188/22 од 29.12. 2022. године и Вишег суда у Врању Кж1 38/23 од 25.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 12.09.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Бујановцу К 188/22 од 29.12.2022. године и Вишег суда у Врању Кж1 38/23 од 25.04.2023. године, у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног одбацује као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу К 188/22 од 29.12.2022. године окривљени АА, оглашен је кривим због кривичног дела лажно пријављивање из члана 334. став 1. КЗ, па му је изречена условна осуда тако што је утврђена казна затвора у трајању од три месеца и истовремено одређено да се ова казна неће извршити уколико окривљени за време проверавања од једне године од дана правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело. Окривљени је обавезан да плати суду паушал у износу од 2.000,00 динара као и да плати трошкове поступка – нужних издатака оштећеном БЕ, у износу од 65.250,00 динара, а све у року од 15 дана од правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Оштећени ББ је упућен на парницу ради остваривања имовинскоправног захтева.

Пресудом Вишег суда у Врању Кж1 38/23 од 25.04.2023. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Александар Ђорђевић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да овај суд усвоји захтев и поништи пресуде преиначи тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. КЗ, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Бранилац окривљеног АА у захтеву за заштиту законитости указује да је правноснажном пресудом повређен закон на штету окривљеног, јер дело за које је оглашен кривим правноснажном пресудом није кривично дело, с обзиром на то да у његовим радњама нису остварени посебни елементи кривичног дела лажно пријављивање из члана 344. став 1. КЗ. Према наводима захтева, за постојање кривичног дела лажно пријављивање битно је да оно што се наводи у кривичној пријави није истина (објективни елемент) и да подносилац пријаве зна да су ти наводи неистинити и да свестан тога жели да лажно пријави лице да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности (subjективни елемент), при чему сви наведени елементи морају бити испуњени кумулативно. По ставу одбране, у конкретном случају, ни један навод кривичне пријаве, коју је окривљени неспорно поднео против оштећеног, није лажан, при чему окривљени није знао да су ти наводи неистинити и да је као подносилац такве кривичне пријаве свестан тога желео да лажно пријави оштећеног, имајући у виду да је кривичну пријаву поднео као неука странка у циљу заштите својих интереса, а не у намери да лажно пријави оштећеног, адвоката ББ, што све указује да његов умишљај није било усмерен на лажно пријављивање оштећеног.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости, којима бранилац указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, Врховни суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Одредбом члана 334. КЗ прописано је да кривично дело лажно пријављивање из става 1. тог члана чини онај ко пријави одређено лице да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности, а зна да то лице није учинилац тог дела.

Према чињеничном опису кривичног дела датом у изреци првостепене пресуде окривљени АА је у време означеном у изреци пресуде у Основном јавном тужилаштву у Врању – Одељење у Бујановцу и Вишем јавном тужилаштву у Нишу – Посебном одељењу за сузбијање корупције, са умишљајем и у стању урачуњливости, лажно пријавио оштећеног, адвоката ББ, да је извршио кривично дело које се гони по службеној дужности и то кривично дело злоупотреба поверења из члана 216. став 4. у вези става 1. КЗ, на ко је знао да оштећени није учинио наведено кривично дело, јер му је дао оверено пуномоћје за предузимање свих радњи до окончања поступка у прекршајном поступку Пр бр.4482/13 Прекршајног суда у Врању – Одељење у Бујановцу и исто није повукао ни након ангажовања браниоца, адвоката Данијеле Стошић, при чему је био свестан забрањености свог дела и хтео његово извршење.

По оцени овог суда, из чињеница и околности означених у чињеничном опису дела датом у изреци првостепене пресуде произлазе сва законска обележја кривичног

дела лажно пријављивање из члана 334. став 1. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим и осуђен побјаном правноснажном пресудом и то како објективна обележја која се односе на радњу извршења – лажно пријављивање оштећеног, адвоката ББ да је извршио кривично дело злоупотреба поверења из члана 216. став 4. у вези става 1. КЗ, за које се гони по службеној дужности, тако и субјективна обележја која се тичу урачуњливости и умишљаја окривљеног, који обухвата свест, односно знање окривљеног да оштећени није учинио наведено кривично дело, као и свест о забрањености дела.

Из изнетих разлога, Врховни суд је оценио као неосноване наводе захтева за заштиту браниоца окривљеног АА да се у радњама окривљеног не стичу законска обележја кривичног дела из члана 334, став 1. КЗ и да је побијаном правноснажном пресудом учињена повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

По налажењу овог суда, бранилац окривљеног осталим наводима захтева, којима износи детаљну анализу кривичне пријаве коју је окривљени поднео против оштећеног и на основу исте изводи сопствене чињеничне закључке да окривљени није био свестан неистинитих навода кривичне пријаве и да је исту поднео у циљу лажног пријављивања оштећеног, у суштини указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање у правноснажној пресуди, односно на повреду закона из члана 440. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 440. ЗКП, то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног АА, у овом делу, оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Весна Веселиновић, с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправка
Управителъ писарнице

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 268/2025
05.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Гордана Којић, Александра Степановића, Татјане Вуковић и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Врховног суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела лажно пријављивање из члана 334, став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бранислава Поповића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Пожаревцу К.49/24 од 26.09.2024. године и Вишег суда у Пожаревцу Кж1 165/24 од 18.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 05.03.2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бранислава Поповића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Пожаревцу К.49/24 од 26.09.2024. године и Вишег суда у Пожаревцу Кж1 165/24 од 18.12.2024. године, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу К.49/24 од 26.09.2024. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела лажно пријављивање из члана 334, став 1. КЗ и изречена му је условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци и истовремено одређено да се утврђена казна затвора неће извршити уколико окривљени у року од једне године од дана правноснажности пресуде не изврши ново кривично дело. Окривљени је обавезан на плаћање паушалног износа, а оштећени су упућени за остваривање имовинскоправног захтева на парницу.

Пресудом Вишег суда у Пожаревцу Кж1 165/24 од 18.12.2024. године одбијене су као неосноване жалбе окривљеног и његовог браниоца, па је пресуда Основног суда у Пожаревцу К.49/24 од 26.09.2024. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Бранислав Поповић, због битне повреде

одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) и став 2. тачка 1) ЗКП, док из образложења захтева произилази да га подноси и због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање или их преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен и нема законом прописан садржај.

Бранилац окривљеног у образложењу захтева указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводећи да не може бити речи о кривичном делу лажно пријављивање јер против оштећених није вођен никакав поступак, ни кривични, ни прекршајни. Дакле, ако се против оштећених није водио кривични поступак кривично дело лажно пријављивање не може постојати а да је против њих покренут некакав поступак видело би се да ли су наводи из такозване пријаве лажни или не. Поред наведеног, по ставу браниоца за постојање кривичног дела лажно пријављивање у субјективном погледу потребна је сигурност учиниоца и његова потпуна свест о томе да пријављује невино лице, као и да су тврдње у пријави неистините не само у субјективном већ и у објективном погледу.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Кривично дело лажно пријављивање из члана 334. став 1. КЗ врши онај ко пријави одређено лице да је учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности, а зна да то лице није учинилац тог дела.

У изреци пресуде је наведено да је окривљени АА, у месту, време и на начин, ближе описан у изреци пресуде, урачунљив, свестан свога дела и забрањености истог, чије извршење је хтео, пријавио оштећеног ББ и оштећеног ВВ, да су чинили кривично дело за које се гони по службеној дужности, на тај начин што је приступио у ЈП Поште Србије..., предао затворену пошиљку у коверти..., на којој је као прималац означен СБПОК Београд..., а затим предао и затворену пошиљку у коверти..., на којој је као прималац означен СУК-МУП, у којим се писаним пошиљкама налазио истоветан писани допис..., који је након отварања пошиљке... заведен у Управи криминалистичке полиције Београд МУП РС..., односно након отварања пошиљке... заведен у Сектору унутрашње контроле МУП РС..., у коме се оштећени... пријављују да су иначе познати по насилничком понашању 2019. године у селу ..., на бензинској пумпи Пура петрол, из чиста мира претукли лице које је случајно закачило њихово возило, а које се радње оштећених описане у наведеним дописима могу завести под законски опис кривичног дела насилничко понашање у саизвршилаштву из члана 344 став 1. КЗ у вези са чланом

33 КЗ, а за које се кривично дело, кривично гоњење предузима по службеној дужности иако оштећени нису предузели радње описане у наведеним поднесцима, нити извршили кривично дело за које се гони по службеној дужности, што је окривљени знао, а ипак пријавио оштећене различитим организационим јединицама МУП РС.

Чињенични опис кривичног дела утврђен у изреци правноснажне пресуде садржи сва битна законска субјективна и објективна обележја кривичног дела лажно пријављивање из члана 334. став 1. КЗ, за које је овај окривљени правноснажно оглашен кривим при чему није потребно да је у вези поднете пријаве покренут поступак, па ни кривични, јер је за постојање овог кривичног дела довољно да су тврдње изнете у пријави неистините у објективном смислу, и да извршилац на субјективном плану то зна, а дело је савршено подношењем кривичне пријаве па су супротни наводи браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП од стране овога суда оцењени као неосновани.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у осталом делу је недозвољен и нема законом прописан садржај.

Бранилац окривљеног у образложењу поднетог захтева истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП која представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости, али у образложењу наведене повреде у захтеву наводи да је пресуда донета на основу једног доказа и то снимка ППТ Србије, који није споран, али није довољан да се окривљени огласи кривим, при чему се из дописа поште види да време на камерама није баш било тачно, па се на основу овог доказа не може на несумњив начин утврдити да је окривљени послао пошиљку, на који начин се суштински оспорава утврђено чињенично стање и оцена доказа дата од стране суда, а што не представља законски разлог због којег је, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, па је Врховни суд захтев браниоца окривљеног АА у овом делу оценио недозвољеним.

Поред наведеног, бранилац окривљеног истиче да је изрека пресуде неразумљива, на који начин указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, као и да је изрека противречна сама себи и разлужима пресуде, да пресуда нема разлоге и у њој нису наведени разлози о одлучним чињеницама, а разлози који су дати су нејасни и противречни, на који начин се суштински истиче и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП. Такође се наводи и да другостепени суд није одговорио на наводе жалбе, на који начин се истиче и повреда члана 460. ЗКП. Даље се наводи да је чињенично стање које су судови утврдили погрешно и непотпуно и тиме указује и на повреду члана 440. ЗКП у оквиру које наводи и да нема доказа да је било ко пријавио наведени догађај, те да нема доказа да се тако нешто десило. Бранилац у захтеву напомиње и да су судови повредили одредбу члана 16. став 5. ЗКП.

Наведене повреде не представљају законске разлоге због којих је, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном и његовом браниоцу због повреде закона, па је Врховни суд захтев браниоца окривљеног АА и у овом делу оценио недозвољеним.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, која представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости, али како у образложењу захтева не даје ни један разлог због којег сматра да је дошло до повреде наведене одредбе закона, а имајући при томе у виду да Врховни суд испитује правноснажну одлуку или поступак који је претходно њеном доношењу у оквиру разлога, дела и правца побијања који су истакнути у захтеву за заштиту законитости, то је Врховни суд нашао да захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, у овом делу нема законом прописан садржај.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена повреда закона на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Бранислава Половића, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, захтев у односу на повреду закона наведену у изреци одбио као неоснован, док је у осталом делу, на основу члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП и члана 484. и 458. став 4. ЗКП, захтев одбацио и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
[REDACTED]

FIRST SECTION

CASE OF PFEIFER v. AUSTRIA

(Application no. 12556/03)

JUDGMENT

STRASBOURG

15 November 2007

FINAL

15/02/2008

This judgment will become final in the circumstances set out in Article 44 § 2 of the Convention. It may be subject to editorial revision.

In the case of Pfeifer v. Austria,

The European Court of Human Rights (First Section), sitting as a Chamber composed of:

Mr L. LOUCAIDES, *President,*

Mrs N. VAJIĆ,

Mr A. KOVLER,

Mr K. HAJIYEV,

Mr D. SPIELMANN,

Mr S.E. JEBENS, *judges,*

Mr H. SCHÄFFER, *ad hoc judge,*

and Mr S. NIELSEN, *Section Registrar,*

Having deliberated in private on 18 October 2007,
Delivers the following judgment, which was adopted on that date:

PROCEDURE

1. The case originated in an application (no. 12556/03) against the Republic of Austria lodged with the Court under Article 34 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms ("the Convention") by an Austrian national, Mr Karl Pfeifer ("the applicant"), on 7 April 2003.

2. The applicant was represented by Lansky, Ganzger and Partners, lawyers practising in Vienna. The Austrian Government ("the Government") were represented by their Agent, Ambassador F. Trauttmansdorff, Head of the International Law Department at the Federal Ministry of Foreign Affairs.

3. The applicant alleged that the Austrian courts had failed to protect his reputation against defamatory allegations made in a magazine.

4. The application was allocated to the First Section of the Court (Rule 52 § 1 of the Rules of Court). Within that Section, the Chamber that would consider the case (Article 27 § 1 of the Convention) was constituted as provided in Rule 26 § 1. Mrs E. Steiner, the judge elected in respect of Austria, withdrew from sitting in the case (Rule 28). The Government accordingly appointed Mr H. Schäffer to sit as an *ad hoc* judge (Article 27 § 2 of the Convention and Rule 29 § 1).

5. On 4 November 2005 the Court decided to give notice of the application to the Government. Under the provisions of Article 29 § 3 of the Convention, it decided to examine the merits of the application at the same time as its admissibility.

THE FACTS

I. THE CIRCUMSTANCES OF THE CASE

6. The applicant is a freelance journalist who lives in Vienna. From 1992 to 1995 he was the editor of the official magazine of the Vienna Jewish community.

A. Background

7. In the beginning of 1995 the Academy of the Austrian Freedom Party (*Freiheitliche Partei Österreichs*) published an article in its yearbook, written by P., a professor of political sciences at Münster University. The article was entitled "Internationalism against nationalism: an eternal mortal enmity?" and alleged that the Jews had declared war on Germany in 1933. Moreover, it trivialised the crimes of the Nazi regime.

8. In February 1995 the applicant published a commentary on this article in the magazine of the Vienna Jewish community. It was entitled "Freedom Party's 1995 yearbook with (neo-)Nazi tones". He criticised P. in harsh terms for using Nazi terminology and disseminating ideas which were typical of the "Third Reich". More specifically, he accused P. of reviving the old Nazi lie of a worldwide Jewish conspiracy and of confounding the roles of perpetrators and victims.

9. Subsequently, P. brought defamation proceedings under Article 111 of the Criminal Code (*Strafgesetzbuch*) against the applicant. The Vienna Regional Criminal Court (*Landesgericht für Strafsachen*) acquitted the applicant. Its judgment was upheld on 4 May 1998 by the Vienna Court of Appeal (*Oberlandesgericht*), which found that the applicant's criticism constituted a value judgment which had a sufficient factual basis in the numerous quotations from P.'s article. Having regard to the publication of P.'s article in the yearbook of a political party and given the highly sensitive topic, the applicant's criticism, though harsh, was not excessive.

10. Two years later, in April 2000, the Vienna Public Prosecutor's Office brought proceedings against P. on charges under the National Socialism Prohibition Act ("the Prohibition Act" – *Verbotsgesetz*). Relying on numerous quotations from P.'s article in the Freedom Party's 1995 yearbook, the public prosecutor argued that the article constituted a national-socialist activity within the meaning of section 3g of the Prohibition Act. Shortly before the date scheduled for the trial, P. committed suicide.

11. On 8 June 2000 the weekly *Zur Zeit*, a right-wing magazine whose chief editor M. was the former Chairperson of the Freedom Party's Academy, published a two-and-a-half-page article with the headline "The deadly terror of virtue" ("*Tödlicher Tugendterror*"). It referred to the applicant's criticism of P.'s article in 1995 and alleged that the applicant's comment had unleashed a manhunt which had eventually resulted in the death of the victim. It referred to the applicant and a number of other persons, mostly politicians of the Austrian Socialist Party or the Green Party and also a number of journalists, a historian and a professor of political sciences, as members of a "hunting society" which used the Prohibition Act as a tool to attack persons close to the Freedom Party and had ultimately chased one victim to his death. The article was accompanied by pictures of the members of the alleged "hunting society", including a picture of the applicant.

12. The applicant brought defamation proceedings under Section 6 of the Media Act (*Mediengesetz*) against the publishing company owning *Zur Zeit*.

13. On 20 March 2001 the Vienna Regional Criminal Court found that the article fulfilled the elements of defamation and ordered the defendant company to pay the applicant compensation under section 6 of the Media Act. In addition the defendant was ordered to publish the judgment.

14. The Regional Court noted that the impugned article accused the applicant of being morally responsible for P.'s death. Certain facts were undisputed, namely that the applicant had written a critical commentary on P.'s article, that P. had been charged under the Prohibition Act and that he had died before the opening of the trial. However, the allegation that the applicant was part of a "hunting society", that is, a group of persons persecuting P. and eventually causing his death, amounted to a statement of fact, the truth of which had not been established. In particular, the defendant company had not offered any proof for the causal link between the applicant's article and P.'s death. Even if the statement were to be treated as a value judgment, it was excessive as it presented a conclusion which went far beyond what could reasonably be based on the underlying facts. Thus, it transgressed the limits of criticism permitted by Article 10 of the Convention.

15. On 15 October 2001 the Vienna Court of Appeal set the judgment aside on an appeal by the defendant.

16. It found that the impugned article contained a value judgment which was, however, not excessive. The use of the term "hunting society" did not imply coordinated activities of a group of persons with the aim of destroying P.'s existence. Thus, the article could be understood as implying that the applicant's and other persons' activities had eventually caused P.'s death but it did not contain an accusation of their having foreseen or planned this outcome. The factual basis was sufficient to attribute some moral responsibility for P.'s death to the applicant and a number of other persons who had been active either by criticising P. in the media or by bringing actions against him in the courts. As regards the applicant, the article referred to his critical commentary on P.'s publication, thereby enabling the reader to assess whether or not he shared the opinion

expressed in the impugned article. Moreover, the reader was aware that the article was written from a political and ideological point of view and involved a certain degree of exaggeration. In sum, it remained within the limits of permissible criticism set by Article 10 of the Convention.

B. The proceedings at issue

17. Meanwhile, in February 2001 M. addressed a three-page letter to the subscribers to *Zur Zeit* asking them for financial support. As a reason for this request readers were told that the weekly *Zur Zeit* was under massive pressure from anti-fascists who, after having campaigned against Kurt Waldheim, Jörg Haider and other "undesirables", had now chosen *Zur Zeit* as their target. It alleged that the above-mentioned group was trying to damage *Zur Zeit* by means of disinformation in the media and by instituting a multitude of criminal proceedings and civil actions.

The relevant passage of this letter reads as follows:

"Then there is the case of Karl Pfeifer v. *Zur Zeit*. The long-standing editor of the Jewish religious community's magazine, Karl Pfeifer, was identified following Professor P.'s [family name in full] death as a member of the hunting society that drove the conservative political scientist to his death. It was common knowledge that court proceedings were due to be opened against P. under the Nazi Prohibition Act on account of his statements in the Freedom Party's 1995 yearbook. The Jewish journalist Karl Pfeifer had condemned the statements for their Nazi tone and as a result had unleashed the judicial avalanche against P. When *Zur Zeit* dared to show that this was the cause of the suicide, Pfeifer lodged a complaint. The extremely complex, time-consuming and costly proceedings, naturally accompanied by a corresponding media campaign in the trendy left-wing rags, are still in progress."

18. On 15 March 2001 the applicant brought a further set of defamation proceedings under Article 111 of the Criminal Code against M. and under section 6 of the Media Act against the publishing company owning *Zur Zeit*.

19. On 4 September 2001 the Vienna Regional Criminal Court decided to adjourn the proceedings pending the Vienna Court of Appeal's judgment in the first set of defamation proceedings. Once the latter had given its judgment of 15 October 2001 (see paragraphs 15 and 16 above), the Regional Court resumed the proceedings.

20. On 31 January 2002 the Regional Court acquitted the defendants. It noted that the two sets of defamation proceedings related to very similar factual and legal issues. Again, as in the article "The deadly terror of virtue", the applicant was referred to as a member of a "hunting society" which had driven P. to commit suicide. Thus, it was alleged that there was a causal link between the applicant's criticism of P.'s article and the latter's death. The considerations which had led the Court of Appeal to acquit the defendants in the first set of proceedings also applied in the present case. The Regional Court followed the appellate court's view expressed in the judgment of 15 October 2001 and found that the impugned letter contained a value judgment which relied on a sufficient factual basis. In this connection, it noted that addressees of the letter, even if they had not read the article "The deadly terror of virtue", were given a summary of its contents which enabled them to form an opinion about the pertinence of the allegation raised. The value judgment was not excessive, although the underlying facts were commented on from a strongly ideological point of view. It followed that the publication at issue was protected by Article 10 of the Convention.

21. On 1 August 2002 the Vienna Court of Appeal dismissed an appeal by the applicant, upholding the Regional Court's assessment that the two sets of proceedings were so closely linked that the principles and considerations set out in its previous judgment of 15 October 2001 applied.

22. The judgment was served on the applicant's counsel on 7 October 2002.

II. RELEVANT DOMESTIC LAW

23. Article 111 of the Criminal Code (*Strafgesetzbuch*), reads as follows:

"1. Anybody who, in such a way that it may be noticed by a third person, attributes to another a contemptible characteristic or sentiment or accuses him of behaviour contrary to honour or morality and such as to make him contemptible or otherwise lower him in public esteem shall be liable to imprisonment not exceeding six months or a fine ...

2. Anyone who commits this offence in a printed document, by broadcasting or otherwise in such a way as to make the defamation accessible to a broad section of the public, shall be liable to imprisonment not exceeding one year or a fine...

3. The person making the statement shall not be punished if it is proved to be true. In the case of the offence defined in paragraph 1 he shall also not be liable if circumstances are established which gave him sufficient reason to believe that the statement was true."

24. Section 6 of the Media Act provides for the strict liability of the publisher in cases of defamation; the victim can thus claim damages from him. In this context "defamation" has to be read as defined in Article 111 of the Criminal Code.

THE LAW

I. ALLEGED VIOLATION OF ARTICLE 8 OF THE CONVENTION

25. The applicant complained that the Austrian courts had failed to protect his reputation against the allegations contained in Mr M.'s letter to the subscribers to *Zur Zeit*. He relied on Article 8 of the Convention, which reads as follows:

"1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others."

26. The Government contested that argument.

A. Admissibility

27. The Court notes that the application is not manifestly ill-founded within the meaning of Article 35 § 3 of the Convention. It further notes that it is not inadmissible on any other grounds. It must therefore be declared admissible.

B. Merits

1. *The parties' submissions*

28. The applicant asserted that the Austrian courts had wrongly qualified the impugned statement as a value judgment. In his view the accusation of being a "member of a hunting society" presupposed coordinated activities by several persons with the aim of driving Professor P. to his death, amounting to factual allegations which were not supported by any proof since the applicant, acting alone without any cooperation or coordination with others, had done no more

than publish one article criticising views voiced by P. He had done so in 1995, years before P.'s prosecution under the Prohibition Act and eventual suicide. Clearly, there was no causal link between the applicant's article and P.'s suicide.

29. It had to be taken into account that P. had at the time brought proceedings against the applicant, which had remained unsuccessful since the courts had found that the applicant had remained within the limits of acceptable criticism. In fact, he had not accused P. of being a neo-Nazi or of having committed offences under the Prohibition Act, but had only reproached him with employing Nazi tones.

30. Even if the statement were to be regarded as a value judgment it lacked a sufficient factual basis. Freedom of political speech reached its limits in a case such as the present one, where the applicant's opponents had damaged his reputation by making unfounded allegations.

31. The Government accepted that the State's obligations under Article 8 could extend to the adoption of measures designed to secure respect for private life in the sphere of relations between individuals. They went on to say that what was decisive in weighing the applicant's right to the protection of his private life against the right to freedom of expression was whether and to what extent the statement at issue had made a contribution to a debate of general interest. The impugned statement in the letter to subscribers to *Zur Zeit* and the related previous article had to be seen in the context of an ongoing political discussion between persons of different ideological convictions.

32. Referring to the Court's case-law under Article 10 of the Convention, the Government asserted that, given the interest in a free exchange of political opinions, including those that offend, shock or disturb, the Austrian courts could reasonably have considered that the statement referring to the applicant as a "member of a hunting society that eventually caused P.'s suicide" was a value judgment which had a sufficient factual basis. The applicant, though not a politician, had participated in a political debate and was therefore himself required to show a higher degree of tolerance towards criticism. In sum, the Austrian courts had not breached the applicant's rights under Article 8 in attaching greater weight to the freedom of expression than to the applicant's interest in the protection of his reputation.

2. The Court's assessment

33. As to the applicability of Article 8, the Court reiterates that "private life" extends to aspects relating to personal identity, such as a person's name or picture, and furthermore includes a person's physical and psychological integrity; the guarantee afforded by Article 8 of the Convention is primarily intended to ensure the development, without outside interference, of the personality of each individual in his relations with other human beings. There is therefore a zone of interaction of a person with others, even in a public context, which may fall within the scope of "private life" (see *Von Hannover v. Germany*, no. 59320/00, § 50, ECHR 2004-VI, with further references).

34. The Court has found the publication of a person's photo to fall within the scope of his or her private life even where the person concerned was a public figure (see *Schüssel v. Austria* (dec.), no. 42409/98, 21 February 2002, and *Von Hannover*, cited above, § 53).

35. What is at issue in the present case is a publication affecting the applicant's reputation. It has already been accepted in the Convention organs' case-law that a person's right to protection of his or her reputation is encompassed by Article 8 as being part of the right to respect for private life. In *Chauvy and Others v. France* (no. 64915/01, § 70, ECHR 2004-VI), concerning a case brought under Article 10, the Court found that a person's reputation, which was affected by the publication of a book, was protected by Article 8 as part of the right to respect for private life and had to be balanced against the right to freedom of expression (this approach was followed in *Abeberry v. France* (dec.), no. 58729/00, 21 September 2004, and *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue v. Belgium*, no. 64772/01, § 67, 9 November 2006). In *White v. Sweden* (no. 42435/02, §§ 19 and 30, 19 September 2006), relating to a complaint under Article 8, the right to protection of

one's reputation against allegedly defamatory statements in newspaper articles was considered to fall within the scope of "private life" (see also, *mutatis mutandis*, *Minelli v. Switzerland* (dec.), no. 14991/02, 14 June 2005, in which a complaint about the alleged failure to protect a person against a critical newspaper article was considered to fall within the scope of "private life" as protected by Article 8, while the question whether that Article embodied a right to protection of reputation and honour as such was left open in *Gunnarsson v. Iceland* (dec.), no. 4591/04, 20 October 2005). Finally, in *Fayed and the House of Fraser Holdings plc v. the United Kingdom* (no. 17101/90, Commission decision of 15 May 1992), the European Commission of Human Rights had found that the publication of certain findings in a report drawn up by the State authorities constituted an interference with the applicants' right to respect for their private life within the meaning of Article 8. The Court considers that a person's reputation, even if that person is criticised in the context of a public debate, forms part of his or her personal identity and psychological integrity and therefore also falls within the scope of his or her "private life". Article 8 therefore applies. This is not disputed by the parties.

36. The Court notes that the applicant did not complain of an action by the State but rather of the State's failure to protect his reputation against interference by third persons.

37. The Court reiterates that, although the object of Article 8 is essentially that of protecting the individual against arbitrary interference by the public authorities, it does not merely compel the State to abstain from such interference; in addition to this primarily negative undertaking, there may be positive obligations inherent in effective respect for private and family life. These obligations may involve the adoption of measures designed to secure respect for private and family life even in the sphere of the relations of individuals between themselves. The boundary between the State's positive and negative obligations under this provision does not lend itself to precise definition. The applicable principles are, nonetheless, similar. In both contexts regard must be had to the fair balance that has to be struck between the competing interests of the individual and of the community as a whole; and in both contexts the State enjoys a certain margin of appreciation (see *Von Hannover*, cited above, § 57, with further references).

38. The main issue in the present case is whether the State, in the context of its positive obligations under Article 8, has achieved a fair balance between the applicant's right to protection of his reputation, which is an element of his "private life" and the other party's right to freedom of expression guaranteed by Article 10 of the Convention (*ibid.*, § 58; see also *Chauvy and Others*, cited above, § 70).

39. The present case has to be seen against a background of an ongoing dispute which was fought out in the media and before the Austrian courts.

40. It had started with P.'s contribution in the 1995 yearbook of the Austrian Freedom Party and the applicant's commentary in the official magazine of the Vienna Jewish Community, criticising him for employing (neo-)Nazi tones. P.'s action for defamation against the applicant under Article 111 of the Criminal Code had remained unsuccessful, since the courts found that the applicant's criticism, though harsh, was a value judgment with a sufficient factual basis (see paragraph 9 above).

41. Following the institution of criminal proceedings by the Public Prosecutor against P. under the Prohibition Act in April 2000 on account of the article published in the 1995 yearbook, and P.'s suicide shortly before the trial, the struggle had continued with a publication in the weekly *Zur Zeit* in June 2000, which referred to the applicant and a number of other persons as members of a "hunting society" which had chased P. to his death. The applicant's action for defamation remained unsuccessful. While the first-instance court considered the statement to be a statement of fact, the truth of which had not been established, or alternatively, an excessive value judgment (see paragraphs 13 and 14 above), the appellate court treated it as a value judgment which was not excessive. In essence it found that the applicant's and other persons' actions concerning P. provided a sufficient factual basis for holding them morally responsible for P.'s death (see paragraphs 15 and 16 above).

42. In the proceedings which are now at issue, the domestic courts had to decide whether the statements in Mr M.'s letter to the subscribers to *Zur Zeit*, again accusing the applicant of being a "member of a hunting society" which had caused P. to commit suicide, fulfilled the elements of the offence of defamation. They followed the approach taken in the previous set of proceedings and considered the impugned statement to be a value judgment relying on a sufficient factual basis. In sum they considered that the statement, though made from a strongly ideological point of view, was not excessive (see paragraphs 20-21 above).

43. Having regard to the background of the case, the Court reiterates its case-law under Article 10 relating to the essential role the press plays in a democratic society. Although it must not overstep certain bounds, in particular in respect of the reputation and rights of others, its duty is nevertheless to impart – in a manner consistent with its obligations and responsibilities – information and ideas on all matters of public interest (see, among many other authorities, *Scharsach and News Verlagsgesellschaft v. Austria*, no. 39394/98, § 30, ECHR 2003-XI, and *Von Hannover*, cited above, § 58). Journalistic freedom also covers possible recourse to a degree of exaggeration, or even provocation (*ibid.*).

44. In this context, the Court considers that the State's obligation under Article 8 to protect the applicant's reputation may arise where statements going beyond the limits of what is considered acceptable criticism under Article 10 are concerned. The Court will therefore examine whether or not the Austrian courts failed to protect the applicant against excessive criticism.

45. As regards the general principles relating to the freedom of the press in the context of political debate, the Court refers to the summary of its established case-law in the cases of *Feldek v. Slovakia* (no. 29032/95, §§ 72-74, ECHR 2001-VIII, with further references) and *Scharsach and News Verlagsgesellschaft* (cited above, § 30). It reiterates that there is little scope under Article 10 § 2 for restrictions on political speech or on debate on questions of public interest (see, among many other authorities, *Feldek*, cited above, § 74). Moreover, the Court notes that the applicant was himself a person in the public eye, whose criticism of P.'s publication had been framed in strong terms (see, *mutatis mutandis*, *Minelli*, cited above).

46. Much of the parties' argument in the present cases relates to the characterization of the text at issue as a statement of fact or as a value judgment. In this context, the Court reiterates its established case-law to the effect that, while the existence of facts can be demonstrated, the truth of value judgments is not susceptible of proof. Where a statement amounts to a value judgment, the proportionality of an interference may depend on whether there exists a sufficient factual basis for the impugned statement, since even a value judgment without any factual basis to support it may be excessive (see, for instance, *Feldek*, cited above, §§ 75-76; *Jerusalem v. Austria*, no. 26958/95, § 43, ECHR 2001-II; *De Haes and Gijssels v. Belgium*, judgment of 24 February 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-I, p. 236, § 47; and *Oberschlick v. Austria* (no. 2), judgment of 1 July 1997, *Reports* 1997-IV, p. 1276, § 33). As the Court has noted in previous cases, the difference lies in the degree of factual proof which has to be established (see *Scharsach and News Verlagsgesellschaft*, cited above, § 40).

47. The Court is not convinced by the domestic courts' assessment that the statements at issue are value judgments. The statement "Karl Pfeifer was identified following Professor P.'s death as a member of a hunting society that drove the political scientist to his death" clearly establishes a causal link between the applicant's and other persons' actions, and P.'s suicide in 2000. This was explicitly accepted by the domestic courts in the present proceedings (see paragraph 20 above). Whether or not an act has a causal link with another is not a matter of speculation, but is a fact susceptible of proof. Although it is undisputed that the applicant had written a critical commentary on P.'s article in 1995 and that, years later, in 2000, P. had been charged under the Prohibition Act in relation to this article and had committed suicide, the defendant had not offered any proof for the alleged causal link between the applicant's article and P.'s death. It is true that statements that shock or offend the public or a particular person are also protected by the right to freedom of expression under Article 10. However, the statement here at issue went beyond that, claiming that the applicant had caused Professor P.'s death by ultimately driving him to commit suicide. By writing this, Mr M.'s letter to the subscribers to *Zur Zeit* overstepped acceptable limits, because it in fact accused the applicant of acts tantamount to criminal behaviour.

48. Even if the statement were to be understood as a value judgment in so far as it implied that the applicant and others were morally responsible for P.'s death, the Court considers that it lacked a sufficient factual basis. The use of the term "member of a hunting society" implies that the applicant was acting in cooperation with others with the aim of persecuting and attacking P. There is no indication, however, that the applicant, who merely wrote one article at the very beginning of a series of events and did not take any further action thereafter, acted in such a manner or with such an intention. Furthermore, it needs to be taken into account that the article written by the applicant, for its part, did not transgress the limits of acceptable criticism.

49. In those circumstances the Court is not convinced that the reasons advanced by the domestic courts for protecting freedom of expression outweighed the right of the applicant to have his reputation safeguarded. The Court therefore considers that the domestic courts failed to strike a fair balance between the competing interests involved.

There has accordingly been a violation of Article 8 of the Convention.

II. APPLICATION OF ARTICLE 41 OF THE CONVENTION

50. Article 41 of the Convention provides:

"If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the Protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party."

A. Damage

51. The applicant claimed 30,000 euros (EUR) in respect of non-pecuniary damage. He argued that given his personal history (being Jewish, he had had to flee from Austria in 1938 and many of his family members had been killed by the Nazi regime), he had suffered particularly from the fact the courts had failed to protect him against the wrongful accusation that he had driven P. to his death in collaboration with others.

52. The Government considered that the finding of a violation would provide sufficient compensation for any non-pecuniary damage suffered by the applicant.

53. The Court accepts that the failure to protect the applicant's reputation against the accusations at issue must have caused him feelings of distress. Making an assessment on an equitable basis it awards the applicant EUR 5,000 as compensation for non-pecuniary damage.

B. Costs and expenses

54. The applicant also claimed EUR 6,572.72 for the costs and expenses incurred before the domestic courts and EUR 5,551.38 for those incurred before the Court. These sums included value-added tax (VAT).

55. The Government commented that the costs for two requests for adjournment should be deducted from the costs incurred in the domestic proceedings, since they had not served to prevent the alleged violation. Furthermore, they argued that the amount claimed for the Convention proceedings was excessive. Applying the fees due under domestic law, only an amount of EUR 3,205.62, including VAT, was to be reimbursed.

56. According to the Court's case-law, an applicant is entitled to reimbursement of his costs and expenses only in so far as it has been shown that these have been actually and necessarily incurred and were reasonable as to quantum.

57. In the present case, regard being had to the information in its possession and the above criteria, the Court considers it reasonable to award the sum of EUR 10,000, covering costs under all heads.

C. Default interest

58. The Court considers it appropriate that the default interest should be based on the marginal lending rate of the European Central Bank, to which should be added three percentage points.

FOR THESE REASONS, THE COURT

1. *Declares* the application admissible unanimously;
2. *Holds* by five votes to two that there has been a violation of Article 8 of the Convention;
3. *Holds* by five votes to two
  - (a) that the respondent State is to pay the applicant, within three months from the date on which the judgment becomes final in accordance with Article 44 § 2 of the Convention, EUR 5,000 (five thousand euros) in respect of non-pecuniary damage and EUR 10,000 (ten thousand euros) in respect of costs and expenses;
  - (b) that from the expiry of the above-mentioned three months until settlement simple interest shall be payable on the above amount at a rate equal to the marginal lending rate of the European Central Bank during the default period plus three percentage points;
4. *Dismisses* unanimously the remainder of the applicant's claim for just satisfaction.

Done in English, and notified in writing on 15 November 2007, pursuant to Rule 77 §§ 2 and 3 of the Rules of Court.

Søren NIELSEN
Registrar

Loukis LOUCAIDES
President

In accordance with Article 45 § 2 of the Convention and Rule 74 § 2 of the Rules of Court, the following dissenting opinions are annexed to this judgment:

- (a) dissenting opinion of Mr Loucaides;
- (b) dissenting opinion of Mr Schäffer.

L.L.
S.N.

DISSENTING OPINION OF JUDGE LOUCAIDES

I do not agree with the finding of the majority that there has been a violation of Article 8 in this case on account of the failure to protect the applicant against excessive defamatory criticism damaging to his reputation.

For the purposes of my opinion it is, I believe, useful to recount the basic facts of the case.

In the beginning of 1995 P. (a professor of political sciences) published an article in which he alleged that the Jews had declared war on Germany in 1933. He also trivialised the crimes of the Nazi regime. In February 1995 the applicant published a commentary on this article in which he criticised P. in harsh terms for using Nazi terminology and disseminating ideas which were typical of the "Third Reich". More specifically he accused P. of reviving the old Nazi lie of a worldwide Jewish conspiracy and of confounding the roles of perpetrators and victims. Subsequently P. brought defamation proceedings against the applicant, which failed because the courts found that the applicant's criticism constituted a value judgment with a sufficient factual basis derived from P.'s article.

In April 2000 P. was prosecuted on charges under the National Socialism Prohibition Act in respect of his article. Shortly before the date scheduled for his trial, P. committed suicide.

In June 2000 the weekly *Zur Zeit* published an article which referred to the applicant's criticism of P.'s article of 1995 and alleged that the applicant's comment had unleashed a manhunt which had eventually resulted in the death of the victim. It referred to the applicant and a number of other persons as members of a "hunting society" which had persecuted P., driving him eventually to his death. In February 2001 this statement was repeated in a letter to subscribers of *Zur Zeit*. The applicant brought defamation proceedings in respect of this article and in respect of the letter, which failed because the competent courts in Austria found that they contained a value judgment which was not excessive and which relied on a sufficient factual basis.

It appears that the defamation that the applicant was complaining about was the statement that he was a member of a "hunting society" which had driven P. to commit suicide, and that there was a causal link between the applicant's criticism of P.'s article and the latter's death.

Admittedly the impugned statement was expressed in an aggressive and hostile style. However, this is not enough to lead to the conclusion that it amounts to a violation of the applicant's right to respect for his reputation.

In deciding whether or not the impugned statement was so defamatory as to qualify as a violation of the right in question, it is important to understand its meaning and effect in the context of the above facts. I believe that the statement cannot reasonably be interpreted as meaning that the applicant killed P. or intentionally acted in such a way as to cause his death.

P. committed suicide, and therefore the statement in its worst possible meaning can only be taken as connecting P.'s decision to end his life with the criticism by the applicant and others and his prosecution. In other words, it can only be understood to mean that these incidents upset P. to the point of his committing suicide. To my mind this is a value judgment in the form of an opinion based on the sequence of events, and this opinion may be held to express a possibility which cannot be considered unreasonable. It is important to note that the impugned statement did not contain an accusation that the applicant, through his article, had planned to cause P. to commit

suicide. And no intelligent person could possibly understand the statement as implying such an accusation. In so far as the impugned statement can reasonably be interpreted as meaning that the applicant's article and other similar criticisms or judicial proceedings by other persons against P. had led him to commit suicide without this having been the intention of any of these persons, I do not find any defamation of the applicant that could justify a finding of a violation of Article 8 of the Convention. As to the use of the term "hunting society", I agree with the Vienna Court of Appeal that this term does not necessarily mean a group of persons who coordinated their activities with the aim of destroying P.'s existence. In the context of the above facts it may reasonably be understood to mean several persons who through their acts – such as articles – had hurt P.'s feelings, and therefore could be grouped together in one category (that of the "hunting society"). The term "hunting", if taken literally, is excessive, but, in my opinion, it was used more as a figure of speech, in order to designate the unfriendly attitude of these persons towards P.

In sum, I agree with the final judgment of the domestic courts: I find that the impugned statement, which the applicant complained had injured his reputation, was an expression of an opinion, a "value judgment" based on a sequence of relevant events which provided a sufficient factual basis. In my view, the interpretation of this statement adopted by the applicant and the majority in this case is exaggerated and unrealistic. It seems to me that it offended the applicant but did not exceed the limits of freedom of expression guaranteed by Article 10 of the Convention. In this connection I must repeat the classic statement about freedom of speech, initiated in the *Handyside v. the United Kingdom* case (Series A no. 24, p. 23, § 49):

"Freedom of expression constitutes one of the essential foundations of ... a [democratic] society, one of the basic conditions for its progress and for the development of every man. Subject to paragraph 2 of Article 10, it is applicable not only to 'information' or 'ideas' that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the State or any sector of the population. Such are the demands of that pluralism, tolerance and broadmindedness without which there is no 'democratic society'."

Finally, I feel the need to express my great satisfaction at the clarity and firmness with which, for the first time, a judgment of this Court has made it clear that a person's right to protection of his or her reputation is protected by Article 8 as being part of the right to respect for private life, a position that I have always supported.

DISSENTING OPINION OF JUDGE SCHÄFFER

1. In my opinion the Austrian courts did not neglect or fail to protect the rights and freedoms of the applicant as provided by the Convention. I fully agree with the Court (majority)'s deliberations and its view that the protection of a person's reputation is encompassed within the scope and meaning of "private life" (Article 8 of the Convention). Moreover, it is important that this point is not disputed by the parties.

2. The question whether the Convention not only secures rights and freedoms to individuals but also imposes positive obligations on the member States can probably not be answered for all rights and freedoms in the same way; hence one cannot give a general dogmatic formula. But it cannot be neglected that an adequate interpretation of the Convention depends on a fair balance between different rights, and especially a balance between the protection of "private life" (including the reputation) of one person and the right to freedom of expression of others, a position which is already reflected and realised from the very beginning in the reservations to both of the rights as set out in the relevant provisions (Articles 8 and 10 contain the same values and nearly the same wording in their respective reservations, both referring to the "rights and freedoms of others").

3. Frequently we have to deal with bipolar (or even multi-polar) legal relationships which can be judged only by "practical concordance" (compare, for example, Konrad Hesse, *Grundzüge des Verfassungsrechts der Bundesrepublik Deutschland*, 20th ed. 1995, RN 72 and 317 (in general),

393 and 400 (concerning freedom of information especially), and the recent jurisprudence of the Austrian Constitutional Court (öVfGH, 1 December 2006, B 551/06, referring to Article 10 of the Convention: "... die konkurrierenden Grundrechtspositionen [sind] unter Berücksichtigung der in den Gesetzesvorbehalten angesprochenen Rechtsgüter gegeneinander abzuwägen und auf diese Weise die damit zusammenhängenden Interessen der Parteien zu einem angemessenen Ausgleich zu bringen"). Hence, it is in the first place the task and duty of the domestic legislature to find a fair balance between the legally protected values and interests at stake, and secondly, the task of the domestic courts to ensure that this balance is observed and implemented in individual cases – in both cases, of course, in the light and spirit of the Convention.

4. This observation has the purpose of underlining that the European Court of Human Rights has to operate very carefully when ruling on positive State obligations. It has to find a fair and adequate balance between safeguarding the private life of one individual and the freedom of expression of another or others, which are both essential in a "democratic society" (as we conceive of it in Europe). And perhaps there is a slight difference between cases where the private-life guarantee is in conflict with works of art and cases where the protection of private life is competing with

the freedom of open political debate. Whereas works of art – even if they offend somebody – enrich culture and social life, free expression – even if it is shocking or provocative (within certain limits) – is indispensable for a democratic society.

5. In other words, where both values are at stake, the result of the Court's balancing exercise ought not to depend on which particular Article of the Convention has been relied on in the case before it. Freedom of expression does not automatically prevail over the rights of others if an applicant complains to the Court of an infringement of the right to freedom of information. And on the other hand, the protection of private life will not necessarily prevail over freedom of expression if the applicant complains to the Court of a violation of the right to respect for private life (for example, failure to protect his or her reputation). Of course, such balancing should always have regard to all the elements and standards which have already been developed in the Court's long-standing jurisprudence. But these criteria have to be applied sensitively, equitably and with respect and concern for the margin of appreciation afforded to the national authorities.

6. With that in mind, it is true that the present case has to be seen against the background of an ongoing dispute between exponents of different ideological positions and convictions which was fought out in the media and before the courts in Austria (see paragraph 39 of the judgment). All the problems in this case began with an article by P. (a professor, who later committed suicide), published in the 1995 Yearbook of the Austrian Freedom Party (FPÖ). It should be mentioned that one of the three co-editors of the Yearbook (M.) was the opponent of the applicant (Mr Pfeifer) in the subsequent defamation proceedings. As a co-editor he had an understandable motive for participating in the public discussion aroused by the above-mentioned publication, and uttering his opinion about the treatment of and comments concerning the now deceased author (P.).

7. In my opinion the same criteria have to apply to the freedom of expression of the applicant (Mr Pfeifer) as to the freedom of expression of the defendant (M.). And, indeed, the Austrian courts in both cases – referring to the Court's jurisprudence – were of the opinion that the expressions used constituted harsh, but not excessive criticism (case of P., Vienna Court of Appeal (Oberlandesgericht), judgment of 4 May 1998, quoted in paragraph 9 of the judgment; case of M., Vienna Court of Appeal, judgment of 15 October 2001, and Vienna Regional Court, judgment of 31 January 2002, quoted in paragraphs 15, 16 and 20 of the judgment). In both cases the Austrian courts held that the use of the words in question constituted "a value judgment which relied on a sufficient factual basis".

8. A necessary prerequisite for the description and explanation of a (social) condition or a

(social) event, but also for a judgment on a particular concept – such as “Jagdgesellschaft” (“hunting society”) in this precise case – is its specification or exact conceptual connection. It does not necessarily follow from a concept that this concept empirically corresponds to anything. A phenomenon such as a “Jagdgesellschaft” should actually exist in the social environment and not merely as a language statement. Consequently “Jagdgesellschaft” does not denote a fact.

9. At any rate, in the German language the phrase “Jagdgesellschaft” (hunting society/hunting party) – as a language statement – does not necessarily mean an organised group of consciously active collaborators, it very often also refers to a spontaneous social phenomenon: parallel action or an agitated mass. Different factors and persons may be active in such a way that something like collaboration results, although one cannot attribute all the effects or concrete responsibility to a single person, and nevertheless there is some kind of social causality. It cannot be inferred from the fact of P.'s suicide that the suspected (insinuated) cause was actually the reason for his suicide. This statement of restricted possibility about the correlation between “cause” and “effect” is well known in social sciences. The reaction would perhaps also have taken place if the suspected cause had not been present (so-called counterfactuals).

10. To describe and to criticise such a situation – even using an insulting word as a value judgment – has been regarded as possible and (given a factual basis) not excessive in the framework of a democratic society on the basis of freedom of expression, especially in the exercise of journalistic freedom (compare *Oberschlick v. Austria* (no. 2), judgment of 1 July 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-IV, p. 1276, §§ 33-34, where the Court qualified the clear insult “Trottel” (idiot) as “part of the political discussion ... amount[ing] to an opinion whose truth is not susceptible of proof”). Such an assessment must be valid without bias for or against any particular ideology or political camp.

11. A person affected by criticism who himself or herself has previously gone to the public and expressed harsh criticism also, therefore, has to tolerate harsh counter-criticism. This applies to the present case, because the case has to take into account the whole context (and not only the applicant's complaint). I cannot agree with the majority's assessment that M.'s letter to the subscribers to the newspaper *Zur Zeit* “overstepped acceptable limits, because it in fact accused the applicant of acts tantamount to criminal behaviour” (see paragraph 47 of the judgment). The statement that a person had driven somebody else to commit suicide is indeed a severe reproach – which nevertheless should be possible in an open society; social pressure which induces somebody to commit suicide is blameworthy, but by no means a basis for a criminal charge or penalty. Therefore, it does not hold true that the harsh criticism had to be understood as an accusation of criminal behaviour. And if that is not true, the balancing of the values at stake in the majority's opinion is not correct or adequate (according to the Court's own principles).

12. If the content of a contribution to a debate of general interest (even if it is rejected by the majority of society) is confined to a value judgment about the conduct of a person in a public discussion, when that person actively and of his/her free will initiated or became involved in that discussion, the principle *volenti non fit injuria* applies. State authorities cannot be blamed in such a situation – as there is a sufficient factual basis – for placing greater emphasis on freedom of expression than on the individual's right to the protection of his or her reputation.

13. To sum up, I do not concur with the majority of the Court. The aforementioned considerations lead me to the conclusion that the domestic courts did not fail to protect the applicant's reputation against interference by third persons, and therefore, in my opinion, there has been no violation of the applicant's right to respect for his private life under Article 8 of the Convention.

PRESUDA EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA U PREDMETU ISKRENOVIĆ PROTIV SRBIJE (PREDSTAVKA BR. 39427/23)

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

(Član 6 stav 1 i stav 3 tačka d)

- U pogledu prvog elementa, neophodno je ispitati da li je iskaz svedoka mogao uticati na ishod suđenja ili se razumno moglo očekivati da ojača poziciju odbrane. "Dovoljnost" obrazloženja zahteva odbrane za saslušanje svedoka zavisi od procene okolnosti datog slučaja, uključujući primenljive odredbe domaćeg prava, fazu i napredak postupka, linije rezonovanja i strategije koje strane sprovode i njihovo proceduralno ponašanje. Što se tiče drugog elementa testa, generalno, relevantnost iskaza i dovoljnost razloga koje je iznela odbrana u okolnostima slučaja određuje obim i nivo detalja procene potrebe da se obezbedi prisustvo i ispitivanje svedoka od strane domaćih sudova. Shodno tome, što su argumenti koje je iznela odbrana jači i teži, to pažljivija mora biti kontrola i ubedljivije mora biti obrazloženje domaćih sudova ako odbiju zahtev odbrane za ispitivanje svedoka...

Što se tiče ukupne procene pravičnosti kao trećeg elementa testa, usklađenost sa zahtevima pravičnog suđenja mora se ispitati u svakom slučaju, uzimajući u obzir razvoj postupka u celini, a ne na osnovu izolovanog razmatranja jednog određenog aspekta ili jednog određenog incidenta. Iako bi zaključci u okviru prva dva koraka testa generalno bili snažno indikativni u pogledu toga da li je postupak bio pravičan, ne može se isključiti da u određenim, doduše izuzetnim, slučajevima razmatranja pravičnosti mogu opravdati suprotan zaključak.

Konačno, u vezi sa pritužbom podnosioca u vezi sa odbijanjem domaćih sudova da ispitaju video dokaze, Sud smatra da gore navedeni test, kako je navedeno u slučaju Murtazalijeva (gore navedeno), treba da se primeni, *mutatis mutandis*, i na ovaj slučaj.

Iz obrazloženja:

"39. Sud ponavlja da je, prema članu 6 Konvencije, prihvatljivost dokaza prvenstveno pitanje koje treba da se reguliše nacionalnim pravom i zadatak Suda nije da donese odluku o tome da li su izjave svedoka pravilno prihvacene kao dokazi, već da utvrdi da li je postupak u celini, uključujući način na koji su dokazi prikupljeni, bio pravičan. Član 6 stav 3 (d) Konvencije ne zahteva prisustvo i ispitivanje svakog svedoka u ime optuženog; suštinski cilj te odredbe, kako je naznačeno rečima "pod istim uslovima", jeste da se obezbedi potpuna "jednakost stranaka" u ovoj stvari (videti Murtazalijeva protiv Rusije [Vrhovni sud], br. 36658/05, stav 139, 18. 12. 2018, sa daljim referencama). Pored toga, kada zahtev okrivljenog za ispitivanje svedoka nije zlonamerni, dovoljno je obrazložen, relevantan je za predmet optužbe i mogao bi verovatno ojačati položaj odbrane ili čak dovesti do oslobađajuće presude okrivljenog, domaće vlasti moraju dati relevantne razloge za

njegovo odbacivanje (videti *Vidal protiv Belgije*, 22. 4. 1992, § 34, Serija A br. 235-B; *Poljakov protiv Rusije*, br. 77018/01, §§ 34-37, 29.1. 2009; *Sergej Afanasiev protiv Ukrajine*, br. 48057/06, §§ 70-71, 15. 11. 2012; i *Topić protiv Hrvatske*, br. 51355/10, § 42, 10. 10. 2013). Konačno, Sud je takođe priznao, iako u kontekstu člana 10, ulogu onih koji snimaju proteste putem društvenih medija, funkciju koja može imati poseban značaj u brzo razvijajućim kriznim situacijama (videti *Cava i drugi protiv Gruzije [GC]*, br. 13186/20 i 4 druga, §§ 374-379, 11. 12. 2025).

40. U slučaju *Murtazalijeva* (navedeno gore, § 158) Sud je formulisao sledeći trodelni test za procenu da li je ispoštovano pravo na pozivanje svedoka odbrane prema članu 6 § 3 (d): (1) da li je zahtev za ispitivanje svedoka bio dovoljno obrazložen i relevantan za predmet optužbe; (2) da li su domaći sudovi razmotrili relevantnost tog svedočenja i dali dovoljne razloge za svoju odluku da ne ispituju svedoka na suđenju; i (3) da li je odluka domaćih sudova da ne ispituju svedoka potkopala ukupnu pravičnost postupka."

Tekst presude na engleskom jeziku, u celosti, možete pogledati na internet stranici Evropskog suda za ljudska prava - OVDE

Komentar autora sentence:

Podnosilac predstavke, Jovan Iskrenović, državljanin je Srbije, rođen 1986. godine. On je u večernjim časovima 11.7.2020. godine uhapšen u centru Beograda i lišen slobode, u kontekstu protesta protiv mera donetih radi suzbijanja pandemije uzrokovane virusom COVID-19. U to vreme je na snazi bila zabrana javnih skupova i policijski čas. Sledećeg dana osuđen je u prekršajnom postupku zbog vređanja policije. Prekršajni sud u Beogradu saslušao je podnosioca predstavke i uzeo iskaz policijskog službenika koji je izvršio hapšenje. Njihovi navodi bili su oprečni. Policijski službenik je izjavio da je Iskrenović njemu i kolegi uputio niz uvreda i psovki dok je prolazio ulicom pored njih, te da je potom pobegao uprkos njihovom naređenju da stane. Iskrenović je osporio ovu verziju događaja, pa je naveo da su ga policijski službenici oborili na tlo i da ih on ni u jednom trenutku nije uvredio. Prema njegovim rečima, saopšteno mu je da se odvodi u pritvor zbog nošenja maske V za Vendetu odnosno maske Anonimusa, koja se učestalo koristi kao simbol protesta i anti-establišment pokreta. Sva pravna sredstva koja je izjavio protiv osude su se pokazala neuspešnim. Podneo je i ustavnu žalbu, koja je odbijena 2023. godine.

Tokom svih ovih postupaka Iskrenović je tražio od sudova da pribave video-snimke sa sigurnosnih kamera i saslušaju svedoka događaja. Svi njegovi zahtevi su odbijeni, kao i njegove pritužbe na propust sudova da obrazlože odbijanje ovih zahteva. Izrečena mu je kazna zatvora u trajanju od 60 dana, koju je delimično izdržao, dok je ostatak preinačen u novčanu kaznu.

Pozivajući se na član 6. st. 1. i 3(d) (pravo na pravično suđenje / pravo na pozivanje i ispitivanje svedoka) Konvencije, podnosilac predstavke je istakao da postupak protiv njega nije bio pravičan zbog odbijanja srpskih sudova da saslušaju svedoka ili pribave video-dokaze - za koje je smatrao da bi potkrepili njegovu verziju događaja i dokazali njegovu nevinost. Istakao je i povredu člana 1. Protokola br. 1 Konvencije (zaštita imovine), u pogledu novčane kazne koja mu je izrečena.

Po pitanju prihvatljivosti predstavke Vlada je tvrdila da je podnosilac podneo svoj zahtev nakon isteka četvoromesečnog roka utvrđenog članom 35. stav 1. Konvencije. Tvrdili su da je odluka Ustavnog suda dostavljena advokatu

podnosioca zahteva 23.6.2023. godine, što znači da je četvoromesečni rok za podnošenje zahteva istekao 23.10.2023. godine. Vlada je takođe primetila da je obrazac zahteva nosio pečat iz sekretarijata Suda koji je ukazivao na 30.10.2023. godine kao datum prijema, što je bilo nakon isteka četvoromesečnog roka. Podnosilac predstavke je odgovorio da je originalni obrazac zahteva poslat 23.10.2023. godine – to jest, još uvek u roku – i da je Sudu dostavio sva tražena dokumenta, uključujući kovertu sa pečatom Pošte Republike Srbije kojim se potvrđuje datum kada je preporučeno pismo predato pošti.

Shodno tome Sud je odbacio, prigovor Vlade.

Kada je reč o meritumu predstavke Sud nije prihvatio argument Vlade da je kontekst slučaja - društveni nemiri - opravdavao blaži pristup pri oceni usklađenosti sa zahtevima ravnopravnosti strana u smislu člana 6. Konvencije. Imajući u vidu suprotstavljene verzije događaja, Sud je zaključio da zahtevi podnosioca predstavke sami po sebi nisu bili ni neosnovani ni zlonamerni. Naime, iskaz svedoka i video-snimci sa sigurnosnih kamera mogli su da rasvetle pitanje da li je on bio dovoljno blizu policijskim službenicima da bi ih uvredio. Sud je smatrao da srpski sudovi, s druge strane, nisu pružili valjane razloge za odbijanje zahteva podnosioca predstavke. Oni nisu sproveli nijednu suštinsku ocenu predloženih dokaza. Svoje obrazloženje zasnivali su na pretpostavkama - da je podnositelj šetao sam, da je bio u blizini policijskih službenika i da svedok nije mogao čuti navodni verbalni sukob. Sud je smatrao da je osuda podnosioca bila je suštinski zasnovana na iskazu policijskog službenika koji je izvršio hapšenje. Time je odbrana onemogućena da efikasno ospori optužbu. Sudovi nisu na odgovarajući način razmotrili relevantnost predloženih dokaza niti su pružili dovoljno razloga za odbijanje zahteva za njihovo pribavljanje i ispitivanje, čime je narušena ukupna pravičnost postupka. Stoga je utvrđena povreda člana 6. st. 1. i 3(d) Konvencije. Našavši da su glavna pravna pitanja već dovoljno razmotrena u sklopu razmatranja povrede člana 6. st. 1. i 3(d) Konvencije, Sud je ocenio da nije potrebno posebno odlučivati o pritužbi na osnovu člana 1. Protokola br. 1.

(Autor sentence i komentara, dr Slavoljub Carić, bivši je zastupnik Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava)

(Presuda Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Iskrenović protiv Srbije, predstavka br. 39427/23 od 16.6.2026. godine)

PRESUDA EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA U PREDMETU DIMOVIĆ I DR PROTIV SRBIJE (PREDSTAVKA BR. 40238/16)

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

član 6 stav 1

- Odsustvo izričite odredbe u domaćem zakonu koja zahteva da se odbrani mora dati mogućnost da odgovori na navode tužioca u žalbenom postupku ne može opravdati propust Apelacionog suda da omogući podnosiocima predstavke da se upoznaju sa pisanim zapažanjima Višeg tužioca pre donošenja odluke, jer akuzatorno suđenje znači, da se u krivičnom predmetu, i tužilaštvu i odbrani mora dati prilika da se upoznaju i da komentarišu dostavljena zapažanja i dokaze navedene od druge strane.

Iz obrazloženja:

"7. U skladu sa dobro utvrđenom sudskom praksom Suda, pravo na akuzatorno suđenje znači, da se u krivičnom predmetu, i tužilaštvu i odbrani mora dati prilika da se upoznaju i da komentarišu dostavljena zapažanja i dokaze navedene od druge strane...

8... Iako se Apelacioni sud u svojoj odluci nije eksplicitno pozvao na zapažanja tužioca, ona su ipak predstavljala stavove tužioca o žalbi podnosioca predstavke i stoga su očigledno imala za cilj da utiču na odluku Apelacionog suda... Podnosioci predstavke su očigledno imali interes da dobiju kopiju pisanih zapažanja tužilaštva i, ako je potrebno, da daju komentare na ta zapažanja... Imajući u vidu pitanje koje je bilo od značaja za podnosioca predstavke, Sud ne mora da utvrđuje da li je propust da se saopšte zapažanja Višeg tužioca nanio podnosiocima predstavke bilo kakvu štetu; postojanje povrede je zamislivo čak i u odsustvu štete.... Kao što je već nekoliko puta naglašeno, na podnosiocu je da proceni da li dokument zahteva komentar sa njegove strane. Odsustvo izričite odredbe u domaćem zakonu koja zahteva da se odbrani mora dati mogućnost da odgovori na navode tužioca u žalbenom postupku ne može opravdati propust Apelacionog suda da omogući podnosiocima predstavke da se upoznaju sa pisanim zapažanjima Višeg tužioca pre donošenja odluke...

9. Shodno tome, podnosiocima predstavke nije bilo omogućeno da na propisani način učestvuju u postupku pred Apelacionim sudom i time su lišeni pravične rasprave u smislu člana 6. stav 1. Konvencije."

Komentar autora sentence:

Četiri podnosioca predstavke su se prituživali po osnovu člana 6. stav 1. Konvencije zbog nemogućnosti da komentarišu pisana zapažanja Višeg javnog tužioca podneta kao odgovor na žalbene navode odbrane u postupku pred Apelacionim sudom.

U ovom slučaju nakon što su podnosioci predstavke osuđeni na kaznu zatvora za pokušaj teške krađe, i podnosioci predstavke i Osnovno javno tužilaštvo u Subotici uložili su žalbe na presudu prvostepenog suda. Žalbe stranaka su

prosledene Apelacionom sudu u Novom Sadu. Više javno tužilaštvo je dostavilo i pisana zapažanja u kojima je tražilo da se žalba podnosioca odbije, da se uvaži žalba Osnovnog javnog tužilaštva u Subotici i da se izreknu veće zatvorske kazne. Apelacioni sud nije dostavio podnosiocima predstavke kopiju pisanih zapažanja Višeg javnog tužioca. Pravosnažnom presudom, Apelacioni sud je potvrdio osuđujuću presudu podnosiocima predstavke i smanjio zatvorske kazne za sve podnosiocima predstavke. Podnosioci predstavke su saznali za odgovor Višeg javnog tužioca na njihovu žalbu nakon što su primili presudu Apelacionog suda.

Dana 26.11.2015. godine, Ustavni sud je odbio žalbu podnosioca predstavke u vezi sa ovim slučajem kao očigledno neosnovanu, napominjući da Zakonik o krivičnom postupku nije nalažao drugostepenim sudovima da optuženima dostave kopiju zapažanja tužioca u odgovoru na njihovu žalbu.

Nakon toga podnosioci su se u junu 2016. godine obratili Evropskom sudu za ljudska prava pozivajući se na povredu prava na pravično suđenje garantovanog članom 6. stav 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima

Prigovor Vlade na prihvatljivost predstavke u smislu toga da podnosioci predstavke nisu pretrpeli znatnu štetu Sud je razmatrao zajedno sa meritumom. U skladu sa dobro utvrđenom sudskom praksom Suda, pravo na akuzatorno suđenje znači, da se u krivičnom predmetu, i tužilaštvu i odbrani mora dati prilika da se upoznaju i komentarišu dostavljena zapažanja i dokaze navedene od druge strane (vidi Murfazalijeva protiv Rusije [Vv], br. 36658/05, st. 91, 18. 12. 2018, i Zahirovic protiv Hrvatske, br. 58590/11, st. 42, 25.4. 2013).

Ovaj predmet se mora razlikovati od slučaja Holub protiv Češke Republike ((odl.) br. 24880/05, 14.12. 2010. godine), na koji se pozvala Vlada, s obzirom da se radi o krivičnom postupku u kojem su podnosioci predstavke proglašeni krivima, i osuđeni na kaznu zatvora. Štaviše, iako se Apelacioni sud u svojoj odluci nije eksplicitno pozvao na zapažanja tužioca, ona su ipak predstavljala stavove tužioca o žalbi podnosioca predstavke i stoga su očigledno imala za cilj da utiču na odluku Apelacionog suda. Podnosioci predstavke su očigledno imali interes da dobiju kopiju pisanih zapažanja tužilaštva i, ako je potrebno, da daju komentare na ta zapažanja (vidi Húdakova i drugi protiv Slovačke, br. 23083/05, st. 28-29, 27.4. 2010.). Imajući u vidu pitanje koje je bilo od značaja za podnosiocima predstavke, Sud ne mora da utvrđuje da li je propust da se dostave zapažanja Višeg tužioca nanio podnosiocima predstavke bilo kakvu štetu; postojanje povrede je zamislivo čak i u odsustvu štete, što je istaknuto u slučaju Zahirovic (citirano gore, § 43). Kao što je već nekoliko puta naglašeno, na podnosiocu je da proceni da li dokument zahteva komentar sa njegove strane. Odsustvo izričite odredbe u domaćem zakonu koja zahteva da se odbrani mora dati mogućnost da odgovori na navode tužioca u žalbenom postupku ne može opravdati propust Apelacionog suda da omogućiti podnosiocima predstavke da se upoznaju sa pisanim zapažanjima Višeg tužioca pre donošenja odluke (videti Bajic protiv Severne Makedonije, br. 2833/13, §§ 57-59, 10.6. 2021.). Shodno tome, podnosiocima predstavke nije bilo omogućeno da na propisani način učestvuju u postupku pred Apelacionim sudom i time su lišeni pravične rasprave u smislu člana 6. stav 1. Konvencije.

(Autor sentence i komentara, dr Slavoljub Carić, bivši je zastupnik Republike Srbije pred Evropskim sudom za ljudska prava)

ČETVRTO ODELJENJE

PREDMET DIMOVIĆ I DRUGI protiv SRBIJE
(Predstavka broj 40238/16)

PRESUDA

STRAZBUR

19. novembar 2024. godine

Ova presuda je pravosnažna, ali može biti predmet redakcijske izmene.

u predmetu Dimović i drugi protiv Srbije,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrto odeljenje), na zasedanju Odbora u sastavu:

Tim Eicke, predsednik,

Ana Maria Guerra Martins,

Mateja Đurović, sudije,

i Simeon Petrovski, zamenik sekretara Odeljenja,

Imajući u vidu:

predstavku (broj 40238/16) protiv Republike Srbije koju je 21. juna 2016. godine, prema članu 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: "Konvencija"), Sudu podnelo četvoro državljana Srbije (u daljem tekstu: "podnosioci"), čiji su relevantni podaci navedeni u tabeli u prilogu i koje je zastupao g. V. Juhas Đurić, advokat iz Subotice;

odluku da se o predstavi obavesti Vlada Republike Srbije (u daljem tekstu: "Vlada"), koju je zastupala njena zastupnica, gđa Zorana Jadrijević Mladar;

Zapažanja strana u sporu;

Nakon većanja na zatvorenoj sednici održanoj 22. oktobra 2024. godine,

Donosi sledeću presudu, koja je usvojena tog dana:

OKOLNOSTI PREDMETA

1. Podnosioci su se prituživali na osnovu člana 6. stav 1. Konvencije usled nemogućnosti da komentarišu pisano mišljenje višeg javnog tužioca¹ podneto kao odgovor na žalbene navode odbrane u postupku pred Apelacionim sudom.

2. Nakon osude podnosilaca za pokušaj teške krađe (izrečena kazna zatvora), i podnosioci i Osnovno javno tužilaštvo u Subotici su izjavili žalbe na presudu prvostepenog suda. Žalbe stranaka su prosleđene Apelacionom sudu u Novom Sadu. Više javno tužilaštvo² je takođe dostavilo pisano mišljenje u kojem traži da se žalba podneta od strane podnosilaca odbije, da se uvaži žalba Osnovnog javnog tužilaštva u Subotici i da se izreknu strožije kazne zatvora. Apelacioni sud nije dostavio podnosiocima kopiju pisanog mišljenja višeg javnog tužioca³. Apelacioni sud je pravosnažnom presudom potvrdio osuđujuću presudu izrečenu podnosiocima i smanjio zatvorske kazne svim podnosiocima. Podnosioci su saznali za odgovor višeg javnog tužioca⁴ na njihovu žalbu nakon što im je uručena presuda Apelacionog suda.

3. Ustavni sud je 26. novembra 2015. godine odbacio žalbu podnosilaca koja se odnosila na neprosleđivanje mišljenja višeg javnog tužioca⁵ kao očigledno neosnovanu, napominjući da Zakonik o krivičnom postupku ne zahteva od drugostepenih sudova da optuženima dostave primerak mišljenja tužioca kao odgovoru na njihovu žalbu.

- 1 Apelacionog javnog tužioca, prim. prev.
- 2 Apelaciono javno tužilaštvo, prim. prev.
- 3 Apelacionog javnog tužioca, prim. prev.
- 4 Apelacionog javnog tužioca, prim. prev.
- 5 Apelacionog javnog tužioca, prim. prev.

OCENA SUDA

4. Vlada je uložila prigovor na dopuštenost predstavke na osnovu toga što podnosioci nisu pretrpeli bilo kakvu značajniju štetu kao rezultat neprosleđivanja mišljenja višeg javnog tužioca⁶. Kao razlog je navela to što predmetno mišljenje nije sadržalo bilo kakva činjenična i pravna pitanja na kojima bi se zasnivala osporena presuda Apelacionog suda.

5. Sud smatra da bi pitanje da li su podnosioci pretrpeli "značajnu štetu" u smislu člana 35. stav 3(b) Konvencije trebalo spojiti sa meritumom, budući da je usko povezano sa suštinom pritužbe podnosilaca da je u njihovom slučaju narušeno načelo kontradiktornosti.

6. Sud konstatuje da predstavka podnosilaca nije očigledno neosnovana u smislu člana 35. stav 3(a) Konvencije niti nedopuštena po bilo kom drugom osnovu. Prema tome, ona se mora proglasiti dopuštenom.

7. U skladu sa dobro ustanovljenom praksom Suda, pravo na kontradiktorno suđenje u krivičnom predmetu znači da se i tužilaštvo i odbrani mora dati mogućnost da saznaju i da daju komentare na zapažanja koja je podnela i dokaze koje je navela druga strana (videti *Murtazaliyeva protiv Rusije* [VV], broj 36658/05, stav 91, od 18. decembra 2018. godine, i *Zahirović protiv Hrvatske*, broj 58590/11, stav 42, od 25. aprila 2013. godine).

8. Mora se napraviti razlika između predmetnog slučaja i slučaja *Holub protiv Češke Republike* ((odl.) broj 24880/05, od 14. decembra 2010. godine), na koji se poziva Vlada, s obzirom da se radi o krivičnom postupku u kojem su podnosioci oglašeni krivima i osuđeni na kaznu zatvora. Štaviše, iako se Apelacioni sud u svojoj odluci nije eksplicitno pozvao na mišljenje tužioca, ono je ipak predstavljalo stav tužioca u pogledu žalbe podnosilaca, te je stoga očigledno imalo za cilj da utiče na odluku Apelacionog suda pozivanjem da se žalba podnosilaca odbije. Podnosioci su očigledno imali interes da dobiju kopiju pisanog mišljenja tužilaštva i, ukoliko je potrebno, da daju komentare na to mišljenje (videti *Hudáková i dr. protiv Slovačke*, broj 23083/05, st. 28-29, od 27. aprila 2010. godine). Imajući u vidu šta je bio ulog za podnosiocce, Sud ne mora da utvrđuje da li je usled propusta da se saopšti mišljenje višeg javnog tužioca⁷ došlo do bilo kakvih predrasuda u pogledu podnosilaca; postojanje povrede je zamislivo čak i u odsustvu predrasuda (videti presudu *Zahirović*, citiranu gore, stav 43.). Kao što je već nekoliko puta naglašeno, na podnosiocu je da proceni da li dokument zahteva pružanje komentara sa njegove strane. Odsustvo izričite odredbe u domaćem pravu kojom se zahteva da se odbrani mora pružiti mogućnost da odgovori na podneske tužioca u žalbenom postupku (videti stav 3. gore) ne može opravdati propust Apelacionog suda da pruži podnosiocima priliku da se upoznaju sa pisanim komentarom višeg javnog tužioca⁸ pre nego što donese odluku (videti *Bajić protiv Severne Makedonije*, broj 2833/13, st. 57-59, od 10. juna 2021. godine).

9. Shodno tome, sprovedena procedura nije omogućila podnosiocima da propisno učestvuju u postupku pred Apelacionim sudom, te ih je time lišila pravične rasprave u smislu člana 6. stav 1. Konvencije.

10. Sud stoga odbacuje prigovor Vlade na dopuštenost predstavke koji je prethodno spojen sa meritumom (videti stav 5 gore), i zaključuje da je došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije.

- 6 Apelacionog javnog tužioca, prim. prev.
 7 Apelacionog javnog tužioca, prim. prev.
 8 Apelacionog javnog tužioca, prim. prev.

PRIMENA ČLANA 41. KONVENCIJE

11. Podnosioci su tražili iznos od po 4,000 evra (EUR) svakom na ime nematerijalne štete. Oni su takođe tražili zajedno i iznos od EUR 3,838 na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima, kao i iznos od EUR 2,878 na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

12. Vlada je osporila potraživanja podnosilaca kao neosnovana i nepotkrepljena.

13. Imajući u vidu sve okolnosti predmetnog slučaja, Sud prihvata da su podnosioci pretrpeli nematerijalnu štetu koja se ne može nadoknaditi samo utvrđivanjem povrede. Procenjujući na pravičnoj osnovi, Sud dosuđuje podnosiocima iznos od po EUR 900 svakom podnosiocu na ime nematerijalne štete, kao i bilo koji porez koji se može naplatiti podnosiocima na taj iznos.

14. U nedostatku bilo kakvih pratećih dokumenata koji pokazuju da su podnosioci platili ili su bili u zakonskoj obavezi da plate tražene troškove, Sud ne nalazi osnovu na kojoj bi prihvatio da su troškovi i izdaci koje su podnosioci zahtevali zaista i nastali. Iz toga sledi da se ovo potraživanje mora odbiti (videti *Merabishvili protiv Gruzije* [VV], broj 72508/13, st. 370-73, od 28. novembra 2017. godine).

IZ TIH RAZLOGA, SUD, JEDNOGLASNO,

1. *Pridružuje* meritumu prigovor Vlade u vezi sa navodnim izostankom "značajnije štete" i odbacuje ga;

2. *Proglašava* predstavku dopuštenom;

3. *Utvrđuje* da je došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije;

4. *Utvrđuje*

(a) da Tužena država treba da podnosiocima isplati, u roku od tri meseca, iznos od po EUR 900 (devet stotina evra) svakom podnosiocu, zajedno sa bilo kakvim porezom koji se može naplatiti, na ime naknade za pretrpljenu nematerijalnu štetu, koji će biti konvertovan u valutu Tužene države po stopi koja se primenjuje na dan isplate;

(b) da, po isteku gore navedena tri meseca do isplate, treba isplatiti običnu kamatu na gore navedeni iznos po stopi koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centrale banke uz dodatak od tri procentna poena;

5. *Odbacuje* preostali deo zahteva podnosilaca za pravičnim zadovoljenjem.

Sastavljeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi 19. novembra 2024. godine, u skladu sa pravilom 77, st. 2. i 3. Poslovnika Suda.

Simeon Petrovski
 zamenik sekretara Odeljenja

Tim Eicke
 predsednik

PRILOG

Spisak podnosilaca predstavke:

Broj	Ime podnosioca predstavke	Godina rođenja	Državljanstvo
1.	Erika DIMOVIĆ	1975. godina	srpsko
2.	Roža DIMOVIĆ	1971. godina	srpsko
3.	Magdalena KOLOMPAR	1987. godina	srpsko
4.	Đendi KOVAČ	1983. godina	srpsko

FOURTH SECTION

CASE OF DIMOVIĆ AND OTHERS v. SERBIA (Application no. 40238/16)

JUDGMENT

STRASBOURG
19 November 2024

This judgment is final but it may be subject to editorial revision.

In the case of Dimović and Others v. Serbia,

The European Court of Human Rights (Fourth Section), sitting as a Committee composed of:

Tim Eicke, President,

Ana Maria Guerra Martins,

Mateja Đurović, judges,

and Simeon Petrovski, Deputy Section Registrar,

Having regard to:

the application (no. 40238/16) against the Republic of Serbia lodged with the Court under Article 34 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms ("the Convention") on 21 June 2016 by four Serbian nationals ("the applicants"), whose relevant details are listed in the appended table and who were represented by Mr V. Juhas Đurić, a lawyer practising in Subotica;

the decision to give notice of the application to the Serbian Government ("the Government"), represented by their Agent, Ms Zorana Jadrijević Mladar,

the parties' observations;

Having deliberated in private on 22 October 2024,

Delivers the following judgment, which was adopted on that date:

SUBJECT MATTER OF THE CASE

1. The applicants complained under Article 6 § 1 of the Convention about their inability to comment on the written observations of the Higher Public Prosecutor submitted in reply to defence statements of appeal in the proceedings before the Court of Appeal.

2. Following the applicants' conviction of an attempted aggravated theft (sentenced to

imprisonment), both the applicants and the Subotica Basic Public Prosecutor's Office lodged appeals against the first-instance court's judgment. The parties' appeals were transmitted to the Novi Sad Court of Appeal. The Higher Public Prosecutor's Office also submitted written observations seeking that the appeal lodged by the applicants be dismissed, that the appeal of the Subotica Basic Public Prosecutor's Office be granted and that higher prison sentences be imposed. The Court of Appeal did not provide the applicants with a copy of the written observations submitted by the Higher Public Prosecutor. With a final judgment, the Court of Appeal upheld the applicants' conviction and reduced the prison sentences in respect of all applicants. The applicants learnt about the Higher Public Prosecutor's reply to their appeal after having received the Court of Appeal's judgment.

3. On 26 November 2015 the Constitutional Court dismissed the applicants' complaint about the non-communicated observations of the Higher Prosecutor as manifestly ill-founded, noting that the Code of Criminal Procedure did not require the second-instance courts to provide the accused with a copy of the prosecutor's observations in reply to their appeal.

THE COURT'S ASSESSMENT

4. The Government objected to the admissibility of the application on the ground that the applicants had not suffered any significant disadvantage as a result of the non-communication of the public prosecutor's observations. It was so because those observations had not contained any issues of fact and law on which the impugned judgment of the Court of Appeal had relied.

5. The Court considers that the question of whether the applicants suffered a "significant disadvantage" within the meaning of Article 35 § 3 (b) of the Convention should be joined to the merits, since it is closely linked to the substance of the applicants' complaint that the principle of adversariness was breached in their case.

6. The Court notes that the application is not manifestly ill-founded within the meaning of Article 35 § 3 (a) of the Convention or inadmissible on any other grounds. It must therefore be declared admissible.

7. In accordance with the Court's well-established case-law, the right to an adversarial trial means, in a criminal case, that both prosecution and defence must be given the opportunity to have knowledge of and comment on the observations filed and the evidence adduced by the other party (see *Murtazaliyeva v. Russia* [GC], no. 36658/05, § 91, 18 December 2018, and *Zahirović v. Croatia*, no. 58590/11, § 42, 25 April 2013).

8. The present case must be distinguished from *Holub v. the Czech Republic* ((dec.) no. 24880/05, 14 December 2010), referred to by the Government, given that it concerns criminal proceedings in which the applicants were found guilty and sentenced to imprisonment. Furthermore, although the Court of Appeal did not explicitly refer in its decision to the prosecutor's observations, they nevertheless constituted the prosecutor's views on the applicants' appeal and thus manifestly aimed to influence the decision of the Court of Appeal by calling for the applicants' appeal to be dismissed. The applicants clearly had an interest in receiving a copy of the prosecution's written observations and, if appropriate, to make comments on those observations (see *Hudáková and Others v. Slovakia*, no. 23083/05, §§ 28-29, 27 April 2010). Having regard to what was at stake for the applicants, the Court does not need to determine whether the failure to communicate the Higher Prosecutor's observations caused the applicants any prejudice; the existence of a violation is conceivable even in the absence of prejudice (see *Zahirović*, cited above, § 43). As emphasised several times already, it is for the applicant to judge whether or not a document calls for a comment on his part. The absence of an express provision in domestic

law requiring that the defence must be given the opportunity to reply to the prosecutor's submissions in appeal proceedings (see paragraph 3 above) cannot justify the failure of the Court of Appeal to afford the applicants an opportunity to take cognisance of the written observations of the Higher Prosecutor prior to its decision (see *Bajić v. North Macedonia*, no. 2833/13, §§ 57-59, 10 June 2021).

9. Accordingly, the procedure followed did not enable the applicants to participate properly in the proceedings before the Court of Appeal and thus deprived them of a fair hearing within the meaning of Article 6 § 1 of the Convention.

10. The Court therefore dismisses the Government's inadmissibility objection previously joined to the merits (see paragraph 5 above) and concludes that there has been a violation of Article 6 § 1 of the Convention.

APPLICATION OF ARTICLE 41 OF THE CONVENTION

11. The applicants claimed 4,000 euros (EUR) each in respect of non-pecuniary damage. They also claimed jointly EUR 3,838 in respect of costs and expenses incurred before the domestic courts and EUR 2,878 for those incurred before the Court.

12. The Government considered the applicants' claims unfounded and unsubstantiated.

13. Having regard to all the circumstances of the present case, the Court accepts that the applicants have suffered non-pecuniary damage which cannot be compensated for solely by the finding of a violation. Making its assessment on an equitable basis, the Court awards the applicants EUR 900 each in respect of non-pecuniary damage, plus any tax that may be chargeable.

14. In the absence of any supporting documents showing that the applicants paid or were under a legal obligation to pay the fees claimed, the Court finds no basis on which to accept that the costs and expenses claimed by the applicants have actually been incurred by them. It follows that the claim must be rejected (see *Merabishvili v. Georgia* [GC], no. 72508/13, §§ 370-73, 28 November 2017).

FOR THESE REASONS, THE COURT, UNANIMOUSLY,

1. *Joins* to the merits the Government's objection concerning the alleged lack of a "significant disadvantage" and dismisses it;

2. *Declares* the application admissible;

3. *Holds* that there has been a violation of Article 6 § 1 of the Convention;

4. *Holds*

(a) that the respondent State is to pay the applicants, within three months, EUR 900 (nine hundred euros) each, plus any tax that may be chargeable, in respect of non-pecuniary damage, to be converted into the currency of the respondent State at the rate applicable at the date of settlement;

(b) that from the expiry of the above-mentioned three months until settlement simple interest shall be payable on the above amount at a rate equal to the marginal lending rate of the European Central Bank during the default period plus three percentage points;

5. *Dismisses* the remainder of the applicants' claim for just satisfaction.

Done in English, and notified in writing on 19 November 2024, pursuant to Rule 77 §§ 2 and 3 of the Rules of Court.

Simeon Petrovski
Deputy Registrar

Tim Eicke
President

APPENDIX**List of applicants:**

No.	Applicant's name	Year of birth	Nationality
1.	Erika DIMOVIĆ	1975	Serbian
2.	Roža DIMOVIĆ	1971	Serbian
3.	Magdalena KOLOMPAR	1987	Serbian
4.	Đendi KOVAČ	1983	Serbian

(Presuda Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Dimović i dr. protiv Srbije predstavka br. 40238/16 od 19.11.2024. godine, objavljena u "Sl. glasniku RS", br. 99/2024 od 13.12.2024. godine)